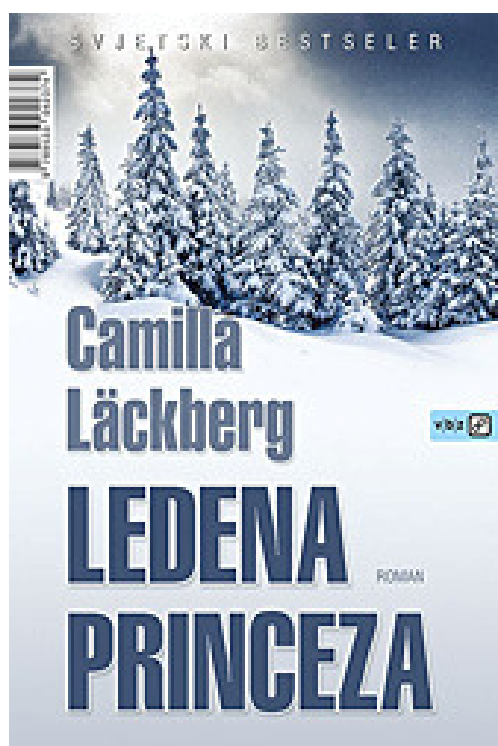

Camilla Läckberg

Ledena princeza

Prvi roman iz serije o Fjällbacki

Ledena princeza smještena je u zimski krajobraz autoričine rodne **Fjällbacke**. Spisateljica **Erica Falck** vraća se u seoce na švedskoj obali nakon iznenadne smrti roditelja, ali tamo se susreće s još jednom tragedijom: (samo)ubojstvom **Alex Wijkner**, prijateljice iz djetinjstva. Upravo Erica pronalazi Alexino mrtvo tijelo u zaleđenoj kadi te isprva nevoljko, a kasnije iz osobnih razloga biva uvučena u slučaj. Uz pomoć detektiva **Patrika Hedströma** ona dolazi do šokantnih spoznaja o događajima koji su se nekoć odigrali u Fjällbacki. Uskoro postaje jasno da u malom mjestu postoji netko spreman učiniti bilo što da bi sačuvao davno zakopanu tajnu...

Ledena princeza prvi je autoričin roman iz serije romana o Fjällbacki. Kritičari **Läckberg** nazivaju kraljicom švedskog krimića, a njezino ime nezaobilazno je pri spominjanju fenomena švedskog (ili skandinavskog) romana noir, odnosno

žanrovskog romana koji je doživio veliku popularnost u svijetu nakon objavljivanja **Larssonove** trilogije – iako su pravi zaljubljenici krimića odavno 'gutali' skandinavske pisce. Läckberg odlično ocrta pust, leden i sumoran, a opet idiličan skandinavski krajolik te atmosferu i likove provincijalne sredine. Ona je majstorica prizivanja svijeta tišine, sjena, potištenosti - iz kojeg se rađaju strašni zločini, čija šokantnost još više dolazi do izražaja u kontekstu sveopćeg spokoja sjevernjačkog krajolika. Autorica prenosi 'tišinu' mjesta i na odnose međulikovima, pokazujući kako šutnja može polako ubijati dušu, a knjigu ne možemo ispustiti iz ruku dok ne otkrijemo u koga se i zašto usred te naizgled idilične bjeline uvuklo ledeno srce tame.

01.

Kuća bješe napuštena i prazna, a studen se uvukla u sve njezine kutke. U kadi se napravila tanka korica leda. Njezino je tijelo poprimilo plavičastu nijansu.

Položena u kadi, njemu ona bješe poput princeze. Poput ledene princeze.

Pod na kojem je sjedio bješe hladan kao led, ali on za studen mario nije. Ispružio je ruku i dotakao je.

Krv iz njezinih zapešća odavna se stvrdnula.

A ljubav prema njoj nikada ne bješe jača. Milovaše njezinu ruku kao da miluje dušu što je netom napustila tijelo.

Nije se osvrnuo pri odlasku. Jer to ne bješe rastanak za zbogom, nego do skorog viđenja.

***

Eilert Berg nije bio sretan čovjek. Naprezao se pri disanju, teško izdišući bijele oblačiće, ali zdravlje nije smatrao svojom najvećom brigom.

Svea je u mladosti bila prekrasna i on se jedva suzdržavao prije negoli je s njome podijelio bračnu postelju. Tada se doimala ugodnom, ljubaznom i pomalo sramežljivom. No njezina se istinska narav ispoljila nakon prekratkog razdoblja mladalačke požude; odlučnim ga je stiskom zauzdavala već gotovo pedeset godina. Ali Eilert je čuvao tajnu. Pod stare je dane uočio priliku da se dograbi slobode, priliku koju nije namjeravao protratiti.

Čitav je život rintao ribareći i ta je plaća tek dostajala da njome uzdržava Sveu i djecu, a otkako je bio u mirovini, živjeli su od mršavih penzija. Bez novca u džepu nije mogao početi nov život negdje drugdje. Sam. Prilika kao da je pala s neba, a dogovor je osim toga bio gotovo smiješno jednostavan. Njega se ne tiče što ga je netko voljan platiti bezobrazno mnogo za pokoji sat rada tjedno. Nema se namjere žaliti. U godini je dana novac skriven u drvenom sanduku iza komposta narastao do impozantne svote i uskoro će skupiti dosta za preseljenje u toplije krajeve.

Stao je da dođe do daha na posljednjoj strmoj uzbrdici i masirao bolne, artritične ruke. Španjolska bi, a možda i Grčka, otopile studen koja kao da je dolazila iznutra. Eilert je računao da mu je preostalo još desetak godina prije

nego što otegne papke te ih je kanio iskoristiti najbolje što može. Dakle, kvragu sve ako ih bude proveo kod kuće s tom oštrokondžom.

Jedino vrijeme koje je provodio u miru bilo je za svakodnevne ranajutarnje šetnje, a tako bi ujedno i obavio prijeko potrebnu tjelovježbu. Uvijek je slijedio isti put, a oni koji su poznavali njegove navike često bi izašli kako bi s njime malo popričali. Posebno su mu zadovoljstvo pričinjavali razgovori s krasnim curetkom iz kuće na vrhu brijega kod škole Hakebacken. Ona je ovamo dolazila vikendima, uvijek sama, i rado bi izdvojila pokoju minutu da porazgovara o vremenu i vjetru. Gospodična Alexandra također je bila zainteresirana za prošlost Fjallbacke, što je bila jedna od Eilertovih omiljenih tema. Bila je i lijepa. Žensku je ljepotu i dalje cijenio premda je bio čovjek u godinama. A pričalo se o njoj svašta, no kamo bi čovjek dospio da sluša ogovaranja seoskih oštrokondži.

Prije nekoliko godina zamolila ga je da svrati do kuće svakog petka kad već ionako jutrima tuda prolazi. Kuća je bila stara, peći i cijevima za vodu nije se moglo vjerovati, a ona nije voljela dolaziti u hladno. Dala bi mu ključ da baci pogled i provjeri je li sve kako valja. U susjedstvu je bilo nekoliko provala, tako da je trebalo provjeriti i ima li štete na prozorima i vratima.

Zadatak mu se nije činio preteškim te je prihvatio. Jednom bi mjesečno u njezinom poštanskom sandučiću pronašao omotnicu sa svojim imenom, a u njoj za svoje pojmove kraljevski novac. Ujedno mu je bilo ugodno osjećati da je od koristi jer teško je za njega bilo hodati naokolo besposlen nakon što je čitav život proveo radeći.

Vrata ograde bila su iskrivljena i teško su se otvorila kad ih je pogurnuo u dvorišni prilaz zatrpan snijegom. Pomislio je da bi mogao zamoliti jednog od dječaka da joj pomogne oko toga. Pretežak je to zadatak za ženu.

Prtljao je s ključem, dobro pazeći da ga ne izgubi u dubokom snijegu. Bude li morao kleknuti, nikada se neće uspraviti. Ulazne su stube bile zaleđene i skliske, tako da se morao pridržati za ogradu. Eilert je upravo htio staviti ključ u bravu kad je vidio da su vrata odškrinuta. Zbunjeno ih je otvorio i stupio u hodnik.

»Halo, ima li koga?«

Je li možda danas stigla nešto ranije? Nema odgovora. Spazio je kako mu vlastiti dah pari zrak te je najednom shvatio da je u kući ledeno. U isti čas neodlučno zastane. Ovdje nešto nikako nije bilo u redu, a činilo mu se da to nije neispravna peć.

Prošao je kroza sobe. Sve se doimalo na svome mjestu. Kuća je bila uredna kao i uvijek. Video i televizor bili su gdje trebaju biti. Nakon što je

pregledao cijelo prizemlje, Eilert se uspeo na kat. Stubište je bilo strmo te se morao čvrsto pridržavati za ogradu. Na gornjem katu najprije je ušao u spavaću sobu. Bila je to ženska soba, ukusno namještena i uredna kao i ostatak kuće. Postelja je bila napravljena i jedna je putna torba stajala uz postolje kreveta. Ništa nije bilo raspakirano. U tom trenutku pomislio je kako je budalast. Možda je stigla ranije, otkrila da je peć pokvarena i izašla potražiti nekoga tko bi je popravio. No ipak u to nije vjerovao. Nešto nije bilo u redu. Osjećao je to u zglobovima, baš kao što bi predosjećao nadolazeću oluju. Oprezno je nastavio svoj put kroz kuću. Iduća je soba bilo prostrano potkrovlje s kosim krovom i drvenim krovnim gredama. Dva su kauča bila smještena sučelice sa svake strane otvorenog kamina. Novine su ležale razbacane po stoliću, ali inače je sve bilo na svome mjestu. Ponovno je sišao u prizemlje. Ni kuhinja niti dnevna soba nisu izgledale nimalo drugačije nego inače. Jedina preostala prostorija bila je kupaonica. Iz nekog je razloga oklijevao otvoriti vrata. Kućom su i dalje vladali mir i tišina. Stajao je tako i oklijevao, ponovno uvidio da se ponaša pomalo smiješno te naposljetku odlučno gurnuo vrata.

Trenutak poslije potrčao je prema izlaznim vratima onoliko brzo koliko mu je dob dopuštala. Jedva se prisjetio da je stubište sklisko te se uhvatio za ogradu da ne bi pao ravno na nos ispred stuba. Probio se kroza snijeg u dvorištu i opsovao što se dvorišna vrata teško otvaraju. Na pločniku je zbunjeno zastao. Malo dalje niz put opazio je da se netko žustro približava te je ubrzo prepoznao Toreovu kćer Ericu. Viknuo joj je da stane.

***

Bila je umorna. Umorna kao pas. Erica Falck isključila je računalo i otišla u kuhinju da šalicu napuni kavom. Osjećala se stjeranom u kut. Izdavač je u kolovozu htio prvu inačicu knjige, a ona jedva da je počela pisati. Knjiga o Selmi Lagerlof, njezin peti u nizu životopisa švedskih spisateljica, trebala bi biti njezino najbolje djelo, no nije imala nimalo volje za pisanjem. Prošlo je tek nešto više od mjesec dana otkako su joj poginuli roditelji, ali još je žalovala jednakim intenzitetom kao i kad je primila vijest. Ni pospremanje roditeljske kuće nije išlo brzo kao što se nadala. Sve je budilo uspomene. Svaku je kutiju pakirala satima zato što bi joj svaka sitnica u rukama budila uspomene na život koji se povremeno činio tako blizu, a povremeno tako, tako daleko. No neka pakiranje potraje koliko treba. Stan u Stockholmu iznajmila je na neodređeno vrijeme, a pisati može i ovdje u Fjallbacki. Kuća je bila u Salviku, mimo glavnih ulica, u miru i tišini.

Erica je sjela na verandu i gledala uzduž arhipelaga. Pogled bi joj uvijek oduzeo dah. Svako bi godišnje doba podarilo nove spektakularne prizore, a

danas je zasljepljujuće sunce bacalo blještave kaskade svjetla prema debelom ledu na površini vode. Njezin bi otac uživao u ovakvom danu.

Grlo joj se stegne i zrak u kući odjednom učini zagušnjivim. Odlučila je prošetati. Termometar je pokazivao minus petnaest stupnjeva, pa je odjenula nekoliko slojeva odjeće. Svejedno se smrznula kad je stupila van, no od žustre se šetnje ubrzo ugrijala.

Vani je bilo oslobađajuće mirno. Ništa se nije micalo. Jedini zvuk koji je čula bilo je vlastito disanje. Kontrast spram ljetnih mjeseci bio je jak; tada je seoce kipjelo od života. Erica je ljeti više voljela boraviti izvan Fjallbacke. Iako je znala da opstanak naselja ovisi o turizmu, nije se mogla otrgnuti misli kako svakog ljeta tamo nahrupi roj divovskih skakavaca. Grad je postao višeglavo čudovište koje kupnjom kuća na obali polako, iz godine u godinu, proždire staro ribarsko naselje, stvarajući od Fjallbacke mjesto duhova devet mjeseci u godini.

Ribarstvo je stoljećima hranilo Fjallbacku. Ljudi su od oskudice i neprestane borbe za opstanak, od doba kad im je život ovisio o ulovu sleđa, postali izdržljivi i jaki. No otkad je Fjallbacka postala »živopisna«, privlačeći turiste dubokih džepova, a ribarenje istodobno izgubilo na važnosti kao izvor prihoda, Erici se činilo da su glave starosjedilaca iz godine u godinu sve pognutije. Mladi su se iselili, a stari su sanjali o prošlim vremenima. Ona je sama jedna među mnogima koji su izabrali odlazak.

Ubrzala je još malo, skrenuvši ulijevo prema brijegu do škole Hakebacken. Kad se približila vrhu, začula je kako joj Eilert Berg više nešto što nije uspjela razabrati. Mahao je rukama i hodao prema njoj.

»Mrtva je.«

Eilert je disao ubrzano i plitko, a iz prsiju mu se čuo neugodan, hripav zvuk.

»Smirite se, Eilerte; što se dogodilo?«

»Ona tamo leži mrtva.«

Pokazivao je prema velikoj svijetloplavoj kući na stražnjoj strani sljemena i istodobno je gledao kao da je poziva.

Erici je trebalo malo vremena da shvati što je rekao, ali kad su riječi sjele otvorila je nepopustljiv ulaz i kroza snijeg se probila do ulaznih vrata kuće. On ih je ostavio otvorenima, te ona oprezno stupi preko praga, nesigurna što je čeka. Iz nekog razloga nije se sjetila pitati ga.

Eilert ju je oklijevajući slijedio, nijemo pokazujući prema kupaonici u prizemlju. Erica nije žurila, okrenula se i upitno pogledala Eilerta. Onako blijed, reče joj slabim glasom:

»Tamo unutra.«

Erica u toj kući nije bila od djetinjstva, no poznavala ju je dovoljno dobro da zna gdje je kupaonica. Smrzla se na ovoj hladnoći, usprkos toploj odjeći. Vrata kupaonice polako se zanjušu i ona uđe.

Po Eilertovim šturim rečenicama nije znala što može očekivati, ali na krv je ništa nije moglo pripremiti. Kupaonica je bila obložena bijelim pločicama pa je krv u kadi i oko nje još više dolazila do izražaja. Na trenutak je pomislila kako je kontrast prelijep, ali onda je uvidjela da u kadi leži mrtvo tijelo. Stvarna osoba.

Unatoč neprirodno bijelim i plavim nijansama koje su se izmjenjivale na tijelu, Erica ju je odmah prepoznala. Bila je to Alexandra Wijkner, djevojački Carlgren, kći vlasnika ove kuće. Bile su najbolje prijateljice kao djeca, ali od tada kao da je prošao čitav vijek. Žena u kadi bila joj je poput stranca.

Oči leša, hvala Bogu, bile su zaklopljene, ali usne su bile izrazito plave. Tanka se korica leda napravila oko tijela, posve mu sakrivši donji dio. Desna je ruka mlohavo visjela niz rub kade, a prsti su dodirivali zgrušanu lokvu krvi na podu. Na kadi je bio odložen žilet. Druga je ruka bila vidljiva iznad lakta, a ostatak je bio skriven ispod leda. Koljena su virila iz površinskog sloja leda. Alexina duga svijetla kosa bila je raširena preko ruba kade kao lepeza, doimajući se smrznuto i lomljivo na hladnoći.

Erica je stajala dugo promatrajući je. Smrzavala se od studeni, ali i od samoće koju je taj jezoviti prizor predstavljao. Polako je izašla iz prostorije.

Kasniji događaji kao da su se zbivali u izmaglici. Mobitelom je nazvala dežurnog liječnika, pričekavši zajedno s Eilertom dok on nije stigao kolima Hitne pomoći. Prepoznala je znakove stanja šoka jer je jednako reagirala kad je primila obavijest o smrti roditelja pa si je, čim se vratila kući, natočila veliku čašu konjaka. Vjerojatno joj to liječnik ne bi prepisao, ali barem su joj se ruke prestale tresti.

Pogled na Alex vratio ju je u djetinjstvo. Proteklo je više od dvadeset i pet godina otkada su bile najbolje prijateljice, i usprkos tome što su mnogi ljudi došli i prošli kroz njezin život, Alex joj je i dalje bila prirasla srcu. Tada su bile samo djeca. Kad su odrasle, postale su stranci. No Erica se i dalje teško mirila s mišlju da je Alex sebi oduzela život, što je neizbježni zaključak prizora kojem je svjedočila. Alexandra koju je ona poznavala bila je jedna od najživljih i najsnažnijih žena koje je mogla zamisliti. Lijepa djevojka sigurna

u sebe, za kojom su se ljudi okretali jer je nečim zračila. Sudeći prema onome što je Erica čula putem glasina, život je prema Alex bio blag. Vodila je umjetničku galeriju u Goteborgu, udala se za naočitog i uspješnog muškarca i stanovala u kući nalik vlastelinskoj u prestižnome mjestu Sarou na istoimenom poluotoku. Ali nešto očito nije bilo kako valja.

Morala je skrenuti misli na nešto drugo te je okrenula sestrin broj.

»Spavaš?«

»Šališ se? Adrian me držao budnom od tri ujutro, a kad je napokon oko šest zaspao, probudila se Emma i htjela da se igramo.«

»Nije li za promjenu Lucas mogao jednom ustati?«

Ledena tišina na drugom kraju. Erica pregrize dugi jezik.

»Lucas danas ima važan sastanak i zato se mora odmoriti. Osim toga, na poslu mu je trenutačno popriličan metež, poduzeće je u strateški kritičnom razdoblju.«

Anna je podigla glas i Erica je mogla čuti prigušeni ton hysterije. Lucas je uvijek imao kakav zgodan izgovor i Anna ga je jamačno doslovno citirala. Ako nije bio važan sastanak, onda je bio pod stresom zbog teških odluka koje je prisiljen donositi, ili je na kraju živaca jer je pritisak na takvog, po Lucasovim riječima, uspješnog poslovnog čovjeka, jednostavno bio prevelik. Time je odgovornost za djecu pala na Annu. Uza živahnu trogodišnjakinju i dojenče od četiri mjeseca, Anna je na sprovodu roditelja izgledala deset godina starije od svojih trideset.

»Honey, don't touch that.«

»Ma daj, stvarno, ne misliš li da je već vrijeme da s Emmom počneš razgovarati na švedskom?«

»Lucas smatra da kod kuće moramo govoriti engleski. Kaže da ćemo se ionako odseliti natrag u London prije nego što ona krene u školu.«

Erici je navrh glave bilo slušati fraze poput Lucas smatra, Lucas kaže, Lucas misli da... Za nju je šogor bio školski primjer prvoklasnog muljatora.

Anna ga je upoznala kad je u Londonu čuvala djecu, ostavši potpuno očarana ustrajnom pažnjom deset godina starijeg uspješnog burzovnog mešetara Lucasa Maxwella. Odustala je od planova da studira na sveučilištu i umjesto toga život podredila tome da postane savršena, reprezentativna kućanica. Jedini je problem bio što Lucas nikada ničime nije bio zadovoljan. Anna je, od djetinjstva navikla raditi što god poželi, u godinama provedenima

s njime u potpunosti izbrisala vlastitu osobnost. Erica se sve do rođenja djece nadala da će joj sestra poslušati glas razuma, ostaviti Lucasa i početi živjeti vlastiti život, ali nakon Emminog i kasnije Adrianovog rođenja shvatila je da se šogora nažalost neće riješiti.

»Predlažem da završimo priču o Lucasu i njegovom shvaćanju odgoja djece. Što je zadnje što su ti tetini mezimci priredili?«

»Ma, uobičajeno... Emmu su jučer spopale mušice pa je stigla izrezuckati svoju odjeću u vrijednosti manjeg bogatstva prije nego što sam je zaustavila, a Adrian već tri dana neprekidno povraća i dere se.«

»Čini se da ti treba promjena klime. Zašto ne povedeš djecu i ne dodeš ovamo na tjedan dana? Meni bi također dobro došla tvoja pomoć da zajedno pređemo kroz stvari ovdje. Uskoro se moramo prihvatiti i papirologije.«

»Daaa, pa mislili smo s tobom popričati o tome.«

Kao i obično kad se morala suočiti s nečim nelagodnim, Annin je glas stao primjetno podrhtavati. Erica je odmah naćulila uši. To »mi« zazvučalo je prijeteće. Lucas je vječno spreman okrenuti stvari u svoju korist i napakostiti drugima.

Erica je pričekala da Anna nastavi.

»Lucas i ja mislimo odseliti natrag u London čim on švedsku podružnicu postavi na noge, pa se ne namjeravamo baviti održavanjem kuće u Švedskoj. Ni tebi baš ne bi odgovaralo da ostaneš sama s velikim ljetnikovcem, hoću reći, bez obitelji...«

Tišina je sve govorila.

»Što hoćeš reći?«

Erica je vrtjela uvojak svoje kovrčave kose oko kažiprsta; navika koja joj je ostala još iz djetinjstva kad god bi bila nervozna.

»Paa... Lucas smatra da bismo trebali prodati kuću. Nismo u mogućnosti održavati je. A kad se vratimo u Englesku, voljeli bismo kupiti kuću u Kensingtonu. Iako Lucas zarađuje i više nego dobro, novac od prodaje dobro bi nam došao. Hoću reći, kuću na zapadnoj obali Švedske i na takvoj lokaciji možemo prodati za nekoliko milijuna kruna. Nijemci su ljudi za pogledom na more i morskim zrakom.«

Anna je nastavila nabrajati argumente, ali Erici je bilo dosta te je polako zaklopila slušalicu usred sestrine rečenice. Sigurno neće tako ubrzo zvati Annu da bi skrenula misli na nešto drugo.

Anni je oduvijek bila više majka nego starija sestra. Štitila ju je i pazila na nju otkad su bile male. Anna je bila neiskvareno dijete, kao prava vijavica koja je slijedila svoje nagone bez razmišljanja o posljedicama. Erica ju je nebrojeno mnogo puta izvukla iz neugodnih situacija u koje je ona bila upala svojom nepromišljenošću. Lucas je u njoj zatro spontanost i ubio radost života. I upravo mu to Erica nije mogla oprostiti.

Idućeg jutra događaji prijašnjeg dana činili su se kao san. Erica je spavala duboko, bez snova, ali svejedno kao da ni oka nije sklopila. Bila je tako umorna da ju je čitavo tijelo boljelo. Želudac joj je zabrinjavajuće krulio, no nakon što je na brzinu pogledala u hladnjak, zaključila je da će prije doručka biti prijeko potrebno prošetati do trgovine živežnim namirnicama Evas Livs.

U seocetu je bilo pusto i na Trgu Ingrid Bergman nije bilo ni traga živom trgovanju koje kao da je kipjelo tijekom ljetnih mjeseci. Vidljivost je bila dobra, bez magle ili sumaglice, te je Ericin pogled dopirao sve do krajnjeg rta otoka Valona, koji je stršao na obzoru i zajedno s otočićem Krakholmenom tvorio uski prolaz prema vanjskom arhipelagu.

Nije se ni s kim susrela sve dok se nije dobrano uspela uz brijeg Galarbacken. Tada se dogodio susret koji bi najradije bila izbjegla da je mogla, nagonski pogledavajući oko sebe kamo bi pobjegla.

»Dobro jutro.«

Glas Elna Persson je bezobrazno živahno cvrkutao.

»Ta nije li to naša mala spisateljica krenula u ranojutarnju promenade na ovako lijepom suncu?«

Erica se sva stisnula iznutra. »Pa da, mislila sam skočiti do Evinog dućana da kupim nešto hrane.«

»Jadna malena, sigurno si posve skrhana zbog tog groznog događaja.«

Elnin je dvostruki podbradak podrhtavao od uzbuđenja i Erici je nalikovala na debelog vrapčića. Vuneni joj se kaput presijavao u zelenim nijansama, pokrivajući je od ramena do stopala tako da je ostavljala dojam goleme bezoblične mase. U rukama je čvrsto stiskala torbicu. Na glavi joj se pomicao s jedne strane na drugu neproporcionalno malen, naoko plišani šešir neodredive mahovinaste zelene boje. Oči su joj bile malene i duboko usađene u zaštitni sloj masti. Sada su s iščekivanjem promatrale Ericu. Očito je očekivala njezin odgovor.

»Da, pa da, nije mi baš bilo veselo.«

Elna zakima, puna razumijevanja.

»Da, ja sam, eto, tako nekako naletjela na gospođu Rosengren i ona mi je ispričala kako se provezla pored kuće Carlgrenovih i kako je ispred vidjela tebe i kola Hitne pomoći pa smo odmah shvatile da se sigurno dogodilo nešto strašno. I kako sam ja, eto, ionako trebala nazvati doktora Jacobssona isto poslijepodne, čula sam sve o tragičnom događaju. Da, sve naravno izrečeno u najstrožem povjerenju. Povjerljivost podataka liječnička je obveza, što se mora poštovati.«

Mudro je kimnula kako bi pokazala koliko poštuje liječničku obvezu doktora Jacobssona.

»Pa tako mlado stvorenje, još k tome. Ne možeš, a da se ne zapitaš što je posrijedi. Ja sam uvijek mislila kako se ona doimala vrlo napetom. Poznajem joj majku Birgit odavna, ona je oduvijek bila na rubu živaca, a svi znamo da je to nasljedno. Umišljena je također postala, Birgit dakle, kad je Karl-Erik unaprijeđen u direktora u Goteborgu. Tada Fjallbacka više nije bila dobra. A ne, odonda samo metropola. Čuj me što ti kažem, novac ne donosi sreću. Ovo se sigurno ne bi dogodilo da je djevojka odrasla ovdje umjesto što su prekinuli veze sa zavičajem i preselili se u veliki grad. Čak mislim da su jadnicu poslali u tamo neku školu u Švicarskoj, a dobro je poznato što se sve događa na takvim mjestima. Da, da, tragovi na duši ostaju do kraja života. Ona je bila najveselija i najsimpaticičnija djevojčica na koju si mogao naići prije nego što su se odselili. Pa niste li se vi igrale kad ste bile male? Ja doista smatram da...«

Elna nastavi svoj monolog te Erica, koja nije vidjela kraja svojoj mucu, počne grozničavo tražiti razlog da utekne razgovoru što je poprimao sve neugodnije razmjere. Kad je Elna zastala da dođe do daha, Erica ugrabi priliku.

»Jako mi je bilo ugodno pričati s vama, ali nažalost moram ići. Imam mnogo posla, sigurno razumijete.«

Namjestila je ganutljiv izraz lica, nadajući se da će Elnu uspjeti odvratiti od glavne teme.

»Da, pa naravno, draga moja. Uopće nisam razmišljala. Ta ovo ti je zasigurno bilo strašno doživjeti, i to tako brzo nakon obiteljske tragedije. Moraš ovoj staroj dami oprostiti njezinu bezobzirnost.«

Ovim je Elna toliko dirnula samu sebe da je zamalo briznula u plač i Erica stoga milostivo kimne i požuri se rastati od nje. S uzdahom olakšanja nastavila je šetnju do trgovine, nadajući se da će izbjeći sve ostale znatizeljne dame.

Ali nije imala sreće. Više uzbuđenih stanovnika Fjallbacke izrešetalo ju je pitanjima, te se nije usudila odahnuti sve dok joj kuća nije ušla u vidokrug. No dobro je zapamtila jedan komentar koji je čula. Alexini su roditelji stigli u Fjallbacku jučer kasno navečer te su se smjestili kod Birgitine sestre.

***

Erica je odložila vrećice s hranom na kuhinjski stol i počela ih raspremati. Unatoč njezinim dobrim namjerama, vrećice nisu sadržavale tako mnogo zdravih namirnica kao što je planirala kupiti prije odlaska u trgovinu. Ali zašto si ne bi priuštila malo slastica jednog ubogog dana kao što je ovaj? Kao po narudžbi, osjeti kruljenje u želucu. Sada bolje volje, na tanjur si je stavila kalorijsku bombu u obliku dvije rolade od cimeta. Uz to je popila i šalicu kave.

Lijep je osjećaj sjediti i promatrati dobro znani vidik kroz prozor, ali i dalje se nije mogla naviknuti na mir u kući. I ranije je ostajala sama kod kuće, ali to nije bilo isto. Tada je postojala određena prisutnost, svijest da bi u bilo kojem trenutku netko mogao stupiti kroz vrata. Sada kao da je duša kuće nestala.

Tatina je lula ležala pokraj prozora, čekajući da je se napuni duhanom. Miris se i dalje osjećao u kuhinji, ali Erici se činilo da slabi iz dana u dan.

Oduvijek je voljela miris lule. Kao djevojčica često je sjedila ocu u krilu, žmirečki se naslanjajući uz njegova prsa. Njegova je odjeća upila dim lule i taj je miris u njezinu dječjem svijetu predstavljao sigurnost.

Ericin je odnos s majkom bio daleko složeniji. Nije se mogla prisjetiti da ju je majka ijednom zagrlila, pomilovala, uputila joj riječ utjehe ili dokaz ljubavi. Elsy Falck bila je čvrsta i nepomirljiva žena koja je dom držala u besprijezornom redu, ali si u životu nije dopustila nimalo radosti. Bila je izrazito religiozna te je kao i mnogi stanovnici priobalnih naselja provincije Bohuslan odrasla u društvu obilježenom učenjima pastora Schartaua. Odmalena je naučila da će život biti jedna duga patnja, a da će nagrada stići poslije smrti. Često se pitala što je njezin dobroćudni otac vidio u Elsy, a pitanje mu je i postavila u jednom pubertetskom ispadu bijesa. On se nije naljutio. Samo ju je posjeo i stavio joj ruku na rame. Potom je rekao da majku ne smije osuđivati. Gladeći je po obrazima crvenima od bijesa, objasnio joj je da neki ljudi teško iskazuju osjećaje. No ona ga nije slušala, i dalje uvjeren da je pokušavao sakriti što je Erici bilo vrlo očigledno; njezina je majka nikada nije voljela. To će je uvjerenje pratiti do kraja života.

Erica impulzivno odluči posjetiti Alexandrine roditelje. Gubitak roditelja je težak, ali je to ipak prirodan poredak stvari. Gubitak djeteta mora da je

užasan. A ona i Alexandra nekoć su bile vrlo bliske, najbolje prijateljice. Istina, bilo je to prije dvadeset i pet godina, ali velik je dio njezinih vedrih uspomena iz djetinjstva intimno povezan s Alex i njezinom obitelji.

Kuća se doimala napuštenom. Alexandrini su tetka i tetak stanovali u Ulici Tali, na pola puta između središta Fjallbacke i kampa u Salviku. Kuće, dvorišta strmo nagnutih prema ulici, ležale su visoko na obronku sa strane koja je gledala na more. Ulazna vrata bila su na stražnjem dijelu kuće i Erica se nećkala prije nego što je pozvonila. Zvuk zvona je odjeknuo i potom zamro. Iznutra se nije čulo ništa te se ona upravo okrenula i htjela otići kad su se vrata polako otvorila.

»Molim?«

»Dobar dan, ja sam Erica Falck. Ja sam pronašla...«

Pustila je da ostatak rečenice ostane visjeti u zraku. Osjećala se glupo što se predstavila tako službeno. Alexina tetka Ulla Persson ju je poznavala. Ericina mama i Ulla su dugi niz godina bile aktivne u crkvenoj zajednici i Ulla bi nedjeljom ponekad svratila do njih na kavu.

Stupila je ustranu i propustila Ericu u predsoblje. U kući nije bila upaljena niti jedna svjetiljka. Iako još nije nastupila večer, spuštao se poslijepodnevni suton i sjenke su se izduživale. Iz sobe na kraju hodnika čuli su se prigušeni jecaji. Erica se izula i skinula kaput. Pripazila je da bude što tiša i pažljivija zbog raspoloženja u kući. Ulla je ušla u kuhinju, puštajući Ericu da sama uđe u sobu. Kad je stupila u dnevni boravak, plač se utišao. Na sofa ispred velikog panoramskog prozora sjedili su Birgit i Karl-Erik Carlgren, grčevito se pridržavajući. Oboje su bili vlažnih lica i Erica osjeti kako je zakoračila u jednu sasvim osobnu sferu. U prostor u koji možda nije smjela ući nepozvana. No sad je bilo prekasno da se predomisli.

Oprezno je sjela na kauč nasuprot njima i položila ruke u krilo. Nitko nije rekao ni riječi otkako je ušla u sobu.

»Kako je izgledala?«

Erica u prvi mah gotovo da nije čula što je Birgit rekla. Glas joj je bio tanahan kao u djeteta. Nije znala što da odgovori.

»Usamljeno«, izustila je naposljetku i gotovo se odmah pokajala.

»Nisam mislila...« Rečenica je postupno iščezavala, upijala ju je tišina. »Nije se ubila!«

Birgitin glas je sada zvučao snažno i prodorno. Karl-Erik je kimao slažući se, grleći svoju suprugu. Vjerojatno su uvidjeli da je Erica sumnjičava pa Birgit ponovi:

»Nije se ubila! Ja je poznajem bolje od ikoga i znam da si nikada ne bi mogla oduzeti život. Nikada ne bi snašla hrabrosti za takvo što. Ti zasigurno to također znaš. I ti si je poznavala!«

Svakom se novom riječju uspravljala i Erica je vidjela kako joj se u očima zažarila iskra. Birgit je grčevito otvarala i zatvarala šake, gledajući Ericu ravno u oči sve dok jedna od njih nije bila prisiljena skrenuti pogled. Erica je prva popustila. Pogled joj proleti po sobi. Sve samo da ne gleda ožalošćenu Alexandrinu majku.

Soba je bila udobna i topla, ali suviše ukrašena za njezin ukus. Zavjese s detaljno razrađenim ovjesom i krupnim volanima slagale su se s jastucima na kauču, šivanima od materijala istog uzorka s krupnim cvjetovima. Na svakoj je slobodnoj površini stajala kakva dekoracija. Rukom rezbarene drvene posude s trakicama prekrivenim vezom s unakrsnim bodom krasile su sobu zajedno sa psima od porculana čije su oči vječno bile vlažne. Prostoriju je spašavao panoramski prozor koji je nudio čudesan pogled. Erica je poželjela da može zamrznuti trenutak i nastaviti gledati kroza nj, da se ne mora vratiti tuzi ovih ljudi. No pogled je svrnula natrag na par Carlgren.

»Birgit, ja zapravo i ne znam. Alexandra i ja bile smo prijateljice prije dvadeset i pet godina. Ja u stvari i ne znam kakva je ona bila. Ponekad ne poznajemo druge toliko dobro kao što vjerujemo...«

Erica je i sama mogla čuti koliko to neuvjerljivo zvuči. Činilo se kao da se njezine riječi odbijaju od zidova. Karl-Erik nastavi govoriti. Oslobodio se Birgitina grčevitog stiska i nagnuo naprijed kao da je želio biti siguran da Erica neće propustiti ni riječ od onoga što joj je nakanio reći.

»Svjestan sam da zvučimo kao da niječemo što se dogodilo, i možda se trenutačno ne doimamo posve pribrano, ali čak i ako bi si Alex iz nekog razloga oduzela život, ne bi nikada, ponavljam, nikada, učinila to ovako! Pa sjećaš se i sama koliko se Alex bojala krvi. Histerizirala bi i od najmanje ogrebotine sve dok joj ne bismo stavili flaster. Čak je padala u nesvijest pri pogledu na krv. Zato sam posve siguran da bi radije odabrala, primjerice, tablete za spavanje. Ma nema šanse da bi se Alex uspjela razrezati žiletom, prvo na jednoj ruci, a potom i na drugoj. A onda, i što moja supruga kaže, Alex je bila slaba. Nije ona bila hrabrica. Potrebna je određena unutarnja snaga da si čovjek oduzme vlastiti život. Ona tu snagu nije posjedovala.«

Glas mu je bio ustrajan, i premda je i dalje bila uvjerenja da je slušala nadu dvoje očajnih ljudi, nije mogla a da i sama ne osjeti bljesak sumnje.

Kad bolje promisli, nešto nije bilo u redu kad je jučer ujutro zakoračila u tu kupaonicu. To ne znači da je pronaći leš samo po sebi u redu, već kao da se u samu atmosferu u prostoriji nešto nije uklapalo. Određena prisutnost, neka sjena. Jedino je tako to mogla opisati. I dalje je vjerovala da je Alexandru nešto potaklo na samoubojstvo, ali nije mogla poreći da joj ustrajanje para Carlgren nije stavilo bubu u uho.

Otrpve je primijetila koliko je odrasla Alex nalikovala svojoj majci. Birgit Carlgren bila je niska i vitka, iste svijetle, plave kose kao i kći, samo što je za razliku od Alexine duge grive nosila elegantnu paž frizuru. Bila je obučena u crno i usprkos tuzi doimala se svjesnom svoje lijepe pojave, upečatljive zbog kontrasta svijetlog i tamnog. Sitni pokreti odavali su njezinu taštinu. Ruka koja je oprezno gladila frizuru, ovratnik koji je ispravljala do savršenstva. Erica se prisjeti kakav je nepresušan izvor njezina garderoba predstavljala osmogodišnjakinji u fazi preoblačenja, a kutijica za nakit tada joj je bila škrinjica s blagom.

Njezin je suprug pored nje izgledao posve obično. Nimalo neatraktivan, ali jednostavno neupečatljiv. Lica dugog i tankog, urezanih finih crta, kose koja se dobrano povukla prema tjemenu. I Karl-Erik je bio odjeven u crno, ali, za razliku od supruge, zbog toga je izgledao još tmurnije. Erica osjeti kako je došao čas da završi posjet. Upitala se što je zapravo njime htjela postići.

Ustala je, i Carlgrenovi učiniše isto. Birgit upitno pogleda supruga, kao da ga poziva da nešto kaže. Očito nešto o čemu su raspravljali i prije Ericinog dolaska.

»Željeli bismo da napišeš nekrolog u spomen na Alex. Za objavu u Bohuslaningenu. O njezinom životu, njezinim snovima - i njezinoj smrti. Opažanja o njezinom životu i njezinoj osobnosti; meni i Birgit to bi mnogo značilo.«

»Ali nećete li radije objaviti nešto u Goteborgs-Postenu? Nije li tamo živjela? Vi također.«

»Fjallbacka je uvijek bila i zauvijek će ostati naš dom. Isto vrijedi i za Alex. Predlažemo da počneš razgovarati s njezinim mužem Henrikom. Mi smo s njim kontaktirali i on ti stoji na raspolaganju. Naravno da ćemo ti pokriti sve troškove.«

Time su očito zaključili raspravu. Iako zapravo nije prihvatila zadatak, Erica se našla na stubištu, držeći u ruci papirić s adresom i brojem telefona Henrika Wijknera. Ulazna se vrata zatvore za njom. Iskreno govoreći, mada i nije htjela prihvatiti zadatak, jedna je misao proključala u njezinom spisateljskom umu. Erica je odbaci, osjećajući se lošom osobom samo zato

što se usudila na to i pomisliti, ali uporna se misao nije dala izbrisati. Dugo je tražila zamisao za vlastitu knjigu, a ona se sada rasprostrla pred njom. Pripovijest o putu jednog čovjeka prema svojoj sudbini. Objašnjenje o tome što je mladu, lijepu i naoko privilegiranu ženu odvelo put izabrane smrti. Naravno, neće Alex spomenuti poimence, ali priču će temeljiti na činjenicama koje će skupiti o njezinom putu k smrti. Erici su dosad objavili četiri knjige, no sve su bile životopisi velikih spisateljica. Još nije smogla hrabrosti stvoriti vlastite priče, ali znala je da su negdje u njoj napisane knjige koje samo čekaju da ih se stavi na papir. Možda će ovime dobiti zamaha, nadahnuće koje je čekala. To što je poznavala Alex, bit će samo prednost.

Na tu pomisao ljudsko biće u njoj ćutilo se nelagodno, ali je spisateljica slavila.

***

Kistom je preko platna vukao debele poteze crvene boje. Slikao je od svitanja i tek je sada nakon nekoliko sati zakoračio unazad da pogleda što je stvorio. Neuvježbano bi oko vidjelo goleme mrlje crvenog, narančastog i žutog, neravnomjerno raspodijeljene po velikom platnu. Za njega je slika predstavljala poniženje i rezignaciju koji su nanovo rođeni u bojama strasti.

Za slikanje je uvijek koristio iste boje. Prošlost je vrištala, izrugujući mu se s platna, i on je nastavio slikati sve pomamnije.

Nakon što je protekao još jedan sat, pomisli kako je zaslužio svoje prvo jutarnje pivo. Uzeo je najbližu mu limenku, ignorirajući činjenicu da ju je večer prije iskoristio kao pepeljaru. Komadići pepela zalijepili su mu se za usne, ali on je pohlepno pio ustajalo pivo, bacivši limenku na pod kad je u sebe usuo i posljednju kap.

Jedino što je nosio, bile su gaće koje su sprijeda bile žute od piva ili osušene mokraće. Nije se moglo razaznati što je posrijedi. Vjerojatno oboje. Masna mu je kosa dopirala do ramena, a prsa su mu bila blijeda i utonula. Anders Nilsson bio je olupina od čovjeka, ali slika koja je postojano stajala na svom postolju odavala je talent koji je bio u oštroj suprotnosti s umjetnikovom vlastitom propašću.

Spustio se na pod, naslanjajući se na zid nasuprot slici. Pored njega je ležala neotvorena limenka i on je uživao u zvuku otvaranja. Boje su glasno vrištale na nj, podsjećajući ga na ono što se većinu života trudio zaboraviti. Zašto ona dovraga sad sve želi uništiti? Zašto nije jednostavno mogla sve pustiti na miru? Sebična kurvetina koja misli samo na sebe. Svježa i nevina kao kakva prokleta princeza. No on je znao što se skriva ispod površine. Bili su od slične sorte. Godine zajedničke patnje oblikovale su ih, stopile jedno s

drugim, a onda je ona pomislila kako samovoljno može promijeniti stanje stvari.

»Pas mater.«

Urliknuo je i bacio napola punu limenku ravno u platno. Nije se rasparalo, nego samo povinulo, što ga dodatno razbjesni, a limenka piva sklizne na pod. Tekućina se rasprši po slici, a crvena, narančasta i žuta poteknu, miješajući se u nove nijanse. Promatrao je efekt sa zadovoljstvom.

Nije se još sasvim rastrijeznio od jučerašnjeg cjelodnevnog pijanstva, te je pivo počelo djelovati unatoč njegovoj visokoj razini tolerancije na alkohol pojačanoj višegodišnjom praksom. Polako je klizio u dobro mu poznate izmaglice dok se smrad osušene bljuvotine nakupljao u nosnicama.

***

Imala je vlastiti ključ od stana. U predsoblju je dobrano obrisala cipele premda je znala da je trud uzaludan. Vani je bilo čišće. Odložila je vrećice s hranom i uredno objesila kaput na jednu vješalicu. Od dozivanja nema koristi. U ovo doba dana zasigurno već spava.

Kuhinja je bila lijevo od predsoblja, u jednako žalosnom neredu kao i uvijek. Prljavo je posuđe od zadnjih nekoliko tjedana bilo naslagano ne samo u sudoperu i oko njega, nego i na stolu i stolicama, čak i po podu. Posvuda opušci, limenke piva i prazne boce.

Otvorila je hladnjak da pospremi hranu, uvidjevši da je stigla u zadnji čas. Zjapio je prazan. Nakon nekoliko trenutaka bio je opet pun, a ona je stajala mirno skupljajući snagu.

Stan je bio malen, a jedna jedina prostorija služila je kao dnevni boravak i spavaća soba. Za to malo namještaja u stanu pobrinula se ona, ali ipak nije mogla pridonijeti s nešto više toga pa je sobom dominirao veliki slikarski stalak ispred prozora. U jednom je kutu ležao bačen dronjavi madrac. Pravi krevet nikada mu nije mogla priuštiti.

U početku mu je pokušala pomoći da sebe i stan održi urednim. Čistila je, skupljala stvari za njim, prala mu odjeću, a jednako često i njega. Tada se još nadala da će se sve promijeniti. Ispraviti samo od sebe. Bilo je to prije mnogo godina. Negdje je na putu odustala. Sada joj je bilo dovoljno pobrinuti se da on ne bude gladan.

Često je željela da i da dalje ima snage. Krivnja joj je pritiskala pleća. Kad je na koljenima brisala njegove bljuvotine, ponekad je osjećala da je otplatila barem malo od te krivnje. No sada ju je beznadno nosila dalje.

Pogledala ga je kako je spuznuo niza zid. Smrdljiva olupina, ali s nevjerojatnim darom skrivenim ispod prljave površine. Nebrojeno se mnogo puta pitala kako bi bilo da je tog dana odabrala drugačije. Svakog se dana u proteklih dvadeset i pet godina pitala kako bi se život odvijao da je učinila drugačije. A dvadeset i pet godina mnogo je vremena za razmišljanje.

Ponekad bi ga ostavila na podu pri odlasku. Ne i danas. Izvana se uvlačila studen, a pod ispod njezinih nožnih prstiju u tankim hulahupkama bio je leden. Povukla ga je za ruku koja je opušteno i beživotno ležala postrance. Nije reagirao. Objema ga je rukama zataknutim oko njegovih zapešća odvušla do madraca. Pokušala ga je prevaliti na nj i zgrozila se kad je dodirnula mlitavu kožu oko njegovog struka. Nakon što se malo pomučila, uspjela je na madrac položiti veći dio njegovog tijela te ga je u nedostatku pokrivača pokrila jaknom iz hodnika. Od napora je izgubila dah pa je sjela. Bez snage koju je razvila radeći dugi niz godina kao čistačica ne bi ga nikada uspjela odvući u svojoj dobi. Brinula se što će biti kad jednom više ne bude ni fizički u stanju nastaviti.

Uvojak masne kose pao mu je preko lica i ona ga nježno makne kažiprstom. Ni za jedno od njih život nije ispao onako kako je zamišljala, ali ostatak će posvetiti očuvanju onoga što još imaju.

Ljudi su od nje odvrćali pogled kad ih je sretala na ulici, ali nedovoljno brzo da im u očima ne bi spazila samilost. Anders je bio na zlu glasu kao stalan član lokalnog kluba neliječenih alkoholičara. Ponekad bi se, kad bi previše zavirio u čašicu, na nesigurnim nogama otputio u selo, sipajući uvrede svakome tko bi naišao. Njega su se gnušali, nju su sažaljevali. Zapravo bi trebalo biti obrnuto. Ona je vrijedna gnušanja, a on sažaljenja. Njezina je slabost oblikovala njegov život. No ona više nikada neće biti slaba.

Ostala je tako nekoliko sati, milujući ga po čelu. Ponekad bi se trznuo u svojoj besvijesti, no njezin bi ga dodir smirio. S druge je strane prozora život nastavljao svoj uobičajeni tijek, ali unutar sobe vrijeme je stalo.

***

Ponedjeljak je donio temperaturu iznad nule i teške kišne oblake. Erica je oduvijek oprezno vozila, no sad je dodatno usporila ne bi li posve smanjila mogućnost izlijetanja s ceste. Vožnja joj nije bila jača strana, ali više je voljela samoću automobila nego da se mora gužvati u autobusu ili vlaku.

Kad je ušla na autocestu, situacija na cesti se popravila te se usudila donekle ubrzati. S Henrikom Wijknerom dogovorila je sastanak u dvanaest, ali je iz Fjallbacke krenula rano. Za putovanje do Goteborga imala je i više nego dovoljno vremena.

Prvi put otkako je pronašla Alex u hladnoj kupaonici, pomislila je na razgovor s Annom. Još joj je bilo teško zamisliti da bi ona doista prodala kuću. Bio je to prije svega njihov dom i roditelji bi bili očajni kad bi to mogli znati. No ništa nije nemoguće kad je Lucas umiješan. Smatrala je da je beskrupulozan što je Annu natjerao da i pomisli na takvo što. Padao je sve niže i niže, no ovo je nadmašilo sve što je dosad napravio.

Prije nego što se zbog kuće bude morala ozbiljno brinuti, trebala bi se raspitati u kakvoj je situaciji s pravne točke gledišta. Prije toga neće se pomiriti s Lucasovom zamisli. Sada se htjela usredotočiti na predstojeći razgovor s Alexinim suprugom.

Henrik Wijkner preko telefona je zvučao simpatično i već je znao zašto ga zove. Budući da je nekrolog bio važan Alexinim roditeljima, slobodno je mogla doći i postaviti mu pitanja o njoj.

Bit će uzbudljivo vidjeti kakav je Alexin dom, iako nije bila spremna suočiti se sa žalošću još jednog čovjeka. Susret s Alexinim roditeljima rasparao joj je srce. Kao spisateljica radije je stvarnost promatrala izdaleka. Proučavala ju je sa sigurne udaljenosti i objektivno. No istodobno joj se pružala prilika da iz prve ruke promotri kakva je Alex bila kao odrasla osoba.

Erica i Alex bile su nerazdvojne od prvog dana škole. Erica je bila nemjerljivo ponosna što ju je Alex odabrala za prijateljicu, Alex koja je bila kao magnet za sve koji su se našli u njezinoj blizini. Svi su htjeli biti poput nje, a ona uopće nije bila svjesna svoje popularnosti. Bila je povučena, ali je ipak pokazivala određenu sigurnost u sebe, za koju je Erica tek kao odrasla shvatila da je nesvojstvena djeci. No ipak je bila otvorena, velikodušna i nimalo sramežljiva unatoč svojoj povučenosti. Ona je izabrala Ericu za prijateljicu. Erica se nikad ne bi sama odlučila približiti Alex. Bile su nerazdvojne sve do godinu dana prije nego što se Alex odselila i zauvijek nestala iz njezinog života. Alex se sve više povlačila u sebe i Erica je sate provodila sama u svojoj sobi, žaleći za njihovim prijateljstvom. I tako jednog dana kad je nazvala Alex, nije bilo odgovora. Dvadeset i pet godina poslije Erica se i dalje do u tančine mogla prisjetiti boli koju je osjećala kad je shvatila da se Alex odselila ne rekavši joj ništa, bez pozdrava. Još nije imala pojma o tome što se dogodilo, ali kao dijete je krivicu preuzela na sebe i posve jednostavno zaključila da je se Alex zasitila.

Erica se kroz Goteborg orijentirala s određenim poteškoćama vozeći u smjeru Saroa. Grad je nakon četverogodišnjeg studiranja u njemu dobro poznavala, ali tada nije imala auto tako da joj je u tom pogledu Goteborg krajnja nepoznanica. Lakše bi pronašla put da je smjela voziti po biciklističkim stazama. Za nevjeste vozače Goteborg je bio noćna mora zbog svojih jednosmjernih ulica, prometnih kružnih tokova i tramvaja koji su

stvarali nervozu zvoneći sa svih strana i iz svih smjerova. Osim toga, činilo joj se da svi putovi vode prema otoku Hisingenu. Kad god bi pogrešno skrenula, našla bi se tamo.

Henrikov je opis puta bio vrlo jasan te je pogodila otrpve, uspjevši ovaj put ne završiti na putu prema Hisingenu.

Kuća je nadmašila sva njezina očekivanja. Golema bijela vila s prijelaza iz devetnaestoga u dvadeseto stoljeće, s pogledom na more i malenom sjenicom koja je dušu dala za tople ljetne večeri. Vrt što se skrivao pod debelim bijelim snježnim pokrivačem bio je dobro isplaniran, veličinom zahtijevajući tek pomnu brigu stručnog vrtlara.

Provezla se alejom vrba i kroz visoka rešetkasta željezna vrata uvezla na šljunčani prilaz pred kućom.

Kameno je stubište vodilo do masivnih vrata od hrastovine. Teškim je zvekirom lupila u vrata jer nije bilo nikakvog suvremenog zvonca. Vrata su se odmah otvorila. Gotovo je očekivala da je dočeka sluškinja u štirkanjoj pregači i kapici, no primio ju je muškarac za kojeg je odmah shvatila da je Henrik Wijkner. Izgledao je bezobrazno zgodno i Erici je bilo drago što je tog jutra prije nego što je otišla od kuće uložila poseban trud kako bi bolje izgledala.

Stupila je u golemo predvorje koje je na brzinu procijenila većim od svojeg štokholmskog stana.

»Erica Falck.«

»Henrik Wijkner. Upoznali smo se ljetos, ako me sjećanje ne vara. U onome restoranu kod Trga Ingrid Bergman.«

»U Cafeu Bryggan. Da, točno. Kao da je od ljeta prošla cijela vječnost. Posebno sada kad je ovakvo vrijeme.«

Henrik promrmlja uljudan odgovor. Pomogao joj je da skine jaknu i rukom pokazao prema salonu u produžetku predvorja. Oprezno je sjela na kauč, koji je zbog svojeg ograničenog znanja o antikvitetima procijenila jedino starim i vjerojatno vrlo vrijednim, prihvativši ponudu za kavu. Dok je pripremao kavu i s njom izmijenio nekoliko kurtoaznih rečenica o lošem vremenu, Erica ga je kriomice promotrila i zaključila da joj ne izgleda isuviše potresen. No znala je da to ne mora ništa značiti; različiti ljudi žaluju na različite načine.

Bio je ležerno odjeven, u savršeno izglačanim pamučnim hlačama krem boje i svijetloplavoj Ralph Laurenovoj košulji. Kosa mu je bila tamna, gotovo crna, a frizura elegantna, no ipak ne previše profinjena. Tamnosmede oči

davale su mu pomalo južnoeuropski izgled. Osobno je više voljela jače muškarce malo grubljeg izgleda, no ipak se nije mogla oduprijeti privlačnosti ovog muškarca koji kao da je iskočio sa stranica modnog žurnala. Henrik i Alex zasigurno su bili upečatljivo lijep par.

»Imate fantastičnu i prelijepu kuću.«

»Hvala. Ja sam četvrti naraštaj Wijknerovih koji ovdje stanuje. Moj ju je pradjed podigao na početku stoljeća i otada je u obiteljskom vlasništvu. Eh, kad bi zidovi mogli govoriti...«

Prešao je pokretom ruke po prostori i nasmiješio joj se.

»Da, zasigurno je predivno biti okružen obiteljskom poviješću.«

»I jest i nije. Ona također podrazumijeva veliku odgovornost. Očevim stopama, i tako to.«

Lagano se nasmijao i Erici se nije doimao isuviše pritisnut odgovornošću. Ona se pak osjećala kao riba izvan vode u elegantnoj sobi, te se neuspješno borila da pronađe udoban položaj na lijepom, ali spartanskom kauču. Naposljetku je sjela na sam rub, oprezno srčuci kavu serviranu u malim šalicama. Mali ju je prst zasvrbio, ali se oduprijela nagonu da ga podigne. Šalice kao da su stvorene za tu gestu, no mislila je da bi tada prije izgledala smiješno negoli profinjeno. U sebi se borila gledajući pladanj s kolačima koji je stajao na stolu, ali je dvoboj izgubila te uzela jedan debeli biskvit. Još jedna kalorijska bomba.

»Alex je obožavala ovu kuću.«

Erica se pitala kako da načne temu zbog koje je došla, i bila je zahvalna kad je sam Henrik stao govoriti o Alex.

»Koliko ste dugo ovdje živjeli zajedno?«

»Jednako dugo koliko smo bili u braku, petnaest godina. Upoznali smo se dok smo oboje studirali u Parizu. Ona je bila na povijesti umjetnosti, a ja sam pokušavao upiti dovoljno znanja o svijetu ekonomije kako bih nekako mogao upravljati obiteljskim carstvom.«

Erica je čisto sumnjala da je Henrik Wijkner ikada išta radio tako da rezultat bude »nekakav«.

»Neposredno nakon vjenčanja odselili smo se natrag u Švedsku, u ovu kuću. Moji su roditelji oboje umrli i kuća je nekoliko godina tijekom mojeg boravka u inozemstvu propadala, no Alex ju je odmah počela renovirati. Htjela je da sve bude savršeno. Svaki je detalj u kući, svaka tapeta, komad

namještaja i tepih ili original koji je ovdje otkad je kuća sagrađena, restauriran u prijašnje stanje, ili ga je Alex kupila. Posjetila je ni sam ne znam koliko mnogo trgovina antikvitetima kako bi pronašla točno isti predmet koji se u kući nalazio još kad je pradjed stanovao ovdje. Pomagala se mnogim starim fotografijama, a rezultat je fantastičan. Istodobno je mukotrpno radila da pokrene svoju galeriju i ni danas mi nije jasno kako je sve to stigla.«

»Kakva je Alex bila kao osoba?«

Henrik je nekoliko trenutaka promislio o pitanju.

»Lijepa, smirena, veliki perfekcionista. Tko je nije poznavao, mogao ju je doživjeti kao umišljenu, no više zato što ljude nije lako puštala blizu. Za Alex se trebalo boriti.«

Erica je dobro znala na što misli. Zbog dojma nepristupačnosti i istodobne privlačnosti, Alex se i u djetinjstvu djevojčicama doimala naduto i uobraženo, ali bi se svejedno poslije u razredu tukle da sjednu pored nje.

»Kako to misliš?«

Željela je čuti kako bi to Henrik opisao.

On pogleda kroz prozor, a ona prvi puta otkako je ušla u dom Wijknerovih spazi tračak emocije ispod šarmantne površine.

»Uvijek je išla svojim putem. Nije imala obzira za druge. Ne zbog zlobe, zlobna nije bila nimalo, već prije zbog potrebe. Mojoj je supruzi najvažnije bilo da ne bude povrijeđena. Sve ostalo, svi drugi osjećaji morali su se povući pred tim ciljem. No ako ne puštaš nikoga iza zida koji si izgradio iz straha da to ne bude neprijatelj, problem je da ti i prijatelji ostanu vani.«

Utihnulo je. Potom je pogleda. »Pričala mi je o tebi.«

Erica nije mogla sakriti koliko se iznenadila. S obzirom na to kako im je prijateljstvo skončalo, Erica je vjerovala da joj je Alex zauvijek okrenula leđa i da je se više nikad nije sjetila.

»Posebno se dobro sjećam nečega što je rekla. Da si ti bila njezina posljednja prava prijateljica. 'Posljednje čisto prijateljstvo.' Točno se tako izrazila. Pomalo neobično, ali više od toga nije rekla, a ja sam do tada naučio da nema smisla ispitivati je. I zato ti o Alex govorim ono što nekome drugome nikad ne bih rekao. Nešto mi govori da je unatoč godinama koje su prošle, moja supruga za tebe ostavila posebno mjesto u svom srcu.«

»Volio si je?«

»Više od ičega na svijetu. Alexandra mi je bila sve. Sve što sam postigao, sve što bih izrekao, sve se vrtjelo oko nje. Ironično je da ona to nikada nije primijetila. Da me je barem pustila bliže, danas ne bi bila mrtva. Odgovor joj je čitavo vrijeme ležao pred nosom, ali ona se nije usudila tražiti. Kukavičluk i hrabrost kod moje su supruge bili čudnovato pomiješani.«

»Birgit i Karl-Erik ne vjeruju da si je oduzela život.«

»Da, znam. Oni podrazumijevaju da ni ja u to ne vjerujem, ali da budem iskren, ja ni ne znam u što više da vjerujem. Živio sam s njome više od petnaest godina, ali nikada je nisam upoznao.«

Zvučao je ravnodušno, kao da i dalje govori o vremenu, ali Erica je uvidjela da je Henrika isprva itekako pogrešno procijenila. Njegova je bol bila golema, samo što je nije iskazivao otvoreno poput Birgit i Karl-Erika Carlarena. Možda je zbog vlastitog iskustva razumjela da on ne žali samo za suprugom, već i stoga što je zauvijek izgubio mogućnost da ga ona zavoli onako kako je on volio nju. Osjećaj koji je Erica vrlo dobro poznavala.

»Čega se bojala?«

»Pitao sam se i ja tisuću puta. Da budem iskren, ne znam. Kad god bih počeo razgovor o tome, ona bi se zatvorila i ja nikad ne bih uspio prodrijeti kroza zid. Kao da je skrivala tajnu koju nije mogla podijeliti s drugima. Je li to čudno? Budući da ne znam što je skrivala, ne mogu ni odgovoriti je li bila u stanju oduzeti si život.«

»U kakvom je odnosu bila s roditeljima i sestrom?«

»Pa ne znam kako bih se izrazio.«

Ponovno je promislio prije nego što je odgovorio.

»U napetom odnosu. Kao da su jedni oko drugih hodali na vršcima prstiju. Jedina koja bi ikada rekla ono što misli, bila je njezina mlađa sestra Julia, a ona je poprilično osobita. Činilo se kao da se iza onoga što se glasno reklo, skrivao jedan sasvim drugi dijalog. Ne znam kako bih bolje objasnio. Kao da su razgovarali tajnim jezikom za koji mi nisu dali zaporku.«

»Što si mislio kad si rekao da je Julia osobita?«

»Kao što sigurno znaš, Birgit je Juliju rodila kasno. Već je dobrano zakoračila u četrdesete, a trudnoća nije bila planirana. Tako da je Julia oduvijek bila kao kukavičje jaje. A vjerojatno nije bilo lako imati sestru poput Alex. Julia kao dijete nije bila osobito lijepa, niti je kao odrasla postala atraktivnija, a i sama znaš kako je Alex izgledala. Birgit i Karl-Erik uvijek su bili fokusirani na Alex i Julia je ostala u zapečku. Ona se s time nosila

usmjerivši se prema nutrini. No meni se sviđa. Ima nečeg ispod te mrzovoljne površine. Nadam se samo da će netko biti dovoljno strpljiv da onamo dopre.«

»Kako je ona reagirala na Alexinu smrt? U kakvom su odnosu bile?«

»O tome moraš pitati Birgit ili Karl-Erika. Ja Juliju nisam sreo već kojih šest mjeseci. Ona studira za učiteljicu na sjeveru u Umeu i nerado putuje dolje. Ove godine nije bila kod kuće ni za Božić. Što se tiče odnosa s Alex, Julia je stariju sestru oduvijek obožavala. Alex je već krenula u internat kad se Julia rodila, tako da nije često boravila kod kuće, ali kad bismo posjetili obitelj, Julia joj je bila za petama poput psića. Alex se to nije sviđalo, ali ju je puštala. Ponekad bi se na Juliju naljutila pa bi se obrecnula, ali najčešće ju je ignorirala.«

Erica osjeti da je došlo vrijeme da završi razgovor. U stankama je tišina u kući bila potpuna, i ona je slutila da će Henrik Wijkner unatoč raskoši tamo ostati usamljen.

Erica ustade i pruži mu ruku. On ju je prihvatio između obje svoje, držao je nekoliko trenutaka, pustio te krenuo prema vratima ispred nje.

»Namjeravala sam posjetiti i galeriju«, reče Erica.

»Dobra zamisao. Alex je bila neizmjerljivo ponosna na nju. Izgradila je posao od temelja, zajedno s prijateljicom iz studentskih dana u Parizu, Francine Bijoux, koja se sada preziva Sandberg. Družili smo se i privatno, premda nešto manje otkad su ona i suprug dobili djecu. Francine je sigurno u galeriji; nazvat ću je i objasniti joj o čemu je riječ, tako da će ti ona zasigurno ispričati nešto o Alex.«

Henrik pridrži Erici vrata, a ona mu zahvali na posvećenom vremenu, okrene se i krene prema automobilu.

Nebesa su se otvorila u istom trenutku kad je izašla iz automobila. Galerija se nalazila u Ulici Chalmers, paralelnoj sa središnjom Avenijom, ali nakon što je pola sata bezuspješno kružila uokolo, rezignirano je parkirala u nedalekom kvartu Hedenu. Premda je bila blizu, na ovome joj se pljusku činilo kao da je kilometrima daleko. Povrh toga, parkiranje je koštalo dvanaest kruna po satu i Ericino se raspoloženje promijenilo nagore. Naravno da ni kišobran nije ponijela sa sobom; kovrčava će joj kosa uskoro izgledati kao neuspjela trajna iz kućne radinosti.

Žurila je Avenijom, propustivši tramvaj broj četiri koji se treskajući kretao u smjeru Moindala. Nakon što je prošla pored noćnog kluba Valand, u kojem je tijekom studija provela mnoge divlje večeri, skrenula je lijevo u Ulicu Chalmers.

Galerija Abstrakt ležala je na lijevoj strani, s velikim izlogom okrenutim prema ulici. Zvonce je zazvonilo kad je ušla i ona vidje da je prostor mnogo veći nego što se doimalo izvana. Zidovi, pod i strop bili su obojani u bijelo kako ne bi odvrćali pažnju od umjetničkih djela koja su visjela po zidovima.

U krajnjem je dijelu galerije vidjela ženu koja je nedvojbeno bila francuskog podrijetla. Potpuno je odisala elegancijom i brzim je gestama s kupcem raspravljala o jednoj slici.

»Ubrzo ću završiti, slobodno razgledajte okolo.«

Njezin je francuski naglasak bio vrlo šarmantan.

Erica je doslovno poslušala te s rukama na leđima kreće polako po galeriji promatrajući izložena djela. Kao što se dalo zaključiti iz imena galerije, sve su slike bile u apstraktnom stilu. Kocke, kvadrati, krugovi i čudni oblici. Erica je nagnula glavu i naškiljila oči pokušavajući vidjeti isto što i poznavatelji umjetnosti, a što bi njoj redovno promaklo. Ne, i dalje samo kocke i kvadrati koje bi po njezinu mišljenju moglo narisati kakvo petogodišnje dijete. Jednostavno se morala pomiriti s time da joj umjetnost nije suđena.

Stajala je ispred goleme crvene slike s nejednako raspoređenim žutim dijelovima kad je čula da joj se Francine približava jer su joj pete odjekivale po podu s uzorkom šahovske ploče.

»Nije li predivna?«

»Da, jako je lijepa. Ali da budem iskrena, s umjetnosti baš nisam na ti. Van Goghovi su suncokreti lijepi, ali moje znanje tu prestaje.«

Francine se nasmiješi.

»Ti si sigurno Erica. Henri je upravo nazvao i rekao mi da si na putu ovamo.«

Pružila joj je nježnu ruku i Erica na brzinu obriše svoju mokru od kiše prije nego što se rukovala s Francine. Žena ispred nje bila je sitna i krhke građe, elegantna na način za koji Francuskinje izgleda posjeduju patent. Sa svojih sto sedamdeset i pet centimetara visine, Erica se osjećala poput diva naspram nje.

Francinina je ravna i gavranski crna kosa bila počesljanja unazad i skupljena kod vrata, a bila je odjevena u crni kostim koji joj je isticao figuru. Boju je sigurno odabrala zbog smrti svoje prijateljice i kolegice, više se doimajući kao žena koja bi odjenu dramatično crveno ili možda žuto. Laganu je šminku nanijela savršeno, ali ona nije mogla sakriti crvene rubove

oko očiju. Erica se pak ponada da se njezina maškara nije razmazala, što je bez sumnje bila uzaludna nada.

»Mislila sam da bismo mogle porazgovarati uz kavu. Danas je vrlo mirno. Možemo sjesti ovdje iza.«

Krenula je pred Ericom u sobičak iza galerije u kojem su bili smješteni hladnjak, mikrovalna pećnica i aparat za kuhanje kave. Stol u prostoriji bio je malen, s mjestom za dvoje. Erica se smjesti na jednu stolicu i Francine joj odmah posluži vreli napitak što se još pušio. Želudac se bunio protiv još malo kave nakon one što ju je popila kod Henrika. No iz iskustva i nakon mnogo intervjuja koje je vodila da bi došla do materijala za svoje knjige, znala je da su ljudi pričljiviji sa šalicom kave ispred sebe.

»Ako sam dobro razumjela Henrija, Alexini su te roditelji zamolili da napišeš komemorativni članak o njezinom životu.«

»Tako je, u zadnjih sam dvadeset i pet godina na Alex nalijetala u prolazu, pa pokušavam dokučiti kakva je bila kao osoba prije nego što započnem raditi na članku.«

»Jesi li novinarka?«

»Nisam, nego spisateljica. Pišem životopise. Ovaj članak pišem samo zato što su me Birgit i Karl-Erik zamolili. Osim toga, ja sam je pronašla mrtvu, tako da na jedan začuđujući način trebam ovo napraviti kako bih dobila i jednu drugu sliku, sliku žive Alex. Zvučim li čudno?«

»Ne, ni govora. Ja mislim da je divljenja vrijedno što si daješ toliko truda zbog Alexinih roditelja - i zbog Alex.«

Francine se nagne iznad stola i položi fino manikiranu ruku na Ericinu.

Erica osjeti kako joj se obrazima širi toplo crvenilo te pokuša ne misliti na sinopsis knjige na kojem je radila veći dio proteklog dana. Francine nastavi:

»Henri me također zamolio da na tvoja pitanja odgovorim što iskrenije.«

Švedski je govorila besprijeekorno. Mekano je račlala i Erica primijeti da je rabila francusku verziju imena Henrik, Henri.

»Ti i Alex ste se upoznale u Parizu?«

»Jesmo, zajedno smo studirale povijest umjetnosti. Družile smo se već od prvog dana. Ona je izgledala izgubljeno, a ja sam se osjećala izgubljeno. Ostalo je povijest, kao što se kaže.«

»Koliko ste se dugo poznavale?«

»Da vidimo, Henri i Alex jesenas su proslavili petnaestu godišnjicu braka, tako da ima... sedamnaest godina. Od kojih smo petnaest zajedno vodile ovu galeriju.«

Utihnula je i na Ericino veliko iznenađenje zapalila cigaretu. Iz nekog razloga nije mogla zamisliti Francine kao pušačicu. Ruka joj je lagano drhtala kad je palila cigaretu i ona uvuče dubok dim, ne skidajući pogled s Erice.

»Nisi li se pitala gdje je Alex? Vjerojatno je tamo ležala tjedan dana prije nego što smo je našli.«

Erica pomisli kako se Henrika nije sjetila pitati isto.

»Znam da to zvuči čudno, ali ne, nisam. Alex...«, oklijevala je, »Alex je uvijek pomalo radila što je htjela. Ponekad je to bilo iznimno frustrirajuće, ali s godinama sam se navikla. Nije se jednom dogodilo da je neko vrijeme nema, da bi se kasnije pojavila kao da se ništa nije dogodilo. To je i više nego nadoknadila kad se sama brinula o galeriji dok sam ja bila na porodiljnom dopustu. Znaš, na neki način ja očekujem da će tako biti i ovaj put. Da će ona svaki čas ući kroz ta vrata. No to se neće dogoditi.«

Iz kuta oka zaprijetila je ispasti joj jedna suza.

»Neće.« Erica se zagledala u dno svoje šalice puštajući Francine da diskretno obriše oči. »Kako je Henrik reagirao kad bi Alex samo tako nestala?«

»Upoznala si ga. U njegovim očima Alex je bila bezgrešna. Henri je zadnjih petnaest godina proveo obožavajući je. Jadan Henri.«

»Zašto jadan?«

»Alex ga nije voljela. Prije ili kasnije i on bi to uvidio.«

Ugasila je prvu cigaretu i zapalila još jednu.

»Mora da ste jedna drugu poznavale do u srž nakon toliko mnogo godina?«

»Ne vjerujem da je itko ikada poznavao Alex. Ali ja sam je poznavala bolje nego Henri. On je oduvijek odbijao skinuti svoje ružičaste naočale.«

»Henrik je za našeg razgovora nagovijestio kako je tijekom braka osjećao da je Alex skrivala nešto pred njim. Je li to istina, i što bi to moglo biti?«

»Neuobičajeno oštroumno od njega. Možda sam podcijenila Henrija.«
Podigla je pravilno oblikovanu obrvu. »Na prvo je pitanje odgovor potvrđan, ja sam također osjetila da Alex nešto tišti. Na drugo pitanje nažalost moram odgovoriti niječno, ja nemam ni najmanjeg pojma što bi to moglo biti. Unatoč našem dugom prijateljstvu, kod Alex je postojala jedna točka iza koje se nije moglo doprijeti. Ja sam to prihvatila, ali ne i Henri. Što bi ga prije ili kasnije slomilo. A ja znam da bi to bilo prije.«

»Zašto?«

Francine je oklijevala.

»Na Alex će se izvršiti obdukcija, zar ne?«

Pitanje je zateklo Ericu.

»Hoće, obdukcija se obavlja poslije svakog samoubojstva. Zbog čega pitaš?«

»Zbog toga što sada znam da će se to što ti namjeravam ispričati ionako saznati. No barem ću olakšati savjest.«

Brižno je ugasila cigaretu. Erica je držala dah u napetom iščekivanju, ali Francine si je dala vremena da zapali i treću cigaretu. Prsti joj nisu neprirodno žuti kao kod strastvenih pušača, zbog čega Erica zaključila da Francine nije običavala lančano pušiti.

»Zasigurno ti je poznato da je u zadnjih otprilike šest mjeseci Alex prilično često posjećivala Fjallbacku?«

»Jest, jezici brzo rade u malim selima. Sudeći po lokalnim govorkanjima, u Fjallbacki je boravila više-manje svakog vikenda. Sama.«

»Uistinu sama, ali s blagom modifikacijom.«

Francine je opet oklijevala, pa je Erica morala sputavati svoju želju da se nagne preko stola, protrese je i natjera da kaže što god je namjeravala. Definitivno joj je pobudila pažnju.

»Tamo se sastajala s nekim. S jednim muškarcem. Nije Alex bilo prvi puta da se upustila u preljubničku vezu, ali nekako sam stekla dojam da je sada bilo drugačije. Prvi puta otkako smo se poznavale, doimala se gotovo zadovoljnom. Također znam da se nije mogla ubiti. Ni najmanje ne sumnjam da ju je netko ubio.«

»Kako si tako sigurna? Čak ni Henrik nije mogao sa sigurnošću reći vjeruje li da se Alexandra ubila.«

»Zato što je bila trudna.«

Odgovor je iznenadio Ericu.

»Zna li Henrik?«

»To ne znam. Dijete u svakom slučaju nije njegovo. Već mnogo godina nisu dijelili postelju. A kad i jesu, Alex je odbijala zatrudnjati s Henrikom. Unatoč njegovom višekratnom preklinjanju. Ne, otac djeteta sigurno je novi muškarac u njezinom životu - tko god on bio.«

»Ona nije natuknula tko bi on mogao biti?«

»Nije. Alex je bila, kao što već sada i sama razumiješ, vrlo štedljiva što se povjerenja tiče. Moram priznati da sam se jako iznenadila kad mi je rekla za dijete, što je također još jedan razlog zašto sam posve sigurna da si nije oduzela život. Sreća ju je preplavila i jednostavno nije mogla šutjeti. Voljela je to dijete i nikada mu ne bi mogla nauditi, a kamoli oduzeti mu život. Prvi sam puta vidjela kako Alexandra izgleda kad je puna životne radosti. Vjerujem da bi mi takva bila još draža.«

Glas joj je bio sjetan. »Znaš, i ja sam osjetila da ona na neki način kani raskrstiti s prošlošću. Ne znam s čime, niti kako, ali poneki prosuti komentar dao mi je naslutiti takvo što.«

Vrata galerije otvorila su se te su začule kako netko otire mokri snijeg na ulazu. Francine ustade.

»Moram ići, došao mi je kupac. Nadam se da sam bila od pomoći.«

»O da, vrlo sam zahvalna i tebi i Henriku što ste bili toliko iskreni. Bili ste od velike pomoći.«

Nakon što je rekla kupcu da malo pričeka, Francine ju je ispratila do ulaznih vrata. Stale su i rukovale se pred golemim platnom na kojem se bijelio kvadrat na plavoj pozadini.

»Čisto da pitam, koliko košta jedna ovakva slika? Pet tisuća, deset tisuća kruna?«

Francine se nasmiješi.

»Prije pedeset tisuća.«

Erica tiho zazviždi.

»Kao što rekoh, umjetnost je područje koje mi predstavlja pravi misterij.«

»A ja jedva da mogu sastaviti popis za kupovinu. Svi smo stručnjaci u svojem području.«

Nasmijale su se. Erica se još čvršće zamota u svoj kaput iako je još bio mokar i zaputi se van na kišu.

Kiša je snijeg pretvorila u bljuzgavicu, te je sigurnosti radi vozila nešto sporije od najviše dopuštene brzine. Nakon što je izgubila pola sata pokušavajući se izvući s Hisingena, kamo je dospjela pogreškom, približavala se gradiću Uddevalli. Prigušeno krčanje želuca podsjeti je kako je tijekom dana sasvim zaboravila na hranu. Skrenula je s autoceste kod trgovačkog centra Torp sjeverno od Uddevalle i uvezla se u McDonaldsov drive in. Na brzinu je smazala jedan cheeseburger sjedeći u automobilu na parkiralištu te je uskoro opet bila na autocesti. Čitavo je vrijeme razmišljala o razgovoru s Henrikom i Francine. Njihove su joj priče pružale sliku osobe koja je oko sebe podigla visoke obrambene zidine.

Najviše joj je budilo znatiželju pitanje tko je otac Alexinog djeteta. Francine nije vjerovala da je dijete Henrikovo, no kako nitko ne može biti siguran što se odvija u tuđim ložnicama, ni tu mogućnost nije unaprijed odbacivala. Ako nije Henrik, pitanje je je li otac bio muškarac za kojeg je Francine tvrdila da se sastajao s Alex svakog vikenda u Fjallbacki. Možda je održavala vezu i u Goteborgu.

Ericin je dojam da je Alex vodila neku vrstu paralelnog života. Radila je što joj je bilo drago, ne razmišljajući kako to utječe na njezine bližnje, a prije svega na Henrika. Erica je nagađala da Francine nije shvaćala zašto se Henrik pomirio s takvim brakom, čak je vjerovala da ga je Francine zbog toga prezirala. Sama je i više nego dobro razumjela kako takvi mehanizmi djeluju; brak Anne i Lucasa najbliži joj je primjer.

Što se tiče Annine nesposobnosti da promijeni vlastitu životnu situaciju, Ericu je najviše tištalo je li i ona djelomice uzrokovala Annino pomanjkanje samopoštovanja. Erica je imala pet godina kad se Anna rodila. Od prvog trenutka kad je ugledala sestricu, štitila ju je od stvarnosti koja je bila poput nevidljive rane. Anna se nikada nije trebala osjećati usamljeno i odbačeno zbog nedostatka majčinske ljubavi. Zagrljaje i nježne riječi koje Anni nije pružila majka, dobila je od Erice. A ona ih je pružala i previše.

Annu je kao dijete bilo lako voljeti. Bila je posve neopterećena tužnijim stranama života živeći od danas do sutra. Za svoju dob zrelu i zabrinutu Ericu očaravala je energija kojom je Anna voljela svaku minutu svojega življenja. Ericinu je brižljivost pomirljivo prihvaćala, ali rijetko je imala strpljenja sjediti joj u krilu i puštati joj da je miluje. Izrasla je u divlju, nehajnu i egocentričnu tinejdžerku koja je radila što god bi joj palo na

pamet. U oštroumnijim si je trenucima Erica znala priznati da je Annu previše razmazila i štitila. A samo joj je htjela dati ono što sama nikada nije primila od majke.

Anna je za Lucasa, kad su se upoznali, bila lak plijen. Njegova vanjština ju je šarmirala i nije uočila tamnije strane koje su se skrivale ispod nje. A on je malo-pomalo uništavao njezinu životnu radost i slomio joj samopouzdanje, igrajući na kartu njezine taštine. I sad je sjedila kao lijepa ptica u krletki na prestižnom štokholmskom Ostermalmu, nemajući snage priznati si vlastitu pogrešku. Svakog se dana Erica nadala da će Anna svojevolumeno ispružiti ruku i zamoliti je za pomoć. A do tada ona može jedino čekati i biti joj pri ruci. Ni sama nije imala više sreće u ljubavnim vezama. Za sobom je vukla mnoge prekinute veze i prekršena obećanja. Nešto bi u njoj puklo kad bi nastupila određena točka u vezi. Pojavio bi se osjećaj panike toliko jak da jedva da je mogla disati i zbog kojeg bi skupila svoje stvari i otišla bez osvrtanja. A opet, otkako se sjeća, na neki paradoksalan način čeznula je i za obitelji i za djecom. A sada joj je već trideset i pet, i godine nemilosrdno teku.

Kvrugu sve; pomisao na Lucasa uspijevala je zatomiti tijekom čitavog dana, a sad je kipjela od bijesa. Znala je da mora ispitati kakva joj je pravna situacija, no preumorna je da bi se toga sada prihvatila. Može s time pričekati do jutra. Osjetila je neodloživu potrebu da se odmara ostatak dana, ne misleći ni na Lucasa niti na Alexandru Wikner.

Na mobitelu odabere broj putem brzog biranja.

»Hej, Erica je. Jeste li večeras kod kuće? Mislila sam nakratko svratiti.«

Dan se slatko nasmijao.

»Da jesmo li kod kuće? Pa zar ne znaš što je večeras?«

Potom se s druge strane linije suočila s potpuno tišinom koja ju je zabrinula. Erica je dobrano promislila, ali nije se mogla prisjetiti ničega po čemu bi ova večer bila posebna. Nije svetak ni praznik, ičiji rodendan, Dan i Pernilla vjenčali su se u ljeto tako da im nije bila ni godišnjica.

»Nemam blage veze. Slobodno me prosvijetli.«

S druge strane slušalice začuo se duboki uzdah i Erica shvati da prevažni događaj mora da je sportski. Dan je bio veliki zaljubljenik u sport, što je ponekad dovodilo do manjih sukoba između njega i žene mu Pernille. No Erica mu je na vlastiti način vraćala milo za drago za mnoge besmislene sportske večeri što ih je provela zajedno s njima. Dan je bio fanatični navijač hokejaškoga kluba Djurgarden, pa je Erica preuzela ulogu vjernog poklonika suparničkog AIK-a. Zapravo je sport uopće nije zanimao, hokej na ledu još

manje, što je izgleda Dana još više smetalo. Najviše ga je izluđivalo što se ona uopće nije uzrujavala kad bi AIK izgubio.

»Švedska protiv Bjelorusije!«

On je naslutio što ga je nakanila pitati, te još jednom duboko uzdahne. »Olimpijske igre, Erica, Olimpijske igre. Valjda si svjesna da se u svijetu odigrava i jedan takav događaj...«

»Aha, misliš na utakmicu. Pa naravno da znam. A ja sam mislila da je ova večer posebna zbog nečeg drugog osim toga.«

Govorila je namjerno pojačanim tonom glasa kako bi mu jasno pokazala da pojma nije imala da je susret večeras i nasmiješila se na pomisao da Dan doslovno kosu čupa zbog njezinog huljenja. Njemu sport nije bio predmet šale.

»Ali onda dolazim do vas pogledati tekmu s tobom da vidim kako Salming melje rusku obranu...«

»Salming! Pa znaš li prije koliko je godina on prestao igrati? Šališ se, je l' da? Reci mi da se šališ.«

»Šalim se, Dan, šalim se. Toliko zaostala ipak nisam. Evo me začas pa da gledamo Sundina, ako ti je tako draže. Vrlo zgodan momak, moram priznati.«

»Da, slobodno ti dođi. Ali nemoj da se ponovi prošli puta! Nema brbljanja tijekom utakmice, nikakvih komentara kako su igrači seksi u štitnicima, a pogotovo neću čuti glupa pitanja o tome nose li donje rublje preko suspenzora. Je li jasno?«

Erica priguši smijeh i ozbiljnim tonom kaže: »Časna izviđačka, Dan.«

On progundā: »Pa ti nisi bila izviđač.«

»Točno tako«, odgovori Erica i stisne dugme s crvenom slušalicom na mobitelu.

Dan i Pernilla stanovali su u jednoj od novijih kuća u nizu u Falkelidenu. Kuće su ležale u pravilnim redovima duž brijega Rabekullena, toliko slične da su se jedna od druge jedva razlikovale. To područje bilo je omiljeno među obiteljima s djecom, najviše zato što cijene kuća nisu bile vrtoglave visoke jer nisu imale pogled na more.

Večer je bila prehladna za šetnju, no automobil je glasno prosvjedovao kad ga je forsirajući pokušavala uspeti uz klizavu strminu neravnomjerno

posutu pijeskom. S dubokim je uzdahom olakšanja skrenula u Danovu i Pernillinu ulicu.

Erica pozvoni, što je prouzročilo metež i zvuk sitnih stopala s druge strane vrata. Trenutak kasnije vrata joj otvori malena djevojčica u dugačkoj spavaćici, Lisen, najmlađa kći Dana i Pernille. Malin, srednja kći, burno je negodovala zbog nepravde što je Lisen prva stigla do vrata, a prepirka zamre tek kad se iz kuhinje začuje Pernillin odlučni glas. Najstarija kći Belinda imala je trinaest godina i Erica ju je vidjela kod Acekova kioska s hot-dogovima kad se provezla pokraj trga, okruženu s nekoliko pubertetlija na mopedima. S njom će Dan i Pernilla imati pune ruke posla.

Nakon što su djevojčice zagrlile Ericu, nestale su jednako brzo kao što su i nahrupile, ostavivši je da na miru skine jaknu i izuje cipele.

Pernilla je stajala u kuhinji te je crvenih obraza i u pregači, na kojoj je krupnim slovima pisalo »Poljubi kuhara«, pripremala večeru. Kuhanje je bilo u kritičnoj fazi i ona je tek rastreseno mahnula Erici, vrativši se loncima i tavama što su se parili i pištali. Erica nastavi do dnevne sobe, gdje je znala da će naći Dana zavaljenog u fotelju, s nogama na staklenom stoliću i s daljinskim upravljačem čvrsto stisnutim u desnici.

»Hej! Kako vidim, muška svinja sjedi i uživa dok se vjerna supruga muči u kuhinji u znoju lica svoga.«

»Heeej! Ha, čuj, dovoljno je pokazati tko u kući nosi hlače i čija čvrsta ruka upravlja domom da bi se i najtvrdoglavija žena dovela u red.«

Njegov je topli osmijeh bio u suprotnosti s onime što je rekao jer Erica je znala da u kući Karlssonovih Danova ruka nije bila najčvršća.

Na brzinu ga je zagrlila te se zavalila u crni kožni kauč, podignuvši noge na stol kao da je kod kuće. Nekoliko su trenutaka gledali vijesti u ugodnoj tišini, a Erica se, ne prvi puta, zapita bi li tako izgledao njihov zajednički život.

Dan je bio njezin prvi dečko i prva velika ljubav. Zajedno su bili kroz cijelu gimnaziju, nerazdvojni tri godine. Ali od života su htjeli drugačije stvari. Dan je želio ostati u Fjallbacki kako bi ribario baš poput svog oca i djeda, a Erica je jedva čekala da se odseli iz seoceta. Oduvijek je osjećala da se tamo guši, znajući da sreću treba potražiti negdje drugdje.

Pokušali su ostati zajedno jedno vrijeme kad se ona odselila u Goteborg, ali životi su im otišli u različitim smjerovima te su nakon bolnog raskida polako uspjeli izgraditi prijateljski odnos koji je nakon petnaest godina bio jak i iskren.

Pernilla je u Danov život ušla kao prijeko potrebna utjeha dok se on pokušavao priviknuti na pomisao da za njega i Ericu ne postoji zajednička budućnost. Pojavila se kada je najviše trebalo i obožavala ga je, čime je ispunila djelić praznine koji je Erica ostavila za sobom. Erici je bilo bolno vidjeti ga s drugom djevojkom, ali uvidjela je da je takvo što prije ili poslije bilo neizbježno. Život se nastavljao.

Dan i Pernilla sada su imali tri kćeri i Erica je vjerovala da su tijekom godina razvili snažnu i iskrenu ljubav, iako joj se ponekad činilo da kod Dana opaža stanoviti nemir.

Ispočetka Erici i Danu nije bilo lako održati prijateljstvo. Pernilla ga je ljubomorno nadzirala, nepovjerljivo gledajući Ericu. Polako je ali sigurno Erica Pernillu uspjela uvjeriti da joj supruga neće preoteti, te premda nisu bile najbolje prijateljice, odnos im je bio opušten i srdačan. Posebice i stoga što su djevojčice Ericu obožavale, a Lisen je čak bila i kuma.

»Večera je na stolu.«

Digli su se iz svojih poluležećih položaja i ušli u kuhinju gdje je Pernilla na stol stavila lonac iz kojeg se još pušilo. Postavljena su bila samo dva tanjura i Dan upitno podigne obrve.

»Ja sam jela s djecom. Hajdete vi, a ja ću njih strpati na spavanje.«

Erica se posrami što se Pernilla toliko trudila zbog nje, ali Dan slegne ramenima i bezbrižno stavi u tanjur golemu porciju jela od ribe i povrća.

»Daj, pričaj kako si. Nismo te vidjeli nekoliko tjedana.«

Glas mu je zvučao zabrinuto prije negoli optužujuće, no Ericu bocne žalac savjesti što se u zadnje vrijeme nije javljala. Ali toliko joj je toga drugoga bilo na pameti.

»Ide nabolje. Ali izgleda da će izbiti svađa zbog kuće«, reče Erica.

»Zašto?« Dan iznenađeno podigne oči sa svog tanjura. »Pa i ti i Anna volite kuću, a vas se dvije obično dobro slažete.«

»Nas dvije da. Ali zaboravljaš na Lucasa. Nanjušio je lovu i naravno da ne može propustiti priliku. Annino mišljenje nije do sada uvažavao, pa ne razumijem zašto bi sada bilo drugačije.«

»Majmun jedan, da mi ga se samo dočepati jedne mračne noći, ne bi se više bahatio.«

Pretjerano naglašeno lupio je šakom o stol. Erica nije ni sumnjala da bi Lucasa pošteno propustio kroz šake da je htio. Već je kao tinejdžer bio

krupne građe i naporan mu je rad na ribarici oblikovao tijelo, no mekoća njegovih očiju bila je u suprotnosti s fizičkom snagom. Koliko je Erica znala, on ni mrava ne bi zgazio.

»Ne bih baš htjela previše razgovarati o tome, ne znam točno u kakvoj sam poziciji. Sutra ću nazvati Marianne, jednu prijateljicu koja je odvjetnica, kako bih saznala na koji način mogu spriječiti prodaju, ali večeras najradije ne bih mislila na to. Osim toga, zadnjih sam dana bila upletena u nešto pored čega mi se moji materijalni problemi doimaju prilično tričavo.«

»Da, čuo sam.« Utihnuo je. »Kako ti je bilo vidjeti mrtvo tijelo?«

Erica je razmišljala što bi mu odgovorila.

»Tužno i užasno u isto vrijeme. Nadam se da više nikada neću svjedočiti nečemu takvome.«

Ispričala mu je o tekstu na kojem je radila te o razgovorima s Alexandrinim suprugom i suradnicom. Dan je šutke slušao.

»Ne razumijem zašto je važne ljude u svom životu ostavljala postrance. Trebao si vidjeti njezinog supruga, on ju je obožavao. No tako je kod većine ljudi. Smiju se i doimaju sretno, dok su zapravo na stotinu muka.«

Dan je oštro prekine.

»Čuj, utakmica počinje za koje tri sekunde, tako da radije biram hokejašku tekmu nego da moram slušati tvoje kvazifilozofsko izlaganje.«

»Ma, nema problema. Ionako sam ponijela knjigu sa sobom ako utakmica bude dosadna.«

Dan bi je pogledom ubio da nije vidio šaljivi sjaj u njezinim očima.

U dnevnu su sobu stigli točno na vrijeme da isprate početni udarac.

***

Marianne se javila na prvi signal.

»Ovdje Marianne Svan.«

»Hej, Erica je.«

»Zdravo, pa ima dosta otkako smo se čule. Baš mi je drago. Kako si? Mnogo sam mislila na tebe.«

Erica se još jednom podsjeti da u zadnje vrijeme nije pretjerano marila za prijateljstva. Bila je svjesna da su se mnogi zabrinuli za nju, ali proteklog mjeseca jedva se prisilila javiti i Anni. No znala je da je razumiju.

Marianne joj je dobra prijateljica još od fakulteta. Zajedno su studirale književnost, ali Marianne je nakon četiri godine shvatila da knjižničarstvo nije njezin životni poziv i da je pravo više privlači. Pokazalo se da je kao odvjetnica bila toliko uspješna da je u jednom od najvećih i najcjenjenijih odvjetničkih ureda u Goteborgu postala najmlađom partnericom ikada.

»Hvala, dobro sam s obzirom na okolnosti. Stvari lagano sjedaju na svoje mjesto, ali i dalje je mnogo toga čega se moram primiti.«

Marianne nikad nije voljela ćaskati, te je nepogrešivom intuicijom naslutila da je Erica nije zbog toga nazvala.

»Kako ti mogu pomoći, Erica? Znam da ti treba pomoć, da nisi ni pokušala tvrditi suprotno.«

»Čuj, sram me što se toliko dugo ne javljam, a sad te zovem jer mi treba pomoć.«

»Daj, prestani! Reci mi kako ti mogu pomoći? Imaš li problema s ostavštinom?«

»Moglo bi se reći.«

Erica je sjedila za kuhinjskim stolom, među prstima vrteći pismo koje je stiglo s jutarnjom poštom.

»Anna, ili točnije rečeno Lucas, želi prodati kuću u Fjallbacki.«

»Šališ se!« Uobičajeno mirna Marianne kao da je eksplodirala. »Pa što si on, kvragu, zamišlja tko je on! Vas dvije obožavate tu kuću.«

Erica osjeti kako se u njoj nešto prelomilo, te brizne u plač. Marianne se odmah primirila i suosjećajno se obratila Erici.

»Kako se zapravo osjećaš? Hoćeš li da dođem k tebi? Mogu navečer biti kod tebe.«

Suze su navirale kao lude, ali nakon što je neko vrijeme ridala, Erica se smirila i obrisala oči.

»Ljubazno od tebe, ali u redu sam, doista. U zadnje se vrijeme skupilo puno toga. Razvrstavala sam mamine i tatine stvari kao sumanuta, a kasnim i s knjigom pa me izdavač stišće, pa onda ovo s kućom, a povrh svega u petak sam najbolju prijateljicu iz djetinjstva pronašla mrtvu.«

Smijeh je navro sam od sebe, te se, i dalje sa suzama u očima, počela histerično smijati. Smirila se tek nakon nekog vremena.

»Jesi li rekla mrtvu ili sam te krivo čula?«

»Nažalost, dobro si čula. Oprosti, sigurno misliš da sam grozna što se smijem. Ali previše je toga. Moja najbolja prijateljica iz djetinjih dana, Alexandra Wijkner, ubila se u kadi svoje obiteljske kuće u Fjallbacki. Možda si čula za nju? Ona i njezin suprug Henrik Wijkner kretali su se među geteborškom kremom, a sad se družiš s takvom sortom, ne?«

Nasmijala se, znajući da je i Marianne učinila isto na svojem kraju slušalice. Kad su bile mlade studentice, Marianne je stanovala u bivšem radničkom kvartu Majorni, boreći se za prava radničke klase. No obje su znale da se tijekom godina morala početi baviti sasvim drugim pitanjima ne bi li se bolje uklopila među klijente i poznanike prestižnoga odvjetničkog ureda. Sad su važni bili elegantni kostimi, fine bluze i kokteli na zabavama u bogataškom Orgryteu, no Erica je znala da je kod nje to bila tek površna vanjska slika ispod koje se skrivala buntovnička ćud.

»Henrik Wijkner. Da, za njega jako dobro znam, čak imamo nekoliko zajedničkih poznanika, ali još ga nisam imala priliku upoznati. Prati ga glas bezobzirnog poslovnog čovjeka. Tip osobe koja prije doručka otpusti stotinu zaposlenih a da ni ne izgubi apetit. Ako se ne varam, njegova je žena vodila butik dizajnerske odjeće.«

»Galeriju. Apstraktna umjetnost.«

Mariannin je opis Henrika zbuni. Erica je za sebe mislila da dobro procjenjuje ljude i nije ga doživjela kao bezobzirnog poslovnjaka.

Ostavila se Alex i skrenula razgovor na temu zbog koje je nazvala.

»Danas sam primila jedno pismo. Od Lucasovog odvjetnika. U petak sam pozvana na sastanak u Stockholm vezano uz prodaju kuće mojih roditelja, a ja sam na pravnom području posve izgubljena. Koja su mi prava? Imam li ih uopće? Smije li Lucas ovo raditi?«

Osjetila je kako joj donja usna opet drhti te je duboko udahнула kako bi se primirila. Kroz kuhinjski prozor vidjela je led koji u zaljevu svjetluca nakon što je u nekoliko zadnjih dana zatopljenja kiša topila snijeg, a potom su noću uslijedile temperature ispod nule. Na prozorski lim sleti jedan vrabac i ona se sjeti da mora kupiti kuglicu loja za ptice. Vrabac je znatizeljno klimao glavom lagano kljuckajući po prozoru. Nakon što se uvjerio da tamo nema ničeg jestivog, odlepršao je svojim putem.

»Kao što znaš, ja sam porezna odvjetnica i ne bavim se obiteljskim pravom, tako da ti napamet ne mogu odgovoriti. Ali ovako ćemo. Provjerit ću s jednim od stručnjaka u uredu i javiti ti se tijekom dana. Nisi sama, Erica. Pomoći ću ti, obećajem.«

Lijepo je bilo čuti Mariannine utješne riječi koje su joj ulijevale sigurnost, i život joj se učinio ljepšim nakon što je prekinula vezu, iako nije saznala praktički ništa.

***

Odmah se oćuti nemirnom. Teškom se mukom prisilila nastaviti rad na biografiji. Preostalo joj je napisati više od polovice knjige, a izdavač je bio nestrpljiv jer još nije primio prvi, grubi sinopsis. Nakon što je tekstom ispunila gotovo dvije stranice, pročitala je što je napisala, pomislila kako je loše i žustro izbrisala rezultat nekoliko sati rada. Biografijom je bila zasićena, volja za radom odavno se izgubila. Umjesto biografije dovršila je članak o Alexandri i položila ga u omotnicu adresiranu na Bohuslaningen. Poslije je došlo vrijeme da nazove Dana kako bi mu utrljala sol u gotovo smrtonosnu ranu nanesenu spektakularnim porazom Švedske protekle večeri.

***

Inspektor Mellberg zadovoljno je tapšao svoj veliki trbuh razmišljajući bi li ubio oko. Ionako nije imao što raditi, a i ono malo posla što je imao, nije bilo nešto osobito važno.

Baš će biti lijepo dremucnuti tako da se obilan ručak može na miru probaviti, ali jedva da je zaklopio oči kadli odlučno kucanje najavi da ga Annika Jansson, tajnica postaje, nešto treba.

»Kuju vrazju mater? Ne vidiš da sam zauzet?«

U očajničkom pokušaju da izgleda zaposleno besciljno je počeo prekapati po hrpi papira na pisaćem stolu, no jedino je uspio prevrnuti šalicu kave. Tekućina se prolila po svim papirima i on je obriše onime što mu je bilo pri ruci, košuljom koja bi rijetko kada bila zapasana.

»Dovraga! Ja sam ovdje vrazji šef! Nisi li se naučila pokazati mrvicu poštovanja spram nadređenih i kucati prije ulaska?«

Nije se ni potrudila skrenuti mu pažnju na činjenicu da je kucala. Godine iskustva naučile su je da najgore napade treba mirno otrpjeti.

»Pretpostavljam da mi imaš nešto reći«, frknuo je Mellberg.

Annikin je glas bio odmjeren. »Tražili su te iz sudske medicine u Goteborgu. Točnije rečeno, sudski patolog Tord Pedersen. Javi mu se na ovaj broj.«

Pružila mu je papirić s uredno ispisanim brojem.

»Je li rekao o čemu se radi?«

Znatizelja ga je draškala kao da ga netko škaklja po ošitu. Ne događa se često da sudska medicina zove ovakvu zabit. Možda će se konačno jednom u životu, Bogu hvala, pozabaviti ozbiljnim policijskim poslom.

Rastreseno mahne Anniki da izađe i pričvrsti slušalicu između brade i ramena te ushićeno okrene zapisani broj.

Annika brzo izađe zalupivši vratima za sobom. Sjela je za svoj radni stol i kao mnogo puta do tada ispovala onoga tko je odlučio Mellberga premjestiti u njihovu malu policijsku postaju u mjestišcu Tanumshedeu. Prema glasinama što su cvjetale u postaji, Mellberg je za premještanje sam bio kriv jer je pretukao izbjeglicu za čiji je pritvor bio odgovoran. To mu očito nije bila jedina pogreška, ali najveća svakako. Nadređenima je ta kap prelila čašu. Interna istraga nije mogla ništa dokazati, no svi su strepjeli pred Mellbergovom idućom eskapadom. Zato su ga smjesta premjestili na inspektorski položaj u Tanumshede gdje ga je svaki od tisuću i dvjesto čestitih stanovnika u općini svakodnevno podsjećao na njegovo poniženje. Njegovi su bivši šefovi iz Goteborga računali da tamo neće moći počinuti nikakvu veću štetu. Bila je to procjena koja se do sada pokazala točnom. S druge strane, nije ni da je baš bio od velike koristi.

Annika se ranije na poslu dobro osjećala, no tome je došao kraj kad je na scenu stupio Mellberg. Ne samo da je stalno bio drzak, nego je sebe smatrao Božjim darom za žene, a to uvjerenje Annika je iskušala na vlastitoj koži. Nepristojne insinuacije, štipkanje za stražnjicu i dvosmisleni komentari samo su vrh ledene sante s kojom se na poslu suočavala. No za nju je njegova najodbojnija karakteristika bila grozna frizura koju je uredio da mu sakrije ćelu. Pustio je da mu ostatak kose naraste do dužine o kojoj su podređeni tek nagađali, te je vlasi ovio navrh glave, složivši ih u frizuru koja najviše nalikuje napuštenom svračjem gnijezdu.

Stresla se od jeze pri pomisli na to kako frizura izgleda u raspuštenom stanju, no bila je zahvalna što taj prizor jamačno nikada neće vidjeti.

Pitala se što su htjeli iz sudske medicine. Svejedno, uskoro će saznati. U ovako maloj postaji zanimljive se informacije prošire u sat vremena.

***

Bertil Mellberg slušao je signale zvonjenja promatrajući kako Annika izlazi iz sobe.

Jako krasna ženska. Čvrsta i zgodna, no ipak okrugla na pravim mjestima. Duge svijetle kose, prpošnih grudi i solidne guze. Šteta što je stalno nosila duge suknje i široke bluze. Možda da joj skrene pažnju na to da bi uža odjeća bila pogodnija. Kao šef mora izreći svoje mišljenje o odjeći osoblja. Trideset i sedam joj je godina, saznao je pregledavši podatke o zaposlenicima. Nešto više od dvadeset godina mlada od njega, taman po njegovom ukusu. O starim se oštrkondžama pobrinuti mogu i drugi; on je bio muškarac kapaciteta za mlade. Zreo, iskusan, pristalo zaokružen, i ni vrag skužio ne bi da mu se s godinama malčice prorijedila kosa. Oprezno je rukom opipao vrh glave. Sve je na svome mjestu.

»Tord Pedersen ovdje.«

»Dobar dan. Ovdje inspektor Bertil Mellberg. Iz postaje Tanumshede. Tražili ste me?«

»Tako je, vezano uz smrtni slučaj koji sam primio od vas. Žena po imenu Alexandra Wijkner. Mislili ste da je samoubojstvo.«

»Daaa.«

Na odgovor je počekao. Mellberg se definitivno zainteresirao.

»Jučer sam obavio obdukciju i bez sumnje mogu reći da nije posrijedi samoubojstvo. Netko ju je ubio.«

»A, u vražju mater!«

U uzbuđenju Mellberg opet prevrne kavu i ono malo što je bilo u šalici poteče po radnom stolu. Ponovno je zaposlio košulju već ionako punu mrlja.

»Kako ste sigurni? Hoću reći, kakve dokaze imate da se radi o ubojstvu?«

»Obdukcijski ću vam izvještaj odmah poslati telefaksom, ali sumnjam da ćete od njega postati pametniji. Međutim, sažet ću vam najvažnije dijelove. Pričekajte samo malo da stavim naočale«, rekao je Pedersen.

Mellberg začuje kako mumlja čitajući, s nestrpljenjem očekujući da ga se uputi u detalje.

»Dakle, ovako. Žena stara trideset i pet godina, općenito u dobroj fizičkoj kondiciji. Ali to već znate. Žena je ležala mrtva otprilike tjedan dana,

no tijelo je unatoč tome bilo u vrlo dobrom stanju, najviše zahvaljujući niskoj temperaturi prostorije u kojoj je leš pronađen. Led oko donjeg dijela tijela pridonio je očuvanju.

Žile kucavice na oba zapešća prerezane su oštrim predmetom, žiletom koji je pronađen na mjestu zločina. Upravo sam tu postao sumnjičav. Obje su rane jednako duboke i ravne, što je vrlo neuobičajeno, čak bih se usudio reći i nemoguće prilikom samoubojstva. Vidite, budući da smo ili dešnjaci ili ljevaci, rezovi su kod dešnjaka na lijevoj ruci dublji i pravilniji od rana na desnoj ruci, zato što smo prisiljeni upotrijebiti 'suprotnu' ruku, da se tako izrazim. Tada sam istražio prste obje ruke i sumnje su se pojačale. Oštrica žileta toliko je oštra da prilikom upotrebe najčešće ostavlja mikroskopski sitne porezotine na prstima, koje kod Alexandre Wijkner nisu prisutne.

Što također navodi na zaključak da joj je netko drugi prerezao zapešća, najvjerojatnije kako bi se činilo da je u pitanju samoubojstvo.«

Pedersen napravi stanku, no nastavi. »Sljedeće pitanje koje sam si postavio bilo je kako bi netko mogao uspjeti u tome a da se žrtva ne opire. Odgovor je stigao u toksikološkom izvješću. U krvi žrtve pronađeni su ostaci jakog sredstva za spavanje.«

»Što to dokazuje? Nije li ona sama mogla popiti tablete za spavanje?«

»Naravno da je mogla. No suvremena je znanost sudsku medicinu opremila i nekim prijeko potrebnim oruđima i metodama. Danas smo u stanju vrlo točno izračunati vrijeme razlaganja različitih lijekova, čak i otrova. Više smo puta ponovili test na žrtvinoj krvi i svaki put dobili isti rezultat; nemoguće je da si je Alexandra Wijkner sama nanijela rane jer je već dobrano bila u nesvijesti kad joj je srce stalo zbog nedostatka krvi. Nažalost, nisam u stanju predočiti točne podatke o vremenu, toliko znanost još nije napredovala, ali da je riječ o ubojstvu, nema ni najmanje sumnje. Iskreno se nadam da ćete se moći uhvatiti ukoštac s ovime. Vjerujem da se na ubojstva u vašim krajevima ne nailazi tako često?«

Pedersenov je ton iskazao djelomičnu dvojbu, koju je Mellberg odmah protumačio kao kritiku upućenu njemu osobno.

»Da, imate pravo da ovdje u Tanumshedeu nemamo suviše iskustva s time. Srećom, ja sam ovdje samo privremeno. Zapravo sam namješten pri policiji u Goteborgu i moje višegodišnje iskustvo otamo jamči da ćemo nesumnjivo znati kako se nositi s istragom ubojstva. Ovi će ladanjski policajci imati priliku naučiti malo pravog policijskog posla, tako da slobodno računajte da će slučaj ubrzo biti riješen. Vidjet ćete.«

Mellberg je smatrao da je pompoznom govorom Pedersenu jasno dao do znanja da uistinu nije razgovarao ni sa kakvim žutokljuncem. Liječnici su uvijek bili čudni. Pedersenov je posao u svakom slučaju završio, sad je vrijeme da na scenu stupi profesionalac.

»Oh, gotovo sam zaboravio.« Sudski je liječnik ostao bez riječi pred umišljenošću koju je policajac iskazao te je zamalo zaboravio obavijestiti ga o dvjema stvarima koje je smatrao važnima. »Alexandra Wijkner bila je u trećem mjesecu trudnoće, s tim da je već jednom rodila. Ne znam je li to važno za istragu, ali bolje previše informacija nego premalo, zar ne«? reče Pedersen.

Mellberg tek neartikulirano frkne umjesto odgovora, te nakon škrtog pozdrava završe razgovor. Pedersen s osjećajem sumnje u kompetenciju s kojom se kreće u lov na jednog ubojicu, a Mellberg probuđenog duha i novopronađenog zanosa. Kupaonicu su pretražili odmah nakon što je tijelo pronađeno, ali on će se sada pobrinuti da se pročešlja svaki milimetar kuće Alex Wijkner.

02.

Rukama je zagrijao pramen njezine kose. Kristalići su se leda otopili i ovlažili mu dlanove. Brižljivo je polizao novonastalu vodu.

Nagnuo je obraz prema rubu kade i osjetio kako mu studen prodire u kožu. Bila je tako lijepa. Dok pluta na ledenoj površini.

Veza između njih i dalje je postojala; ništa se nije promijenilo. Ništa nije bilo drugačije; njih su dvoje posve isti.

Uz određeni napor okrenuo joj je ruku kako bi svoj dlan položio uz njezin. Isprepleo je prste s njezinima. Krv se sasušila i skrutila; pahuljice su prionule uz njegovu kožu.

Kad je bio s njom, vrijeme mu nije predstavljalo ništa. Godine su se, dani ili tjedni skupljali u muljevitu lokvu u kojoj mu je jedino bio važan sadašnji trenutak. Njezin dlan uz njegov. Zbog toga je izdaja bila tako bolna; zbog nje je vrijeme ponovno dobilo na značenju. Zato njezinim žilama više nikada neće teći topla krv.

Prije odlaska pažljivo je vratio njezinu ruku u prvobitni položaj.

Nije se osvrtao.

***

Probudena iz dubokog sna, Erica isprva nije prepoznala pištavi zvuk. Prošlo je poprilično vremena prije nego što je shvatila da ju je probudio telefon, te je skočila iz kreveta kako bi se javila.

»Erica Falck.« Glas joj je bio graktav, te ona prekrije slušalicu kako bi se sočno nakašljala da se riješi promuklosti.

»Oh, oprost, jesam li te probudio? Stvarno mi je žao.«

»Ma ne, bila sam budna.« Odgovorila je automatski, u isti mah shvativši koliko je bilo očigledno da ne govori istinu. Bilo je jasno da se, u najmanju ruku, tek probudila.

»Kako bilo, uistinu mi je žao. Henrik Wijkner ovdje. Upravo me nazvala Birgit i zamolila me da ti se javim. Kaže da joj se jutros javio jedan osobito drzak policijski inspektor iz postaje u Tanumshedeu. Ne suviše biranim rječnikom zapovjedio joj je da dođe u postaju. Moja je prisutnost također poželjna. Nije želio reći što je posrijedi, ali slutimo što je. Birgit je vrlo uzrujana, a kako ni Karl-Erik ni Julia trenutačno nisu u Fjallbacki zbog različitih obaveza, pitao sam se bi li mi htjela učiniti veliku uslugu i skoknuti k njoj da vidiš kako je. Sestra i šogor su joj na poslu, tako da je sama kod kuće. Meni će trebati nekoliko sati da dodem u Fjallbacku, a ne želim da bude sama toliko dugo. Znam da tražim mnogo, a mi se zapravo i ne poznajemo dobro, no nemam nikoga drugoga kome bih se obratio.«

»Naravno da ću otići k Birgit. Nema problema. Samo da se odjenem i kod nje sam za otprilike četvrt sata.«

»Izvršno. Ostajem ti dužan. Doista. Birgit je vrlo uzrujana i ja bih rado da je pod nadzorom dok ne stignem u Fjallbacku. Ja ću je nazvati i reći joj da ćeš doći. Nešto poslije podneva mogu biti tamo, tada možemo dulje razgovarati. Još jednom - hvala.«

Krmeljavih očiju Erica požuri u kupaonicu da se na brzinu umije. Odjenula je jučerašnju odjeću, brzo se počesljala i stavila nešto maskare, i već je za manje od deset minuta sjedila za volanom. Od Ulice Tali do Salvika trebalo joj je oko pet minuta, te gotovo u sekundu, točno četvrt sata poslije Henrikovog poziva Erica pozvoni na vrata.

Birgit je izgledala kao da je u zadnjih nekoliko dana otkad su se vidjele smršavjela nekoliko kilograma. Odjeća je visjela na njoj. Sada se nisu uputile u dnevnu sobu, već Birgit najprije krene u kuhinju.

»Hvala što si došla. Prilično sam nervozna i mislim da ne bih mogla izdržati sama dok Henrik ne dođe nagađajući o čemu je riječ.«

»Rekao je da ste primili poziv iz tanumshedske policijske postaje?«

»Da, jutros u osam nazvao je neki inspektor Mellberg rekavši mi da očekuje mene, Karl-Erika i Henrika u svom uredu, i to odmah. Objasnila sam mu da je Karl-Erik morao hitno otkazati poslovanje iz poslovnih razloga, da će se vratiti sutra i da bismo ga tada mogli posjetiti. Neprihvatljivo, rekao je, i da će do daljnjega biti dovoljno da dođemo samo Henrik i ja. Bio je prilično bezobrazan, a ja sam, naravno, odmah nazvala Henrika, koji je rekao da će doći što prije može. Vjerojatno sam zvučala živčano, pa je tada Henrik predložio da te nazove i zamoli da dođeš do mene na nekoliko sati. Nadam se da ne misliš da sam previše naporna. Znam da ne želiš biti suviše umiješana u našu obiteljsku tragediju, ali nisam se imala kome drugome obratiti. Jednom si nam bila poput kćeri, pa sam mislila da možda...«

»Nemojte se opterećivati. Rado ću pomoći. Je li policija rekla što je posrijedi?«

»Ne, o tome nije htio reći ni riječi. Ali ja znam što je. Lijepo sam rekla da se nije ubila. Lijepo sam rekla!«

Erica nagonski položi ruku preko Birgitine.

»Molim vas, Birgit, nemojte prenamerno zaključivati. Moguće je da ste u pravu, ali bolje je da ne nagađamo prije nego što saznamo što je.«

Sati su se za kuhinjskim stolom oduljili. Razgovor je ubrzo zamro i jedino što se čulo u tišini bilo je kuckanje kuhinjskog sata. Erica je kažiprstom kružila po uzorcima na glatkoj površini voštanog stolnjaka. Birgit je bila jednako pomno odjevena i našminkana kao i prošli put kad su se srele, no kao da je istodobno bila nedefinirano umorna i iscrpljena, kao fotografija mutnih rubova. Gubitak težine nije joj pristajao jer je i ranije balansirala na granici mršavosti. Bore su joj oko očiju i usta bile naglašene. Šalicu je stiskala toliko čvrsto da su joj članci prstiju poblijedjeli. Ako je dugo čekanje Erici dosadilo, Birgit je sigurno bilo nepodnošljivo.

»Ne razumijem tko bi htio ubiti Alex? Ta nije imala neprijatelja. Živjela je običnim životom sa svojim Henrikom.« Riječi su nakon duge tišine zazvučale kao pucanj iz pištolja.

»Još ne znamo je li tako. Nagađanja su jalova prije nego što od policije saznamo što žele od vas«, ponovila je Erica. Izostanak odgovora protumačila je kao prešutno slaganje.

Neposredno nakon dvanaest Henrik je skrenuo na maleno parkiralište nasuprot kući. Vidjele su ga kroz kuhinjski prozor, zahvalno ustale i krenule odjenuti kapute. Kad je pozvonio, bile su spremne za polazak. Birgit i Henrik

poljubili su se u obraz, a potom je došao red na Ericu da ga tako pozdravi. Nije navikla na takvu vrstu pozdravljanja, te je nervozno razmišljala hoće li se osramotiti ako počne s pogrešne strane. No pozdrav je protekao bez problema, a ona je u jednom trenutku uživala u muževnom mirisu Henrikovog losiona poslije brijanja.

»Naravno da ćeš s nama?«

Erica je već bila na pola puta do svog automobila.

»Pa, ne znam je li...«

»Bilo bi mi drago.«

Erica sretne Henrikov pogled preko Birgitine glave te s prešutnim uzdahom sjedne na stražnje sjedalo njegovog BMW-a. Dan će biti dug.

Vožnja do Tanumshedeja trajala je dvadesetak minuta. Čavrljali su o vjetru, vremenu i iseljavanju seoskih krajeva. O svemu, samo ne o razlogu skoroga posjeta policijskoj postaji.

Erica se na stražnjem sjedalu pitala što li radi tamo. Nije li imala dosta svojih problema i razloga da ne bude upletena i u ubojstvo, ako je već ubojstvo posrijedi? Također, njezina se buduća knjiga raspadala kao kula od karata. Već je stigla skicirati prvi sinopsis, a sad bi ga jednako tako mogla baciti u smeće. Svejedno, barem će biti prisiljena usredotočiti se na Selminu biografiju. No ipak bi mogla nastaviti s knjigom promijeni li nekoliko detalja. Zapravo, knjiga bi sada mogla biti još bolja, a obrat na ubojstvo pozitivna stvar za radnju.

Odjednom je shvatila što radi. Alex nije bila izmišljeni lik iz knjige s kojim se mogla igrati kako joj drago, bila je stvarna osoba koju su voljeli drugi stvarni ljudi. Ona je sama voljela Alex. Erica promotri Henrika u retrovizoru. Izgledao je jednako ravnodušno kao i ranije, unatoč tome što će uskoro možda primiti obavijest da mu je supruga ubijena. Nije li točno da većinu ubojstava počine članovi obitelji? Još se jednom posrami vlastitih misli. Snagom volje prisilila se odagnati takve misli i bila je zahvalna kad je vidjela da su stigli. Sada je jedino htjela da sve što prije obave kako bi se vratila svojim, u usporedbi s ovim, ipak trivijalnim brigama.

***

Hrpe dokumenata na njegovom radnom stolu narasle su do impozantne visine. Iznenadujuće kako u malenoj općini poput Tanuma može biti toliko mnogo prekršajnih i kaznenih prijava. Većinom su, doduše, u pitanju sitnice, ali svaka se prijava mora istražiti i zato se sada bavio administracijom dostojnom kakve komunističke birokracije. A ne bi odmoglo

da mu je Mellberg pomagao umjesto što je čitave dane grijao svoje debelo dupe. Sad je još morao raditi i njegov posao. Patrik Hedstrom uzdahne. Bez malo crnog humora ne bi ovdje dugo preživio, no u zadnje je vrijeme promišljao je li ovo uistinu sve što može dobiti od života.

Veliki će mu događaj dana biti dobrodošao prekid od svakodnevnih rutina. Mellberg ga je zamolio da prisustvuje razgovoru s majkom i suprugom žene koja je pronađena mrtva u Fjallbacki. Ne može se reći da nije suosjećao sa žrtvinom obitelji i da nije shvaćao kroz kakvu su tragediju prolazili, jedino što se u njegovom poslu rijetko događalo nešto ovako uzbudljivo. Tijelom su mu prolazili trnci od napetog iščekivanja.

Na Visokoj su policijskoj školi simulirali situacije saslušanja, ali do sada je svoje znanje na tom području imao prilike iskušavati jedino prilikom krađa bicikala i slučajeva nasilja. Patrik pogleda na sat. Vrijeme je da se uputi prema Mellbergovom uredu, gdje će se voditi razgovor. Tehnički nije bila riječ o saslušanju, ali današnji sastanak zato nije bio manje važan. Putem glasina načuo je da je majka čitavo vrijeme tvrdila kako nije riječ o samoubojstvu, te je želio saznati koji su razlozi njezinoj, kako se pokazalo, posve točnoj tvrdnji.

Uzeo je notes za zabilješke, kemijsku olovku i šalicu s kavom te se uputio niz hodnik. Budući da su mu ruke bile pune, vrata je otvorio i zatvorio laktovima i nogama. Zato ju je spazio tek kada je odložio svoje stvari i okrenuo se prema nazočnima u prostoriji. Srce mu je zastalo u djeliću sekunde. Opet mu je bilo deset, kad ju je pokušavao povući za kike. Trenutak poslije imao je petnaest, kad ju je pokušavao nagovoriti da sjedne na moped iza njega kako bi je malo provozao. Imao je dvadeset, i svaka je nada umrla kad se ona odselila u Goteborg. Na brzinu je izračunao da je prošlo šest godina otkako ju je zadnji put vidio. Bila je ista kao i prije. Visoka i bujna. Kose do ramena, kovrča koje su padale u različitim nijansama plave, miješajući se u jednu toplu boju. Još kao mala Erica je pazila na izgled, a u tome se nije suviše promijenila. Bljesnula je od iznenađenja kad ga je spazila, ali kako je Mellberg s nestrpljenjem čekao da što brže sjedne, samo joj je na brzinu mahnuo.

Skupina ljudi pred njim bila je napeta. Majka Alexandre Wijkner bila je niska i mršava, s previše teškog zlatnog nakita za njegov ukus. Iako savršene frizure i vrlo dobro odjevena, zbog golemih je podočnjaka izgledala iscrpljeno. Zet joj nije pokazivao slične znakove žalovanja. Patrik zaviri u svoje zabilješke. Henrik Wijkner, uspješni poduzetnik iz Goteborga, znatne imovine koju je naslijedio od nekoliko prijašnjih naraštaja. Vidjelo se. Ne samo zbog očigledno preskupe odjeće ili mirisa skupog losiona poslije brijanja koji je lebdio prostorijom, već i zbog nečega što je bilo teže definirati.

Možda zbog neupitne uvjerenosti da mu pripada pravo na istaknuto mjesto na ovome svijetu, proizašle iz činjenice da je u životu imao svaku prednost. Premda je izgledao napeto, Patrik je primijetio da je Henrik vjerovao kako drži situaciju pod kontrolom.

Mellberg se ukazao iza stola. Koliko toliko strpao je košulju u hlače, ali njezin je šareni uzorak bio prepun mrlja od kave. Lukavo šuteći pomno je promatrao svakog od prisutnih, desnicom ispravljajući kosu koja je na jednoj strani isuviše skliznula nadolje. Patrik se trudio Ericu ne gledati krišom, usredotočivši se na jednu od Mellbergovih mrlja od kave.

»Eto, sigurno vam je jasno zašto sam vas danas pozvao ovamo.« Mellberg retorički zastane. »Ja sam, dakle, inspektor Bertil Mellberg, šef tanumshedske postaje, a ovo je Patrik Hedstrom, moj asistent tijekom istrage.«

Kimnuo je prema Patriku koji je sjedio izvan prstena koji su Erica, Henrik i Birgit tvorili ispred Mellbergovog stola.

»Istrage? Znači, ubijena je!«

Birgit se nagnula naprijed, a Henrik je na brzinu zaštitnički obujmi oko ramena.

»Da, došli smo do zaključka da vaša kći nije počinila samoubojstvo. O njemu, prema izvještaju sudskog liječnika, ne može biti ni spomena. Naravno da ne mogu otkriti sve pojedinosti istrage, no glavni razlog naše uvjerenosti u to je što u trenutku kad su joj prerezana zapešća nije mogla biti pri svijesti. Pronašli smo značajne doze sredstva za spavanje u njezinoj krvi. Dok je bila u nesvijesti, nepoznati ju je počinitelj, ili počinitelji, najprije položio u kadu, koju je potom napunio vodom i Alexandri prerezao zapešća britvicom kako bi se čin doimao kao samoubojstvo.

Zavjese u uredu bile su navučene kako im jako popodneвно sunce ne bi bilo oči. Ozračje je u sobi bilo dvoslojno; potištenost pomiješana s Birgitinom očevidnom radošću što Alex nije počinila samoubojstvo.

»Znate li tko je počinitelj?«

Birgit iz torbice izvadi izvezeni rupčić i oprezno obriše rubove očiju da si ne pokvari šminku.

Mellberg sklopi ruke preko svog golemog trbuha i zaškilji spram prisutnih.

Autoritativno se nakašlje. »Možda biste mi vi mogli reći.«

»Mi?« Henrikovo se iznenađenje doimalo iskrenim. »A kako bismo mi mogli znati? Zasigurno djelo luđaka. Alexandra nije imala neprijatelja.«

»To vi kažete.«

Patriku se na trenutak učini da je licem Alexinog supruga prešla određena sjena. No nestala je i već trenutak kasnije Henrik je bio jednako smiren i suzdržan kao i ranije.

Patrik je redovno bio sumnjičav spram ljudi kao što je Henrik Wijkner. Onih koji su rođeni sa zlatnom žlicom u ustima. Koji su imali sve, a da nisu podigli mali prst. Naravno da se doimao finim i ljubaznim, ali Patrik je ispod vanjštine primijetio naznake složene ličnosti. Ispod lijepe fasade nazirala se bezobzirnost i on se prisjeti potpunog nedostatka iznenađenja na Henrikovom licu kad je Mellberg obznanio da je Alex ubijena. Vjerovati je jedno, ali čuti činjenicu izgovorenu naglas nešto posve drugo. Barem je toliko naučio radeći deset godina kao policajac.

»Jesmo li mi osumnjičeni?«

Birgit je izgledala preneraženo kao da se inspektor pred njezinim očima odjednom pretvorio u tikvu.

»Statistika je u ovakvim slučajevima vrlo jasna. Većina počinitelja pripada najužem krugu obitelji. Ne kažem da je tome tako i u ovom slučaju, ali razumijete da moramo biti sigurni. Osobno vam jamčim da ćemo preokrenuti svaki kamen kako bismo pronašli ubojicu. Uz moje bogato iskustvo rada na slučajevima ubojstava«, uslijedila je nova umjetna stanka, »ovaj ćemo slučaj ubrzo riješiti. No svejedno bih želio da mi ostavite izjavu o tome što ste radili onih dana kad mislimo da je Alexandra umrla.«

»A koji bi to dani bili?« pitao je Henrik. »Birgit je bila posljednja koja je razgovarala s njom, no poslije je nitko nije zvao do nedjelje, tako da je ubijena mogla biti i u subotu? Ja sam je doduše zvao u petak navečer, ali ona je često šetala navečer prije poćinka, pa pretpostavljam da je tada također mogla biti vani.«

»Jedino što sudski lijećnik može reći jest da je ležala mrtva otprilike tjedan dana. Podrazumijeva se da ćemo provjeriti kada ste je zvali, no jedan nam podatak kazuje da je umrla prije devet u petak navečer. Oko šest, što je relativno ubrzo nakon dolaska u Fjallbacku, nazvala je stanovitog Larsa Thelandera zbog pokvarene peći. On nije mogao odmah doći, no obećao je biti tamo najkasnije u devet iste večeri. Prema njegovom svjedoćenju, bilo je toćno devet kad je pokućao na vrata. Nitko mu nije otvorio i nakon što je čekao neko vrijeme, vratio se kući. Polazna nam je pretpostavka da je umrla tijekom večeri nakon dolaska u Fjallbacku jer malo je vjerojatno da je

zaboravila da je nazvala majstora zbog pokvarene peći, s obzirom na to koliko je u kući bilo hladno.«

Kosa mu je s lijeve strane opet zamalo skliznula i Patrik spazi da Erica jedva uspijeva oči skrenuti s tog spektakla. Po svoj se prilici suzdržavala da ne pojuri prema njemu i ispravi mu frizuru. Zaposleni u postaji već su bili prošli kroz tu fazu.

»U koje ste doba razgovarali s njom?«

Mellbergovo je pitanje bilo usmjereno Birgit.

»Paaa, ne znam točno.« Razmislila je. »Poslije sedam. Sedam i petnaest, pola osam, mislim. Razgovarale smo na brzinu jer je Alex rekla da ima posjet.« Birgit probljedi. »Je li to mogao biti...?«

Mellberg dostojanstveno kimne. »Nimalo nemoguće, gospođo Carlgren, nimalo nemoguće. Posao nam je da to saznamo i budite sigurni da ćemo na slučaju angažirati sve naše resurse. No u našem je poslu eliminacija osumnjičenih jedna od najvažnijih zadaća, pa budite ljubazni i sastavite svoje izjave o tome što ste radili u petak navečer.«

»Želite li da i ja ostavim alibi?« upita Erica.

»Mislim da nije potrebno. Ali rado bismo da date izjavu o svemu što ste vidjeli u kući toga dana kad ste je pronašli. Pismene izjave možete predati asistentu Hedstromu.«

Pogled svrne prema Patriku i on potvrdno kimne. Potom ustanu.

»Prava tragedija. Posebno što se djeteta tiče.«

Pogledi se usmjere nazad na Mellberga.

»Dijete?« Birgit je upitno gledala čas Mellberga, čas Henrika.

»Da, sudski liječnik kaže da je bila trudna u trećem mjesecu. Nemojte mi reći da ste se iznenadili.« Mellberg je vragolasto namigivao Henriku cereći se. Patrik se strahovito sramio zbog šefova netaktičnog ponašanja.

Henrikovo je lice blijedjelo sve dok nije poprimilo boju bijelog mramora. Birgit skrene svoj pogled na nj, a Erica je stajala kao skamenjena.

»Trebali ste dobiti dijete? Zašto mi niste rekli? Oh, Bože.«

Birgit stisne rupčić uz lice i brižne u nesputani plač, više ne mareći za maskaru koja se slijevala niz lice. Henrik je opet zaštitnički obujmi, no iznad njezine glave dočeka ga Patrikov pogled. Bilo je očigledno da pojma nije imao

da je Alexandra čekala dijete. A sudeći po Ericinom tužnom izrazu lica, jednako je očigledno bilo da je ona znala.

»Razgovarat ćemo kada dodemo kući, Birgit.« Okrenuo se k Patriku.
»Pobrinut ću se da dobijete naše pismene izjave. Sigurno ćete nas htjeti podrobnije saslušati jednom kad ih primite?«

Patrik kimne. Upitno je podigao obrve prema Erici.

»Henrik, dolazim odmah. Samo da kratko porazgovaram s Patrikom. Znamo se otprije.«

Pričekala je u hodniku dok je Henrik vodio Birgit prema automobilu.

»Tebe sresti ovdje. Prilično neočekivano«, reče Patrik.

Nervozno se premještao s noge na nogu.

»Da, da sam malo bolje promislila, sjetila bih se da ti ovdje radiš.«

Ručku torbice vrtjela je među prstima i gledala ga glave nagnute ustranu. Njezine su sitne geste njemu bile dobro poznate.

»Odavno se nismo vidjeli. Žao mi je što nisam mogao doći na sprovod. Kako se držite ti i Anna?«

Doimala se sitnom unatoč svojoj visini i on zatomi poriv da je pomiluje po obrazu.

»Pa ide nekako. Anna je odmah poslije sprovoda otputovala kući, a ja sam ovdje već nekoliko tjedana, čistim okolo. Ali teško je.«

»Čuo sam da je žrtvu pronašla jedna žena iz Fjallbacke, ali nisam znao da si to bila ti. Sigurno je bilo strašno. A i bile ste prijateljice kad ste bile male.«

»Da, prizor će mi se teško izbrisati iz pamćenja. Čuj, moram ići, čekaju me u autu. A da se nađemo jednom prilikom? Ostat ću još neko vrijeme u Fjallbacki.«

Već je bila na pola puta prema izlazu.

»Što kažeš na večeru u subotu navečer? Kod mene u osam? Adresa je u imeniku.«

»Rado ću doći. Vidimo se onda u osam?«

Izašla je natraške kroz vrata.

Čim se izgubila iz vidokruga, otplesao je improvizirani ples radosti, na veliko oduševljenje svojih kolega. Veselje je, doduše, splasnulo kad je shvatio koliko će posla trebati da se kuća dovede u reprezentativno stanje.

Otkad ga je Karin ostavila, nije bio u stanju prisiliti se da preuzme breme kućnih poslova.

Ericu je znao od rođenja. Majke su im od djetinjstva bile najbolje prijateljice, bliske kao sestre. Patrick i Erica od malih su se nogu redovno družili i nije pretjerano reći da mu je Erica bila prva velika ljubav. On je zapravo vjerovao da se rodio zaljubljen u nju. Njegovi su se osjećaji spram nje činili prirodanima, a s druge strane ona je bez suviše razmišljanja njegovo štenasto obožavanje uzimala zdravo za gotovo. Tek kad se odselila u Goteborg, shvatio je da je vrijeme da prestane sanjati. Naravno da se kasnije zaljublji u druge žene, a kad se vjenčao s Karin, bio je uvjeren da će zajedno ostarjeti. No Erica je uvijek bila prisutna u njegovim mislima. Ponekad na nju ne bi mjesecima ni pomislio, ponekad je na nju mislio više puta dnevno.

Hrpa dokumenata nije se smanjila nekim čudom dok ga nije bilo. Duboko je uzdahnuo, sjeo za pisači stol i uzeo najgornji dokument. Posao je dovoljno jednoličan da će moći razmišljati o subotnjem jelovniku. Za desert je ipak bio siguran. Erica je uvijek voljela sladoled.

***

Probudio se s neugodnim okusom u ustima. Jučerašnja je zabava očito bila uspješna. Friendovi su poslijepodne došli do njega i zajedno su pili sve do sitnih sati. Nekako nejasno, kao da sve lebdi izvan njegova domašaja, prisjećao se da ih je tijekom večeri posjetila i policija. Pokušao je sjesti, no kako se soba stala vrtjeti, odlučio je ležati još neko vrijeme.

Desnica ga je žarila i on je podigne prema stropu kako bi je bolje vidio. Članci su bili jako oguljeni, prekriveni zgrušanom krvlju. Točno, u vražju mater, postalo je grubo, zato su murjaci došli. Polako se svega prisjećao. Dečki su pričali o samoubojstvu. Jedan je od njih stao pričati gomilu laži o Alex. Nazvao ju je kurvom iz visokog društva i otmjenom pičkom. U Andersu je nešto puklo i nakon toga se sjeća samo crvene izmaglice ljutnje dok ga je mlatio u alkoholnom bijesu. Istina da ju je i on nazivao svakakvim imenima kad se najviše ljutio zbog njezine izdaje. Ali to nije isto. Ostali je nisu poznavali. Jedino joj je on imao pravo suditi.

Telefon zazvoni prodornim zvukom. Pokušao ga je ignorirati, ali manje je mučno bilo ustati i javiti se, nego da mu zvuk nastavi bušiti po mozgu.

»Halo, Anders ovdje«, promrmljao je.

»Hej, mama je. Kako si?«

»Ah, prilično posrano.« Vratio se u sjedeći položaj, naslonivši leđa o zid.
»Kol'ko je sati?«

»Skoro četiri poslijepodne. Jesam li te probudila?«

»Ne, ne.« Glava mu se činila nerazmjerno velika, čitavo vrijeme prijeteći da će se skotrljati među koljena.

»Bila sam ranije do trgovine. Pričalo se i o nečemu što bih htjela da znaš. Slušaš me?«

»Pa slušam, dovraga.«

»Izgleda da se Alex nije ubila. Ubijena je. Htjela sam samo da znaš.«

Tišina.

»Anders, halo? Jesi li čuo što sam rekla?«

»Jesam, naravno. Što si rekla? Alex... ubijena?«

»Da, tako barem kažu dolje u selu. Izgleda da je Birgit primila obavijest jučer u policijskoj postaji u Tanumshedeu.«

»Ah, kvragu. Mama, čuj, imam nekog posla. Čujemo se kasnije.«

»Anders? Anders?«

Već je poklopio.

Uz veliki se napor otuširao i odjenuo. Nakon dva panadola opet se osjećao kao čovjek. Votka u kuhinji predstavljala je iskušenje, ali nije popustio. Morao je ostati trijezan. Zapravo, relativno trijezan.

Telefon opet zazvoni. Ignorirao ga je. Iz ormara u hodniku izvadio je imenik i ubrzo u njemu pronašao broj koji mu je trebao. Ruke su mu se tresle dok ga je birao. Začuje se niz signala koji se činio beskrajnim.

»Zdravo, ovdje Anders«, rekao je kad je netko podigao slušalicu na drugom kraju.

»Nemoj mi spustiti. Moramo porazgovarati. Čuj, nemaš baš previše izbora, vražju ti mater. Doći ću do tebe za petnaest minuta. Velim ti da je bolje da si do tada kod kuće. Zaboli me tko je sve kod kuće, kužiš. Nemoj zaboraviti tko ima najviše za izgubiti. Pričaš gluposti. Idem ja sad. Vidimo se za petnaest minuta.«

Anders zalupi slušalicu. Nakon nekoliko dubokih udisaja navukao je jaknu i izašao. Nije se potrudio zaključati. Telefon u stanu opet je glasno zazvonio.

***

Erica je kući stigla iscrpljena. Povratak je protekao u napetoj šutnji; Henriku predstoji težak izbor. Reći Birgit da on nije djetetov otac ili joj prešutjeti, nadajući se da se istina neće otkriti tijekom istrage. Erica mu nije zavidjela i nije mogla reći što bi ona učinila da je u njegovoj koži. Istina nije uvijek bila najbolje rješenje.

Već se smračilo i ona je bila zahvalna što je otac instalirao vanjske svjetiljke koje su se automatski palile kad bi se netko približio kući. Oduvijek se užasno plašila mraka. Kad je bila mala, vjerovala je da će prerasti svoj strah jer odrasli se zapravo i ne boje mraka, zar ne? A sada i s trideset i pet i dalje gleda pod krevet prije spavanja da se uvjeri kako ništa ne vreba iz mraka. Jadno.

Kad je upalila svjetla u cijeloj kući, natočila si je čašu crnog vina i zavukla se u pleteni kauč na verandi. Tama je bila gusta, a ona je zurila ispred sebe ne videći ništa. Osjeti se usamljeno. Toliko je ljudi žalovalo za Alex; njezina je smrt uistinu pogodila mnoge ljude. A ona je imala samo Annu. Ponekad se pitala bi li i njoj nedostajala.

Alex i ona bile su vrlo bliske kao djeca. Alex se povukla u sebe, a kasnije i potpuno nestala iz njezinog života kad se odselila, i za Ericu kao da je svijet propao. Jedino je Alex bila posve njezina i uz oca jedina osoba kojoj je do nje bilo stalo.

Erica položi čašu na stol toliko odlučno da joj je zamalo odlomila postolje. Osjećala se previše uznemireno da bi na miru sjedila, morala je nešto učiniti. Zaludu se pravila da je Alexina smrt nije duboko pogodila. Najviše ju je pogađalo što se Alex, koju su obitelj i prijatelji ocrtali, nije slagala sa slikom Alexandre koju je ona poznavala. Premda se ljudi od djetinjstva do odrasle dobi promijene, jezgra osobnosti ostane netaknuta. Alex koju su oni opisali bila joj je potpuni stranac.

Ustala je i opet navukla kaput. Ključevi automobila bili su u džepu te ona u posljedni čas uzme džepnu svjetiljku i stavi je u drugi džep kaputa.

Kuća navrh brijega na ljubičastoj svjetlosti ulične rasvjete izgledala je pusto. Erica je automobil ostavila na parkiralištu iza škole. Nije htjela da je netko vidi ovdje.

Grmlje u dvorištu ponudi joj dobrodošlu zaštitu dok se oprezno šuljala prema verandi. Podigla je otirač, ponadavši se da se stare navike ne mijenjaju. A tamo je ležao ključ od kuće, sakriven na točno istome mjestu kao prije dvadeset i pet godina. Vrata malo zaškripe kad ih je otvorila, te se nadala da nitko od susjeda nije čuo zvuk.

Bilo je neugodno ući u mračnu kuću. Zbog straha od mraka teško je disala, prisiljavajući se da nekoliko puta duboko udahne kako bi smirila živce. Zahvalno se sjetila džepne svjetiljke te se potiho pomolila da baterije još rade. Radile su. Trak svjetlosti je primiri.

Svjetiljkom je šarala po dnevnoj sobi u prizemlju. Nije znala što točno traži. Nadala se da nijedan susjed ili slučajan prolaznik neće vidjeti svjetlost i pozvati policiju.

Soba je bila lijepa i prozračna, no Erica primijeti da je smeđe i narančasto pokućstvo u stilu sedamdesetih zamijenjeno svijetlim, skandinavskim dizajnom čistih linija, s namještajem od breze. Alex je u kući ostavila svoj pečat. Sve je bilo u savršenom redu, što je odavalo dojam napuštenosti, bez izgužvanih fotelja ili novina odloženih na stoliću. Nije vidjela ništa što bi bilo vrijedno pumnijeg zagledanja.

Sjećala se da se u kuhinju ulazilo s drugoga kraja dnevne sobe. Prostorija je bila prostrana, a red je narušavala jedino usamljena šalica u sudoperu. Erica se vrati u dnevnu sobu i stubama se uspne na gornji kat. Na vrhu odmah skrene nalijevo te uđe u veliku spavaću sobu. Erica je se sjećala kao spavaće sobe Alexinih roditelja, no sobu su sada očigledno koristili Alex i Henrik. I ona je bila ukusno uređena, ali u egzotičnom stilu, čokoladno smeđih i grimizno crvenih materijala, s afričkim maskama obješenim po zidovima. Soba je bila prostrana i visokog stropa, na kojem se kočoperila velika viseća svjetiljka. Alexandra se očigledno oduprla iskušenju da kuću od podruma do krova uredi mornarsko plavim detaljima, što je bilo uobičajeno u kućama vlasnika vikendica. Sve s morskim detaljima, od zavjesa sa školjkastim uzorkom do slika s mornarskim čvorovima, prodavalo se kao halva u trgovinicama u Fjallbacki.

Za razliku od ostalih soba u koje je Erica zavirila, spavaća je soba izgledala kao da je u njoj netko boravio. Osobne sitnice ležale su tu i tamo. Na noćnom su stoliću bile naočale za čitanje i knjiga pjesama Gustafa Frodinga. Par čarapa ležao je odbačen na podu, nekoliko majica bilo je položeno preko pokrivača. Erica je tek sada osjetila da je Alex doista živjela u ovoj kući.

Oprezno je krenula pretraživati ladice i ormar. I dalje nije znala za čime traga, osjećajući se poput voajera dok je kopala po Alexinom svilenom

donjem rublju. Baš kad je htjela zatvoriti ladicu, našla je nešto šušljivo na njenom dnu.

Odjednom se skamenila dirajući čipkaste gaćice i grudnjake. Kroz tišinu kuće s donjeg kata jasno se začuo zvuk. Vrata koja su se oprezno otvorila i zatvorila. Erica se osvrne oko sebe u panici. Jedina mjesta u sobi na koja se mogla sakriti bila su ispod kreveta ili u jednom od ormara za odjeću koji su prekrivali jednu stranu prostorije. Preplavi je strah zbog neodlučnosti. Pokrenula se tek kad je začula korake na stubištu, nagonski se odšuljavši do najbližeg ormara. Klizna se vrata, hvala Bogu, otvore bez škripe, i ona uđe među odjeću, zatvorivši ih za sobom. Nije nikako mogla vidjeti tko je ušao u kuću, ali jasno je čula kako se koraci približavaju te kako je taj netko oklijevao pred vratima spavaće sobe, da bi naposljetku ušao. Odjednom osjeti kako u jednoj ruci nešto drži. Ni ne primijetivši ščepala je to nešto što je šušljalo na dnu ladice. Opresno je papir stavila u džep kaputa.

Jedva da se usudila disati. Nos ju je svrbio i ona pokuša mimikom riješiti problem. Nasreću, svrbež prestane.

Osoba je nešto tražila po spavaćoj sobi. Zvučalo je kao da on ili ona radi isto što i Erica prije nego što je bila prekinuta. Prevrtale su se ladice i Erica shvati da će red uskoro doći na ormare. Obuzela ju je panika prouzročivši graške znoja na njezinom čelu. Što da učini? Jedino rješenje koje je vidjela bilo je da se sakrije iza što je moguće više odjeće. Nasreću, u ormaru je visjelo nekoliko dugačkih kaputa među koje se sakrila prekrivši se njima. Nadala se da se neće primijetiti da iz jednog para cipela na podu vire njezini gležnjevi.

Komodu je neznanac pretraživao neko vrijeme. Ona udahne ustajali miris naftalina, ponadavši se da sredstvo djeluje i da nikakva gamad ne puže po mraku oko nje. Također se jednakim žarom nadala da osoba vani, nekoliko metara od nje, nije Alexin ubojica. No tko bi drugi imao razloga šuljati se po Alexinoj kući, pomisli Erica, previdjevši da ni ona baš nije primila pozivnicu za večerašnju zabavu.

Odjednom se otvore vrata ormara i Erica na izloženoj koži gležnjeva osjeti zapuh svježeg zraka. Zadržala je dah.

Ormar za onoga tko je pretraživao sobu nije sakrivao nikakve tajne ili vrijednosti i vrata se zatvore praktički odmah. Druga su se vrata jednako brzo otvorila i zatvorila, i ona začuje kako se koraci udaljuju kroz vrata i niza stube. Iz ormara se usudila izaći tek dugo nakon što je čula kako se vanjska vrata opresno zatvaraju. Bilo je divno disati i ne biti kronično svjestan svakog udisaja.

Soba je izgledala netaknuto. Neznani posjetitelj u svojoj je potrazi bio oprezan i za sobom nije ostavio nered. Erica je bila prilično uvjerenica da kuću nije posjetio nikakav provalnik. Podrobnije je zagledala ormar u kojem se sakrila. Stisnuvši se uza stražnji zid, na cjevanici je osjetila nešto tvrdo. Maknula je odjeću ustranu i vidjela da je u pitanju velika slika. Stražnja joj je strana bila okrenuta prema naprijed i Erica je polako podigne i okrene. Slika je bila nevjerojatno lijepa te je čak i ona mogla procijeniti da ju je naslikao vješt umjetnik. Alexandra je na njoj bila naga, ležeći postrance i glave podložene jednom rukom. Umjetnik je odabrao isključivo tople boje, zbog čega joj je lice odavalo dojam spokoja. Pitala se zašto je tako lijepa slika bila skrivena u ormaru. Alexandra se nije imala čega sramiti; tijelo joj je bilo savršeno, kao i sama slika. Erici se slika iz nekog razloga učini poznatom, kao da je nešto slično vidjela ranije. Ovu sliku sigurno nije vidjela, pa mora da je nešto drugo u pitanju. U donjem desnom kutu nije stajao potpis, jedino je bila ispisana vjerojatno godina slikanja, »1999.« Oprezno je sliku odložila na njeno mjesto u ormaru i zatvorila vrata.

Još se jednom ogledala po sobi. Kao da se nešto ipak dogodilo, nešto neodredivo. Nešto je nedostajalo, ali ni za živu glavu nije se mogla sjetiti što. Možda joj sine poslije. Više se nije usudila dulje ostati u kući. Ključ je vratila gdje ga je našla. Sigurnom se osjetila tek kad je ušla u automobil i pokrenula ga. Dosta je napetosti za jednu večer; dvostruki će joj konjak povratiti duh i rastjerati nemir. Što ju je, pobogu, natjeralo da se odveze tamo i da njuška po kući? Zbog gluposti koju je napravila mogla se samo lupati po glavi.

Kad se uvezla na garažni prilaz svoje kuće, shvatila je da je jedva prošlo sat vremena otkako je otišla. Iznenadila se. Njoj se činilo kao da je prošla čitava vječnost.

Stockholm ju je dočekao u svom najboljem svjetlu. No unatoč ljepoti grada, bila je pritisnuta osjećajem potištenosti. Da je običan dan, radovala bi se suncu koje je blještalo nad zaljevom Riddarfjärden dok se vozila preko mosta Vasterbron. Ne i danas. Sastanak je bio zakazan za dva, a ona je putujući iz Fjällbacke čitavo vrijeme razmišljala i uzaludno pokušavala naći rješenje problema. Marianne joj je nažalost vrlo jasno dala do znanja u kakvom je pravnom položaju. Nastave li Anna i Lucas inzistirati na prodaji, morat će pristati. Jedina joj je alternativa bila da im isplati polovicu tržišne vrijednosti kuće, a s cijenama koje su kuće u Fjällbacki postizale, nije imala ni za polovicu dnevne sobe. Istina da prodajom neće ostati praznih ruku; njezina bi joj polovica donijela možda i nekoliko milijuna kruna, ali za novac nije marila. Nikakav novac na svijetu ne može joj nadoknaditi gubitak te kuće. Bilo joj je zlo od same pomisli da bi kakav nadmeni Stokholmljanin, koji kupi mornarsku kapicu pa odmah misli da je primorac, srušio verandu

kako bi napravio panoramski prozor. I bogme ne pretjeruje; više je puta svojim očima vidjela kako se upravo to dogodilo.

Skrenula je prema odvjetničkom uredu u Runebergovoj ulici na Ostermalmu. Raskošno pročelje zgrade sa stupovima izgrađeno je u mramoru. Ona još jednom u retrovizoru provjeri kako izgleda. Odjeću je pomno odabrala kako bi se što bolje uklopila u okružje. Ovdje prije nije bila, ali s lakoćom je mogla pogoditi s kakvom se vrstom odvjetnika Lucas druži. On joj je pak hineći ljubaznost bio napomenuo da svakako sa sobom može povesti svog odvjetnika. No Erica je odabrala doći sama. Odvjetnika si jednostavno nije mogla priuštiti.

A zapravo se prije sastanka htjela sresti s Annom i djecom. Možda popiti kavu kod njih. Unatoč svojoj ogorčenosti zbog Anninog ponašanja, Erica je čvrsto odlučila dati sve od sebe da održi njihovu vezu.

Anna nije dijelila njezino mišljenje, pravdajući se da bi bilo suviše stresno sresti se ranije. Bolje da se nađu kod odvjetnika. Prije nego što je Erica stigla predložiti da se vide kasnije, Anna ju je preduhitrila rekavši da mora žuriti kako bi se našla s jednom prijateljicom. Erica je vjerovala da to nije bila nikakva slučajnost; Anna ju je očigledno htjela izbjeći. Jedino je pitanje je li inicijativa njezina ili Lucas jednostavno nije htio da se Anna nađe s Ericom dok je on na poslu, bez mogućnosti da je nadzire.

Svi su se već bili okupili kad je ušla. Promatrali su je ozbiljnih lica kad je s pretjeranim smiješkom ispružila ruku prema dvojici Lucasovih odvjetnika. Lucas kimne umjesto pozdrava, dok se Anna odvažila brzo joj mahnuti njemu iza leđa. Sjeli su i započeli pregovore.

Sve je brzo završilo. Odvjetnici su brzo i školski iznijeli što je Erica već znala. Anna i Lucas imaju puno pravo zahtijevati prodaju kuće. Njezino je pak pravo isplatiti im polovicu tržišne vrijednosti. Ako ne može ili ne želi, kuća ide na bubanj čim je procijeni neovisni procjenitelj.

Erica se čvrsto zagleda Anni u oči.

»Želiš li ti doista prodati kuću? Ne znači li ti ništa? Pomisli samo što bi mama i tata rekli kad bi mogli znati da je prodajemo čim ih više nema. Anna, jesi li ti sigurna da doista želiš prodati kuću?«

Naglasila je zamjenicu »ti« i krajičkom oka vidjela kako se Lucas namrštio.

Anna spusti pogled i strese nekoliko nevidljivih trunaka prašine sa svojeg skupog kostima. Njezina je svijetla kosa bila čvrsto pritegnuta u konjski rep.

»A što će nam kuća? Sa starim je kućama samo mnogo posla. Pomisli samo koliko bismo novca dobili. Ja vjerujem da bi mama i tata sigurno cijenili da se sve sagleda s praktične strane. Kad ćemo je koristiti? Lucas i ja ćemo radije kupiti ljetnikovac u štokholmskom arhipelagu, što nam je bliže, a što će tebi kuća ovako posve samoj?«

Lucas se prezirno nasmiješi Erici dok je hinjenom brigom tapšao Annu po leđima. Ona se Ericu i dalje nije usudila pogledati u oči.

Ericu ponovno pogodi koliko je njezina mlađa sestra djelovala umorno. Bila je mršavija nego obično, a crni joj je kostim visio oko grudi i struka. Oko očiju je imala tamne kolobare, a Erici se učini da je na desnom obrazu ispod sloja pudera primijetila plavičastu nijansu. Osjećala se nemoćno i bijesno te zato prijeko pogleda Lucasa, koji mirno istrpi njezin pogled. Došavši ravno s posla, na sebi je imao radnu odoru: grafitno sivo odijelo, zasljepljujuće bijelu košulju i sjajnu tamnosivu kravatu. Izgledao je elegantno i iskusno. Erica je vjerovala da su ga mnoge žene smatrale atraktivnim. Ona je pak mislila da mu lice odaje naznake okrutnosti koja ga je prekrivala kao prozirna koprena. A lice mu je bilo četvrtasto, oštih kostiju i brade. Kosu je s visokog čela uvijek češljao unazad. Nije izgledao kao tipičan rumeni Englez, više kao sjevernjak zbog svoje svijetloplave kose i ledenih plavih očiju. Gornja mu je usna bila puna kao u neke žene, zbog čega je djelovao indolentno i pomalo dekadentno. Erica zamijeti da pogledom šara po njezinom dekolteu te nagoniski zatvori sako. Registrirao je njezin pokret, što je naljuti; nije mu ničime htjela dati do znanja da na nju može utjecati.

Kad je sastanak napokon završio, Erica ustane, okrene se i izjuri kroz vrata, ne mareći za kojekakve pristojne pozdrave. Što se nje ticalo, izrečeno je sve što se imalo reći. Osoba zadužena za procjenu kuće stupit će u kontakt s njom, a prodaja će se obaviti što je brže moguće. Ne pomažu nikakva nagovaranja. Izgubila je.

Svoj je stan u Vasastanu iznajmila simpatičnom paru doktoranata, tako da tamo nije mogla. Budući da još nije htjela započeti pet sati dug povratak u Fjallbacku, parkirala je automobil u javnu garažu blizu Stureplana, jednog od središnjih gradskih trgova, i sjela u park Humlegard. Morala je srediti misli. U miru i tišini prekrasnog parka, koji je kao oaza ležao u središtu Stockholma, pronašla je meditativno okruženje koje joj je bilo potrebno.

Vjerojatno je nedavno sniježilo jer se trava još bijeljela. U Stockholmu bi se snijeg pretvorio u prljavo sivu bljuzgavicu već nakon dan ili dva. Sjela je na jednu od klupa u parku nakon što je na nju položila rukavice kao zaštitu za stražnjicu. Trenutačno joj je najmanje bila potrebna upala mokraćnih putova.

Pustila je mislima na volju promatrajući vrevu ljudi koji su užurbano prolazili pored nje. U tijeku je stanka za ručak. Gotovo da je zaboravila koliko je Stockholm stresan. Svi su nekamo žurili loveći nešto što zapravo nikako nisu mogli uhvatiti. Odjednom osjeti kako čezne za Fjallbackom. Po svoj prilici nije bila posve uvidjela koliko se zadnjih tjedana priviknula na tamošnji spokoj. Istini za volju, sa svačime se tamo suočila, ali istodobno je u sebi pronašla mir koji u Stockholmu nikad nije doživjela. U Stockholmu si posve izoliran kad si sam. U Fjallbacki nikad nisi sam, što je bilo i dobro i loše. Ljudi su marili za druge, znali su što se događa sa susjedima i s bližnjima. Ponekad se pretjeralo u tračanju, što se Erici nije sviđalo, ali sjedeći ovdje i promatrajući gradsku vrevu, osjećala je da se u nju nikada ne bi mogla vratiti.

Kao i mnogo puta u posljednje vrijeme, misli joj skrenu na Alex. Zašto je svaki vikend dolazila u Fjallbacku? S kime se tamo susretala? I milijunski vrijedno pitanje: tko je otac njezinog djeteta?

Erica se odjednom sjeti papira koji je stavila u džep skrivajući se u tami ormara. Nije joj bilo jasno kako ga je zaboravila pogledati kad se te večeri prije dva dana vratila kući. U desnom džepu napipa i izvadi izgužvani komad papira. Prstima, koji su se bez rukavica gotovo ukočili, razmota ga i izravna.

Papir je bio kopija jednog članka iz Bohuslaningena. Nadnevka nije bilo, ali je po fontu i zbog crno-bijele fotografije vidjela da nije nov. Sudeći po slici, objavljen je u sedamdesetima. A muškarca na njoj i priču ispričanu u članku prepoznala je s lakoćom. Zašto je Alex sakrila ovaj članak na dno ladice s donjim rubljem?

Erica ustane i vrati članak u džep. Odgovore neće naći ovdje. Vrijeme je za povratak kući.

***

Sprovod je bio dostojanstven i vrlo religiozan. Crkva u Fjallbacki gotovo da je zjapila poluprazna. Većina prisutnih nije poznavala Alexandru, nazočivši ceremoniji kako bi utažili vlastitu znatiželju. Obitelj i prijatelji sjedili su u prvim redovima. Osim Alexinih roditelja i Henrika, Erica je prepoznala jedino Francine. Do nje je sjedio visok, svijetloput muškarac za kojeg je pretpostavila da joj je suprug. Ostalih prijatelja nije bilo mnogo. S lakoćom su popunili dva reda klupa, potvrdivši Ericinu predodžbu Alex. Sigurno je imala bezbroj poznanika, ali malo bliskih prijatelja. Nekoliko je znatiželjnika sjedilo raštrkano po preostalim mjestima u crkvi.

Erica je sjela na galeriju. Birgit ju je spazila izvan crkve i pozvala da im se pridruži. Ona je pristojno odbila. Bilo bi licemjerno sjesti među obitelj i prijatelje. Alex je njoj bila stranac.

Erica se gnijezdila u neudobnoj klupi. Tijekom čitavog djetinjstva majka je nju i Annu nedjeljom vukla u crkvu. A kao djetetu joj je bilo užasno dosadno sjediti tamo za dugih propovijedi i psalama, čije se melodije beznadno trudila naučiti. Zabave radi izvlačila je iz mašte svakakve priče. Upravo je ovdje ispisala mnoge bajke o zmajevima i princezama, a da ih nikada nije stavila na papir. Tijekom adolescencije posjeti crkvi prorijedili su se, najviše zato što se tome žestoko usprotivila. No kada bi ipak otišla, bajke bi zamijenila romantičnijim pričama. Ironično, možda je baš tim prisilnim odlascima u crkvu imala zahvaliti ili ih prokleti što je danas spisateljica.

Erica svoju vjeru nije pronašla; za nju je crkva tek krasna građevina prožeta tradicijom. Propovijedi iz djetinjstva nisu joj usadile želju za vjerovanjem. Često su se vrtjele oko pakla i grijeha, lišene svijetle vjere u Boga za koju je znala da postoji, ali je ona nikad nije upoznala. Mnogo se toga promijenilo. Sada je pred oltarom u mantiji stajala žena koja je, umjesto o vječnom prokletstvu, govorila o svjetlosti, nadi i ljubavi. Erica poželi da se tijekom odrastanja susrela s takvim pogledom na Boga.

Sa svog je skrivenog mjesta na galeriji u prvom redu pokraj Birgit spazila jednu mladu ženu. Birgit ju je grčevito držala za ruku povremeno naslanjajući glavu na njezino rame. Erica je se nejasno sjećala, ali mlada je žena sigurno Alexina mlađa sestra Julia. Bila je predaleko da bi joj vidjela lice, no primijetila je da je Julia uzmicala pred Birgitinim dodirima. Povukla bi ruku svaki put kad bi je Birgit dotaknula, no majka joj se ili pretvarala da to ne primjećuje, ili jednostavno nije primjećivala zbog svoga smetenog stanja.

Sunce se cijedilo kroz visoke, olovom uramljene prozore s obojanim staklom. Klupe su bile tvrde i neudobne te Erica osjeti bolove u donjem dijelu leđa. Bila je zahvalna što je obred bio relativno kratak. Ostala je sjediti kad je misa završila, gledajući ljude koji su polako izlazili iz crkve.

Sunce je sjajilo gotovo neizdrživo jako s neba bez oblaka. Povorka se kretala niz mali brijeg prema groblju i novoiskopanom mjestu gdje će položiti Alexin lijes.

Na sprovodu svojih roditelja vidjela je kako se pokapa zimi kad je tlo bilo zamrznuto. Zagriju ga kako bi mogli kopati. Pravokutnik dovoljno velik da u nj smjeste i spuste lijes.

Na putu do mjesta odabranog za Alexin grob Erica je prošla pokraj nadgrobnog spomenika svojih roditelja. U povorci je išla posljednja te je na trenutak zastala pred spomenikom. Debeli je sloj snijega pokrio rub i ona ga je brižno otrla. Bacivši još jedan, zadnji pogled, požuri prema skupinici koja je stajala malo dalje. Znatizeljni su barem imali pristojnosti ne prisustvovati

pokopu, tako da su ostali samo obitelj i prijatelji. Erica nije bila sigurna bi li im se pridružila. U posljednji je trenutak ipak odlučila ispratiti Alex na vječni počinak.

Henrik je stajao najbliže grobu, ruku zabijenih u džepove kaputa i pognute glave. Očiju fiksiranih na lijes koji su polako prekrivali cvijećem. Najviše crvenim ružama.

Erica se zapitala je li i on mislio da je djetetov otac možda među ljudima okupljenim oko groba.

Kad su spustili lijes, Birgit ispusti dug i tužan uzdah. Karl-Erik je bio priseban, bez suza u očima. Vlastitom je snagom održavao Birgit u uspravnom stanju, kako fizički, tako i mentalno. Julia je stajala nešto dalje od njih. Henrik je imao pravo opisavši je kao obiteljsko ružno pače. Za razliku od svoje starije sestre, bila je tamnokosa, kratke pramenaste kose koja se nije mogla nazvati uređenom. Crte lica bile su joj grube, a duboko usađene oči zvjerkale su ispod dugih šiški. Nije bila našminkana, a koža joj je pokazivala jasne tragove jakih bubuljica tijekom puberteta. Birgit je stojeći pored nje izgledala još manjom i krhkijom. Mlađa joj je kći barem deset centimetara viša od nje, teškog, širokog i bezobličnog tijela. Erica je fascinirano promatrala Julijino lice kojim su poput olujnih pijavica harali oprečni osjećaji. Bol i bijes smjenjivali su se brzinom munje. Nije plakala. Jedino ona nije položila nijedan cvijet na lijes, a kad je obred završio, žustro je okrenula leđa rupi u tlu i krenula nazad prema crkvi.

Erica se upita kakav je bio odnos dviju sestara. Vjerojatno nije bilo lako biti stalno uspoređivan s Alex. Uvijek izvlačiti najkraću slamku. Julia je djelovala kao da ne želi imati posla s drugima, udaljavajući se sve bržim koracima. Ramena je zgrabila kao da ih sve želi odbiti od sebe.

Henrik je sa strane prišao Erici.

»Održat ćemo kratke karmine nakon ovoga. Voljeli bismo da nam se pridružiš.«

»Ne znam mogu li«, reče Erica.

»Možeš barem nakratko svratiti.«

Nećkala se.

»U redu. Gdje se održavaju? Kod Ulle?«

»Ne, razmatrali smo nekoliko mogućnosti, da bismo na kraju odlučili da bude kod Birgit i Karl-Erika. Usprkos svemu što se tamo dogodilo, znam da je Alex tu kuću obožavala. Za nju nas vežu mnoge lijepe uspomene, tako da

ispada da nema boljeg mjesta da je se prisjetimo, zar ne? Makar razumijem ako ti je mučno doći tamo. Hoću reći da ti zadnji posjet baš i nije ostao u najboljem sjećanju.«

Erica se zacrvenjela od srama na pomisao na svoju pravu zadnju posjetu i na brzinu oborila pogled.

»U redu, doći ću.«

Odvezla se u vlastitom automobilu i ponovno ga parkirala iza škole Hakenbacken. Kuća je već bila puna ljudi kad je ušla te je na časak pomislila da se okrene i ode, no taj je osjećaj prošao. Za predomišljanje je bilo prekasno jer joj je Henrik prišao i pomogao joj skinuti jaknu.

Gosti su se sjatili oko velikog švedskog stola s raznoraznom hranom. Erica uzme oveći komad kruha s račićima i potom se na brzinu premjesti u kut prostorije, gdje je na miru jela promatrajući ostale uzvanike.

Karmine su bile neuobičajeno vedre. Ozračje je bilo bolesno veselo i Erica je primijetila da su se uzvanici napeto trudili održavati uljudnu konverzaciju. Kao da se nitko nije usudio izreći da je Alex ubijena.

Erica je pustila da joj pogled luta po prostoriji, od osobe do osobe. Birgit je sjedila na samom rubu kauča, brišući oči rupčićem. Karl-Erik je stajao pokraj nje, jednu joj ruku nespretno stavivši na rame, a u drugoj držeći tanjur s hranom. Henrik je poput profesionalca klizio prostorijom. Išao je od jedne do druge skupine uzvanika, rukovao se, kimao glavom prihvaćajući sućut, skrenuo svima pažnju da su posluženi kava i kolači. U svakom je pogledu bio savršen domaćin. Kao da je na kakvoj vrtnoj zabavi, a ne na karminama za suprugu. Jedino što je ukazivalo na teret koji ga je tištalo bili su duboki udisaji i trenuci oklijevanja kada je mijenjao sugovornike.

Jedina koja se ponašanjem izdvajala od ostalih bila je Julia. Zasjela je na prozorsku dasku na verandi koljena podignutog prema prozoru i pogleda uprtog u daleko more. Tko god bi joj se pokušao približiti u namjeri da je s nekoliko ljubaznih riječi uvuče u razgovor, otišao bi jalova truda. Ignorirala je svako obraćanje, zureći u široko prostranstvo bjeline.

Erica osjeti lagani dodir na svojoj ruci, nehotice se trgne i prolije malo kave po tanjuriću.

»Ispričavam se, nisam te htjela preplašiti.«

Francine se nasmiješi.

»Sve je u redu. Samo sam utonula u misli.«

»O Juliji?« Francine kimne glavom prema figuri na prozoru. »Vidjela sam da je promatraš.«

»Da, moram priznati da mi je zanimljiva. Kao da je potpuno odsječena od ostatka obitelji. Ne mogu dokučiti žaluje li za Alex ili je ljuta na nju iz nekog razloga koji ja ne razumijem.«

»Juliju nitko ne razumije. Ali sigurno joj nije bilo lako. Ružno pače odraslo među dvije prekrasne labudice, ignorirana i stavljana u zapećak. Prema njoj nitko nije nikada bio pakostan, jednostavno je bila - neželjena. Alex je, na primjer, nikada nije spomenula dok smo živjele u Francuskoj. Bila sam vrlo iznenađena kad sam otkrila da Alex ima mlađu sestru nakon što sam se doselila u Švedsku. O tebi je govorila više nego o Juliji. Vaš je odnos vjerojatno bio vrlo poseban?«

»Da budem iskrena, ne znam. Bile smo djeca, i kao sva djeca bile smo krvne sestre, obećale smo si da se nikada nećemo razdvajati, i tako dalje. Ali da se Alex nije odselila, s nama bi se dogodilo isto što i s ostalim djevojčicama koje odrastu i uđu u pubertet. Natjecale bismo se za iste dečke, ukusi bi nam se u odijevanju razlikovali, završile bismo na različitim razinama društvene hijerarhije te bismo jedna drugu napustile zbog novih prijatelja koji bi nam bolje odgovarali u životnoj fazi u kojoj bismo se zatekle - ili željele zateći. Ali Alex je na mene snažno utjecala i kasnije. Nikad se nisam mogla otresti pomisli da sam bila izdana. Pitala sam se jesam li nešto pogrešno rekla ili učinila. Ona se sve više povlačila, sve dok jednog dana nije nestala. Kad smo se opet srele kao odrasle, bila mi je stranac. Na neki je čudan način ponovno upoznajem.«

Erica pomisli na novu knjigu koju je kod kuće revno sastavljala. Do sada je uspjela skupiti samo dojmove i priče iz obavljenih razgovora, zabilježivši i vlastite misli i refleksije. Čak nije ni znala kako će oblikovati materijal, znala je jedino da tu knjigu mora napisati. Njezin joj je spisateljski nagon govorio da ima priliku stvoriti nešto nepatvoreno i istinito, ali pojma nije imala gdje je granica između njezine potrebe za pisanjem i osobne povezanosti s Alex. Spisateljska znatiželja također ju je tjerala da pokuša riješiti zagonetku Alexine smrti na mnogo osobnijoj razini. Lako je mogla Alex i njezinu sudbinu pustiti na miru. Okrenuti leđa ovom žalosnom klanu i posvetiti se vlastitim stvarima. No umjesto toga stajala je usred sobe pune ljudi koje slabo poznaje.

Odjednom joj nešto padne na pamet. Gotovo da je zaboravila sliku koju je pronašla u ormaru, no najednom se sjetila zašto su joj poznate tople boje u kojima je plivao Alexin akt. Okrenula se prema Francine.

»Kada smo razgovarale u galeriji...«

»Da?«

»Kod vrata sam spazila jednu sliku. Veliko platno u toplim bojama, žutoj, crvenoj i narančastoj...«

»Da, znam na koju misliš. Što s njom? Nemoj mi reći da si zainteresirana?« Francine se nasmiješi.

»Nisam, ali da te pitam - tko ju je naslikao?«

»Priča je vrlo tužna. Slikar se zove Anders Nilsson. Odavde je, iz Fjallbacke. Alex ga je otkrila; nevjerojatno koliko je nadaren. Nažalost, teški je alkoholičar, što će mu vrlo vjerojatno uništiti svaku mogućnost umjetničkog napredovanja. Danas više nije dovoljno ostaviti slike u galeriji i nadati se uspjehu. Kao umjetnik moraš se znati pametno promovirati, pokazivati se na otvorenjima izložbi, pohoditi društvene događaje i u svakom pogledu živjeti »umjetničkim« životom. Andersa Nilssona alkohol je toliko uništio da se više ne snalazi u prostoru i vremenu. Povremeno prodamo koju sliku kupcima koji znaju prepoznati talent, ali Andersova zvijezda na umjetničkom nebu nikada neće zasjati punim sjajem. Da budem gruba, najbolje bi mu bilo da se ubije alkoholom. Mrtvi slikari kod široke su publike oduvijek imali najbolju prođu.«

Erica iznenađeno pogleda slabašnu ženicu pokraj sebe. Francine pridoda:

»Nije mi bila namjera zvučati cinično. Smeta me samo što netko trati svoj dar utapajući ga u piću. Prava tragedija. Imao je sreće što je Alex pronašla njegove slike, inače bi u njima uživali jedino fjalbakiški alkoholičari. A ja sumnjam da su oni u stanju cijeniti dublje aspekte umjetnosti.«

Jedan je dio slagalice sjeo na svoje mjesto, no Erica da je ubiješ nije shvaćala kako se on uklapa u ostatak. Zašto je Alex u ormaru skrivala svoj akt u izvedbi Andersa Nilssona? Moguće je objašnjenje da je slika trebala biti dar za Henrika, ili možda za ljubavnika, i da je Alex sliku naručila od umjetnika kojem se divila. No to nije zvučalo uvjerljivo. Slika je odisala senzualnošću i seksualnošću koje su davale do znanja da se njih dvoje dobro poznavalo. Između Alex i Andersa postojala je nekakva čudna povezanost. No s druge strane, Erica je bila svjesna da o umjetnosti ne zna mnogo te da je njezino šesto čulo možda u krivu.

Sobom se proširi mrmor. Najprije iz grupe najbliže ulazu, a potom i među ostalim uzvanicima. Sve se oči upru prema vratima kroz koja je grandiozno ušla jedna posve neočekivana gošća. Kad je Nelly Lorentz stupila kroz vrata, preneraženi gosti zadržali su dah. Erica pomisli na članak koji je

pronašla u Alexinoj spavaćoj sobi, vrteći u mislima naizgled nepovezane činjenice koje nikako nije mogla spojiti u smislenu cjelinu.

***

Fjallbackin je razvoj još od 1950-ih ovisio o Lorentzovoj tvornici konzervi. Gotovo je polovina radno sposobnog stanovništva tamo radila, a na obitelj Lorentz u maloj se zajednici gledalo kao na kraljevske ličnosti. Budući da u Fjallbacki nije postojao nikakav veći rasadnik iz kojeg bi se razvilo visoko društvo, obitelj Lorentz predstavljala je klasu za sebe. Sa svojeg i doslovno povišenog položaja, enormne vile na najvišem brežuljku u mjestu, promatrali su seoce sa suzdržanom ohološću.

Tvornicu je 1952. pokrenuo Fabian Lorentz. Od potomka duge ribarske loze očekivalo se da će nastaviti stopama svojih predaka. No ribe je bivalo sve manje, a mladi je Fabian bio dovoljno ambiciozan i inteligentan da nije namjeravao spajati kraj s krajem kao otac mu.

Tvornicu konzervi pokrenuo je praznih džepova, a kad je sredinom sedamdesetih umro, suprugi Nelly ostavio je stabilno poduzeće i pozamašno bogatstvo. Za razliku od svojeg izrazito omiljenog supruga, Nelly Lorentz slovila je za umišljenu i hladnu osobu te se rijetko pojavljivala u javnosti. Tek je poput kraljice pozivala pomno odabrane na privatne audijencije. Zato je vidjeti nju kako ulazi kroz ova vrata bila senzacija posebne vrste! Bit će ovdje štifa za tračeve za mnoge iduće mjesece.

U sobi je bilo tako tiho da se mogla čuti muha. Gospođa Lorentz milostivo je pustila Henriku da joj pomogne s krznom te je u njegovoj pratnji i ušla u dnevnu sobu. Odveo ju je do kauča na kojem su sjedili Birgit i Karl-Erik dok je ona polako kimala odabranim uzvanicima. Razgovor je napokon zaživio kad je došla do Alexinih roditelja. Časkanje o svemu i svačemu dok su se svi napinjali da bolje čuju o čemu se to na kauču razgovara.

Erica je bila među odabranima kojima je gospođa Lorentz kimnula. Vrijedna zbog toga što je donekle poznata osoba, jednom je nakon smrti roditelja primila poziv da dođe na čaj kod Nelly Lorentz. Pristojno je odbila ispričavši se da se još nije posve oporavila.

Znatiželjno je promatrala Nelly, koja je Birgit i Karl-Eriku ukočeno ponudila svoju najdublju sućut. Erica je čisto sumnjala da u njezinu suhom tijelu ima mjesta za bilo kakvu sućut. Bila je vrlo mršava, koščatih zglobova koji su stršali iz pomno skrojenoga kostima. Zasigurno je čitavog života gladovala kako bi ostala pomodno vitka, ne shvaćajući da ono što pristaje mladom tijelu, koje je po prirodi zaobljeno, ne izgleda jednako lijepo jednom kad starost ostavi svoj trag. Lice joj je bilo britko i oštih rubova, no iznenađujuće glatko i bez bora, što je Ericu navelo da posumnja kako je za to

bio zaslužan kirurški nož. Kosa joj je bila najjači atribut. Puna i srebrna, skupljena u francuskom stilu, začušljana unazad toliko jako da joj se zategla koža na čelu, zbog čega je djelovala kao da joj je lice ukočeno u izrazu iznenađenja. Erica joj procijeni dob na osamdesetak godina. Pričalo se da je kao mlada djevojka bila plesačica i da ju je Fabian Lorentz upoznao dok je plesala balet u jednoj ustanovi u Goteborgu gdje se nisu kretale dame poznate po finoći. Erici se učini da je prepoznala plesačku obuku u njezinim i danas gracioznim pokretima. No prema službenoj verziji, nije nikad bila ni blizu plesnih ustanova, već je bila kći jednog štokholmskoga konzula.

Nakon nekoliko trenutaka tihog razgovora Nelly je ostavila žalujuće roditelje, izašla i sjela do Julije na verandi. Nitko nije ni najmanjim pokretom lica odao koliko im je to bilo čudno. Nastavili su razgovarati, budnog oka uprtog u čudan par.

Erica je ponovno bila sama u svom kutu gdje ju je Francine ostavila otišavši družiti se dalje, te je neometano mogla promatrati Juliju i Nelly. Prvi je puta tog dana vidjela kako se Julijinim licem proširio osmijeh. Skočila je s prozorske daske i sjela do Nelly na klupicu od trske, gdje su tako sjedile šapćući priljubljenih glava.

Što je toliko različitim osobama bilo zajedničko? Erica baci pogled prema Birgit. Suze su joj napokon prestale teći niz obraze te je goli pogled ispunjen strahom fiksirala na svoju kćer i Nelly Lorentz. Erica odluči da će se ipak odazvati onom pozivu na čaj. Moglo bi biti zanimljivo malo popričati s njom u četiri oka.

Kuću na brijegu napustila je s velikim olakšanjem napokon udahnuvši svježim zimskim zrakom.

***

Patrik je bio malo nervozan. Davno nije kuhao za jednu ženu. Ženu prema kojoj nije bio ravnodušan. Sve mora biti savršeno.

Pjevušio je režući krastavac za salatu. Nakon mnogo muka i vaganja odlučio se za goveđi file, koji se već lagano pekao u pećnici. Umak se krčkao na štednjaku i njemu od mirisa zakrči želudac.

Poslijepodne je bilo užurbano. S posla nije mogao otići rano kako je bio planirao te je zato kuću morao počistiti u rekordnom roku. Nije bio svjestan do koje mjere je dopustio da mu dom propadne otkako ga je Karin ostavila, no kad ga je vidio Ericinim očima, shvatio je da će morati dobrano zasukat rukave.

A bilo mu je i pomalo neugodno što je zapao u tipični stereotip starog dečka: prljava kuća i prazan hladnjak. Zapravo i nije imao predodžbu koliko je Karin dirinčila po kući, nego je uredni i očišćeni dom uzimao kao nešto što dolazi samo po sebi. Nikad nije ni pomislio koliko je posla zahtijevalo održavanje kuće. Mnogo je stvari tada uzimao zdravo za gotovo.

Kad je Erica pozvonila, zbacio je sa sebe pregaču i bacio pogled u zrcalo da provjeri frizuru. Premda ju je pokušao ukrotiti pjenom, kosa mu je bila razbarušena kao i inače.

Erica je kao i uvijek izgledala fantastično. Obraza ružičastih od hladnoće, svijetle kose koja se kovrčala sve do ovratnika njezine pernate jakne. Lagano ju je zagrlio dopustivši si da na trenutak zažmiri i udahne miris njezinog parfema, te je pustio da uđe u toplinu kuće.

Stol je već bio postavljen pa započnu s predjelom iščekujući da glavno jelo bude gotovo. Patrik ju je kriomice promatrao dok je uživala u svojoj polovici avokada punjenoj račićima. Jelo nije prezahtjevno za pripremu, a pali svaki put.

»Nisam baš mislila da si u stanju pripremiti večeru s predjelom, glavnim jelom i desertom«, reče Erica stavivši komadić avokada u usta.

»Pa nisam ni ja. Kako bilo - živjela i dobro došla u restoran Hedstrom.«

Nazdravili su kušajući ohlađeno bijelo vino i nekoliko trenutaka jeli u ugodnoj tišini.

»Kako je inače?«

Patrik promotri Ericu ispod šiški.

»Hvala na pitanju, ali imala sam i boljih dana.«

»Zašto si bila na saslušanju? Zacijelo je prošlo milijun godina otkako si bila u kontaktu s Alexandrom i njezinom obitelji.«

»Da, jubilarnih dvadeset i pet. Da ti pravo kažem, ne znam. Kao da sam dopustila da me usisa vir iz kojeg se ne mogu, a možda i ne želim, izvući. Mislim da Birgit u meni vidi neka bolja, prošla vremena. Ja sam, osim toga, izvan svega, zbog čega joj možda predstavljam određenu sigurnost.«

Oklijevala je.

»Jeste li napredovali u istrazi?«

»O slučaju ne smijem govoriti, žao mi je.«

»Shvaćam. Oprosti, nisam razmišljala.«

»Sve okej. Međutim, ti bi meni mogla pomoći. Sretala si se s obitelji, a poznaješ ih i otprije. Ne bi li mi mogla ispričati svoje dojmove o njima i onome što znaš o Alex?«

Erica odloži pribor za jelo pokušavajući posložiti dojmove redom kojim će ih izložiti Patriku. Ispričala mu je sve što je saznala, kao i svoje impresije o osobama iz Alexinog života. Patrik ju je slušao vrlo pažljivo, iako je tijekom izlaganja maknuo predjelo i iznio glavno jelo na stol. Tu i tamo ubacio bi pokoje pitanje. Iznenadio se količinom informacija koje je Erica skupila u relativno kratkom vremenu. Kao da je zbog tih informacija i ostaloga što je Erica otprije znala o Alex, žena koja je za njega bila tek žrtva ubojstva dobila osobnost.

»Znam da ne smiješ govoriti o slučaju, Patrik, ali možeš li mi reći imate li ikakav trag koji vodi do ubojice?«

»Ne, mogu slobodno reći da u istrazi nismo daleko odmakli. Novi bi nam trag, ma bilo što, u našoj situaciji dobro došao.«

Uzdahnuo je kružeći prstom po rubu čaše. Erica je oklijevala.

»Ja imam nešto što može biti zanimljivo.«

Ispružila se prema torbici i počela kopati po njoj. Izvadila je presavijeni komadić papira i dodala mu ga preko stola. Patrik ga uzme i odviše. Čitao ga je sa zanimanjem, no kad je završio, upitno podigne obrve.

»Kakve to veze ima s Alex?«

»Ja se također pitam. Članak sam pronašla u jednoj ladici njezine komode, među Alexinim donjim rubljem.«

»Kako to misliš da si ga 'pronašla'? A kad si imala prilike kopati po njezinim ladicama?«

Vidio je kako se zacrvnjela i zapitao se što skriva pred njim.

»Paaa, jednu sam večer otišla do kuće i malo pogledala uokolo.«

»Molim?«

»Da, znam. Ne moraš mi reći. Jako glupo, ali znaš me kakva sam. Prvo pucam, a onda postavljam pitanja.« Nastavila je govoriti brzo kako bi izbjegla daljnje prijekore. »Kako bilo, u Alexinoj sam ladici pronašla ovaj papirić te sam ga slučajno uzela.«

Suzdržao se da je pita kako ga je to »slučajno« uzela sa sobom. Bolje da ne zna.

»Što misliš, što to znači?« pitala je Erica. »Jedan novinski članak o dvadeset i pet godina starom nestanku. Kakve to veze ima s Alex?«

»A što ti znaš o tome?« reče Patrik i mahne isječkom iz novina.

»Što se činjenica tiče, ne više od onoga što piše u članku. Da je Nils Lorentz, sin Nelly i Fabiana Lorentza, u siječnju 1977. netragom nestao. Tijelo nikada nije bilo pronađeno. No u godinama koje su uslijedile čule su se mnoge teorije. Jedni kažu da se utopio i da je tijelo nestalo u moru te da ga zato nikada nisu pronašli, druge glasine vele da je pronevjerio goleme svote novca i pred ocem pobjegao u inozemstvo. Koliko sam ja čula, Nils Lorentz nije bio pretjerano simpatičan, tako da je druga inačica priče prihvaćenija. Bio im je sin jedinac i Nelly ga je posve razmazila. Nakon njegova nestanka bila je neutješna, a ni Fabian Lorentz nikada se nije oporavio od gubitka. Umro je od srčanog udara koju godinu kasnije. Jedini im je nasljednik bogatstva posinak kojeg su prihvatili koju godinu prije Nilsovog nestanka, a kojeg je Nelly i službeno usvojila nekoliko godina nakon suprugove smrti. A to je tek mali dio mjesnih tračeva. I dalje ne razumijem kako je to povezano s Alex. Jedina je dodirna točka između dviju obitelji da je Karl-Erik radio u uredima Lorentzove tvornice konzervi kad smo Alex i ja bile male, prije nego što su se preselili u Goteborg. Ali tome ima i više od dvadeset i pet godina.«

Erica se odjednom sjeti još jedne veze. Ispričala je Patriku kako se Nelly pojavila na karminama i kako je gotovo sve vrijeme provela s Julijom.

»No i dalje ne razumijem kakve to veze ima s člankom. Ali nekakve ima. Francine, koja je s Alex držala galeriju, spomenula je također da je Alex na neki način kanila raskrstiti sa svojom prošlošću. Više od toga nije znala, ali ja vjerujem da tu postoji veza. Nazovi to ženskom intuicijom ako želiš, ali ja osjećam da tu postoji neka veza.«

Malo se sramila jer Patriku nije ispričala cijelu istinu. Postojao je još jedan čudan dio slagalice koji je propustila spomenuti. Barem dok ne sazna više.

»Čuj, protiv ženske intuicije nema argumenata. Hoćeš li još vina?«

»Da, hvala.« Erica se osvrne po kuhinji. »Lijepo ti je ovdje. Jesi li ti odgovoran za uređenje?«

»Nisam, ta mi čast ne pripada. Karin je imala žicu za to.«

»Karin, točno. Što se zapravo dogodilo?«

»Ha, stara priča, znaš već i sama. Djevojka upozna pjevača iz lokalnog benda u smiješnom sakou. Djevojka se zaljubi. Djevojka se razvede od svog muža i useli k pjevaču.«

»Zezaš me!«

»Nažalost, ne. I ne samo da sam dobio košaricu. Ostavila me zbog Leifa Larssona, obožavanog popularnog pjevača najpoznatijeg bohuslanskog plesnog benda Leffes. Muškarca s najljepšom fudbalerkom na zapadnoj obali. Ne mogu se ja mjeriti s muškarcem koji nosi koledžice.«

Erica ga je gledala velikim očima.

Patrik se nasmije. »Pa to je bila malčice pretjerana verzija, ali tako se nekako dogodilo.«

»Mora da je bilo strašno! Sigurno ti nije bilo lako.«

»Prilično sam se dugo samosažalijevao, ali sad sam okej. Nisam dobro, ali sam okej.«

Erica promijeni temu. »Novost o trudnoći odjeknula je kao bomba.«

Pogledala ga je ispitujućim pogledom i Patriku se učini da se iza njezine naoko nevine tvrdnje nešto krije.

»Da, čini se da s dobrim suprugom nije podijelila veselu vijest.«

Patrik šutke pričekava nastavak razgovora. Nakon nekoliko trenutaka Erica odluči ne promijeniti temu, no govorila je tiho i odugovlačeći, nesigurna bi li mu rekla.

»Njezina najbolja prijateljica tvrdi da Henrik nije djetetov otac.«

Patrik podigne jednu obrvu i zazviždi, i dalje šuteći jer se nadao da će mu Erica tako reći više.

»Francine mi je ispričala da je Alex upoznala nekoga u Fjallbacki. Nekoga zbog koga je putovala ovamo svakog vikenda. Kako kaže, Alex nikada nije htjela dijete s Henrikom, no s ovim je muškarcem bilo drugačije, bila je presretna. Zato Francine uvjerenom tvrdi da nije posrijedi samoubojstvo. Kaže da je Alex prvi puta u životu bila istinski sretna.«

»Zna li ona tko je taj muškarac?«

»Ne, nema pojma. Alex je njegov identitet zadržala za sebe.«

»Ali kako joj je suprug prihvatio da ona bez njega svaki vikend putuje u Fjallbacku? I je li znao da se ona tamo s nekim nalazi?«

Još jedan gutljaj vina klizne mu niz grlo i Patrik osjeti kako mu se obrazi žare. Nije znao je li zbog vina ili Ericine nazočnosti.

»Očigledno im je veza bila prilično neuobičajena. Henrika sam upoznala u Goteborgu i stekla dojam da su im životi tekli paralelnim tokovima koji su se rijetko presijecali. Također je, s obzirom na to da sam ga srela nakratko, nemoguće reći koliko on zna ili ne zna. Lice mu je nepomično kao da je u stijenu uklesano, a čini mi se da svoje osjećaje i spoznaje pomno čuva za sebe.«

»Takva vrsta ljudi katkada funkcionira kao tempirana bomba. Nakupljaju gorčinu u sebi sve dok jednog dana kap ne prelije čašu. Misliš li da se takvo što dogodilo? Odbijenom suprugu jednog dana prekipi i ubije nevjernu ženu?« nagađao je Patrik.

»Ne znam, Patrik. Stvarno ne znam. Ali sada mislim da je vrijeme da pijemo vino i da razgovaramo o bilo čemu što nema veze s ubojstvom ili naglom smrću.«

Rado se složio, podignuvši čašu u zdravicu.

Preselili su se na sofu i ostatak večeri izbjegavali razgovarati o ubojstvu. Ona mu je pričala o svom životu, o zebnji zbog kuće i tuzi za roditeljima. On njoj o gnjevu i kako se nakon razvoda osjećao kao gubitnik, o frustraciji što se opet našao na početku baš kad se počeo osjećati spremnim za djecu i obitelj, kad je počeo vjerovati da će ostarjeti zajedno.

Trenuci tišine u stankama razgovora bili su vrlo ugodni i Patrik se morao suzdržavati da se ne nagne prema njoj i poljubi je. Odustao je, a prilika je prošla.

03.

Gledao je kako su je iznosili. Želio je zaurlati i baciti se na njeno prekriveno tijelo. Zauvijek je zadržati blizu.

Sada je uistinu više nema. Stranci će čačkati i kopati po njezinom tijelu. No nitko od njih neće vidjeti njezinu ljepotu tako kao što je on vidi.

Ona će za njih biti tek komad mesa. Broj na papiru bez životnog žara.

Lijevom je rukom prešao po desnom dlanu. Jučer je taj dlan milovao njezinu ruku. Pritisnuo je dlan uz lice pokušavši na njemu osjetiti njezinu hladnu kožu.

Ništa nije osjetio. Nje više nema.

Plave su svjetiljke treperile. Ljudi su žurili tamo amo, u kuću, iz kuće. Ta zašto žure? Ionako je već prekasno.

Nitko ga nije vidio. Bio je nevidljiv. Oduvijek je bio nevidljiv.

Nema veze. Ona ga je vidjela. Ona ga je uvijek mogla vidjeti. Osjetio bi to kadgod bi u njega uprla svoje plave oči.

Sada više nema ničeg. Vatra je odavno ugašena. Stajao je u pepelu, promatrajući kako odnose njegov život prekriven žutim bolničkim pokrivačem. Na kraju puta više nije bilo izbora. Oduvijek je bio svjestan trenutka koji se naposljetku primakao. Žudio je za njim. Toplo ga je dočekao.

Nje više nema.

***

Nelly se malčice iznenadila kad je Erica nazvala. Na trenutak Erica se zapitala pravi li od muhe slona. No nije se moglo zaniijekati da je Nellyn posjet Alexinim karminama u najmanju ruku bio čudan. Kao i to što je praktički isključivo razgovarala s Julijom. Istina je da je Karl-Erik vodio ured tvornice Fabiana Lorentza sve do preseljenja u Goteborg, no koliko je Erici bilo poznato, nikad se nisu privatno družili. Carlgrenovi su bili na prenisnoj socijalnoj razni za obitelj Lorentz.

Salon u koji su je uveli bio je izvanredno lijep. Pogled je sezao od luke na jednom kraju vidika do otvorenog obzorja iza otočja na drugom. Zimskog dana poput ovoga, kad se sunce odbijalo od snijegom pokrivenih ledene površine, pogled se ljepotom mogao lako mjeriti s najsunčanijom ljetnom panoramom.

Sjele su u elegantne naslonjače, a posluženi su im kanapei na srebrnom pladnju. Bili su fantastično ukusni, no Erica se suzdržavala od jela da ne bi ispala priprosta. Nelly je pojela tek jedan jedini kanape. Bojala se da ne doda niti gram sala na svoje kosti.

Razgovor je tekao sporo, ali uljudno. U dugim se stankama između riječi čulo tek jednolično kuckanje sata i oprezno srkanje vrućeg čaja. Teme razgovora bile su prilično neutralne. Iseljavanje mladih iz Fjallbacke. Nedostatak posla. Kakva je šteta da sve više i više lijepe, stare kuće kupuju turisti koji ih pretvaraju u ljetnikovce. Nelly je pričala kako je bilo prije, kad se kao novopečena mladenka doselila u Fjallbacku. Erica je pažljivo slušala. Povremeno bi ubacila uljudno pitanje.

Kao da su kružile oko teme za koju su obje znale da će je prije ili kasnije morati dotaknuti.

Erica se naposljetku odvažila načeti je.

»Zadnji put smo se vidjele pod tragičnim okolnostima.«

»Da, zamislite kako tragično. Tako mlada osoba.«

»Nisam bila svjesna da ste bili toliko bliski s obitelji Carlgren.«

»Karl-Erik je mnogo godina radio za nas i naravno da smo njegovu obitelj sretali u brojnim prilikama. Činilo mi se ispravnim posjetiti ih barem na čas.«

Nelly obori oči. Erica vidje da nervozno isprepliće prste u krilu.

»Stekla sam dojam da poznajete i Juliju. Ona još nije bila rođena kad su Carlgrenovi živjeli u Fjallbacki, zar ne?«

Nelly je jedino pognutim leđima i trzajem glave pokazala da pitanje smatra neugodnim. Mahnula je rukom prekrivenom zlatnim nakitom.

»Nije, Julija je nova poznanica. No smatram je dražesnom mladom damom. Možda nema iste vanjske kvalitete kao Alexandra, ali za razliku od nje posjeduje snagu volje i hrabrost zbog koje je smatram mnogo zanimljivijom od te glupače koju je imala za sestru.«

Nelly rukom prekrije usta. Osim što je na trenutak zaboravila da govori o pokojnici, na djelić je sekunde skinula svoju masku. Erica je u tom kratkom trenu primijetila kod nje čistu mržnju. Zašto je Nelly Lorentz mrzila Alexandru, ženu koju je jamačno rijetko sretala?

Telefon je zazvonio prije nego što je Nelly dobila priliku prikriti svoju glupost. Ispričala se i s očiglednim olakšanjem otišla se javiti.

Erica je iskoristila priliku da pronjuška po lijepoj, ali bezličnoj sobi, u kojoj se dobro mogla uočiti nevidljiva ruka dizajnera interijera. Svaki je detalj bio pomno isplaniran, a boje su se savršeno slagale. Erica nije mogla a da je ne uspoređi s jednostavnom uređenom kućom svojih roditelja, gdje je svaka stvar prije ili kasnije nečemu poslužila, ne zauzimajući prostor samo zato što lijepo izgleda. Erica je smatrala da ljepota istrošenih i osobnih stvari daleko premašuje ovakav ispolirani izložbeni prostor. Jedini osobni predmeti koje je vidjela bili su obiteljski portreti iznad otvorenoga kamina. Nagnula se prema njima i temeljito ih promotrila. Bili su posloženi kronološki s lijeva nadesno, započevši crno-bijelom fotografijom elegantnog para u vjenčanoj odjeći. Nelly je bila prelijepa u svojoj vjenčanici koja joj je isticala figuru, dok se Fabian očigledno osjećao nelagodno u svojem fraku.

Na idućoj se fotografiji obitelj uvećala; Nelly je u naručju držala novorođenče, a Fabian je pored nje i dalje izgledao kruto i ozbiljno. Uslijedio je niz portreta djeteta u različitoj dobi, ponekad samog, ponekad s Nelly. Na posljednjoj je fotografiji u nizu izgledao kao da ima oko 25 godina. Nils Lorentz. Nestali sin. Nakon prve fotografije čitave obitelji, na ostalima se doimalo kao da su Nils i Nelly jedini preostali članovi. Fabian vjerojatno nije volio da ga se slika te se radije držao s druge strane kamere. Fotografije usvojenog sina Jana tajanstveno su nedostajale.

Erica svrne pozornost na pisaći stol u jednom kutu prostorije, načinjen od tamnog trešnjinog drveta, lijepih intarzija koje je Erica slijedila prstom. Na njemu nije bilo ničega, izgleda da je služio jedino kao dekoracija. Pala je u iskušenje da zaviri u ladice, ali nije bila sigurna koliko će još dugo Nelly biti odsutna. Razgovor se očigledno oduljio, ali svejedno bi se mogla svaki čas vratiti. Pažnju joj zaokupi koš za smeće u kojem je ležalo nekoliko izgužvanih papira. Uzela je najgornji i pažljivo ga razmotala, ispravila i pročitala s velikim interesom. Zbunjenija nego ranije, vratila je papir u koš. Ništa u ovoj priči nije kako se čini.

Netko se iza nje nakašljao. Jan Lorentz stajao je na pragu upitno podignutih obrva. Zapitala se koliko je dugo bio tamo.

»Erica Falck, jesam li u pravu?«

»Tako je, ja sam. A vi ste sigurno Nellyn sin Jan.«

»Točno, drago mi je. Samo da znate da se o vama poprilično priča ovdje u selu.«

Široko se osmjehnuo i ispružene ruke zakoračio prema njoj. Prihvatila ju je protiv svoje volje. Nešto ju je na njemu natjeralo da se naježi. Njezinu je ruku držao malčice predugo i ona se odupre porivu da je naglo izvuče.

Izgleda da je stigao ravno s poslovnog sastanka, pomno izglačanog odijela i s torbom za spise u ruci; on je sada upravljao obiteljskim poduzećem. I to vrlo uspješno.

Kosa mu je bila začesljana unazad s malo previše voska. Njegove pune i mesnate usne nisu pristajale muškarcu, no oči su mu bile lijepe, dugih i tamnih trepavica. Da mu čeljust nije bila četvrtasta i jaka, vjerojatno bi izgledao vrlo feminizirano. No ovako je zbog mješavine uglatosti i punoće izgledao pomalo osobeno, no nije se moglo odrediti je li atraktivan ili nije. Erici je na neki neshvatljiv način bio odbojan.

»Dakle, majka vas je napokon uspjela pridobiti ovamo. Visoko ste kotirali na njezinoj listi želja još otkako ste izdali prvu knjigu, samo da znate.«

»Tako je, da, koliko sam shvatila, ovdje se to doživljava kao događaj stoljeća. Vaša me majka pozivala već nekoliko puta, no situacija se tek sada učinila pogodnom.«

»Da, čuo sam o vašim roditeljima. Vrlo tragično. Dopustite mi da izrazim svoju sućut.«

Nasmijao se sućutno, ali osjećaj mu nije dopro do očiju.

Nelly se vratila u sobu. Jan se prignuo da poljubi majku u obraz, što mu je Nelly ravnodušno dopustila.

»Baš mi je drago, majko, što je Erica napokon mogla doći. Veselila si se tome već dugo.«

»Da, vrlo lijepo.«

Sjela je u naslonjač. Licem joj se proširi izraz boli te se uhvatila za desnu ruku.

»Majko, kako si? Boli li te? Da ti donesem pilule?«

Jan se nagnuo i stavio joj ruke na ramena, no Nelly ih je oštro otresla.

»Ne treba, dobro sam. Starački grčevi, nije vrijedno spomena. Osim toga, ne bi li trebao biti u tvornici?«

»Došao sam pokupiti neke dokumente. Onda neću više smetati, ostavit ću dame same. Nemoj se naprezati, majko, sjeti se što je liječnik rekao...«

Nelly frkne umjesto odgovora. Janovo je lice pokazivalo brigu i suosjećanje koji su se doimali pravima, no Erica bi dala ruku u vatru da je

spazila slab ciničan osmijeh u kutu usana kad se izlazeći na trenutak okrenuo.

»Nemojte ostarjeti. Kako godine prolaze, zamisao o eutanaziji postaje sve privlačnijom. Jedino što se čovjek može ponadati jest da posenili pa da vjeruje da opet ima dvadeset. Bilo bi lijepo nanovo proživjeti te godine.«

Nelly se gorko nasmiješi.

Nije im baš vesela tema za razgovor. Erica promumlja nešto umjesto odgovora te na brzinu promijeni temu.

»U svakom je slučaju sin koji nastavlja voditi obiteljsko poduzeće velika utjeha. Ako sam dobro shvatila, Jan i njegova žena žive s vama.«

»Utjeha. Da, možda i jest.«

Nelly na djelić sekunde baci pogled prema fotografijama iznad kamina. Nije više ništa rekla, a Erica se nije usudila nastaviti pitati.

»No dosta sad o meni. Pišete li novu knjigu? Moram reći da obožavam vašu posljednju, o našoj velikoj pjesnikinji Karin Boye. Poznate osobe su kod vas tako pune života. Kako to da pišete samo o ženama?«

»Ispalo je slučajno. Na fakultetu sam napisala diplomski o velikim spisateljicama te sam bila toliko fascinirana time da sam željela saznati više o tome tko su i kakve su bile kao ljudi. Počela sam, kao što vjerojatno znate, s Annom Marijom Lenngren, zato što sam o njoj najmanje znala, a dalje je išlo samo od sebe. Trenutačno pišem o Selmi Lagerlof i mogu reći da nailazim na zanimljiva gledišta.«

»Niste li ponekad razmišljali napisati nešto, kako bih se izrazila... nebiografsko. Vaš se jezik odlikuje jedinstvenim tijekom, bilo bi vrlo zanimljivo pročitati kakvo vaše beletrističko djelo.«

»U svakom slučaju, razmišljam o tome, da.« Erica je pokušavala izgledati nevino. »No trenutačno su mi pune ruke Selme. Vidjet ćemo što će biti nakon toga.«

Pogledala je na sat.

»Kad smo već kod pisanja, moram nažalost sada zahvaliti na gostoprimstvu. Iako u mojem poslu ne postoji strogo radno vrijeme, disciplina je vrlo važna, tako da moram kući kako bih ispunila dnevnu normu. Najljepša hvala za čaj - i ukusne kanapee.

»Nema na čemu. Jako mi je bilo drago ugostiti vas.«

Nelly graciozno ustane. Staračke boljke nisu se više zamjećivale.

»Ispratit ću vas. Nekoć bi to učinila naša sobarica Vera, no vremena se mijenjaju. Posluga više nije u modi, a jedva da si je netko i može priuštiti. Ja bih je rado bila zadržala, novca imamo, ali Jan odbija. Kaže da ne želi strance po kući. No, što je paradoksalno, u redu je da dođe počistiti kuću jednom tjedno. Nije uvijek lako razumjeti mlade ljude.«

Poznanstvo im je očigledno prešlo na višu razinu jer je Nelly ignorirala Ericinu ispruženu ruku i poljubila je ovlaš ne dotičući joj obraze. Erica je već gotovo instinktivno znala s koje će strane početi, osjećajući se pomalo iskusno. Uskoro bi se mogla i udomaćiti u finim salonima.

***

Erica je požurila kući. Nelly nije htjela reći pravi razlog zbog kojeg je morala otići. Pogleda na sat, dvadeset do dva. U dva joj trgovac nekretninama dolazi pregledati kuću prije prodaje. Erica zaškripi zubima na pomisao da će netko po kući njuškati i rovati, no nije imala izbora, morala je pustiti stvari da idu svojim tijekom.

Automobil je ostavila kod kuće te je ubrzala hod kako bi stigla na vrijeme. No s druge strane, trgovac bi baš mogao malo i pričekati, pomislila je i usporila. Zašto da juri?

Ljepše stvari ušuljale su joj se u misli. Subotnja večera kod Patrika daleko je premašila njezina očekivanja. Za nju je on uvijek bio poput slatkog, ali blago iritantnoga mlađeg brata, premda su bili vršnjaci. Očekivala je da će Patrik i dalje biti isti dosadni dječak kao i prije. No umjesto njega, srela je zrelog, toplog i duhovitog muškarca. Koji nije ni loše izgledao, morala je priznati. Zapitala se kada bi bilo prikladno da ga pozove na večeru k sebi — da uzvratu gostoprimstvo, naravno.

Posljednji uspon prema kampu u Salviku bio je prividno ujednačen, a zapravo dug i naporan. Snažno je soptala kad je skrenula udesno i posljednjim brijegom krenula do kuće. Naglo je stala kad je stigla na vrh. Ispred kuće je bio parkiran veliki mercedes, a ona je jako dobro znala tko mu je vlasnik. I to baš kad je pomislila da posjet trgovca nekretninama neće biti tako neugodan kao ostale obaveze koje je imala toga dana. Kako li se samo prevarila.

»Bok, Erica.«

Lucas je prekriženih ruku stajao oslonjen na ulazna vrata.

»Što ti radiš ovdje?«

»Zar se tako dočekuje šogor?«

Švedski je govorio s blagim naglaskom, ali gramatički točno.

Lucas podrugljivo ispruži ruke očekujući zagrljaj dobrodošlice. Erica je pozdrav ignorirala, uočivši da je baš to i očekivao. Nikad si nije dopustila pogrešku da podcijeni Lucasa i zato se uvijek držala toga da u njegovoj prisutnosti bude na dodatnom oprezu. Najradije bi mu odvalila šamarčinu preko nakešenog lica, no znala je da bi tako pokrenula slijed događaja zbog kojih bi vjerojatno požalila.

»Odgovori, što radiš ovdje?«

»Ako se ne varam, onda je... hmmm... da vidimo, pa da budem precizan, četvrtina kuće moja.«

Rukom je mahnuo prema kući, no kao da je zamahom obuhvatio cijeli svijet. Tolika je bila veličina njegove arogancije.

»Polovica je moja, a polovica Annina. Ti s kućom nemaš nikakve veze.«

»Možda nisi najbolje upućena u bračno imovinsko pravo, s obzirom na to da nisi uspjela pronaći kakvog mulca s kojim bi se skrasila. U zakonu, vidiš, lijepo i pravedno piše da supružnici dijele svoju imovinu. Pa tako i polovicu kuće pokraj mora.«

Erica je jako dobro znala da je tome tako. Na trenutak je opsovala svoje roditelje koji nisu bili dovoljno pronicljivi da kuću prepisu isključivo njima dvjema. I oni su znali kakav je Lucas, ali nisu računali da im je preostalo tako malo vremena. Nitko ne voli da ga se podsjeća na vlastitu smrtnost, te su kao i mnogi drugi oporučne odluke odgodili.

Odlučila je ne zagristi na ponižavajući komentar o njezinom bračnom stanju. Radije bi ostarjela kao usidjelica nego se udala za nekoga poput Lucasa.

On nastavi: »Želio sam biti ovdje kada dođe trgovac nekretninama. Ne može mi štetiti da saznam koliko vrijedim. Sve mora biti kako valja, zar ne?«

Opet se nasmijao svojim paklenskim osmijehom. Erica otključa vrata i provuče se unutra pokraj njega. Trgovac nekretninama je kasnio, ali nadala se da će uskoro doći. Nije joj se svidjela pomisao da mora ostati nasamo s Lucasom.

Ušao je za njom. Skinula je i objesila jaknu te počela pospremati po kuhinji. S njime se najlakše suočavala tako da ga je ignorirala. Čula ga je kako hoda po kući pregledavajući je. Bio je ovdje tek treći ili četvrti put.

Lucas ljepotu jednostavnosti nije cijenio, niti je ikada iskazao zanimanje da bolje upozna Anninu obitelj. Otac zeta nije trpio, a kako je osjećaj bio obostran, Anna je u posjete dolazila samo s djecom.

Nije joj se sviđalo što Lucas hoda uokolo dirajući stvari po sobi. Još manje način na koji dira namještaj. Morala se suzdržati da ga ne slijedi s krpom, brišući sve što je dotaknuo. S olakšanjem je vidjela kako jedan sjedokosi muškarac u velikom volvu skreće na prilaz, te mu požuri otvoriti vrata. Potom je otišla u svoju radnu sobu i zatvorila se. Nije ga željela gledati kako procjenjuje njezin rodni dom, važući mu vrijednost u zlatu. Ili cijenu po četvornome metru.

Računalo je bilo uključeno, a na njegovom zaslonu bio je tekst na kojem je radila. Ustala je neuobičajeno rano i tijekom jutra napisala četiri stranice sinopsisa knjige o Alex te ga je sada nakanila pomnije pročitati. I dalje nije bila sigurna kako oblikovati knjigu. Kada je Alexina smrt u početku smatrana samoubojstvom, kanila je napisati svojevrsnu dokumentarističku knjigu koja bi odgovorila na pitanje »zašto«. Materijal je sada sve više poprimao formu krimića, žanra koji je nije pretjerano privlačio. Zanimali su je ljudi, odnosi među njima i njihovi psihološki motivi, što joj se u većini krimića činilo zanemarenim na štetu krvavih ubojstava i stravičnog ugođaja od kojeg se ježi koža. Mrzila je klišeje u žanru; htjela je napisati nešto stvarno. Knjigu koja bi odgovorila zašto je netko u stanju počiniti najteži od svih grijeha - oduzeti život drugome čovjeku. Do sada je sve zapisala kronološki, točno reproducirajući što joj je rečeno i bilježeći vlastita zapažanja i zaključke. Trebat će reducirati materijal. Pročistiti ga da se što više približi istini. Još se nije usudila pomisliti kako će reagirati Alexini najbliži.

Požalila je što s Patrikom nije bila posve iskrena kad mu je pričala o posjetu Alexinoj kući. Trebala mu je reći o tajanstvenom posjetitelju i slici što ju je pronašla skrivenu u ormaru. Da joj se činilo kako je u sobi nedostajalo nešto što je tamo bilo kad je došla. Nije smogla snage nazvati ga i reći mu da mu je jedan dio prešutjela, no obećala si je da će mu sve ispričati ukaže li se prava prilika.

Čula je kako Lucas i trgovac nekretninama obilaze kuću. Čovjek je vjerojatno mislio da se ponijela prilično čudno. Jedva ga je pozdravila, a zatim je odjurila i zatvorila se. Nije on kriv za situaciju u kojoj se našla, tako da je odlučila stisnuti zube i pokazati djelić svoga dobrog odgoja.

Kad je ušla u dnevnu sobu, Lucas je iz petnih žila pretjerivao u opisima predivne svjetlosti koja je ulazila kroz prozorska krila. Začuđujuće, Erica nije bila svjesna da životinje koje žive pod kamenjem znaju cijeliti svjetlost

sunca. Zamislila je Lucasa kao golemoga gmizućega kukca i poželjela da ga može izbrisati iz svog života zgnječivši ga petom čizme.

»Ispričavam se zbog nepristojnosti. Morala sam se pobrinuti za neke neodgodive poslove.«

Erica se široko nasmiješi i ispruži ruku trgovcu nekretninama, koji se predstavio kao Kjell Ekh. Uvjerio ju je da se ni na koji način nije uvrijedio. Prodaja kuće izrazito je osobna stvar i kad bi ona samo znala kakve priče on ima za ispričati... Erica se nasmije još šire, čak si dopustivši da vragolasto trepne. Lucas ju je sumnjičavo promatrao, no ona ga je ignorirala.

»Nemojte prekidati zbog mene, kako vam ide?«

»Vaš mi je šogor upravo pokazivao ovaj predivni dnevni boravak. Namješten s ukusom, moram priznati. Prelijep zbog svjetlosti koja pada kroz prozore.«

»Da, ljepota mu se ne može poreći. Jedino šteta zbog propuha.«

»Propuha?«

»Da, prozori nažalost nisu izolirani kako treba, tako da i pri najmanjem povjetarcu moram nositi debele vunene čarape. Ali to se da popraviti kompletnom zamjenom prozora.«

Lucas je razjareno blejao u nju, no Erica se pravila da ga ne vidi. Jednostavno je prihvatila Kjella za ruku, koji bi da je pas, zasigurno sretno zamahao repom.

»Koliko razumijem, ovdje ste već sve pregledali, najbolje da nastavimo u podrumu. Zanimarite miris plijesni, nije opasno ako niste alergični. Ja sam praktički živjela dolje i ništa mi nije. Liječnici odlučno tvrde da plijesan uopće ne uzrokuje astmu.«

Nakon čega je kao šlag na tortu zakašljala toliko jako da se sva savila. Krajičkom oka spazila je kako Lucasovo lice poprima sve crveniju nijansu. Bila je svjesna je da će prozrijeti njezin trik pri pomnijem pregledu kuće, no tješila se što će Lucasa malo povući za nos.

Kjell je s olakšanjem izašao na svježi zrak nakon što mu je Erica entuzijastično pokazala sve prednosti podruma. Lucas je do završetka obilaska bio šutljiv i pasivan te se s dozom nemira zapitala je li možda pretjerala u svojoj djetinjastoj šali. On je također vrlo dobro znao da će bolji pregled pokazati da nijedan od »nedostataka« koje je »otkrila« neće držati vodu. Kao i da ga je ismijala, što Lucas Maxwell nije trpio. S blagom je strepnjom gledala kako Kjell odlazi, veselo mašuci iz automobila nakon što im je obećao da će im se

javiti službeni procjenitelj. Njegova će zadaća biti kuću pregledati od podruma do tavana.

Ušla je u hodnik prije Lucasa, a već je trenutak poslije bila zalijepljena uza zid, a Lucas ju je rukom brutalno gušio oko vrata. Lice mu je bilo koji centimetar od njezinog. Vidjevši njegov gnjev, napokon je shvatila zašto je Anni bilo teško otrgnuti se iz veze s Lucasom. Čovjek pred njom nemilosrdno je gazio sve pred sobom, a ona je nepomično stajala, bojeći se i trepnuti.

»Da više nikada, ali nikada, nisi učinila ovakvo nešto, čuješ li me. Nitko od mene ne radi budalu nekažnjeno, zato se dobro pazi, vražju ti mater!«

Siktao je toliko snažno da ju je cijelu zapljuvao, a ona se suspregnula da ne obriše lice od njezove sline. Ostala je stajati nepomično kao drveni kip, uporno se moleći da Lucas nestane, da se makne iz njezine kuće. Što on na njezino iznenađenje i učini. Pustio joj je vrat i okrenuo se kako bi izašao. No taman kad je htjela ispustiti uzdah olakšanja, on se okrene i u jednom se koraku opet nađe pored nje. Prije nego što je Erica stigla reagirati, uhvatio ju je za kosu i pritisnuo usne uz njene, silom gurajući svoj jezik između njezinih usana. Jednom ju je rukom toliko snažno zgrabio za dojku da joj je grudnjak zarezao kožu. S osmijehom se okrenuo prema vratima i nestao u zimskoj hladnoći. Usudila se pomaknuti tek kad je čula kako se pali motor njegovog automobila, a potom se srušila na pod s leđima uza zid, rukom zgađeno otirući usta. Njegov je poljubac na neki način predstavljao veću prijetnju od gušenja. Priljubivši noge, pritisnula je glavu na koljena i zaplakala. Ne zbog sebe, nego zbog Anne.

***

Jutra ponedjeljkom u Patrikovom svijetu nisu ukazivala na dobro. K sebi ne bi došao prije jedanaest, tako da se odjednom trznuo iz stanja nalik blagom drijemežu kad je golema hrpa papira s treskom sletjela na njegov stol. Bilo je to brutalno buđenje. Osim toga, količina dokumenata udvostručila se jednim udarcem, na što je glasno uzdahnuo.

»Nisi li rekao da želiš sve isječke o obitelji Lorentz, ma koliko bili stari? Evo me ovdje nakon što sam obavila sjajan posao i pronašla svako slovice zabilježeno o njima, i što mi je hvala? Dubok uzdah. A gdje je nestala tvoja vječna zahvalnost?«

Patrik se nasmije.

»Ne samo da si vrijedna vječne hvale, Annika, ja bih te ženio da već nisi udana i obasuo te bundama i dijamantima. No budući da mi slamaš srce i ustraješ u braku s onim tvojim klipanom, morat ćeš se zadovoljiti jednim sitnim hvala. I mojom vječnom zahvalnošću, naravno.«

Na svoje veliko zadovoljstvo, primijetio je da je ovaj put zbog njegovih riječi blago pocrvenjela.

»Sad imaš posla za neko vrijeme. Zašto želiš pročitati sve ovo? Kakve to veze ima s umorstvom u Fjallbacki?«

»Da budem potpuno iskren, nemam pojma. Recimo da je na djelu ženska intuicija.«

Annika podigne obrve, odlučivši da ga ipak neće nastaviti propitivati. Ali da je bila znatiželjna, bila je. Obitelj Lorentz i u Tanumshedeu je bila dobro znana, te bi njihova povezanost s bilo kakvim ubojstvom u najmanju ruku bila senzacija.

Patrik ju je ispratio pogledom dok je zatvarala vrata. Nevjerojatno sposobna žena. Duboko se u sebi nadao da će izdržati pod Mellbergovim vodstvom jer postaja će biti na velikom gubitku ako njoj jednog dana prekipi. Potom se prisilio usredotočiti na hrpetinu papira koje je Annika bacila preda nj. Nakon letimičnog prelistavanja zaključio je da će mu za čitanje materijala trebati ostatak dana, te se zavalio u stolicu, podigao noge na stol i uzeo u ruke prvi članak.

Šest sati kasnije masirao je umorni vrat, a oči su ga pekle i boljele. Članke je pročitao kronološki, počevši od najstarijeg. Štivo je bilo fascinantno; mnogo se tijekom godina pisalo o Fabianu Lorentzu i njegovim uspjesima. Napisi su u velikoj mjeri bili pozitivni, a kroz život je Fabian prolazio kao pobjednik. Poduzeće se zamahalo iznenađujuće brzo jer je Fabian izgleda bio vrlo nadaren, može se reći i genijalan poslovni čovjek. Vjenčanje s Nelly opisano je u društvenim rubrikama, s fotografijama para u svečanoj odjeći. Potom su u novinama osvanule slike Nelly i sina Nilsa. Nelly je jamačno bila neumorna pojavljujući se na različitim humanitarnim i društvenim događajima, a sin Nils gotovo je uvijek bio uz nju. Često preplašenog izraza lica, ruke čvrsto utisnute u majčinu.

Čak i u pubertetu, kad je trebao biti rezerviraniji prema odlascima na događaje s majkom, bio je neizostavno uz nju, no sada s njezinom rukom ispod njegove i s ponosnim izrazom lica. Patriku je djelovao kao oni koji pokazuju da su iz vlasničke klase. Fabian se više nije pojavljivao toliko često, spominjući se jedino kad se izvještavalo o kakvom velikom poslu.

Jedan je članak pomalo iskakao među drugima, zaokupljajući Patrikovu pažnju. Tjednik Allers posvetio je Nelly naslovnu priču kada je sredinom sedamdesetih usvojila siročić, dječaka »tragične obiteljske prošlosti«, kako ga je novinar Allersa opisao. Na slici se vidi kako je našminkana i sređena Nelly u svojoj elegantnoj dnevnoj sobi rukom obujmila dječaka od dvanaestak godina. Izraz lica bio mu je prkosan i tmuran, kao da je u trenutku kad je

fotografija nastala htio sa sebe otresti njezinu koščatu ruku. Nils, koji je tada bio u srednjim dvadesetima, stajao je iza majke, također vrlo ozbiljan i ukočen, potpuno se uklapajući u elegantni ugođaj, dok je mlađi dječak stršao kao kakva čudna ptica.

Članak je bio prepun lovorika o požrtvornosti i velikom društvenom doprinosu Nelly Lorentz zato što je usvojila dječaka. Dalo se nagovijestiti da je dječak svjedočio velikoj tragediji, traumi za koju je Nelly, kako se citira, ispričala da mu pomažu prebroditi. Bila je uvjerena da će zdrava okolina puna ljubavi koju su oni nudili od njega učiniti produktivnog čovjeka. Živa naiva.

Koju godinu poslije mračniji su naslovi zamijenili glamurozne slike s društvenih događanja i reportaže iz dnevne sobe koje su izazivale zavist. »Nestao nasljednik bogatstva obitelji Lorentz«. Više su tjedana lokalne novine širile novost koja je bila od tolike važnosti da su je čak objavili i u Goteborgs-Postenu. Gorući su naslovi bili popraćeni bogatim dijapazonom više ili manje utemeljenih spekulacija o tome što se dogodilo s mladim Lorentzom. Na tapeti su bile sve moguće i nemoguće inačice priče, od one da je proćerdao čitavo očevo bogatstvo i pobjegao u nepoznatom smjeru utapajući se u luksuzu, pa do one da si je oduzeo život jer je otkrio da zapravo nije sin Fabiana Lorentza i da mu je ovaj rekao da ne misli dopustiti kopiletu da naslijedi njegovo bogatstvo. Najveći dio nije bio napisan izravno, nego su se zaključci dali naslutiti više ili manje diskretnim izborom riječi. No svaki razuman čitatelj mogao je s lakoćom čitati između redaka.

Patrik se počeo po glavi. Nikako nije mogao zamisliti kako bi povezo nestanak otprije dvadeset i pet godina s umorstvom jedne žene u sadašnjosti, no snažno je osjećao da veza postoji.

Umorno je protrljao oči, nastavivši listati hrpu čijem se kraju sada približio. Zanimanje za temu Nilsove sudbine nakon nekog vremena je splasnulo, a nestanak se spominjao sve rjeđe. Čak ni Nelly nije bila toliko prisutna u društvenim rubrikama, dok u devedesetima uopće nije spomenuta. Fabianova smrt 1978. popraćena je golemim nekrologom u Bohuslaningenu, sadržavajući uobičajene floskule o potpornom stupu društva, i tako dalje, te se on tada spominje posljednji put.

Usvojeni se sin Jan, s druge strane, pojavljuje sve češće. Nakon Nilsove smrti postao je jedinim nasljednikom obiteljskog poduzeća, stupivši na položaj generalnog direktora čim je navršio osamnaest. Poduzeće je nastavilo cvjetati pod njegovim vodstvom te su se sada on i njegova supruga Lisa u društvenim rubrikama spominjali sve češće.

Patrik se zaustavi. Jedan papir padne na pod. Sagnuo se da ga pokupi te ga počne čitati sa zanimanjem. Članak je bio star više od dvadeset godina i Patriku je pružio zanimljive informacije o Janu i njegovom životu prije nego što je završio kod obitelji Lorentz. Uznemirujuće informacije, ali ipak istinite. Mora da mu se život stubokom promijenio kad je došao u obitelj Lorentz. Jedino je pitanje je li se i Jan stubokom promijenio.

Patrik je odlučno skupio snop papira poravnavši ih lupajući po stolu. Razmislio je što mu je sada činiti. Jedino na što se mogao pozvati, bila je njegova - i Ericina - intuicija. Nagnuo se unazad u uredskoj stolici, podigao noge na stol i isprepleo prste na zatiljku. Zatvorenih je očiju pokušao strukturirati misli ne bi li bolje odvagao ponuđene opcije. No pogriješio je zatvorivši oči jer jedino što je u mislima vidio, bila je Erica.

Prisilio se otvoriti oči, usredotočivši se na deprimirajući svijetlozeleni beton zida. Policijska je postaja sagrađena početkom sedamdesetih, a zasigurno ju je projektirao arhitekt specijaliziran za državne institucije i njihovu osobitu prikladnost za četvrtaste oblike, beton i prljavozelenu boju. Pokušao je malčice oživiti ured dvjema sobnim biljkama u prozoru i nekoliko uramljenih plakata na zidovima. Dok su još bili vjenčani, na radnom je stolu držao Karininu fotografiju, te mu se činilo kako i dalje na istome mjestu vidi otisak slike, premda je otada stol počišćen već mnogo puta. Prkosno je na to mjesto stavio stalak za olovke, nastavivši razmišljati što da učini s materijalom ispred sebe.

Postojale su zapravo dvije alternative za nastavak. Prva je da trag istraži na vlastitu ruku, što bi značilo u svoje slobodno vrijeme jer se Mellberg poslovično pobrinuo da od opterećenosti poslom trči postajom kao bezglavo pile. Zapravo si nije mogao priuštiti da čita članke tijekom radnog vremena, više je to radio u znak pobune. To će skupo platiti jer će morati ostati prekovremeno do kasno navečer. A i nije ga baš privlačilo da i ono malo slobodnog vremena što ima posveti Mellbergovom poslu, tako da će morati pokušati s drugom opcijom.

Ako Mellbergu stvar pravilno izloži, možda će dobiti dopuštenje da istragu provede u tom smjeru tijekom radnog vremena. Mellbergova je taština njegova najslabija točka, pa ako mu se uspješno dodvori, možda dobije njegovo odobrenje. Patrik je svjestan da inspektor slučaj Alex Wijkner smatra povratnom kartom za geteborški odjel. Iako su sudeći po glasinama Mellbergu ta vrata zauvijek zatvorena, možda bi iz vlastitog interesa mogao odigrati na tu kartu. Kad bi malo pretjerao opisujući vezu s obitelji Lorentz, i možda nagovijestio da bi Jan mogao biti otac Alexandrina djeteta, Mellberga bi vjerojatno naveo na svoj trag. Možda nije pretjerano etično, ali u želucu je snažno osjećao da u dokumentima ispred njega leži tajna Alexine smrti.

Hitrim je pokretom podigao noge sa stola i ustao, odgurnuvši stolicu toliko jako da se nastavila kretati na kotačićima i zabila se u zid. Patrik uzme sa sobom sve kopije te krene na drugi kraj hodnika nalik na bunker. Prije nego što se stigao predomisliti, snažno je pokucao na Mellbergova vrata i učinilo mu se da je čuo: »Uđite«.

I kao i uvijek, iznenadio se kako jedan čovjek koji baš ništa ne radi uspijeva prikupiti toliku količinu papira. Mellberg je posvuda po uredu držao gomile papira. Na prozoru, svim stolicama i prije svega na radnom stolu prašinu su skupljale debele hrpe dokumenata. Police su se iza inspektora povinule od težine mapa i fascikala, a Patrik se zapitao kada su ti dokumenti zadnji put vidjeli svjetlo dana. Mellberg je razgovarao na telefon, no mahnuo je Patriku da slobodno uđe. Začudeno se zapitao što je posrijedi. Mellberg je sjajio kao božično drvce, osmjehujući se široko kao češirski mačak. Sreća da su se uši našle na putu, pomisli Patrik, inače tko zna gdje bi taj osmijeh završio.

Mellbergovi su odgovori bili jednosložni.

»Da.«

»Da, da.« »Ne.«

»Da, naravno.«

»Ispravno ste postupili.«

»Oh, ne.«

»Najljepša hvala, gospođo, obećajem da ću vam se javiti.«

Trijumfalno je zviznuo slušalicom, od čega Patrik poskoči.

»Nema trika za koji ja ne znam! «

Mellberg se zadovoljno smiješio, sretan kao malo prase. Patrik shvati da mu nikada prije nije vidio zube. Bili su iznenađujuće bijeli i pravilni. Gotovo presavršeni.

Mellberg je očekivao da ga Patrik pita što se dogodilo. Što on poslušno i učini, primivši odgovor koji nije očekivao.

»Imam ga! Imam ubojicu Alex Wijkner! «

Mellberg je bio toliko zaokupljen sobom da nije ni primijetio da mu je nakupina vlasi pala preko uha. Patrik se za divno čudo nije zasmijuljio. Ignorirao je i činjenicu da je inspektor uporabom zamjenice »ja« jasno davao

do znanja da čast ne misli podijeliti ni s kime. Nagnuo se prema naprijed s laktovima podbočenim na koljenima i ozbiljno zapitao:

»Kako to misliš? Je li došlo do napretka u slučaju? S kim si razgovarao?«

Mellberg podigne ruku kao baražu pitanjima, zavalivši se i sklopivši ruke na trbuhu. Ovaj je bombončić kanio cuclati što je moguće dulje.

»Ha, slušaj, Patrik. Kad je čovjek u ovom poslu toliko dugo kao ja, zna da se do napretka ne dolazi, nego ga se zasluži. Kombinacijom mog dugog iskustva i kompetencije, kao i napornog rada, došlo je, eto, i do napretka u slučaju, tako je. Upravo me nazvala stanovita Dagmar Petren, izloživši zanimljive opservacije kojima je svjedočila neposredno prije nego što je tijelo pronađeno. Da, ja bih čak otišao toliko daleko i rekao značajne opservacije koje će u nastavku dovesti do zatvaranja ubojice opasnog po društvo.«

Nestrpljenje je u Patriku raslo, ali iz iskustva je znao da treba samo pričekati i da će Mellberg sve ispričati. Na kraju će doći do srži stvari, no nadao se da će se to dogoditi prije nego što ode u mirovinu.

»Da, sjećam se ja tako jednog slučaja iz Goteborga, jeseni 1967. ...«

Patrik uzdahne u sebi, pripremivši se na dugu tiradu.

***

Dana je pronašla gdje ga je i očekivala. Lako kao da prebacuje vreće pune pamuka, premještao je opremu na brodu. Velike i debele namotane konopce, mornarske vreće i goleme bokobrane. Erica je uživala gledajući ga kako radi. U pletenom se puloveru, kapi i rukavicama stopio s krajolikom iza sebe, dok mu je iz usta svakim izdisajem izlazila para. Sunce je bilo visoko na nebu, reflektirajući se od snijega na palubi. Tišina je bila zaglušujuća. Radio je učinkovito i planski, uživajući u svakoj minuti; nalazio se u svom elementu. Brod, more i otoci u pozadini. Jamačno je zamišljao kako led puca, a »Veronica« u punoj brzini isplovljava prema obzorju. Zima je tek jedno dugo čekanje, oduvijek teško doba godine za dužobalne stanovnike. Kada su nekoć ljeta bila rodna, zasolilo bi se dovoljno sleđa kako bi se preživjela zima. A kada nisu bila, iznašli bi se drugi načini. Kao i mnogi lokalni ribari, Dan nije bio u stanju uzdržavati se samo tim poslom, tako da je nakon završetka večernje škole nekoliko dana tjedno radio i kao učitelj švedskog na zamjeni u višim razredima škole u Tanumshedeu. Erica je vjerovala da je kao učitelj bio dovoljno sposoban, ali njegovo je srce bilo ovdje, ne u učionici.

Posve je bio zaokupljen radom na brodu, a ona se prišuljala sitnim koracima i neko ga vrijeme neometano promatrala prije nego što ju je uočio kako stoji na pristaništu. Erica ga uspoređi s Patrikom; izgledom su se posve razlikovali. Danova je kosa bila toliko svijetla da bi ljetnih mjeseci postala gotovo bijela. Patrikova je tamna kosa bila iste nijanse kao i oči. Dan je bio mišićav, a Patrik više izdužen. No po ponašanju bi mogli biti braća. Jednako mirni i nježni, smirenog humora koji bi rabili kada i kako treba. Zapravo, ranije nije ni pomislila koliko su slični. Na neki ju je način to obradovalo. Nakon veze s Danom, nije bila potpuno sretna ni u jednoj drugoj, a kasnije je tražila ili bi završila u vezi s posve drugačijim tipom muškarca. »Nezrelima«, primijetila je jednom Anna. »Ti pokušavaš odgojiti dječake, umjesto da pronađeš odraslog muškarca, pa nije čudo da ti veze ne uspijevaju«, rekla joj je jednom Marianne. Što je možda istina. No godine su letjele, morala je priznati da osjeća određenu paniku. Smrt roditelja također ju je brutalno prisilila da uvidi što joj u životu nedostaje. Sve od subote uvečer misli su je spontano vodile k Patriku Hedstromu. Danov je glas prekine u razmišljanju.

»Ma gle ti nje, pa koliko dugo već stojiš ovdje?«

»Nešto kratko. Mislila sam pogledati kako napreduje posao.«

»Ha, znam, pa ti živiš od toga. Plaćaju te da po čitave dane sjediš na stražnjici i maštaš. Smiješno.«

Oboje se nasmiju. Poodavna su se oni počeli zadirkivati oko njezine profesije.

»Ponijela sam sa sobom tople i hranjive đakonije.«

Erica podigne košaru koju je držala u ruci.

»Oh, čime sam zaslužio ovakav luksuz? Što želiš od mene? Moje tijelo? Moju dušu?«

»Ne, hvala, slobodno zadrži oboje. Iako bih potonje nazvala tvojim neostvarenim snom.«

Dan prihvati košaru što ju je Erica pružila te joj potom sigurnom rukom pomogne da dođe na palubu. Bilo je sklisko i gotovo se spotakla o rub, no spasi je Danov čvrsti stisak oko struka. Zajedno su otrali snijeg s otvora jednog spremišta za ribe, sjeli na pomno položene rukavice i izvadili stvari iz košare. Dan se oduševljeno nasmijao kad je izvadio termosicu s kakaom i sendviče sa salamom pažljivo zamotane u aluminijsku foliju.

»Baš si zlatna«, rekao je punih usta.

Neko su vrijeme sjedili u tišini prepuštivši se jelu. Smirujuće je sjediti na prijepodnevnom suncu i Ericu više nije pekla savjest zbog loše radne discipline. Zadnji je tjedan marljivo radila na tekstovima, zaslužila je malo slobodnog vremena.

»Jesi li čula nešto više o Alex Wijkner?«

»Nisam, čini se da policijska istraga još nije dala ploda.«

»Pa, sudeći prema onome što sam ja načuo, ti imaš interni pristup informacijama.«

Dan se nasmije zadirkujući je. Erica se nije mogla prestati čuditi koliko jezici mogu biti brzi i učinkoviti. Pojma nije imala kako se glasina o njezinom susretu s Patrikom već mogla proširiti.

»Ne razumijem o čemu govoriš.«

»Mogu si misliti. I kol'ko ste daleko stigli? Jesi ga pustila na probnu vožnju?«

Erica ga udari rukom preko prsiju, no smijeh ipak nije mogla suzdržati.

»Ne, još ga nisam 'izvozala'. Da budem iskrena, ne znam ni jesam li zainteresirana ili nisam. Točnije rečeno, zainteresirana jesam, ali ne znam želim li nastaviti. Pod pretpostavkom da je on zainteresiran. Što ne mora biti.«

»Drugim riječima, bojiš se.«

Erica je mrzila što je Dan uglavnom uvijek u pravu. Ponekad je mislila da je predobro poznaje.

»Pa da, moram priznati da sam malčice nesigurna.«

»Jedino ti možeš odlučiti želiš li iskoristiti priliku. Jesi li pomislila kako bi bilo ako nastaviš?«

Pomislila je. Mnogo puta zadnjih dana. No pitanje je još bilo hipotetsko. Unatoč svemu, samo su večerali zajedno.

»Kako bilo, ja ti savjetujem - samo naprijed da se sve praši. Tko ne riskira, ne profitira, i tako dalje...«

»A propos Alex, otkrila sam nešto čudno.«

Erica na brzinu promijeni temu.

»Aha, a što to?«

Danov je glas istodobno zvučao znatizeljno i oprezno.

»Bila sam u njezinoj kući prije nekoliko dana i pronašla zanimljiv članak.«

»Gdje si bila?«

Erica se nije potrudila odgovoriti mu, samo je zanemarila njegovu iznenađenu reakciju.

»Pronašla sam presliku jednog starog članka o nestanku Nilsa Lorentza. Zašto bi Alex čuvala dvadeset i pet godina star članak ispod svojeg donjeg rublja?«

»Ispod donjeg rublja! Erica, kvragu!«

Podigla je jednu ruku kako bi ga zaustavila te smireno nastavi.

»Moja mi intuicija kaže da je članak povezan s njezinim ubojstvom. Ne znam kako, no ovdje je sakrivena velika tajna. Osim toga, netko je njuškao po kući dok sam ja bila tamo. Možda je tražio baš taj članak.«

»Ti nisi normalna!« Dan ju je samo razrogačeno gledao. »I što ti imaš s time, uostalom! Daj neka policija potraži Alexinog ubojicu.« Glas mu je prešao u falset.

»Znam. I ne moraš se derati, ja jako dobro čujem. Potpuno sam svjesna da s time nemam baš ništa, ali, kao prvo, njezina me obitelj već uvukla u cijelu priču, a kao drugo, jednom smo bile vrlo bliske, i kao treće, malo mi je teško ne misliti na sve to s obzirom na to da sam je ja pronašla.«

Erica odluči Danu ne reći ništa o knjizi. Nekako bi sve zvučalo hladno i bezobzirno. Dan je također reagirao pomalo naglo, no prema njoj je oduvijek bio brižan. Morala je priznati da s obzirom na okolnosti i nije baš pametno hopsati okolo po Alexinoj kući.

»Erica, obećaj mi da se više nećeš petljati u to.«

Obujmio ju je oko ramena prisilivši je da se okrene prema njemu. Pogled mu je bio jasan, no za njega isuviše strog.

»Ne želim da ti se nešto dogodi, a vjerujem da ćeš zagristi preveliki zalogaj ako nastaviš kopati po svemu. Nemoj se petljati.«

Danov zagrljaj postane još čvršći dok ju je gledao u oči. Erica je zaustila kako bi mu odgovorila, uplašena njegovom reakcijom, no prije nego što je stigla išta reći, s pristaništa se začuje Pernillin glas.

»Vidim da vas dvoje baš lijepo uživajte.«

Toliku hladnoću u njezinom glasu Erica još nije čula. Oči su joj bile crne, a šake je ritmički stiskala i otvarala. Oboje su se skamenili kad su je čuli. Danove su ruke i dalje bile položene oko Ericinih ramena. Munjevito ih je maknuo kao da se opekao i ustao u stavu mirno.

»Zdravo, draga. Zar si danas završila ranije? Erica je došla s užinom, htjela je porazgovarati sa mnom.«

Dan je govorio frenetično, a Erica je iznenađeno pogledavala njega i Pernillu. Erica ju je jedva prepoznala; ona ju je gledala tamnim očima punim mržnje. Šake je stisnula toliko jako da su joj članci pobljedjeli i Erica je u jednom času pomislila da će skočiti na nju. Sve je pogrešno shvatila, pa prošlo je toliko godina otkako su raščistile sve neriješene stvari. Pernilla je znala da između nje i Dana više nema ljubavnih osjećaja, barem je tako Erica vjerovala. Sada više nije bila sigurna. Pitanje je što je točno izazvalo takvu reakciju? Pogledavala je čas Dana, čas Pernillu. Ovdje se vodila tiha bitka za premoć i Dan ju je izgubio, a ona nije imala što reći. Najbolje da se šutke makne i pusti ih da sami raščiste stvari.

Na brzinu je skupila šalice i termosicu, pa ih odložila u košaru. Kad se udaljavala pristaništem, čula je kako se uzrujan glasovi Dana i Pernille podižu nad smirajem.

04.

Bio je neizrecivo usamljen. Bez nje je svijet bio prazan i hladan, a on nije mogao učiniti ništa da odmrzne studen. Lakše se nosio s boli dok ju je mogao podijeliti s njome. No otkako je nestala, kao da se istodobno nosio s boli njih oboje. Previše je to za nj. Dani su prolazili minutu po minutu, sekundu po sekundu. Stvarnost izvan njega nije postojala, jedino čega je bio svjestan je da nje više nema.

Krивnja se mogla podijeliti na jednake dijelove između krivih. On je nije kanio snositi sam. Nikad je nije namjeravao snositi sam.

Pogledao je svoje ruke. Kako li ih je samo mrzio. Nosile su u sebi ljepotu i smrt, nespojivu dvojnost s kojom je naučio živjeti. Bile su dobre jedino dok ju je milovao. Njegova koža uz njezinu rastjerala je zlo, prisilila ga da na tren nestane. Istodobno su pothranjivali skrivenu volju za životom jedno kod drugoga. Ljubav i smrt, mržnja i život. Suprotnosti koje su od njih učinile moljce što u krugovima lete sve bliže plamenu. Ona je prva izgorjela.

Za vratom je osjetio vrućinu vatre. Bio je sve bliže.

***

Umorna je. Umorna je što stalno mora čistiti za drugima. Umorna od svojeg nesretnog postojanja. Dan za danom bez ikakve razlike. Umorna što snosi krivnju koja ju je svakodnevno pritiskala. Umorna što se svakog jutra budi i svake večeri liježe na počinak s Andersom u mislima.

Vera pristavi kavu na štednjak. Jedini zvuk koji se čuo bilo je kuckanje kuhinjskog sata. Ona sjedne za stol i pričekava da se kava skuha.

Danas je čistila kod obitelji Lorentz. Kuća je toliko velika da joj je trebao čitav dan. Ponekad su joj nedostajala dobra stara vremena. Sigurnost koju pruža jedno i jedino radno mjesto. Status koji se podrazumijeva uz namještenje sobarice najfinije obitelji sjevernog dijela pokrajine Bohuslan. No to je bilo samo ponekad. Najčešće je bila sretna što tamo ne mora ići svakodnevno. Što više ne mora klecati i klanjati se pred Nelly Lorentz, koju je mrzila izvan granica zdravog razuma. No ipak je nastavljala raditi za nju, godinama i godinama sve dok sobarice nisu izašle iz mode. Preko trideset godina spuštala je pogled i mrmljala »Da, hvala, gospođo Lorentz, naravno, gospođo Lorentz, odmah, gospođo Lorentz«, istodobno zatomljujući želju da svojim snažnim rukama obujmi Nellyn krhki vrat i stišće sve dok ova ne prestane disati. Ponekad bi želja bila toliko silna da je morala sakriti ruke ispod pregače da Nelly ne bi vidjela kako se tresu.

Lončić je zazviždao davši joj do znanja da je kava skuhana. Vera s mukom ustane, protegnuvši se i izvadiвши jednu staru oštećenu šalicu u koju ulije kavu. Šalica je jedino što je preostalo od servisa koji su dobili za vjenčani dar od Arvidovih roditelja. Lijepi danski porculan. Bijelog podnožja s plavim cvjetovima koji nakon svih ovih godina jedva da su izgubili boju. Jedino što je preostalo bila je ta šalica. Kad je Arvid bio živ, servis su upotrebljavali u posebnim prigodama, ali nakon njegove smrti kao da više nije bilo važno je li prigoda uobičajena ili svečana. Jedan se dio pohabao i uništio tijekom godina, a ostatak je Anders polupao tijekom jednog delirija prije više od deset godina. Ova joj je šalica bila najdraža imovina.

Kavu je pila uživajući. Kad je preostao jedan gutljaj, izlila je napitak na tanjurić i popila ga držeći kockicu šećera između prednjih zubi tako da se kava cijedila kroz nju. Noge su joj nakon cjelodnevnog čišćenja bile bolne i trudne te ih je podigla na stolicu ispred sebe kako bi ih malo odmorila.

Kuća joj je bila mala i jednostavna. U njoj je živjela gotovo četrdeset godina i u njoj je kanila živjeti sve do smrti. Praktična, zapravo, i nije bila. Ležala je na vrhu strmog brijega, te je na povratku kući često morala zastati kako bi došla do daha. Kuća je također godinama loše održavana te je i iznutra i izvana izgledala zapušteno i trošno. Ali bila je na dovoljno dobrom

položaju da bi prodajom zaradila priličan novac kojim bi lako mogla kupiti stan, no ta joj misao uopće nije pala na pamet. Radije bi da sve oko nje istrune, nego da se mora preseliti. Ovdje je živjela s Arvidom, to malo sretnih godina koje su proveli zajedno. U postelji u spavaćoj sobi prvi je put spavala izvan roditeljskog doma. Prve bračne noći. U istoj je postelji začet Anders i kad je bila u visokoj trudnoći da je jedino mogla ležati postrance, Arvid bi joj se primakao blizu, ležeći joj iza leđa i milujući joj trbuh. U uho bi joj pričao kakav će im život biti. O svoj djeci koja će odrasti s njima. O sretnome smijehu koji će se oriti između zidova u godinama koje dolaze. I kad budu ostarjeli, a djeca se odselila, sjedit će svatko u svojoj stolici za ljuljanje pričajući kako su sretno živjeli zajedno. Bilo im je dvadeset i nisu mogli zrelo zamisliti što ih sve očekuje iza obzorja.

Za ovim je stolom sjedila kad je primila obavijest. Policajac Pohl pokucao je na vrata držeći kapu u rukama i čim ga je vidjela, znala je o čemu je riječ. Utišala ga je stavivši kažiprst preko usta kad je počeo govoriti te mu pokazala put kuhinje. Gegala se za njim u devetom mjesecu trudnoće, te je polako i temeljito pripremala pun lončić kave. Dok su tako sjedili čekajući da se kava skuha, promatrala je muškarca s druge strane stola. On nju pak nije imao snage gledati. Pogled mu je lutao zidovima dok se nesvjesno potezao za kragnu. Tek kad su pred njima bile šalice s kavom koja se pušila, gestama mu je dala do znanja da može nastaviti. I dalje je šutjela. Slušala je brujanje u glavi koje se cijelo vrijeme pojačavalo. Vidjela je kako se policajčeve usne pomiču, ali nijedna se riječ nije uspijevala probiti kroz kakofoniju u njezinoj glavi. Nije morala čuti. Znala je da je Arvid na dnu mora i da se njiše u ritmu s morskom travom. Nikakve riječi nisu to mogle promijeniti. Nikakve riječi nisu mogle odagnati oblake koji su se skupljali na nebu pokrivajući ga sve dok se nije vidjela samo mračnosiva boja tuge.

Vera uzdahne za kuhinjskim stolom sada, mnogo, mnogo godina kasnije. Ljudi koji su izgubili svoje voljene i bližnje kažu da uspomene na njih blijede kako godine prolaze. Kod nje je bilo upravo obratno. Uspomena na Arvida bila je sve jasnija i ponekad bi ga vidjela tako jasno da bi joj tuga omotala srce poput čvrste trake. To što je Anders bio Arvidova slika i prilika, bilo je istodobno i kazna i blagoslov. Znala je kako joj se loše stvari ne bi dogodile da je Arvid i dalje živ. On joj je davao snagu, uz njega je bila toliko jaka koliko je trebala biti.

Vera poskoči u stolici kad telefon zazvoni. Duboko je utonula u stare uspomene i nije joj se sviđjelo što ju je zvuk telefona prekinuo. Pomogla se rukama da sa stolice podigne noge koje su utrnule, te lagano šepajući požuri do telefona koji je bio u hodniku.

»Mama, ja sam.«

Anders je nerazgovijetno mrmljao, a ona je zbog godina iskustva točno znala u kojem je stadiju opijenosti. Otprilike na pola puta do nesvijesti. Uzdahnula je.

»Hej, Anders. Kako si?«

On prijeđe preko pitanja. S njim je vodila nebrojene slične razgovore.

Vera se pogleda u zrcalu kako stoji sa slušalicom pritisnutom uz uho. Zrcalo je bilo staro i pohabano, crnih mrlja na staklu. Pomislila je kako mu slični. Čvrsto unazad začušljana kosa bila je sijeda i otrcana, no prvotna se tamna nijansa i dalje ponegdje nazirala. Šišala se sama škaricama za nokte ispred zrcala u kupaonici. Šteta je bilo bacati novac na frizera. Lice joj je bilo izbrazdano godinama brige koje su se ocrtale u borama. Odjeća joj je bila poput nje same. Bezbojna, ali praktična, najčešće siva ili zelena. Zbog višegodišnjega teškog rada i nedostatka zanimanja za jelo nije se udebljala poput mnogih drugih žena njezine dobi. Izgledala je žilavo i jako. Kao konj za vuču.

Odjednom je shvatila što joj Anders govori te je u šoku svrnula pogled sa zrcala.

»Mama, vani su policijski auti. Opća mobilizacija. Sigurno zbog mene. Sigurno. Što da radim?«

Vera je čula kako mu se glas pojačava i kako panika raste svakim slogom. U zrcalu je vidjela kako je slušalicu držala toliko čvrsto da su joj članci pobljedjeli.

»Nemoj ništa činiti, Anders. Samo čekaj. Ja dolazim.«

»Okej, al' daj se, kvragu, požuri. Ovo nije kao kad murjaci obično dođu, mama, obično dođe samo jedan auto. Sad su tri sa svjetlima i sirenama. A u vražju mater...«

»Anders, dobro me slušaj. Duboko udahni i smiri se. Ja ću sad prekinuti i doći k tebi koliko god brzo mogu.«

Čula je da ga je uspjela malčice primiriti, no čim je spustila slušalicu, navukla je kaput i potrčala kroz vrata ne zaključavši ih.

Pretrčala je parkiralište iza starog stajališta za taksije i krenula prečacem iza ulaza u skladište trgovine Evas Livs. Bila je prisiljena usporiti već nakon nekoliko trenutaka te joj je trebalo skoro deset minuta da dođe do zgrade u kojoj je Anders živio.

Došla je upravo na vrijeme da vidi kako ga dva krupna policajca odvođe u lisičinama. U prsima joj je rastao krik, no zatomila ga je kad je vidjela susjede kako poput znatijeljih strvinara više na svojim prozorima. Ni pod koju im cijenu nije htjela priuštitu predstavu, dovoljna je ova koja se već odvijala. Jedino joj je preostao ponos. Vera je mrzila ogovaranje koje se hvatalo za nju i Andersa kao prožvakana žvakaća guma. U kućama se pričalo i lamatalo jezicima, a sad će biti još materijala za tračeve. Znala je dobro što govore: »Jadna Vera, najprije joj se utopio suprug, a onda joj se i sin izgubio u piću. Ona koja je tako dobra.« Oh, da, točno je znala što govore. No također je znala kako će učiniti sve što je u njezinoj moći da smanji štetu. Ne smije se sada slomiti. Tada bi se sve srušilo kao kuća od karata. Vera se okrene prema najbližoj policajki, nejakoj plavuši za koju je pomislila kako joj odora nikako ne pristaje. Još se nije navikla na novi poredak stvari koji kaže da žene očito mogu raditi bilo što.

»Ja sam majka Andersa Nilssona. Što se događa? Kamo ga vodite?«

»Nažalost, ne smijem ništa reći. Morat ćete se raspitati u policijskoj postaji u Tanumshedeu. Tamo ga vodimo u pritvor.«

Srce joj je zastajalo svakom riječi. Očigledno ovaj put nije riječ o tući u alkoholiziranom stanju. Policijski su automobili krenuli jedan za drugim. U posljednjem je vidjela Andersa između dvojice policajaca. On se okrenuo i gledao je sve dok se nisu izgubili s vidika.

***

Patrik je gledao kako automobil s Andersom Nilssonom odlazi put Tanumshedeu. Mislio je kako je masivna policijska mobilizacija pomalo pretjerana, ali Mellberg je htio prirediti predstavu. Pozvali su dodatne snage iz Uddevalle kako bi pomogli pri uhićenju. Po Patrikovom mišljenju jedini rezultat toga bio je da je najmanje četvero od šestero prisutnih ljudi uzaludno protratilo vrijeme.

Jedna je žena stajala na parkiralištu dugo gledajući za policijskim automobilima.

»Počiniteljeva majka«, rekla je vježbenica Lena Waltin iz policije u Uddevalli, koja je također ostala kako bi s Patrikom pretresla stan Andersa Nilssona.

»Dobro znaš, Leno, da on nije nikakav 'počinitelj' prije poštenog suđenja i presude. Do tada je jednako nevin kao ti i ja.«

»Vraga, malo sutra. Kladila bih se u godišnju plaću da je kriv.«

»Ako si tako sigurna, zašto se kladiti u sitne pare?«

»Ha ha, vrlo smiješno. Šaliti se na račun policijske plaće humor je na račun slabijeg.«

Patrik se samo mogao složiti s njom.

»Pa, nemamo što čekati. Hoćemo li?«

Vidio je da Andersova majka i dalje stoji i gleda za automobilima iako su se odavno izgubili s vidika. Žao mu je bilo žene i jedan je trenutak vagao bi li joj prišao i nekako je utješio. No Lena ga je povukla za ruku i znakovito glavom pokazala prema ulazu u zgradu. On uzdahne, slegne ramenima i pođe za njom kako bi proveli nalog za pretres.

Stisnuli su kvaku na vratima stana Andersa Nilssona. Bilo je otvoreno i ušli su ravno u hodnik. Patrik se osvrne naokolo i još jednom uzdahne. Stan je bio u jadnom stanju te se zapitao kako će pronaći išta vrijedno u tom neredu. Prekoračili su preko praznih boca u hodniku i prešli okom dnevnu sobu i kuhinju.

»Do vraga i bestraga.« Lena je zgađeno odmahivala glavom.

Iz džepova su izvadili tanke plastične rukavice i navukli ih. Patrik je prešutnim dogovorom preuzeo dnevnu sobu, a Lena kuhinju.

Andersova je dnevna soba budila shizofreni osjećaj. Prljava i puna smeća, gotovo posve bez namještaja i osobnih predmeta, nalikovala je klasičnoj sobi narkomana. Njih se Patrik nagledao tijekom svojih godina u službi. Međutim, nikada nije bio u stanu narkomana gdje se na zidovima kočoperila prava umjetnost. Slike su bile povješane gusto, prekrivajući zidove od stropa pa do metar od poda. Kompozicije boja bole su Patrikove oči, morao se suzdržati da ih rukama ne prekrije. Slike su bile apstraktne, naslikane isključivo toplim bojama, djelujući na nj kao udarac u trbuh. Osjećaj je bio toliko tjelesan da se morao boriti kako bi stajao uspravno te se naposljetku prisilio skrenuti pogled sa slika koje kao su iz zidova iskakale prema njemu.

Oprezno je krenuo kroz Andersove stvari. Nije bilo mnogo toga. U jednom je trenutku osjetio zahvalnost zbog privilegiranog života kojim je živio; vlastiti mu se problemi odjednom učine sitnima. Bio je očaran snagom ljudske volje za preživljavanje, usprkos nedostatku bilo kakve kvalitete življenja. Jer Anders je ipak nastavljao živjeti, dan za danom, godinu za godinom. Je li u životu Andersa Nilssona preostalo ikakve radosti? Je li on ikada iskusio osjećaje zbog kojih vrijedi živjeti: sreću, nadu, radost, zanos, ili je sve vodilo tek k idućoj boci alkohola?

Patrik preokrene sve što se nalazilo u dnevnoj sobi. Prepipao je madrac da vidi je li što skriveno unutra, izvadio ladice u jedinom ormaru i pregledao im dna, pažljivo skinuo slike i pregledao im stražnje strane. Ništa. Baš ništa zanimljivo. Otišao je u kuhinju vidjeti je li Lena bila bolje sreće.

»Kakav svinjac. Kako čovjek može živjeti ovako?«

Zgađenog izraza lica pretresala je sadržaj vreće za smeće koju je prethodno ispraznila na komad novina.

»Jesi li našla štogod zanimljivo?« reče Patrik.

»I jesam i nisam. U smeću sam pronašla nekoliko računa. Popis brojeva s telefonskog računa može biti zanimljiv. Sve je ostalo čisto sranje.« Skinula je rukavice. »Što ti kažeš? Hoćemo stati za ovaj put?«

Patrik pogleda na sat. Već je dva, a vani se smračilo.

»Da, čini se da danas više nećemo moći nešto napraviti. Kako ćeš kući? Trebaš prijevoz?«

»Došla sam autom, tako da je u redu. Svejedno, hvala.«

Stan su napustili s olakšanjem pomno pazeći da ga ne ostave nezaključanim kao što su ga našli.

Javna je rasvjeta već bila upaljena kad su izašli na parkiralište. Dok su bili unutra, počelo je lagano sniježiti te su s vjetrobrana morali očistiti to malo snijega što je napadalo. Krenuvši u smjeru benzinske crpke, Patrik je razmišljao o nečemu što ga je grizlo čitav dan. U tišini automobila utonuo je u svoje misli, moravši si priznati da ne vjeruje u uhićenje Andersa Nilssona. Ne vjeruje da je Mellberg svjedokinji postavio prava pitanja, zbog čega je Anders priveden na saslušanje. Možda bi se on time trebao pozabaviti. Nasred raskrižja, kod crpke odlučio je ne skrenuti prema Tanumshedeu, nego nastaviti put Fjallbacke. Nadao se da će Dagmar Petren biti kod kuće.

***

Pomislila je na Patrikove ruke. Ruke i ručne zglobove najprije je zapažala na muškarcima. Ruke su je nevjerojatno privlačile. Ne smiju biti malene, ali niti velike kao poklopci na zahodu. Dovoljno velike i mišićave, bez dlaka, gipke i spretne. Patrikove su ruke bile baš takve.

Erica se prene iz sanjarenja. Ne isplati se razmišljati o nečemu od čega je trenutno imala samo leptiriće u truhu. A nije ni sigurno koliko će dugo ona ostati ovdje. Bude li kuća prodana, ništa je više neće vezati za seoce. Vratit će se u svoj stan u Stockholmu, tamošnjem životu i prijateljima.

Vrijeme provedeno u Fjallbacki, po svemu sudeći, bit će tek međučin, stoga je glupo oko jednog starog prijatelja iz djetinjstva graditi kojekakve čardake ni na nebu, ni na zemlji.

Erica pogleda van na sumrak koji se spuštao nad obzorjem premda još nije bilo ni tri popodne, te duboko uzdahne. Šćućurila se u velikom, vrećastom, pletenom puloveru koji je njezin otac običavao nositi na moru tijekom hladnih dana, a ruke je ugrijala tako da ih je zavukla u rukave kojima je potom presavila krajeve. Trenutno je malčice sažalijevala samu sebe. Kao da nije bilo previše toga čemu se može radovati. Alexina smrt, svađa oko kuće, Lucas, knjiga koju je pisala sporo - sve se nakupilo kao breme na njezinim plećima. Također je osjećala da joj je preostalo mnogo praktičnih stvari i emocija s kojima se nakon smrti roditelja mora uhvatiti ukoštac. U posljednje vrijeme nije stigla pospremati po kući prepunoj napola punih vreća za smeće i kartonskih kutija. Kao da je i njezina nutrina prepuna polupraznih prostora nastanjenih nezavršenim pričama i nerazmršenim čvorovima osjećaja.

Čitavog je poslijepodneva također razmišljala o sceni između Dana i Pernille kojoj je svjedočila. Jednostavno nije shvaćala. Napetost između nje i Pernille nestala je prije mnogo godina, nakon što su sve razjasnile. Tako je barem Erica vjerovala. Zašto je onda Pernilla onako reagirala? Erica je razmišljala bi li nazvala Dana, no nije se usudila bojeći se da bi se Pernilla mogla javiti. Još jedan konflikt nije joj bio potreban, stoga je odlučila ne razmišljati više o tome. Nadala se da je Pernilla tog jutra ustala na lijevu nogu i da će sve biti razriješeno do njihova idućeg susreta. No ipak ju je stvar i dalje mučila. Pernilla nije ćudljiva, nešto je daleko složenije posrijedi. Jedino što nikako nije mogla dokučiti što.

Zbog kašnjenja na radu s knjigom bila je pod stresom te je odlučila načas olakšati savjest i neko vrijeme posvetiti se pisanju. Sjela je pred računalo u radnoj sobi i uvidjela da mora odbaciti topli pulover kako bi mogla raditi. U početku je išlo sporo, ali nakon nekog vremena krenula je punom parom. Zavidjela je piscima koji su u radu izrazito disciplinirani. Ona se svaki put morala prisiljavati da sjedne i piše. Ne iz lijenosti, već zato što se plašila da je od zadnjeg puta kada je pisala izgubila to umijeće. Da će sjesti, položiti prste na tipkovnicu, uprijeti oči u zaslon te da se tada ništa neće dogoditi. Postojat će jedino praznina, riječi će nedostajati, a ona će spoznati da više nikada neće biti u stanju staviti ijednu riječ na papir. Svaki put kada se to ne bi dogodilo, osjetila bi neizmjereno olakšanje. Prsti su letjeli po tipkovnici i ona je za samo sat vremena napisala više od dvije stranice. Nakon još tri stranice odlučila se nagraditi i dopustiti si da neko vrijeme radi na knjizi o Alex.

***

Ćelija mu je bila dobro poznata. Nije u njoj prvi put zatvoren. U razdoblju kad mu je stvarno išlo loše, ovdje bi svakoga dana provodio pijane noći, povraćajući po podu. No ovog je puta bilo drugačije. Ovog je puta zaozbiljno.

Ležao je postrance na tvrdome ležaju, skupivši se u fetalni položaj i položivši ruke ispod glave kako ne bi osjećao plastiku koja mu je prijanjala uz lice. Tresao se od hladnoće i od alkohola koji se polako gubio iz tijela.

Jedino što su mu rekli, bilo je da je optužen za Alexino ubojstvo. Potom su ga potjerali u ćeliju rekavši mu neka čeka da dođu po njega. A što su mislili da bi drugo mogao raditi u toj hladnoj ćeliji? Održati tečaj crtanja krokija? Anders se nasmije sam za sebe.

Misli su mu tromo lutale jer mu oči nisu mogle ni na čemu počiniti. Zidovi su preko istrošenog betona bili obojani u svijetlozelenu boju i prekriveni sivim mrljama na mjestima gdje se boja oljuštila. U mislima je zidove obojao jarkim bojama. Potez kista u crvenoj ovdje, u žutoj ondje. Brzi zamasi koji su ubrzo progutali otrcanu zelenu boju. Njegovo je unutarnje oko prostoriju ubrzo vidjelo kako prska u kakofoniji boja, i tek tada on je mogao usredotočiti misli.

Alex je bila mrtva. Od te misli nije mogao pobjeći ni da je htio, to je bila nepobitna činjenica. Bila je mrtva, a s njom i njegova budućnost.

Uskoro će doći i pokupiti ga. Odvući ga. Teškom će ga rukom gurnuti, rugati mu se i potezati ga sve dok gola istina ne izađe na vidjelo. Nije ih mogao zaustaviti. Nije znao ni želi li da se zaustave. Toliko toga više nije znao. Nije niti ranije znao mnogo. U njegovom životu nije preostalo mnogo toga što je moglo zarezati u alkoholnu izmaglicu. Jedino Alex. Saznanje da ona negdje udiše isti zrak, misli iste misli, osjeća istu bol. Jedino je ta misao bila dovoljno snažna da se provuče pokraj, ispod, iznad i oko varljivih izmaglica koje su jedine najbolje mogle oviti sjećanja milosrdnom tamom.

Noge su mu utrnule jer je dugo ležao ispružen u istom položaju, no on je zanemario tjelesne signale, tvrdoglavo odbijajući pomaknuti se. Ako se pomakne, možda će izgubiti kontrolu nad bojama koje su prekrivale zidove te će opet morati zuriti u hladnu ružnoću.

U bistrijim trenucima u svemu je nazirao određeni humor, ili barem ironiju. Tada je mislio da je rođen s neizmjernom potrebom za ljepotom i istodobno osuđen na život u prljavštini i ružnoći. Možda mu je sudbina bila zapisana prilikom rođenja, a možda je izmijenjena onoga kobnoga dana.

Da se barem to nije zbilo. Koliko li je samo puta pomislio »da barem«. Poigravao se mislju kakav bi mu život bio da se barem to nije zbilo. Možda bi vodio dobar i častan život, s obitelji, domom i umjetnošću kao izvorom sreće umjesto beznađa. Djeca bi se igrala u dvorištu ispred njegovog ateljea dok bi se iz kuhinje širili miomiris. Idiličan obiteljski život kao na slikama Carla Larssona, uramljen u ruže na rubovima mašte. Alex bi u tim prizorima uvijek zauzimala središnje mjesto. Vječno u centru, a on kao planet koji kruži okolo, naokolo.

Od maštarija mu je uvijek bilo toplo, no odjednom tu sliku zamijene hladni, plavičasti tonovi i ledena jeza. Tu je sliku dobro poznao. Mnogih ju je noći na miru proučavao, upoznavši je do najmanje pojedinosti. Najviše se plašio krvi. Crveno, u oštrom kontrastu spram plavoga. I smrt je tamo, kao i obično. Tavorila je na krajnjim rubovima trljajući ruke od oduševljenja. Čekala da on povuče svoj potez, da učini nešto. Bilo što. Jedino što je mogao učiniti, bilo je da se pretvara da je ne vidi. Da je ignorira dok se ne izgubi. Možda bi slika tada opet mogla poprimiti svoj okvir od ruža. Možda bi mu se Alex opet mogla smiješiti onim osmijehom koji mu razdire nutrinu. No smrt je bila sudrug isuviše dobro poznat da bi se samo tako dala ignorirati. Poznavali su se već mnoge godine, i poznanstvo godinama nije postajalo ništa ugodnije. Smrt bi se provukla čak i kroz ljepše trenutke između njega i Alex, ustrajući i namećući se.

Tišina ćelije pružala mu je sigurnost. Iz velike je daljine čuo ljude u pokretu, no oni su se činili tako dalekima kao da su pripadali nekom drugom svijetu. Iz sanjarenja se prenuo tek kad je čuo da se jedan zvuk približava. Koraci u hodniku koji su ciljano išli prema njegovoj ćeliji. Zveket oko brave, vrata se potom otvore i na otvoru se ukaže debeli inspektor. Anders iscrpljeno podigne noge s ležaja i spusti ih na pod. Saslušanje. Najbolje da što prije završi s time.

***

Modrice su blijedjele i bilo ih je lakše sakriti pod teškim slojem pudera. Anna promotri svoje lice u ogledalu. Lice koje je vidjela bilo je istrošeno, kao poharano. Bez šminke je jasno razaznavala plavičaste obrise ispod kože. Jedno je oko i dalje bilo malo natečeno. Plava joj je kosa bila zagasita i beživotna, trebala ju je srediti. Nije se mogla natjerati da rezervira termin kod frizera, za to nije imala dovoljno energije. Svu je snagu trošila na dnevne potrebe djece i na to da ona sama ostane čvrsto na nogama. Kako li je samo došlo do toga?

Kosu je čvrsto zategnula u konjski rep i potom se s naporom obukla pokušavajući se micati tako da je ne boli u rebrima. Prije ju je tukao samo

po tijelu, po mjestima gdje se modrice mogu sakriti odjećom, ali zadnjih pola godine više nije mario za to i nekoliko ju je puta udario po licu.

Udarci ipak nisu bili ono najgore od svega. Čitavo je vrijeme živjela očekujući ih, čekajući na iduću šaku. Najokrutnije je što je on toga bio potpuno svjestan i poigravao se njezinim strahom. Podigao je ruku kako bi je udario, a udarac bi potom postao milovanje uz osmijeh. Ponekad bi je udario naizgled bez ikakvog razloga. Iz čistog mira. Nije mu bio potreban razlog, šaka bi poletjela usred rasprave o kupovini hrane za večeru ili toga koji će program gledati, u zaustavila bi se na njezinom trbuhu, na glavi, leđima, ili bilo gdje drugdje. On bi potom nastavio razgovor uopće ne izgubivši nit, kao da se ništa nije dogodilo, dok bi ona ležala na podu boreći se za dah. Uživao je u osjećaju moći.

Lucasova je odjeća ležala razbacana po spavaćoj sobi i ona ju je mukotrpno skupljala, komad po komad, te povješala po vješalicama ili bacila u košaru s prljavim rubljem. Kad je soba opet bila savršeno uredna, otišla je pogledati djecu. Adrian je mirno spavao dišući glasno u snu i ležeći na trbuhu s dudom u ustima. Emma je sjedila i šutke se igrala u svom krevetiću, te je Anna promotri stojeći na pragu. Bila je tako slična Lucasu. Isto odlučno, četvrtasto lice i ledeno plave oči. Ista tvrdoglavost.

Emma je bila jedan od razloga zašto nije mogla prestati voljeti Lucasa. Ne voljeti njega bilo bi zanimakati jedan dio Emme. On je dio nje i zato i jedan dio Anne. Također je i dobar otac. Adrian je još bio premalen da bi razumio, ali Emma je Lucasa obožavala i Anna je jednostavno nije mogla lišiti oca. Kako bi mogla odvesti djecu od druge polovice njihove sigurnosti, poderati sve što im je poznato i važno? Radije će pokušati biti dovoljno snažna za sve njih, a zajedno će prebroditi sve. Tako nije bilo u početku. Opet će im biti dobro. Samo da ona bude snažna. Ta rekao je da je zapravo ne želi tući, da to čini za njezino dobro zato što ona ne zna napraviti stvari kako treba. Kad bi se samo malo više potrudila da bude bolja supruga. Ona njega ne razumije, rekao je. Kad bi ga samo mogla učiniti sretnim, napraviti stvari ispravno kako on ne bi čitavo vrijeme bio razočaran njome.

Erica nije shvaćala. Erica i njezina samostalnost i samoća. Njezina smjelost i njezina golema, gušeća brižljivost. Anna je u Ericinom glasu osjećala prezir koji ju je izluđivao. Što je ona znala o tome kako je biti u braku i brinuti se za obitelj. Snositi odgovornost od čije je težine jedva ostajala uspravnom. Erica je morala brinuti jedino za samu sebe. Uvijek najpametnija na svijetu. Njezina je pretjerana majčinska briga ponekad prijetila ugušiti Annu; Ericine bi je zabrinute, budne oči vječno slijedile, a ona je jedino htjela da je pusti na miru. Pa što onda ako im majka nije mogla iskazati ljubav. Barem su imale tatu. Jedno od dvoje i nije loše. Razlikovala

se od Erice jer je prihvaćala stvari, dok je Erica vječno tražila razlog, izvrćući pitanja i pronalazeći uzrok u sebi. Zato se uvijek previše trudila. Anna je, s druge strane, odabrala da se uopće ne trudi. Bilo je jednostavnije ne mozgati, plivati niz struju i živjeti iz dana u dan. Zato je i bila tako ogorčena prema Erici. Ona se zabrinjavala, uznemiravala i tetošila je, zbog čega je bilo teže zatvoriti oči pred istinom i svijetom oko sebe. Odseljenje od kuće bilo je za nju pravo oslobođenje, a kad je kasnije upoznala Lucasa, vjerovala je da je konačno pronašla jedinu osobu koja će je voljeti takvu kakva jest i ponajprije poštovati njezinu potrebu za slobodom.

Gorko se nasmiješila dok je čistila ostatke Lucasovog doručka. Jedva da je znala kako se sriče riječ sloboda. Njezin su život činile sobe u ovome stanu. Jedino je zbog djece bila u stanju disati, djece i nade da će sve biti kao prije ako pronađe pravu jednadžbu, pravu odgonetku.

Sporim je pokretima poklopila maslac, stavila sir u plastičnu vrećicu, odložila posuđe u stroj za pranje i počistila stol. Kad je sve blistalo od čistoće, Anna sjedne i ogleda se po kuhinji. Jedini je zvuk u stanu bilo Emmino dječje blebetanje koje je dopiralo iz njezine sobe, te si Anna dopusti kratko uživanje u miru i tišini. Kuhinja je bila svijetla i prozirna, u ukusnoj kombinaciji drva i čelika. Prilikom uređivanja nije se štedjelo, dominirale su marke Philip Starck i Poggenpohl. Anna je željela udobniju i topliju kuhinju, no kad su se uselili u peterosobni stan na skupom Ostermalmu, znala je da mora držati jezik za zubima.

Ericinu brigu za kuću u Fjallbacki Anna nije mogla pojmiti. Nije si mogla priuštiti da bude sentimentalna, a novac od prodaje možda bi mogao predstavljati novi početak za nju i Lucasa. Znala je da joj muž nije zadovoljan svojim poslom u Švedskoj i da želi natrag u London jer je mislio da su tamo veće mogućnosti za napredovanje. Stockholm je njemu predstavljao karijernu baruštinu. I premda je na svom poslu dobro zarađivao, čak i izvrsno, s dobiti od prodaje kuće u Fjallbacki i zajedničkom ušteđevinom mogli bi kupiti stan na prestižnoj lokaciji u Londonu. Lucasu je to bilo važno, a prema tome i njoj. Erica će se već snaći. Ona je morala misliti samo na sebe, imala je posao i stan u Stockholmu, a kuća u Fjallbacki ionako bi joj služila kao ladanjska kuća tijekom ljeta. Novac bi i njoj dobro došao; pisci ne zarađuju basnoslovne svote, a Anna je znala da joj je ponekad financijski teško. Vremenom će uvidjeti da je ovako najbolje. Za njih obje.

Adrian pusti svoj piskavi glas i trenutak odmora privuče se kraju. Nema smisla sjediti i gristi se. Modrice će kao i uvijek nestati, a sutra je novi dan.

***

Patrik se ćutio neobjašnjivo raspoloženim te je do stana Dagmar Petren preskakao dvije po dvije stube. No na vrhu je bio primoran doći do daha sagnuvši se i rukama obuhvativši koljena. Nije više imao dvadeset. A ni žena koja mu je otvorila vrata nije bila u cvijetu mladosti, naprotiv. Nešto toliko sitno i naborano nije vidio otkako je zadnji puta otvorio paket suhих šljiva. Povijena kakva je bila, dosezala mu je jedva iznad struka, i Patrik se uplašio da će je otpuhnuti i najmanji povjetarac. No oči koje su ga pozorno motrile bile su jasne i vedre kao u djevojčeta.

»Nemojte samo stajati i dahtati, dječaće. Uđite pa ćete dobiti i šalicu kave.«

Glas joj je bio iznenađujuće snažan i Patrik se najednom osjeti kao školarac te poslušno krene za njom. Odupro se jakom nagonu da se pogne i borio se održati pužev korak kako ne bi pretekao gospođu Petren. Na vratima se naglo zaustavio. Nikad u cijelom svom životu nije vidio toliko patuljaka. Veliki vrtni patuljci, mali patuljci, stari patuljci, novi patuljci, svjetleći patuljci i sivi patuljci. Kao da mu je mozak prešao u višu brzinu kako bi pohvatao dojmove koji su strujali prema njemu. Potom je shvatio da je razjapio usta te se prisili vratiti ih u prirodan položaj.

»Što misli mladi gospodin? Nije li prekrasno?«

Patrik nije znao što da odgovori te je nakon nekoliko ćasaka procijedio odgovor.

»Da, naravno. Fantastićno.«

Bojažljivo je pogledao gospodu Petren ne bi li vidio je li opazila da se rijeći baš i ne slažu s intonacijom. Na njegovo se iznenađenje ona vragolanski nasmije, a oči joj se zažare.

»Nemojte se zabrinjavati. Razumijem ja da ovo mladome gospodinu baš i nije po ukusu, ali sa starošću dolaze i određene obveze, shvaćate.«

»Obveze?«

»Oćekuje se da budete pomalo ekscentrićni ako želite biti zanimljivi. Inaće postanete dosadna stara oštrokondža, a takve ljude ne zanimaju, shvaćate.«

»Ali zašto baš patuljci?«

Patrik i dalje nije shvaćao, te mu gospoda Petren objasni kao što bi to objasnila djetetu.

»Pa s patuljcima je dobro to što su aktualni samo jednom godišnje, oko Božića. Ostatak godine stan može biti ispražnjen i uredan. Još jedna prednost je to da zbog njih ovdje tijekom blagdana trči toliko mnogo djece. A za jednu staricu koja ne prima mnogo posjeta, radost je za dušu kad male nožice dođu i pozvone na vrata te me zamole da im pokažem patuljke.«

»No koliko ih dugo držite u stanu, gospodo Petren, ipak je već sredina ožujka?«

»Pa da, počinjem ih postavljati u listopadu, a pospremim ih do travnja. Ali zato morate shvatiti da treba tjedan ili dva da ih postavim, isto toliko i da ih pospremim.«

Patriku uopće nije bilo teško pojmiti da je potrebno toliko vremena. Pokušao ih je na brzinu prebrojati, ali mozak se još nije oporavio od šoka te je gospodi Petren postavio izravno pitanje.

»Koliko patuljaka, gospodo Petren, imate ovdje?«

Odgovor je bio brz i žustar.

»Tisuću četiristo četrdeset i tri, ne, oprostite, tisuću četiristo četrdeset i dva - jednog sam razbila jučer. Jednog od najljepših«, rekla je gospođa Petren žalosnog izraza lica.

No potom se trznula i pogled joj je opet zračio radošću. Iznenadujućom je snagom potegla Patrika za rukav sakoa te ga je više-manje odvušla do kuhinje, gdje nije bilo nijednog patuljka. Patrik je diskretno ispravio rukav, slutivši da bi ga povukla za uho da ga je mogla doseći.

»Sjest ćemo ovdje. Dojade ti silni patuljci. Ovdje u kuhinju pristup im je zabranjen.«

Sjeo je na tvrdi kuhinjski dvosjed nakon što je gospođa otresito odbila njegove ponude za pomoć. Očekujući rijetku i bijednu kavu, po drugi je puta razjapio vilicu kad je vidio veliki, sjajni, metalnosivi i supermoderni aparat za kavu koji je dominirao radnom plohom.

»Što želi mladi gospodin? Kapučino? Latte? Možda dvostruki espresso — čini se da vam baš to treba.«

Patrik jedva smogne snage kimnuti, a gospođa je Petren očigledno uživala u njegovom iznenađenju.

»Što je mladi gospodin očekivao? Lončić za kavu iz 1943. i ručno mljevena zrna? A ne, samo zato što je netko star, ne znači da si ne smije priuštiti nešto lijepo. Aparat sam dobila prije nekoliko godina za Božić od

sina, i mogu reći da je u punom pogonu. Ponekad se stvori red starijih gospođa u kvartu da dođu i popiju gutljaj.«

Nježno je pomazila aparat koji je frktao i pljuvao mlijeko stvarajući prozračnu pjenu.

A dok se pripremala kava, na stolu su se pred Patrikom materijalizirali jedan fantastični kolač za drugim. Nikakve suhe kiflice ili orahnjače, nego velike rolade od cimeta, fini mafini, kolači od čokolade s puno kreme i čupave puslice. Patrikove se oči rašire, a usta ispune slinom koja je prijetila poteći preko rubova usana. Gospođa Petren je zahihotala kad mu je vidjela izraz lica sjedajući na stolčić nasuprot njemu nakon što im je servirala vruću, mirisavu, svježu kavu.

»Razumijem da mladi gospodin sa mnom želi razgovarati o djevojčetu preko puta. Da, razgovarala sam već s njegovim inspektorom i rekla ono malo što mi je poznato.«

Patrik se s velikim trudom odlijepio od čokoladnog kolača koji je upravo bio zagrizao, te je morao jezikom očistiti prednje zube prije nego što je zaustio da joj postavi pitanje.

»Možda bi gospođa Petren bila toliko ljubazna da još jednom ispriča što je točno vidjela. Je li u redu ako ja sve snimim?«

Pokrenuo je snimanje na diktafonu i iskoristio priliku za jedan solidan zalogaj čekajući njezin odgovor.

»Naravno da je u redu. Znači, bio je petak dvadeset i petog siječnja, pola sedam. I možete slobodno biti malo manje formalni. Inače se osjećam prestaro.«

»Kako to da ste toliko sigurni za datum? Ipak je otada prošlo nekoliko tjedana.«

Patrik uzme još jedan zalogaj.

»Eto, bio mi je rođendan, tako da me posjetio sin s obitelji, jeli smo tortu i dobila sam poklone. Otišli su taman prije vijesti u pola sedam, kada sam izvana začula pravu vražju buku. Prišla sam prozoru koji gleda prema brijegu i djevojčinoj kući, i tada sam ga vidjela.«

»Andersa?«

»Slikara Andersa, da. Stajao je tamo pijan kao čep, derao se kao luđak i lupao po vratima. Ona ga je naposljetku pustila unutra i buka je prestala. On je možda nastavio vikati, ali nisam čula što se zbivalo u kući.«

Gospođa Petren primijeti da je Patrikov tanjur prazan te prema njemu pogurne primamljivi pladanj s roladama od cimeta. Nije ga trebalo nagovarati i on brzo posegne za kolačem s vrha teškog pladnja.

»Gospođa Petren je posve sigurna da je u pitanju Anders Nilsson? Nikakvih sumnji?«

»Oh, ne, tog probisvijeta jako dobro poznajem. Dolazio je ovamo u svako doba dana i noći, a ako nije bio ovdje, vrijeme je provodio s ostalim alkićima na trgu. Moram priznati da uopće ne razumijem kakvog je on posla imao s Alexandrom Wijkner. Ta je djevojka bila prava dama, da vam kažem. Fina i lijepo odgojena. Često me posjećivala dok je bila mala, davala bih joj sok i kolače. Baš je ovdje znala sjediti, zajedno s Toreovom malom, kako li se samo zvala...?«

»Erica«, rekao je Patrik usta punih kolača te osjetio leptiriće u trbuhu na sam spomen njezinog imena.

»Erica, tako je. Slatka je i ona bila, ali Alexandra je bila nešto posebno. Kao da je zračila. Ali kasnije se nešto dogodilo... Prestala me posjećivati, jedva da bi me i pogledala. Nekoliko mjeseci kasnije odselili su se u Goteborg i onda je nisam vidjela sve dok prije nekoliko godina nije počela boraviti ovdje vikendima.«

»Carlgrenovi nisu dolazili ovamo?«

»Nikada. Ali kuću su održavali. Dolazili su majstori, soboslikari i drvodjelci, a Vera Nilsson je čistila dvaput mjesečno.«

»Zna li možda gospođa Petren što se to dogodilo prije nego što su se Carlgrenovi odselili u Goteborg, hoću reći, što je promijenilo Alex? Svađa u obitelji ili tako nešto?«

»Kolale su glasine, tračevi se uvijek šire, ali ništa čemu bih ja vjerovala. Iako postoje mnogi ovdje u Fjallbacki koji tvrde da znaju sve o svakome, jednu stvar ću ja reći mladome gospodinu, a to je da nitko ne može biti posve siguran što se odigrava između nečija četiri zida. Zbog toga ne želim nagađati. Ne isplati se. Hajde, uzmite još jedan kolač, mladi gospodin još nije kušao moje puslice.«

Patrik se potapša po trbuhu i zaključio, naravno, da u želucu ima još malo, malo mjesta za jednu puslicu.

»Jeste li kasnije vidjeli još nešto? Na primjer, kada je Anders Nilsson otišao?«

»Nisam, njega više nisam vidjela te večeri. Ali vidjela sam ga kako ulazi u kuću više puta toga tjedna. Prilično čudno, moram reći. Ako sam dobro čula u selu, ona je tada već bila mrtva. Što je, zaboga, on tamo onda radio?«

Točno se to i Patrik pitao. Gospoda Petren pogleda ga upitno:

»Onda, jesu li mladom gospodinu prijali kolači?«

»Ovo su bez premca najbolji kolači koje sam ikada jeo, gospođo Petren. Kako ste samo iz vedra neba pripremili ovakav pladanj? Hoću reći, stigao sam niti petnaest minuta nakon što sam vas nazvao, gospođa Petren mora biti brza kao nadčovjek da stigne ispeći ovakve poslastice.«

Uživala je u pohvalama i ponosno podigla glavu.

»Moj suprug i ja smo ovdje u Fjallbacki trideset godina držali slastičarnicu, tako da sam za to vrijeme nešto stigla i naučiti. Starih se navika teško riješiti tako da ja i dalje svakog jutra ustajem u pet i pečem kolače. Ono što ne pojedju djeca i gospođe koje me posjećuju, dam pticama. A zabavno je isprobati i nove recepte. Suvremeni su kolači mnogo bolji od onih suhih starih kiflica koje smo nekad pekli na tone. Recepte nalazim u časopisima o hrani, pa ih malo prilagodim kako mi drago.«

Pokazala je prema golemoj hrpi različitih časopisa mnogih godišta na podu pokraj kuhinjskog dvosjeda. Sudeći po skupim časopisima, gospođa Petren tijekom slastičarskih godina na stranu je stavila zamjetan imetak. Nešto mu sine:

»Znate li, gospodo Petren, postoji li kakva veza između obitelji Carlgren i obitelji Lorentz, osim što je Karl-Erik radio za njih? Jesu li se obitelji, primjerice, družile?«

»Bože sveti na nebesima, Lorentzovi da su se družili s Carlgrenovima? Nikako, prijatelju moj, samo kad na vrbi rodi grožđe! Nisu se kretali u istim krugovima, a da je Nelly Lorentz — kako sam čula — došla na karmine kod Carlgrenovih, prava je senzacija, ni manje ni više!«

»A nestali sin? Ni on nije imao ništa s Carlgrenovima, koliko vam je poznato?«

»Ne, nadam se da nije. Nevaljali dječak je to bio. Uvijek bi pokušavao ukrasti kolače u slastičarnici kad ne bismo gledali. No moj ga je suprug od toga odučio kad ga je jednom uhvatio na djelu. Prekorio ga je kao nitko dotad. Kasnije se Nelly, naravno, spustila do nas i vikala da će poslati policiju na supruga. A on joj je na brzinu izbio pomisao iz glave kad je rekao da za krađe postoje svjedoci, pa neka samo izvoli i pozove fiškale.«

»Ali nikakva veza s Carlgrenovima, koliko je gospođi poznato?«

Ona odmahne glavom.

»Ma, to mi je samo palo na pamet. Osim Alexinog ubojstva, Nilsov je nestanak najdramatičniji događaj koji se ovdje zbio, tako da nikad ne znaš... Ponekad se otkriju najnevjerojatnije slučajnosti. Ja više nemam ništa za pitati, tako da bih vam najljepše zahvalio na vašem vremenu. Izvanredno fini kolači, moram reći. Idućih nekoliko dana moram prijeći na salatu«, reče Patrik i potapša se po trbuhu.

»Uf, pa neće mladi gospodin valjda jesti hranu za zečeve. Mladi gospodin i dalje raste.«

Patrik uljudno zahvali, umjesto da joj kaže da je struk jedino što raste u trideset i petoj. Ustao je s kuhinjskog dvosjeda, no morao je opet na brzinu sjesti. U trbuhu kao da je imao tonu betona, zamalo mu je pozlilo. Kad bolje razmisli, baš i nije bilo pametno nakrkatiti se svim tim kolačima.

Kroz dnevnu je sobu prošao poluzatvorenih očiju dok su mu sva tisuću četristo četrdeset i dva patuljka svjetleći namigivala.

Izlazili su iz stana jednako sporo kao što su i ulazili te se suzdržavao da ne pretekne gospođu Petren koja se vukla prema vratima. Žilava je to starica, nema sumnje. I vjerodostojna svjedokinja, te je bilo pitanje vremena kada će uz pomoć njezinog svjedočenja pronaći nedostajuće dijelove slagalice i podići nepobitnu tužbu protiv Andersa Nilssona. Sve su to i dalje indicije, no čini se da su riješili slučaj Alexandre Wijkner. Patrik je ipak i dalje smatrao da tu nešto ne štima. Pored mučnine od kolača, osjećao je nemir. Bila je to slutnja da jednostavna rješenja nisu uvijek i ispravna.

Svjež ga zrak podigne, a mučnina malo splasne. Upravo kad je još jednom zahvalio i okrenuo se da ode, gospođa mu Petren, prije nego što je zatvorila vrata, tutne nešto u ruku. On znatiželjno pogleda što je to. Velika plastična vrećica puna kolača - a u njoj i jedan mali patuljak. Patrik se uhvati za trbuh i zastenje.

***

»Čuj, Anders, nisi u baš bajnoj situaciji.«

»Ma da.«

»Ma da - nemaš više ništa za reći? U govnama si do grla, ako još nisi shvatio. Je li ti to jasno?«

»Ja nisam ništa učinio.«

»Sereš! Nemoj mi tu sjediti i lagati u facu. Ja znam da si je ubio, zato priznaj i poštedi me muke. A ako mene poštediš muke, poštedjet ćeš i sebe. Kužiš o čemu ti pričam?«

Mellberg i Anders sjedili su u jedinoj prostoriji za saslušanje u policijskoj postaji u Tanumshedeu, u kojoj, za razliku od američkih policijskih serija, nije postojao dvostruki zrcalni zid kroz koji su kolege gledali kako ispitivanje teče. Mellbergu je to odgovaralo. Bilo je posve protivno pravilima ostati nasamo sa subjektom saslušanja, ali, dovraga, nakon pozitivnih rezultata nitko neće mariti za tamo nekakve glupe propise. A Anders nije zahtijevao ni branitelja niti ikoga drugoga tko bi prisustvovao saslušanju, pa zašto bi onda Mellberg inzistirao?

Prostorija je bila mala, štedljivo namještena i hladnih zidova. Jedini su namještaj bili stol i dvije stolice na kojima su sada sjedili Anders Nilsson i Bertil Mellberg. Anders je u stolici napola nonšalantno ležao, s rukama u krilu, dugih nogu ispruženih ispod stola. Mellberg se naprotiv nagnuo preko stola, lica toliko blizu Andersovom koliko ga je mogao približiti a da ne svrne glavu zbog osumnjičenikovog ne baš svježeg daha. Ipak je bio dovoljno blizu da kapljice sline poprskaju Andersovo lice dok se derao. Anders ih nije brisao, pretvarao se da je inspektor dosadna mušica toliko beznačajna da je se ne isplati ni tjerati.

»I ti i ja znamo da si ubio Alexandru Wijkner. Na prevaru si je natjerao da popije tablete za spavanje, položio je u kadu, prerezao joj žile i zatim je mirno promatrao kako krvari do smrti. Zašto ne bismo sve pojednostavili? Ti priznaš, a ja zapišem.«

Mellberg je vrlo snažnim uvodom u ispitivanje bio jako zadovoljan, te se zavalio u stolici i ruke spojio na velikom trbuhu. Čekao je. Anders nije reagirao. Glava mu je visjela, a kosa skrivala izraz lica. Trzaj u kutu Mellbergovih usana otkrio je da ravnodušnost nije reakcija kakvu je očekivao na svoj uvod. Nakon još nekoliko časaka u tihom iščekivanju lupio je šakom o stol ne bi li ga probudio iz drijemeža. Bez učinka.

»U vražju mater, prokleti alkoholičaru! Misliš da ćeš se izvući iz kaše ako budeš šutio kao zaliven! E, pao si u ruke pogrešnom policajcu, dobro si zapamti! Ispričat ćeš mi istinu, pa makar sjedili ovdje čitav dan!«

Mrlje od znoja pod Mellbergovim pazusima širile su se sa svakim idućim izgovorenim slogom.

»Bio si ljubomoran, priznaj! Pronašli smo tvoje slike na kojima je Alex, očito je da ste se prcali. I da otklonimo svaku sumnju, pronašli smo i tvoja pisma njoj. Tvoja srcedrapajuća, patetična ljubavna pisma. U vražju mater, koji ljubić. Što li je samo vidjela u tebi? Hoću reći, daj se pogledaj. Prljav si i

odvratan, totalna suprotnost Don Juanu. Jedino je objašnjenje da je cura bila perverzna. Rajcala ju je prljavština i odvratni stari alkić. Je li jašila i ostale pijance iz Fjallbacke, ili je jedino tebe opsluživala?»

Anders se poput lasice bacio na noge, pružio preko stola i rukama obujmio Mellbergov vrat.

»Mater ti tvoju, ubit ću te, vražji murjak glupi!«

Mellberg se uzaludno pokušao osloboditi Andersovog stiska. Sve se više i više crvenio u licu, a kosa mu je pala sa svoga gnijezda i kao gromada prekrila desno oko. Od pukog iznenađenja Anders olabavi stisak te inspektor požudno udahne malo zraka. Anders se zavalio nazad u svoju stolicu, divlje zureći u Mellberga.

»Da više nikad nisi ovo učinio! Čuješ me, nikad!« Mellberg se morao nakašljati i hraknuti da dođe do glasa. »Mirno sjedi, inače ću te baciti u ćeliju, a onda ću baciti ključ, čuješ me!«

Mellberg opet sjedne budnim okom prateći Andersa, a u očima mu se dao naslutiti strah kojeg ranije nije bilo. Otkrio je da je njegova brižljivo uređena frizura pretrpjela težak udarac te je uvježbanim pokretom ruke vratio vlasi preko prazne površine na tjemenu, istodobno se praveći da se ništa nije dogodilo.

»Vratimo se poslu. Vi ste, dakle, održavali seksualnu vezu s ubijenom Alexandrom Wijkner?«

Anders promrmlja nešto sebi u krilo.

»Pardon, što si rekao?«

Mellberg se nagne preko stola, ruku skupljenih pred sobom.

»Rekao sam da smo se voljeli!«

Riječi zaječe i odbiju se od hladnih zidova. Mellberg se podrugljivo nasmiješi.

»Okej, znači, voljeli ste se. Ljepotica i zvijer su se voljeli. Baš slatko. A koliko ste se dugo 'voljeli'?«

Anders ponovno promrmlja nešto nerazumljivo, pa ga Mellberg još jednom zamoli da ponovi.

»Otkad smo bili mali.«

»Da, da, da, u redu. No pretpostavljam da se kao petogodišnjaci niste prašili kao zečevi, pa ćeš mi dopustiti da preformuliram pitanje: Koliko ste

dugo održavali vezu seksualne naravi? Koliko ste se dugo tucali sa strane? Koliko ste dugo plesali vodoravni tango? Trebam li nastaviti ili si uspio shvatiti pitanje?»

Anders je zurio u Mellberga s mržnjom u očima, ali naporom se volje održavao mirnim.

»Ne znam točno, povremeno tijekom godina. Stvarno ne znam, nisam bilježio u rokovnik.«

Maknuo je nekoliko jedva vidljivih mrvica s hlača.

»A prije nije ni bila ovdje, tako da nismo često. Najčešće bih je samo slikao. Bila je tako lijepa.«

»Što se zbilo te večeri kad je umrla? Ljubavnička svađa? Nije se htjela podati? Ili si se raspizdio zato što je bila trudna? Je l' da da je zato? Nisi znao jesi li je napumpao ti ili mužić. A sigurno je i prijetila da će ti zagorčati život, je l'da?»

Mellberg je bio vrlo zadovoljan samim sobom. Bio je uvjeren da je Anders ubojica i da će sigurno iskamčiti priznanje bude li dovoljno silovito pritiskao pravu dugmad. Sto posto sigurno. Poslije će ga moliti i prositi da se vrati u Goteborg. Pustit će ih da ga neko vrijeme preklinju. Nesumnjivo će mu ponuditi višu plaću i promaknuće bude li ih roštiljao dovoljno dugo. Zadovoljno je trljao trbuh tek sad primijetivši da je Anders zurio u nj očima širom otvorenima. Lice mu je posve probljedjelo, sva se krv povukla iz njega. Ruke su se trzale kao da se grči. Kad je Anders napokon podigao glavu, inspektor vidje da mu se donja usnica tresla, a oči bile pune suza.

»Lažeš! Nije mogla biti trudna!«

Iz nosa mu poteknu bale i Anders se obriše rukavom majice. Mellberga je promatrao gotovo molećivo.

»Kako nije mogla? Čuj, prezervativi ti nisu sto posto sigurni. Bila je u trećem mjesecu i zato mi se nemoj preseravati i glumiti nevinašce. Bila je trudna, a bogme dobro znaš od čega se zatrudni. E sad, baš se i ne zna jesi li spermu donirao ti ili suprug, jel' da? Muško prokletstvo, kužiš. Samo da znaš, mene su skoro prevarili nekoliko puta, ali nijednoj ženskoj nisam do sada potpisao nikakve papire.« Mellberg zahihoće.

»Nije da te se tiče, ali odnos nismo imali više od četiri mjeseca. Sada više ne želim razgovarati s tobom. Vodi me natrag u ćeliju, više ne mislim reći ni riječi.«

Anders je unjkao, a suze samo što nisu potekle u potocima. Naslonio se u stolici i prekrizio ruke preko prsa, buljeći prkosno u Mellberga, koji glasno uzdahne, ali ipak se pokori zahtjevu.

»No dobro, nastavit ćemo za nekoliko sati. I samo da znaš — ne vjerujem ti ni jednu vražju riječ što si rekao! Dobro promisli o tome kad budeš sjedio u ćeliji. A idući put kada budemo razgovarali, htjet ću od tebe puno priznanje.«

Ostao je sjediti nekoliko časaka nakon što su Andersa vratili u ćeliju. Smrdljiva pijanica nije priznala, što mu se činilo posve neshvatljivim. On ipak još nije bio odigrao svoj adut. Posljednji put kad su Alexandru Wijkner čuli živu, bilo je u petak dvadeset i petog siječnja, točno tjedan dana prije nego što je pronađena mrtva. Prema podacima operatera, razgovarala je sa svojom majkom točno pet minuta i pedeset sekundi. Što se također poklapa s vremenskim okvirom smrti koji je ustanovio sudski liječnik. Zahvaljujući susjedi Dagmar Petren, u posjedu je svjedočenja da Anders Nilsson ne samo da je posjetio žrtvu istog petka navečer, nego da je viđen i kako nekoliko puta u idućem tjednu ulazi u kuću. Kad je Alexandra Wijkner već ležala mrtva u kadi.

Priznanje bi umnogome olakšalo Mellbergov posao, no premda se Anders doimao tvrdoglavim, bio je uvjeren da će ga srediti. Ne samo da se može pouzdati u svjedočenje gospode Petren, nego je na njegovom stolu ležao i forenzičarski izvještaj o pretresu kuće Alex Wijkner. Najzanimljiviji su podaci o temeljitom pretresu kupaonice u kojoj je pronađena. U smrznutoj je krvi na podu pronađen otisak koji se poklapa s parom cipela zaplijenjenih u Andersovom stanu, a otisci prstiju pronađeni su i na žrtvinom tijelu. Ne tako jasni kao da su ostavljeni na čvrstoj, ravnomjernoj površini, no opet dovoljno jasni da mogu poslužiti pri identifikaciji.

Nije htio odmah danas iskovati sve željezo, no tijekom idućeg ispitivanja pucat će teškom artiljerijom. I zato pas mater ako ne bude sredio gada.

Mellberg zadovoljno pljune u dlan i slinom izravna kosu.

***

Telefonski ju je poziv prekinuo usred sažimanja razgovora s Henrikom Wijknerom. Erica razdraženo prestane tipkati i ispruži se prema telefonu.

»Molim?« Zvučala je više izivcirano nego što je to željela.

»Halo, Patrik ovdje. Smetam li?«

Erica sjedne uspravno u stolici zažalivši što nije bila ljubaznija.

»Ne, nikako, baš sam, eto, sjedila i pisala, toliko sam se udubila da sam poskočila kad je zazvonilo, pa sam zazvučala možda malo..., ali naravno da ne smetaš, sasvim je u redu, hoću reći...«

Uhvatila se za čelo kad je shvatila kako lupeta poput tinejdžerke. Vrijeme je da se uozbilji i zauzda hormone. Ta ovo je presmiješno.

»U Fjallbacki sam i mislio sam provjeriti jesi li kod kuće, ako bih mogao navratiti na časak?«

On je zvučao sigurno, muževno i mirno, te se Erica osjeti još gluplje što je zamuckivala poput tinejdžerke. Pogledala je svoju odjeću; dan je provela u staroj, otrcanoj trenirci, te je istodobno popipala kosu. Da, baš kao što se bojala. Klupko posred glave, vlasi strše na sve strane svijeta. Situacija gotovo da se može nazvati katastrofalnom.

»Halo, Erica - jesi li tamo?« Patrik je upita.

»Oh, jesam, tu sam. Signal se načas izgubio.«

Erica se po drugi put u desetak sekundi uhvati za čelo. Gospode Bože, dalo bi se pomisliti da je početnica u zavođenju.

»Haloooo, Erica — čuješ me? Halo?«

»Oh, čujem te sad. Slobodno dođi! Daj mi samo petnaestak minuta da... ovaj... da do kraja napišem jedan važan dio u knjizi.«

»Naravno. Jesi li sigurna da te ne ometam? Hoću reći, ionako se vidimo sutra navečer, tako da...«

»Ma, ne smetaš mi. Sto posto. Daj mi samo petnaest minuta.«

»Okej, vidimo se onda za petnaest minuta.«

Erica polako zaklopi slušalicu udahnuvši duboko i puna očekivanja. Srce joj je tuklo da jače nije moglo. Patrik je na putu do nje. Patrik je... Trzne se kao da ju je netko polio kantom ledene vode i skoči sa stolice. On će biti ovdje za petnaest minuta, a ona izgleda kao da se tjedan dana nije ni okupala ni počesljala. Preskakala je dvije po dvije stube prema gornjem katu istodobno skidajući gornji dio trenirke. U spavaćoj je sobi skinula donji dio, splela se i zamalo pala.

U kupaonici je oprala pazuhe i tiho zahvalila nebesima što ih je obrijala jutros prilikom tuširanja. Parfemom se pošćropila po zapešćima, između grudi i po vratu oko žile kucavice, gdje je pod prstima osjetila kako joj srce divljački tuče. Na brzinu je prošla kroz garderobu te je, tek nakon što je većinu odjeće bacila na krevet, odabrala jednostavnu crnu majicu i

pripadajuću usku crnu suknju koja joj je sezala do članaka. Pogledala je na sat. Još deset minuta. Opet u kupaonicu. Puder, maskara, sjajilo za usne i svijetlo sjenilo za oči. Rumenilo joj nije trebalo, bila je dovoljno crvena u licu. Željela je izgledati svježije i gotovo nenašminkano, no činilo joj se da joj je, kako su godine prolazile, bilo potrebno sve više i više šminke da to postigne.

Iz prizemlja se začulo zvonce. Bacila je još jedan pogled u zrcalo i u panici shvatila da joj je kosa i dalje neuredno skupljena na zatiljku, zauzdana neonskožutom gumicom. Maknula je gumicu i oblikovala kosu uz pomoć četke i malo kreme. Dolje ponovno zazvoni, ovog puta ustrajnije, i ona požuri prema vratima, zastavši na pola puta da dođe do daha i da se primiri. S najježernijim izrazom lica koji je mogla nasložiti otvorila je vrata i lansirala jedan široki osmijeh.

Prst mu se lagano tresao kad je pritisnuo zvonce na vratima. Nekoliko ju je puta zamalo nazvao da se ispriča da ne dolazi, ali automobil ga je praktički sam od sebe dovezao do Salvika. Dobro se sjećao gdje je stanovala te je s lakoćom savladao uski zavoj udesno na brijegu prije kampa na putu do njezine kuće. Bilo je mračno kao u rogu, no ulična je rasvjeta bacala dovoljno svjetla kako bi se nazirao pogled na more. U isti je čas shvatio što Erica osjeća prema rodnom domu, kao i bol zbog toga što će ga možda morati izgubiti. Istodobno je pojmiio i uzaludnost svojih osjećaja spram nje. Ona i Anna prodat će kuću, a tada je više ništa neće zadržavati u Fjallbacki. Odselit će se natrag u Stockholm, a jedan se provincijski policajac iz Tanumshedeja ne može mjeriti s velegradskim kicošima. Pokunjenim se koracima dovukao do vrata i pozvonio.

Nitko mu nije otvarao te on pozvoni još jednom. Zamisao mu se više nije činila toliko dobrom kao ranije, na putu od gospođe Petren. Jednostavno nije odolio a da je ne nazove kad joj je bio toliko blizu. Premda je pomalo zažalio kad se javila. Zvučala je zauzeto, čak i pomalo razdraženo. No, sad je prekasno da se povuče. Zvuk zvonca drugi put zaječi kućom.

Čuo je kako netko silazi stubištem. Koraci zastanu, potom se nastave do vrata koja se otvore, i evo nje, široko nasmiješene. Oduzela mu je dah. Nije mu išlo u glavu kako je uvijek mogla izgledati tako dobro. Lice joj je bilo čisto i nenašminkano, prirodno lijepo, što mu je na ženi bilo najprivlačnije. Karin ne bi ni pomislila da se u javnosti pokaže bez šminke, ali Erica mu je izgledala toliko fantastično da nije mogao zamisliti išta čime bi mogla poboljšati svoj besprijekoran izgled.

Kuća je bila točno takva kakvom je se sjećao još iz djetinjstva. Kuća i namještaj ostarjeli su zajedno i dostojanstveno. Dominirali su drvo i bijela boja, svijetloplave i bijele tkanine usklađene s patinom namještaja. Zapalila

je svijeće koje su ublažile zimski mrak. Sve je odisalo mirom i spokojem. Slijedio je Ericu u kuhinju.

»Hoćeš kave?«

»Da, hvala. Oh, evo izvoli.« Patrik joj pruži vrećicu s kolačima. »No htio bih jedan dio odnijeti u postaju. Ima za nas, a i više nego dovoljno ostat će za kolege, vjeruj mi.«

Erica zaviri u plastičnu vrećicu i nasmije se.

»Vidim da si bio kod gospode Petren.«

»O, da. I toliko sam sit da jedva dišem.«

»Šarmantna stara gospođa, nije li?«

»Nevjerojatna. Odmah bih je oženio da su mi recimo devedeset i dvije.«

Nasmiješili su se jedno drugome.

»Pa, kako si?«

»Dobro, hvala na pitanju.«

U kratkom su se časku tišine vrtjeli na mjestu. Erica ulije kavu u dvije šalice, a ostatak natoči u termosicu.

»Sjednimo na verandu.«

Prve su gutljaje ispili u tišini koja više nije bila nelagodna, nego prilično ugodna. Erica je sjedila u pletenom naslonjaču sučelice njemu. On se nakašlje.

»Kako ide knjiga?«

»Dobro, hvala. A ti? Kako napreduje istraga?«

Patrik je nakratko razmišljao i naposljetku odlučio da joj kaže više nego što bi smio. Erica je ionako bila umiješana, nikakva šteta ako sazna.

»Čini se da smo ipak riješili slučaj. Držimo jednog osumnjičenog u pritvoru, a dokazi su nepobitno čvrsti.«

Erica se nagne naprijed sa znatizeljnim izrazom lica. »A tko je on?«

Patrik je oklijevao. »Anders Nilsson.«

»Znači ipak Anders. Čudno, nešto baš i ne štima.«

Patrik je bio sklon složiti se s njome. Postojalo je previše pitanja koja uhićenjem Andersa Nilssona nisu dobila odgovor. No fizički dokazi i svjedočenja koja ga smještaju na mjesto zločina ne samo neposredno prije vjerojatnog vremena ubojstva, nego i više puta nakon što je žrtva već ležala mrtva, ne ostavljaju mjesta sumnji. No ipak.

»I tako je završila priča. Čudno, mislila sam da ću se osjećati lakše. A članak koji sam pronašla? O Nilsovom nestanku. Kako se on uklapa u priču ako je Anders ubojica?«

Patrik slegne ramenima i raširi dlanove.

»Nemam pojma, Erica. Ne znam. Možda članak nema veze s ubojstvom. Čista slučajnost. Kako bilo, više nema razloga da kopamo po slučaju. Alex je svoje tajne odnijela u grob.«

»A dijete koje je čekala? Je li bilo Andersovo?«

»Tko zna? Andersovo, Henrikovo... Znaš koliko i ja. Pitam se jedino što li je spojilo njih dvoje. Neobičnog li para. Dakako da nije neuobičajeno imati ljubavnika, ali Alexandra Wijkner i Anders Nilsson? Hoću reći, meni je nevjerovatno da bi on u krevet mogao odvući bilo koga, a Alexandra Wijkner bila je - pa, ljepotica je jedina riječ koja mi pada na pamet.«

Na trenutak mu se učinilo da se Erica namrštila, no već je iduće sekunde bila ona ista, ljubazna i draga. Upravo je zaustila da nešto kaže kad se iz hodnika začuje melodija Family Frosta. I Erica i Patrik se trznu.

»Moj mobitel. Ispričaj me na časak.«

Strelice je ustao kako bi se stigao javiti i nakon kratkog kopanja po džepovima jakne izvadi mobitel.

»Patrik Hedstrom.«

»Da... U redu... Razumijem... Da, znači, opet smo na početku. Da, da, znam. Aha, to je rekao. Da, ne zna se kako je s time. Dobro, inspektore, laku noć.«

Zatvorio je mobilni telefon odlučnim trzajem i okrenuo se Erici.

»Uzmi jaknu, idemo na kratki izlet.«

»Kamo?«

Erica ga upitno pogleda, šalice prinesene na pola puta do usta.

»Iskrsnule su novosti o Andersovoj umiješanosti. Izgleda da ga moramo prekriziti s popisa osumnjičenih.«

»Ma, da, no kamo ćemo mi?«

»Ni meni ni tebi nešto se tu nije slagalo. Kažeš da si kod Alex pronašla članak o Nilsovom nestanku, možda tamo možemo pronaći još štogod.«

»Ali, niste li vi već pretresli kuću?«

»Jesmo, ali nije sigurno da smo tada pronašli prave stvari. Htio bih provjeriti nešto. Dodi.«

Patrik je već bio na pola puta prema izlazu te je Erica morala na sebe hitro nabaciti jaknu i potrčati za njim.

***

Kuća se doimala malenom i trošnom. Jedva da je mogla pojmiti da ljudi žive tako. Da podnose život tako jadan i siv, tako - siromašan. No takav je poredak na ovome svijetu. Jedni su bogati, a drugi siromašni. Zahvalila je svojoj sretnoj zvijezdi što je pripadala prvoj, a ne drugoj kategoriji. Siromaštvo joj ne priliči; žena poput nje kao stvorena je da nosi krzno i dijamante.

A žena koja joj je nakon njenog kucanja otvorila vrata, jamačno nikada nije vidjela pravi dijamant. Cijela joj je pojava bila siva i smeđa. Nelly s gnušanjem pogleda Verinu otrcanu vestu na kopčanje i ispucale ruke koje je prekrížila preko grudi. Vera je šutjela stojeći na pragu, te je Nelly, nakon što se uznemireno ogledala okolo, bila primorana reći:

»Ta misliš li me pozvati unutra ili ćemo stajati ovako čitav dan? Ni tebi ni meni baš nije stalo da me tko vidi ovdje, zar ne?«

Vera je i dalje šutjela, no povukla se u hodnik blago se zgurivši kako bi Nelly mogla ući.

»Nas dvije bismo morale porazgovarati.«

Nelly elegantno skine rukavice, koje je uvijek nosila izvan kuće, te se zgađeno ogleda oko sebe. Hodnik, dnevni boravak, kuhinja i spavaća sobica. Vera je hodala za njom spuštenu pogleda. Sobe su bile mračne i turobne, a tapete su odavna vidjele svoje najbolje dane. Nitko nije mario maknuti tapison od linoleuma kako bi istaknuo drveni pod, kao što je bio slučaj u većini sličnih starih kuća. No sve je bilo blistavo čisto i uredno. Bez prljavštine u kutovima, tek deprimirajuće beznađe koje je kuću prožimalo od podruma do tavana.

Nelly oprezno sjedne na rub stare fotelje u dnevnoj sobi. Pokazala je Veri da sjedne na kauč kao da je u svojoj kući. Vera je poslušna i također

sjedne na sam rub. Bila je posve mirna, osim što je ruke živčano ispreplitala u krilu.

»Vrlo je važno da nastavimo šutjeti. Razumiješ me, zar ne?«

Nellyn je glas bio zapovijedan. Vera kimne, zadržavši pogled u krilu.

»Ne mogu baš reći da žalim zbog Alex. Dobila je što je zaslužila i mislim da se slažeš sa mnom. Znala sam ja da će ta kurvetina prije ili poslije loše završiti.«

Vera je na Nellyn izbor riječi reagirala naglo podignuvši pogled prema njoj, no nastavila je šutke sjediti. Nelly je osjećala neizrecivi prezir prema toj prostoj, bezličnoj ženi u kojoj nije ostalo ni tračka vlastite volje. Tipična radnička klasa i njihovi svinuti vratovi. Nije stvar u tome što je mislila da bi trebalo biti drugačije, ali nije mogla ne prezirati te ljude bez stila i kakvoće. A najviše ju je ljutilo što je ovisna o Veri Nilsson. No neka košta što košta, morala se osigurati da će Vera šutjeti. Funkcioniralo je ranije, morat će i sada.

»Nažalost, zbilo se što se zbilo, a sada je najvažnije da ne prenamagimo. Sve mora biti kao i ranije. Prošlost ne možemo promijeniti i nema razloga da otvaramo stare rane.«

Nelly otvori torbicu i izvadi bijelu omotnicu, koju potom odloži na stol u dnevnoj sobi.

»Evo nešto malo da popuni kućnu blagajnu. Budi dobra i uzmi je.«

Nelly joj pruži omotnicu. Vera je nije uzela, već ju je samo gledala.

»Žao mi je zbog toga što se dogodilo Andersu. Možda je to čak i najbolje što mu se moglo dogoditi. Hoću reći, u zatvoru alkohol baš i nije dostupan.«

Nelly je odmah shvatila da je pretjerala. Vera je polako ustala s kauča i drhtavim prstom pokazala prema vratima.

»Van!«

»Ali ne, Verice, nemoj to uzeti suviše...«

»Van iz moje kuće! Anders neće u zatvor, a ti slobodno uzmi svoje vrazje novce i goni se do đavola, prokleta stara babetino! Znam ja dobro odakle potječu takvi kao ti, nema veze koliko parfema stavila na sebe. Govno uvijek jednako smrdi!«

Nelly je ustuknula pred golom mržnjom u Verinim očima. Verine su šake bile stisnute. Stajala je uspravno gledajući ravno dolje u Nellyne oči.

Kao da joj se čitavo tijelo treslo od mržnje zatomljivane godinama. Ni traga poniznosti koju je ranije iskazivala, i Nelly se osjeti vrlo neugodno u toj situaciji. Najžešća reakcija koju je ikad vidjela. Ta rekla je kako stvari stoje. Malo istine se može podnijeti. Požurila je prema vratima.

»Nestani odavde i da te više nisam vidjela!«

Vera ju je maltene istjerala iz kuće, bacivši oмотnicu trenutak prije nego što je za njom zalupila vratima. Nelly se morala mukotrpno prignuti da bi je podigla. Pedeset tisuća ne smije samo tako ležati bačeno, koliko god je ponižavajuće bilo vidjeti susjede kako su razgrnuli zavjese i gledali je kako gmiže po šljunku. Nezahvalnica jedna! Neka, doći će ona njoj skrušeno jednom kad više ne bude novca i kad je nitko neće htjeti zaposliti. Njezinoj je službi u rezidenciji Lorentzovih definitivno kraj, a neće biti ni preveliki izazov otpustiti je s ostalih poslova. Nelly će se pobrinuti da Vera na golim koljenima dopuže do socijalne službe prije nego što ona završi s njom. Nitko neće nekažnjeno uvrijediti Nelly Lorentz.

***

Kao da je hodao kroz vodu. Udovi su mu bili teški i ukočeni nakon noći provedene na ležaju u pritvoru, a glava kao puna pamuka zbog nedostatka alkohola. Anders se osvrne po stanu. Pod je bio prljav od mnogobrojnih policijskih čizama. No nije se pretjerano zamarao. Malo ga prašine u kutu nikada nije smetalo.

Iz hladnjaka je izvadio paket od šest hladnih piva i bacio se na madrac u dnevnoj sobi. Padbočivši se na madrac lijevim laktom, desnom je rukom otvorio jednu limenku i u sebe usuo pivo do posljednje kapi ispijajući ga dugim, pohlepnim gutljajima. Limenka poleti preko dnevne sobe u širokom luku i završi u suprotnom kutu. Privremeno utaživši najhitniju potrebu, legao je i sklopio ruke iza glave. Oči su mu prazno šetale stropom dok si je dopuštao da otplovi u uspomene na davno prošla vremena. Jedino je pokatkad u prošlosti pronalazio mira za dušu. Između tih kratkih trenutaka u kojima si je priuštio sjećati se boljih vremena, bol je neprekidno pekla srce. Iznenađio se kako se to doba u isto vrijeme čini tako daleko, a opet tako blizu.

Njegove su uspomene uvijek sunčane. Asfalt je vruć pod golim stopalima, a usne vječno slane od kupanja u moru. Čudno da se prisjećao jedino ljeta. Nikada zima. Nikakvih oblačnih dana. Nikada kiše. Jedino sunca na vedrom nebu i laganog povjetarca koji je razbijao glatko ogledalo morske površine.

Alex koja se u ljetnim haljinama ovijala oko njegovih nogu. Kose koju nije htjela šišati, pa joj je zato svijetla i ravna dosezala sve do stražnjice.

Ponekad bi se njezinog mirisa prisjetio toliko jasno da bi mu zaškakljao nosnice i pobudio čežnju. Jagode, slana voda i šampon s ekstraktom livadne macice. Ponekad pomiješan s mirisom znoja, koji uopće nije bio neugodan, kad bi kao luđaci vozili bicikl ili se penjali po brdima sve dok više ne bi mogli stajati na nogama. Tada bi legli navrh brda Vedde, nogu okrenutih prema moru, s rukama na trbusima. Alex u sredini između njih, raspuštene kose i pogleda uprtog u nebo. U rijetkim bi, dragocjenim prilikama Alex prihvatila njihove ruke u svoje, i u jednom bi trenutku umjesto troje postali jedno.

Pazili su da ih nitko ne vidi zajedno. To bi uništilo čaroliju. Nestalo bi je i nahrupila bi okrutna stvarnost. A stvarnost su po svaku cijenu htjeli izbjeći. Ona je bila ružna i siva, bez ičeg zajedničkog sa svijetom snova punim sunca koji bi sagradili svaki put kada bi bili zajedno. O stvarnosti nisu razgovarali. Dani su im bili ispunjeni trivijalnim igrama i trivijalnim razgovorima. Ništa nije bilo ozbiljno. Tada su se pretvarali da su neranjivi, nepobjedivi i nedostižni. Svatko od njih za sebe nije vrijedio ništa. Zajedno su bili »troje mušketira«.

Odrasli su bili periferna bića, statisti koji su boravili u svom svijetu a da nisu utjecali na njihov. Usta bi im se pomicala, ali nijedan zvuk nije do njih dopirao. Njihove geste i izrazi lica podrazumijevali su nekakvo značenje, no doimali su se izvještačeno, kao da su izvađeni iz konteksta.

Anders se blago nasmije svojim uspomenama, no postupno je morao izroniti iz svog katatoničnog sanjarenja. Zov prirode prisilio ga je da se vrati u svoju tjeskobu te ustane kako bi se riješio tereta.

Školjka se nalazila ispod zrcala prekrivenog prašinom i prljavštinom. Ispraznio je mjehur i spazio sebe u ogledalu, prvi se put vidjevši onako kako ga drugi vide. Masne, zamršene kose, lica blijedog i bolesno sive kože. Nakon godina zanemarivanja ispalo mu je nekoliko zubi, zbog čega je izgledao desetke godina stariji.

Odluka je pala a da je zapravo nije bio svjestan. Šeprtljavo zatvarajući rasporak na hlačama, odlučio se za idući korak. Odlučnog pogleda stupio je u kuhinju. Nakon što je kratko tražio po ladicama, izvadio je golemi kuhinjski nož i obrisao ga o hlače. Potom je otišao u dnevnu sobu i metodično poskidao slike sa zidova. Skidao ih je jednu po jednu, rezultate svog višegodišnjeg rada. Zadržao je i opet povješao one kojima je najviše bio zadovoljan, a ostale je odbacio jer u njegovim očima nisu zadovoljavale kriterije. Nožem je zatim izrezao platno po platno. Mirno ih je i sigurnim rukama izrezivao na tanke rezance sve dok se više nije moglo razaznati što su predstavljale. Rezanje je teklo neočekivano sporo, te su mu se na čelu nakupile graške znoja jednom kad je završio. Soba je nalikovala bojištu

različitih boja. Rezanci su prekrivali pod dnevnog boravka, a okviri su zjapili prazni kao bezube desni. Zadovoljno se osvrnuo naokolo.

***

»Kako znate da Anders nije ubio Alex?«

»Jedna djevojka koja stanuje u istom ulazu kao on vidjela ga je kako se vraća kući netom prije sedam, a Alex je s majkom razgovarala u sedam i petnaest. Nemoguće je da je za tako kratko vrijeme stigao otići natrag k njoj. Što znači da ga svjedočenje Dagmar Petren povezuje s kućom u vrijeme dok je Alex još bila na životu.«

»Ali otisci prstiju i cipela koje ste pronašli u kupaonici?«

»Nisu dokaz da ju je ubio, jedino da je bio u kući nakon njezine smrti. Kako bilo, nedovoljno da ga se zadrži u pritvoru. Mellberg će ga zasigurno opet privesti, on je i dalje uvjeren da je Anders ubojica, ali ga do daljnjega mora pustiti, inače će kakav odvjetnik od njega napraviti kašu. Ja sam cijelo vrijeme slutio da nešto nije u redu, a ovo samo potvrđuje ono što mi kaže šesto čulo. Anders nije oslobođen sumnje, ali postavljaju se nova pitanja zbog kojih ćemo podrobnije zaviriti u slučaj.«

»I zato smo na putu do Alexine kuće. Što očekuješ da ćeš tamo pronaći?«

»Zapravo ne znam. Treba mi jasnija predodžba kako se ubojstvo odvijalo.«

»Birgit je rekla da Alex nije stigla pošteno razgovarati s njom jer je imala posjet. Čiji, ako ne Andersov?«

»Da, to je ključno pitanje.«

Patrik je za Ericin ukus vozio malčice prebrzo te se ona grčevito držala za ručku iznad vrata. Zamalo je promašio skretanje kod jedriličarskoga kluba i skrenuo udesno u posljednji čas, za dlaku izbjegavši ogradu pokraj puta.

»Bojiš se da će kuća nestati dok mi dodemo do nje?« Erica se blijedo nasmiješi.

»Joj, oprost. Ponio me entuzijazam.«

Usporio je na brzinu propisanu zakonom, tako da se Erica taj zadnji komad puta do Alexine kuće odvažila pustiti ručku. I dalje nije razumjela zašto je htio da pođe s njim, no zahvalno je prihvatila priliku. Možda će skupiti još informacija za knjigu.

Patrik zastane pred vratima blenuvši kao ovca.

»Nisam mislio na ključ. Bojim se da ne možemo ući. Mellbergu ne bi bilo drago da jednog od njegovih policajaca uhvate in flagranti kako provaljuje kroz prozor.«

Erica duboko uzdahne i sagne se kako bi opipala otirač. Podrugljivo je Patriku pokazala ključ, otvorila vrata i pustila ga da prvi uđe.

Peć je radila jer je temperatura unutra bila osjetno viša od vanjske, pa oni skinu jakne i odlože ih na ogradu stubišta prema gornjem katu.

»Što ćemo sada?« Erica prekriži ruke i upitno pogleda Patrika.

»Alex je u neko doba nakon sedam i petnaest, kad je razgovarala s majkom, popila veliku količinu sredstva za spavanje. Nema znakova provale, što najvjerojatnije podrazumijeva da ju je posjetio netko koga je poznavala. Netko tko je kasnije imao priliku dati joj sredstvo za spavanje. A kako je taj netko to učinio? Znači da su zajedno nešto pojeli ili popili.«

Patrik je govoreći hodao gore-dolje po dnevnoj sobi. Erica je sjela na kauč, sa zanimanjem promatrajući njegovo koraćanje.

»Ustvari«, prestane tumarati i podigne kažiprst, »sudski je liječnik izvijestio o njezinom posljednjem obroku nakon pregleda sadržaja želuca. Što je Alexandra pojela te večeri kad je ubijena? Sudski liječnik kaže gratiniranu ribu i jabukovaču. U smeću smo pronašli prazno pakiranje smrznute gratinirane ribe, a na sudoperu praznu bocu jabukovače; poklapa se s izvještajem. Neobično je da su u hladnjaku bila dva velika goveđa odreska, a u pećnici gratinirani krumpir. No pećnica nije bila upaljena, a krumpiri su još bili sirovi. Na sudoperu je također bila boca bijelog vina. Bila je otvorena i manjkao je decilitar i pol. Što otprilike odgovara jednoj čaši.«

Patrik pokaže decilitar palcem i kažiprstom.

»No Alex u želucu nije imala vina?«

Erica se sa zanimanjem nagne naprijed, nalaktivši se na koljena.

»Tako je, nije. Budući da je bila trudna, sigurno je umjesto vina pila jabukovaču; no tko jest pio vino?«

»Jeste li pronašli prljavo posuđe?«

»Jesmo, jedan tanjur, jednu vilicu i jedan nož na kojima su bili ostaci gratinirane ribe. Također dvije isprane čaše u sudoperu. Jedna je bila prepuna otisaka prstiju. Alexinih otisaka. Na drugoj pak nismo pronašli ničije otiske.«

Napokon je prestao šetkati gore-dolje i sjeo u fotelju sučelice Erici, ispruživši svoje duge noge i sklopivši ruke na trbuhu.

»Što znači da su s te čaše otisci obrisani.«

Erica se osjeti nevjerojatno inteligentnom sjedeći tako i bacajući zaključke, a Patrik je bio dovoljno pristojan da joj ne kaže kako je on na sve to već pomislio.

»Točno tako. A kako su čaše bile isprane, u njima nismo pronašli tragove sredstva za spavanje, no ja bih rekao da ga je Alex popila s jabukovačom.«

»Ali zašto bi gratiniranu ribu pojela sama ako je u kuhinji pripremala izvrsnu večeru s dva goveđa odreska?«

»Još jedno dobro pitanje. Zašto bi pustila da svečani obrok propadne i podgrijala gotovu hranu u mikrovalnoj?«

»Zato što je planirala romantičnu večeru za dvoje, ali njezin se partner nije pojavio.«

»Anders ju je posjetio, tako da teško da je očekivala njega. Možda je trebao doći otac djeteta?« reče Patrik.

»Pa da, čini se najvjerojatnijim. Uh, kako tragično. Ona priprema savršenu večeru, stavlja vino da se hladi, možda da proslave začće djeteta, što ja znam, a njega nema, i ona čeka i čeka. Pitanje je samo tko je došao umjesto njega?«

»Njega ne možemo posve eliminirati. I dalje je mogao doći, samo što je kasnio.«

»U pravu si. Kako frustrirajuće! Kad bi ovi zidovi mogli pričati!«

Erica se značajno osvrne po sobi.

Soba je bila vrlo lijepa, nova i svježja. Kad je omirisala zrak, čak kao da je mogla osjetiti slab miris soboslikarske boje. Zidovi su bili obojani u jednu od njenih omiljenih boja, svijetloplavu nijansu s primjesom sive. Bijeli su prozori i namještaj bili u laganom kontrastu sa zidovima, te je soba odisala smirajem zbog kojeg je poželjela zavaliti se u naslon kauča i zatvoriti oči. Takav je kauč vidjela u skupoj trgovini Design House Stockholm, a sa svojim je primanjima o njemu jedino mogla sanjati. Kauč je bio velik i nabrekao, kao da curi preko svih rubova. Novi namještaj bio je poprilično ukusno pomiješan s antiknim. Antikvitete je Alex sigurno pronašla dok je restaurirala neku kuću u Goteborgu. Većina antiknog namještaja bila je iz

doba kralja Gustava III., dakle iz kasnog osamnaestog stoljeća. Erica zahvali Ikei što je s lakoćom prepoznala stil. Već je dugo željela kupiti nekoliko komada namještaja iz njihove nove serije inspirirane gustavijanskim stilom. Duboko je i zavidno uzdahnula, podsjetivši se zašto su ovdje. Zavist ubrzo zamre.

»Dakle, hoćeš reći da je ovamo došao netko koga je poznavala, ljubavnik ili netko drugi, zajedno su nešto popili i taj je netko potom usuo sredstvo za spavanje u Alexinu jabukovaču«, reče Erica.

»Da, najvjerojatnije se tako zbilo.«

»A potom? Što se dogodilo poslije? Kako je dospjela u kadu?«

Erica se još dublje zaveli u kauču, usudivši se staviti noge na stolić. Jednostavno mora uštedjeti dovoljno kako bi kupila ovakav kauč! U jednom je trenutku pomislila kako će moći kupiti namještaj koji god poželi ako prodaju kuću. Odmah se pribrala i odbacila tu pomisao.

»Ja mislim da je ubojica pričekao da Alex zaspe, potom ju je svukao i odvuкао u kupaonicu.«

»Zašto misliš da ju je odvuкао, a ne odnio?«

»Izvjješće s obdukcije pokazuje da je na petama imala rane, a na nadlakticama modrice.«

Uspravio se u fotelji, nadobudno pogledavši Ericu. »Smijem li probati nešto?«

Erica postade oprezna te skeptično reče: »Ovisi što želiš isprobati.«

»Mislio sam da bi mogla glumiti žrtvu.«

»Aha, baš ti hvala. Misliš li da moj glumački talent dostaje ulozi?«

Nasmijala se, no svejedno je ustala da mu udovolji.

»Ne, ne, sjedni. Vjerojatno su sjedili ovdje i Alex je zaspala. Zato budi dobra i kolabiraj u beživotnu masu.«

Erica nešto progunđa, no da sve od sebe kako bi odglumila osobu u nesvijesti. Kad ju je Patrik uhvatio, otvorila je jedno oko i rekla:

»Nadam se samo da me ne misliš i svući?«

»Oh, ne, nipošto, ne bih ja, nisam ni pomislio, hoću reći...«

»Polako, šalila sam se. Samo me ti ubij.«

Osjetila je kako ju je spustio na pod nakon što je odmaknuo stolić. Počeo je tako što ju je pokušao povući za zapešća, no kako nije išlo, uhvatio ju je za nadlaktice i odvuкао do kupaonice. U isti je mah postala svjesna vlastite težine. Patrik vjerojatno misli da teži tonu i pol. Pokušala je malčice varati odgurnuvši se kako se ne bi doimala suviše teškom, no Patrik je ukori. Ah, zašto nije strože slijedila dijetu posljednjih tjedana. Da bude iskrena, nije ju ni pokušala slijediti, već se nesputano tješila hranom. I povrh svega, Patrik joj je nehotice povukao majicu nagore kako ju je vukao, te joj je jedan izdajnički masni jastučić prijetio izviriti preko pasice suknje. Pokušala je uvući trbuh tako što je zadržala dah, no ipak je ubrzo morala izdahnuti.

Keramički pod kupaonice pod njezinim leđima bio je hladan i ona se od nelagode naježi, i ne samo zbog hladnoće. Patrik ju je oprezno položio kad ju je dovukao do kade.

»Ovo je bilo glatko. Teško, ali ne i nemoguće. A Alex je bila i lakša od tebe.«

Baš ti hvala, pomisli Erica ležeći na podu, diskretno povlačeći majicu preko trbuha.

»Ubojica ju je sada jedino morao položiti u kadu.«

Krenuo ju je podići za noge, no ona se brzo pridigne i otare.

»A ne, ništa od toga. Danas sam već zaradila dosta modrica. I bogme me nećeš položiti u istu kadu u kojoj je ležala Alex, to ti jamčim!«

Nevoljko se složio s njezinim prosvjedom, te napuste kupaonicu i vrate se u dnevnu sobu.

»Nakon što je ubojica položio Alex u kadu, bilo je prilično jednostavno napuniti je vodom i prerezati Alex žile žiletom što ga je pronašao u vrećici u ormariću u kupaonici. Potom je ubojica jedino morao počistiti sve za sobom. Isprati čaše i obrisati otiske. Alex je do tada u kupaonici iskrvarila do smrti. Vrlo, vrlo hladnokrvno.«

»A peć je bila pokvarena već kad je stigla u Fjallbacku?«

»Čini se da jest. Sreća naša. Bilo bi mnogo teže pribaviti dokaze s tijela da je tjedan dana ležalo na sobnoj temperaturi. Andersove otiske prstiju, na primjer, ne bismo nikad pronašli.«

Erica se stresla. Pomisao na uzimanje otisaka prstiju s leša za njezin je ukus suviše jezovita.

Zajedno su prošli kroz ostatak kuće. Erica si uzme vremena da detaljnije pregleda spavaću sobu jer je prošli posjet naglo prekinula. Međutim, nije pronašla ništa drugo. I dalje joj se činilo da nešto nedostaje te ju je izluđivalo što nije mogla dokučiti što. Odlučila je frustraciju podijeliti s Patrikom, da i on razbija glavu poput nje. Na svoje zadovoljstvo, primijetila je da se doima prilično zabrinuto kad mu je ispričala o uljezu i o tome kako se sakrila u ormaru.

Patrik duboko uzdahne i sjedne na rub kreveta s baldahinom, pokušavajući joj pomoći da se sjeti što je nedostajalo.

»Je li nešto malo ili veliko?«

»Ne znam, Patrik, vjerojatno nešto malo, inače bih opazila, zar ne? Primijetila bih da, recimo, nema kreveta.«

Nasmiješila se i sjela pored njega.

»No gdje u sobi? Pokraj vrata? Pored kreveta? Na komodi?«

Patrik se igrao komadićem kože koji je pronašao na noćnom ormariću. Etiketa je izgledala kao oznaka kakvoga kluba, s natpisom koji je u nju bio urezan dječjim rukopisom. »T. M. 1976.« Kad ju je okrenuo, spazio je nejasne mrlje nečega što se doimalo kao stara, sasušena krv. Pitao se odakle je taj komadić kože.

»Ne znam što nedostaje, Patrik. Da znam, ne bih sjedila ovdje i čupala kosu.«

Kradimice mu pogleda profil. Trepavice su mu bile predivne i duge. Neobrijana brada savršena. Dovoljno je duga da pri dodiru s kožom bude poput laganog smirka, a da ne grebe neugodno. Zapitala se kako bi bilo osjetiti je na svojoj koži.

»Što je? Imam li nešto na licu?«

Patrik se nervozno obriše oko usta. Ona svrne pogled, posramljena što ju je uhvatio kako ga promatra.

»Ništa. Malo čokolade. Ali maknuo si je.«

Usljedio je časak tišine.

»Čini se da večeras nećemo napredovati, što ti kažeš?« reče Erica naposljetku.

»Ne vjerujem. Ali čuj, odmah me nazovi ako se sjetiš što nedostaje. Ako je predmet dovoljno bitan da ga netko uzme usred noći, sigurno je bitan i za istragu.«

Zaključali su za sobom i Erica vrati ključ na njegovo mjesto ispod otirača.

»Hoćeš da te odbacim nazad?«

»Ne, hvala, Patrik. Rado bih prošetala.«

»Pa onda se vidimo sutra navečer.«

Patrik je skakutao na mjestu, ponovno se čuteći kao nezgrapni petnaestogodišnjak.

»Dobro došao u osam. I dođi gladan.«

»Pokušat ću. Ali ne obećajem. Trenutno se osjećam kao da više nikada neću ogladnjeti«, nasmijao se i potapšao po trbuhu, kimnuvši prema kući Dagmar Petren na drugoj strani ulice.

Erica se nasmiješila, oduševljeno mašući kad se odvezao u svom volvu. Zbog sutrašnjeg je dana već čutila nelagodu u ošitu, pomiješanu s nesigurnošću, bojazni i čistim strahom.

Krenula je kući, no nije daleko odmakla kad se naglo zaustavila. Sine joj iznenadna zamisao, koju je morala provjeriti prije nego što je eliminira. Odlučnim se koracima vratila do kuće, uzela ključ ispod otirača i opet stupila unutra nakon što je pomno otresla snijeg s cipela.

Što bi učinila žena koja očekuje muškarca da dođe na romantičnu večeru, a on ne dolazi? Naravno, nazvala bi ga! Erica se pomoli da je Alex imala suvremeni telefon, da nije podlegla trendu Ericssonovih starinskih kobra-telefona ili bakelitnih modela. Imala je sreće. Blještavo novi telefon marke Doro bio je obješen o kuhinjski zid. Drhtavim je prstom pritisnula dugme za biranje posljednjeg poziva, držeći palčeve da nakon njezine smrti telefon nije rabljen.

Zvonilo je i zvonilo. Nakanila je zaklopiti nakon sedam signala, no uključi se tajnica mobilnog telefona. Preslušala je pozdravnu poruku i prekinula prije zvučnog signala. Blijeda u licu, vratila je telefon u ležište. Osjećala je kao da je čula zveket u glavi kad su djelići slagalice pali na svoje mjesto. Odjednom je točno znala što je nedostajalo u spavaćoj sobi na gornjem katu.

***

Mellberg se pjenio od bijesa. Kao furija je hodao po postaji i, da su mogli, zaposlenici bi se bili sakrili pod svojim stolovima. Budući da takvo ponašanje ne priliči odraslima, preostalo im je slušati grube psovke, deračinu i uvrede. Na Anniku je osuo najveću paljbu i, premda joj je tijekom njegovog šefovanja očvrtnula koža, ipak su joj potekle suze. Oko četiri joj je prekipjelo. Pobjegla je s posla, svratila u Konsum i kupila veliko pakiranje sladoleda, došla kući, uključila televizor i pustila suze da teku po sladoledu od čokolade. Bio je to jedan od onih dana.

Mellberga je do ludila dovelo to što je Andersa Nilssona morao pustiti iz pritvora. U svakoj je koščici tijela ćutio da je Anders ubio Alex Wijkner i da bi iz njega izvukao priznanje da je samo nakratko ostao nasamo s njim. Ovako ga je morao pustiti zbog neke vražje svjedokinje koja kaže da ga je vidjela kako dolazi kući neposredno prije nego što su na televiziji počeli »Različiti svjetovi«. Što znači da je u stan došao u sedam sati, a Alex je s Birgit razgovarala u sedam i petnaest. Dovraga i bestraga.

A onda i taj nadobudni mladač Patrik Hedstrom. Pokušavao mu je staviti bubu u uho da Anders Nilsson nije ubio tu ženu. U godinama službe nešto je naučio, a to je da su stvari najčešće onakve kakvima se na prvi pogled doimaju. Nema skrivenih motiva i složenih urota. Postoje jedino gadovi koji zagorčavaju život čestitim građanima. Njegova je životna krilatica — pronađi gada i pronašao si počinitelja.

Birao je broj mobilnog telefona Patrika Hedstroma.

»Gdje si, dovraga?« Nikakve ljubaznosti s njime. »Sjediš negdje i čačkaš pupak, je li? Mi u postaji radimo. Prekovremeno. Ne znam jesi li upoznat s tim fenomenom? Ako nisi, mogu ti srediti da ga dobro upoznaš.«

Osjetio se odmah bolje sad kad je malčice pritisnuo momčića. Moraš im pokazati gdje im je mjesto, inače pjevčičima poraste krijesta.

»Hoću da odeš i porazgovaraš sa svjedokinjom koja je rekla da je u sedam vidjela Andersa Nilssona kod kuće. Pritisni je, zavrni joj rukom i vidi što još možeš izvući iz nje.«

»Da, ODMAH, u vražju mater.«

Zalupio je slušalicom, uživajući što mu je život omogućio da može drugima zapovjediti da se bave dosadnim poslovima. Odjednom mu se život učini mnogo ljepšim. Mellberg se zavalio u stolici, otvorio gornju ladicu i izvadi paketić čokoladnih kuglica. Prstima nalik na kobasice izvadio je jednu i s

užitkom je cijelu strpao u usta. Kad ju je prožvakao i progutao, pojeo je još jednu. Vrijednim je radnicima poput njega potrebno pogonsko gorivo.

***

Patrik je već bio skrenuo prema Tanumshedeu kroz Grebbestad kad ga je Mellberg nazvao. Uvezao se na ulaz golferskog terena u Fjallbacki i okrenuo automobil. Duboko je uzdahnuo. Bilo je kasno poslijepodne, a u postaji ga je čekalo mnogo posla. Nije trebao ostati toliko dugo u Fjallbacki, ali morao je vidjeti Ericu. Kao da ga je usisalo njezino magnetsko polje, te je morao upotrijebiti tjelesnu snagu i snagu volje da mu se odupre. Ponovno duboko uzdahne. Ovo može završiti samo na jedan način. Loše. Nedavno je prebolio Karin, a sad je već vozio petom brzinom prema novoj boli. Pravi mazohist. Trebala mu je godina dana da prebrodi razvod. Mnoge je noći proveo pred televizorom kao živi mrtvac zureći u visokokvalitetne serije kao što su »Walker, teksaški rendžer« i »Nemoguća misija«. Čak mu je i televizijska prodaja predstavljala bolju alternativu od samotnog prevrtanja po bračnom krevetu dok mu se slika Karin zajedno s drugim muškarcem vrtjela pred očima poput loše sapunice. No privlačnost što ju je osjećao prema Karin na početku veze nije ništa u usporedbi s privlačnošću koju trenutno osjeća prema Erici. Logika mu je pakosno šaptala da će mu baš zato izgorjeti krila.

Opet je na posljednjim uskim okukama prije Fjallbacke vozio prebrzo. Slučaj ga je počeo živcirati. Frustraciju je ispoljio na automobilu, skrenuvši gotovo samoubilački na posljednjem zavoju prije nizbrdice do mjesta gdje je nekad bio stari silos. Na njegovu mjestu sagrađene su kuće i kućice za brodove u starinskom stilu. Procijenjene su na nekoliko milijuna po kući, a on se nikad nije prestao iznenađivati koliko novca ljudi moraju imati da bi si za te pare priuštili ljetnu vikendicu.

Motociklist je izronio ni iz čega na zavoju i Patrik se morao panično maknuti u stranu. Srce mu zakuca brže i on smanji brzinu ispod najviše dopuštene. Za dlaku. Brzo je provjerio u retrovizoru je li s motociklistom sve u redu, te nastavio vožnju.

Vozio je ravno pored terena za mini-golf, sve do križanja na kojem se nalazila benzinska postaja. Tamo je skrenuo lijevo prema stanarskim zgradama, još jednom pomislivši kako su užasno ružne. Smeđe i bijele zgrade sagrađene u šezdesetima raštrkane su kao četvrtaste lego-kockice kod južnog ulaza u Fjallbacku. Zapitao se o arhitektu koji ih je projektirao. Je li ih namjerno projektirao ružnima, kao kakav eksperiment? Ili jednostavno nije mario? Zgrade su najvjerojatnije bile mahniti rezultat milijunskog programa u šezdesetima. »Stan za sve«. Šteta što nisu nadodali »Lijep stan za sve«.

Automobil je ostavio na parkiralištu i ušao u prvi ulaz. Broj pet. Andersov ulaz, no ujedno i ulaz svjedokinje Jenny Rosen. Oboje su stanovali na drugom katu. Teško je disao kad je došao do prvog odmorišta, podsjetivši se da je u posljednje vrijeme jeo previše kolača, a premalo se kretao. Na tjelesnom u školi nije izvodio čuda, ali nikada nije bio u tako lošoj kondiciji kao sada.

Zastao je načas ispred Andersovih vrata i oslušnuo. Niti zvuka. Ili ga nema kod kuće, ili leži u nesvijesti.

Jennyna su vrata bila na desnoj strani, dakle točno nasuprot Andersovih. Standardnu pločicu s imenom zamijenila je vlastitom od drva, na kojoj su imena Jenny i Max Rosen bila ispisana slovima koja su završavala pužastim ornamentima, a dekorativne ruže ovijale su se oko nje. Dakle, bila je udana.

Policijsku postaju nazvala je tijekom prijepodneva pa se nadao da je još kod kuće. Jučer, kad su išli od vrata do vrata, nije je bilo, no ostavili su posjetnicu i zamolili je da se javi kad se vrati. Zato podatak o Andersovom povratku u stan tog petka navečer kad je Alex umrla nisu primili do danas.

Zvuk zvonca zaječi u stanu te ga odmah poprati srditi dječji plač. U predsoblju se začuje zvuk stopala i on osjeti kako ga netko promatra kroz špijunku. Sigurnosni lanac se makne i vrata se otvore.

»Izvolite?«

Otvorila mu je žena s djetetom od otprilike godinu dana. Bila je vrlo mršava i izbijeljene kose, a sudeći po boji korijena, prirodno je bila između tamne brinete i crнке, što su potvrđivale kestenjaste oči. Lice joj je bilo nenašminkano i umorno, a odjevena je bila u pohabane hlače od trenirke na kojima su se jasno nazirala koljena, i majicu kratkih rukava s Adidasovim logotipom na prsima.

»Jenny Rosen?«

»Da, ja sam. O čemu se radi?«

»Ja sam Patrik Hedstrom i dolazim iz policije. Nazvali ste nas danas prijepodne tako da bih rado porazgovarao o podacima koje ste nam ostavili.«

Govorio je tiho da ih se ne čuje u nasuprotnom stanu.

»Uđite.«

Stupila je ustranu kako bi ga propustila.

Stan je bio malen i jednosoban, i u njemu definitivno nije stanovao nikakav muškarac. Barem ne stariji od godine dana. Jer stan je bio eksplozija ružičastog. Sve je bilo ružičasto. Tepisi, stolnjaci, zavjese, svjetiljke, sve. Ukрасne su vrpce također ovdje bile popularne, postavljene po svjetiljkama i lusterima u prekomjernim količinama. Po zidovima su bile povješanae slike koje su podcrtavale stanarkino romantično opredjeljenje. Blaga ženska lica s pticama koje lete pored njih. Iznad kreveta je čak visjela slika s djetetom koje plače.

Sjeli su u bijeli kožnati kauč, a ona mu, hvala nebesima, nije ponudila kavu. Dovoljno je kave danas popio. Dijete je posjela u krilo, no ono je ispuzalo na pod, gdje se nadalje nesigurnim nožicama gegalo okolo.

Patrik se zapanji koliko je mlada bila. Jedva da je bila punoljetna, dao bi joj negdje osamnaest. No znao je da u ovako malim selima nije bilo neobično da do dvadesete imaš jedno ili dva djeteta. Kako je dijete zvala Max, zaključio je da otac ne stanuje s njima. Također nimalo neobično. Srednjoškolske veze često ne prežive iskušenja koja nameće dojenče.

Izvadio je blok za zabilješke.

»Dakle, tog ste petka pretprošlog tjedna, petka dvadeset i petog, vidjeli Andersa Nilssona kako dolazi kući oko sedam? Kako ste tako sigurni u točno vrijeme?«

»Na televiziji nikad ne propuštam 'Različite svjetove'. Serija počinje u sedam, a baš sam prije početka začula galamu pred vratima. Ništa neuobičajeno, mogu reći. Kod Andersa je uvijek živo, njegovi pijani drugovi dolaze i odlaze kako im se prohtije, a svako ih malo privede policija. Kako bilo, ja sam svejedno pogledala kroz špijunku i vidjela njega. Pijan kao smuk pokušavao je otključati vrata, ali ključanica bi trebala biti metar široka da je u takvom stanju pogodi. Naposljetku je ipak otključao vrata i ušao, i tada sam začula glazbu 'Različitih svjetova', pa sam požurila pred televizor.«

Živčano je žvakala pramen svoje duge kose. Patrik vidje da je izgrizla koliko je mogla nokte, na čijim su se krajevima nazirali ostaci ružičastog laka.

Max je hodao oko stolića i krenuo ravno prema Patriku, trijumfalno se uhvativši za njegove hlače.

»Diži, diži, diži«, ponavljao je i Patrik upitno pogleda Jenny.

»Slobodno. Očito mu se sviđaš.«

Patrik polagano podigne dječaka u krilo i da mu svoje ključeve da se njima igra. Dijete se razgali kao sunašce. Široko se nasmiješi i pokaže mu

dva prednja zubića koji su izgledali kao zrnca riže. Patrik se također široko nasmiješi. U prsima mu nešto zatreperi. Da se život odvijao drugačije, sada bi nunao jednog svog ovakvog. Kolebljivo pomiluje Maxa po pahuljastoj glavici.

»Koliko je star?«

»Jedanaest mjeseci. Nikad mira od njega, samo da znaš.«

Lice joj je sjajilo nježnošću pri pogledu na sina i Patrik pomisli kako je ispod te umorne vanjštine slatka. Nije mogao ni zamisliti koliko je naporno biti samohrani roditelj u njezinoj dobi. Trebala bi biti vani, provoditi se i izlaziti s prijateljima. No večeri je provodila obavljajući kućanske poslove i mijenjajući pelene. Kao da mu želi predočiti svu napetost koju je krila, iz kutije cigareta na stolicu izvadila je jednu i zapalila je. Povukla je dubok dim u kojem je svojski uživala i s upitnim pogledom pružila kutiju Patriku. On odmahne glavom. Imao je svoje mišljenje o pušenju u istoj prostoriji gdje se nalazi dijete, no to je njezina stvar, a ne njegova. Osobno nije mogao razumjeti kako je netko mogao sjediti i sisati nešto što je smrdjelo tako gadno poput cigarete.

»Je li se mogao vratiti kući i ponovno izaći?«

»U ovim su zgradama zidovi toliko tanki da se može čuti kako na stubištu pada igla. Svi koji ovdje stanuju dobro znaju tko od stanara dolazi ili odlazi — kao i kada. Potpuno sam sigurna da Anders te večeri nije ponovno izlazio.«

Patrik uvidje da neće dalje odmaći. Upitao je znatizeljno:

»Što si pomislila kad si čula da je Anders osumnjičen za ubojstvo?«

»Kakvo sranje.«

Povukla je još jedan dubok dim i izdahnula ga napravivši kolutove. Patrik se suzdržao da joj ne održi predavanje o opasnostima pasivnog pušenja. Max je u njegovom krilu bio zauzet cuclanjem ključeva. Držao ih je svojim bucmastim ručicama, povremeno ga pogledavajući kao da mu zahvaljuje na ovoj čudesnoj igrački.

Jenny nastavi: »Gle, Anders jest olupina od čovjeka, ali on ne bi mogao nikoga ubiti jer je dobar. Zna mi pozvoniti na vrata i užicati cigaretu, ali uvijek je fin i korektan, bio pijan ili trijezan. Čak sam znala Maxa ostaviti kod njega na čuvanju dok sam išla u kupovinu. Ali samo kad je bio trijezan. Inače nipošto.«

Ugasila je cigaretu u prepunoj pepeljari.

»Zapravo, nijedan od lokalnih pijanica nije zao. Hrpa nesretnika koji u piću utapaju živote. Jedino sebi čine našao.«

Zabacila je kosu i opet posegnula za cigaretama. Prsti su joj bili žuti od nikotina, a ova joj je cigareta očigledno prijala jednako dobro kao i prošla. Patrik pomisli kako postaje sav zadimljen, te da od Jenny više neće uspjeti izvući korisnih informacija. Max se bunio kad ga je podigao iz krila i pružio ga njoj.

»Hvala na pomoći. Sigurno ćemo opet s tobom kontaktirati iz nekog razloga.«

»Nema problema, ja sam ovdje. Ne idem nikamo.«

Cigareta je tinjala u pepeljari, a dim se ovijao oko Maxa, koji je razdraženo titrao očima. I dalje je žvakao ključeve, gledajući Patrika kao da ga izaziva neka ih uzme. Patriku su ipak trebali tako da ih je oprezno povukao, no zrnasti su zubići bili iznenađujuće snažni. Osim toga, ključevi su bili propisno zaslinjeni tako da ih nije mogao ni prihvatiti kako treba. Probao je povući malo snažnije, no umjesto odgovora dobio je srditi groktaj. Navikla na slične situacije, Jenny je odlučno povukla ključeve i pružila ih Patriku. Max se prodere punim plućima iskazujući svoje nezadovoljstvo razvojem situacije. Pridržavajući ključeve između palca i kažiprsta, Patrik ih je pokušao diskretno obrisati o hlače prije nego što ih je opet strpao u džep.

Jenny i uplakani Max ispratili su ga do vrata. Posljednje što je vidio bile su krupne suze što su se slijevale niz djetetove obraze. Negdje ga je u dnu srca ponovno zaboljelo.

***

Kuća mu je sada postala prevelika. Henrik je išao od sobe do sobe, a sve ga je ondje podsjećalo na Alexandru. Ona ju je voljela i brinula se o svakom njezinom djeliću. Ponekad se pitao je li se zbog kuće udala za njega. Veza im je obostrano postala ozbiljnom tek kad ju je doveo ovamo. Njemu je bila ozbiljna sve otkako ju je prvi put vidio na jednom sveučilišnom sastanku za strane studente. Visoka i plavokosa, zračila je austom nedostižnosti što ga je privuklo više nego išta drugo u njegovom životu. Nikada nije želio nešto toliko jako kao što je želio Alex. A navikao je da dobije što želi. Njegovi su roditelji vječno bili prezauzeti svojim životima da bi njemu posvetili malo vremena.

Vrijeme koje nisu posvećivali poduzeću progutali su beskrajni društveni događaji. Humanitarni plesovi, vrtne zabave, večere s poslovnim suradnicima. Henrik je lijepo sjedio kod kuće s dadiljom, a od majke se najviše sjećao mirisa njezinog parfema kad bi ga poljubila za rastanak, u

mislama već na kakvoj ispraznoj zabavi. Za naknadu je samo morao uprijeti prstom u nešto te bi to i dobio. Nisu mu odbijali pružiti išta materijalno, ali sve bi mu davali ravnodušno, baš kao što se rastreseno miluje pas koji moli za malo pažnje.

Alex je stoga u Henrikovom životu bila prvo što nije mogao dobiti samo tako. Bila je daleka i nedostupna, a baš zato i neodoljiva. Uporno joj se i intenzivno udvarao. Ruže, večere, pokloni i komplimenti. Nije štedio truda. A ona ga je nevoljko pustila da joj se udvara i uvede je u vezu. Nije se bunila - jer on je nikada ne bi ni na što mogao primorati, ali bila je ravnodušna. U vezi je postala aktivni partner tek kad ju je tog prvog ljeta odveo u Goteborg i kad su ušli u kuću na Sarou. Na njegove je zagrljaje odgovarala novopronađenim intenzitetom, a on je bio sretniji nego ikad prije. Vjenčali su se istog ljeta u Švedskoj nakon samo nekoliko mjeseci poznanstva, te su se u kuću na poluotoku Saro vratili zauvijek nakon još jedne godine na sveučilištu u Francuskoj i završenog diplomskog rada.

Sada kad se sjećao starih dana, uvidio je da je Alex bila sretna jedino kad se bavila kućom. Sjeo je u jedan od velikih česterfildskih naslonjača u knjižnici, zabacio glavu unazad i zažmirio. Slike Alex treperile su mu pred očima kao stari filmovi na superosmici. Pod prstima je osjećao hladnu i grubu kožu naslonjača, kažiprstom prateći napuklinu od starosti.

Najbolje se sjećao njezinih različitih osmijeha. Osmijeh joj je bio širok i iskren kad bi za kuću pronašla točno onakav komad namještaja kakav je tražila, ili kad bi tapetarskim nožem skinula tapetu i otkrila da je ona izvorna u dobrom stanju. Smijala se i kad bi je ljubio po vratu, milovao po obrazu ili joj govorio koliko je voli, ali tek ponekad. Ponekad, ne uvijek. Taj je osmijeh vremenom zamrzio, taj daleki, neprisutni i samilosni osmijeh. Potom bi se okrenula, a on bi nazreo kako se njezine tajne migolje ispod površine poput zmija.

Nikad je nije pitao. Iz slabosti. Plašio se snažnih lančanih reakcija čije posljedice nije bio spreman podnijeti. Bolje je bilo imati je barem fizički pokraj sebe i nadati se da će mu jednom posve pripadati. Bio je spreman na rizik da možda nikada neće dobiti sve samo kako bi smio zadržati barem jedan dio nje. Djelić Alex bio je dovoljan. Toliko ju je volio.

Ogledao se po knjižnici. Knjige koje su prekrivale zidove i za kojima je strpljivo tragala po geteborškim antikvarijatima bile su kruh koji se ne jede, već samo gleda. Osim studijskih knjiga na sveučilištu, nije se mogao prisjetiti da ju je ikada vidio kako čita. Možda joj je njezina bol bila dovoljna pa o tuđoj nije trebala čitati.

Najteže mu je palo dijete. Kad god bi on stao govoriti o djetetu, ona bi mahnitno odmahivala glavom. Rekla je da ne želi dovesti dijete na ovakav svijet.

S muškarcem se pomirio. Henrik je dobro znao da Alex nije svaki vikend tako oduševljeno putovala u Fjallbacku da bi bila sama, s tim se mogao suočiti. Njihov spolni život nije postojao dulje od godinu dana. S tim se također mogao pomiriti. I s njezinom će se smrću vremenom pomiriti. No nije mogao prihvatiti da je bila spremna roditi dijete drugom muškarcu, a ne njemu. Upravo ga je to mučilo noćima. Znojao se prevrtao po plahtama, izgubivši nadu da će zapasti u san. Ispod očiju je dobio tamne kolobare i izgubio mnogo kilograma. Osjećao se kao gumena vrpca koja se nateže i nateže, sve dok jednom ne dođe do točke u kojoj će gromoglasno puknuti. Do sada je žalovao bez suza, no sada se Henrik Wijkner sagnuo, stavio ruke na lice i zaplakao.

05.

Optužbe, teške riječi, uvrede; sve se s njega slilo kao voda. Što je nekoliko sati vrijeđanja spram godina snošenja krivice? Stoje nekoliko sati vrijeđanja naspram života bez njegove ledene princeze?

Nasmijao se jadnim pokušajima da krivnju snosi sam. Tome ne vidi razloga. A sve dok ne vidi razloga, oni neće uspjeti.

No možda je bila u pravu. Možda je naposljetku stigao posljednji sud. Za razliku od nje, on zna da sučevo obličje neće biti od ljudskog mesa. Jedino što njemu može suditi bit će veće od čovjeka, veće od mesa, jednako vrijedno duši. Jedini koji meni može suditi jest onaj koji mi dušu vidi, pomislio je.

Čudno kako se posve oprečni osjećaji mogu pomiješati u novu emociju. Ljubav i mržnja postali su ravnodušje. Žeđ za osvetom i spremnost za oprostjenje postali su odlučnost. Nježnost i ogorčenost pretočili su se u tugu toliko jaku daje mogla skršiti čovjeka. Njemu je ona bila rijedak primjer pomiješanosti svjetla i tame. Janusovsko lice koje bi pokatkad sudilo, a pokatkad razumjelo. Ponekad bi ga prekrila vrućim poljupcima unatoč njegovoj odbojnosti. Ponekad bi ga zbog istog vrijeđala i mrzila. U oprečnostima nema mira ni spokoja.

Posljednji ju je put vidio kada ju je najviše volio. Napokon je bila posve njegova. Napokon mu je u potpunosti pripadala, njome je raspolagao kako je želio. Da je voli ili mrzi. Bez ikakve mogućnosti da njegovu ljubav ona dočeka ravnodušnošću.

Ranije kao da je volio koprenu. Prozirnu i zavodničku koprenu što bi skliznula. Posljednji put kada ju je vidio, koprena je izgubila svoju tajnu i jedino što je preostalo, bilo je meso. A to ju je učinilo dostupnom. Napokon je vjerovao da može vidjeti istinsku nju. Dirao je njezine smrznute udove, osjećajući dušu što je još udarala po svojoj smrznutoj tamnici. Nikada je nije volio kao tada. No sada se morao suočiti sa sudbinom, licem u lice. Ponadao se da će sudbina biti milostiva. Ali nije u to vjerovao.

***

Telefon je probudi. Nisu li ljudi mogli zvati u kakvo normalno doba.

»Erica je.«

»Hej, Anna ovdje.« Ton glasa bio joj je oprezan. S dobrim razlogom, pomisli Erica.

»Bok.« Neće se tako lako izvući.

»Kako je?« Anna se kretala po minskom polju.

»Dobro, hvala. A kod tebe?«

»U redu je, hvala na pitanju. Kako napreduje knjiga?«

»Ponekad dobro, ponekad loše. Ali ide u dobrom smjeru, u svakom slučaju. Sve u redu s djecom?« Erica je odlučila barem malo popustiti.

»Emma je jako prehladna, a Adrianovi grčevi se smiruju. Tako da sada po noći mogu spavati barem koji sat.«

Anna se nasmije, no Erici se učini da joj je smijeh pomalo gorak.

Usljedio je časak tišine.

»Čuj, moramo porazgovarati o kući.«

»Ja isto mislim.«

Došao je red na Ericu da bude ogorčena.

»Moramo je prodati, Erica. Ako nas ne možeš isplatiti, moramo je prodati.«

Kad Erica nije odgovorila, Anna nastavi nervozno brbljati.

»Lucas je razgovarao s trgovcem nekretninama koji misli da moramo staviti početnu cijenu tri milijuna. Tri milijuna, Erica, shvaćaš li? S jednim i pol milijunom od svojeg dijela mogla bi pisati na miru, bez brige o novcu. Sigurno ti nije lako uzdržavati se pisanjem. Kolike su ti naklade po knjizi? Dvije tisuće primjeraka? Tri? A i ne zarađuješ mnogo po prodanom

primjerku, zar ne? Ne shvaćaš li, Erica, ovo je i tvoja prilika. Uvijek si govorila da želiš pisati beletristiku. E, pa s tim ćeš novcem dobiti vremena. Trgovac nekretninama misli da bismo s pokazivanjem kuće zainteresiranim kupcima trebali pričekati barem do travnja ili svibnja kada je interes kupaca najveći. A jednom kad je kuća u prodaji, sve će biti gotovo u dva tjedna. Shvaćaš da to moramo učiniti, zar ne?»

Anna je zvučala molećivo, no Erica nije bila samilosno raspoložena. Njezino ju je jučerašnje otkriće držalo budnom polovicu noći, te se općenito osjećala razočarano i čangrizavo.

»Ne, Anna, ne shvaćam. Ovo je naš rodni dom. Ovdje smo odrasle. Mama i tata su kuću kupili kad su se vjenčali. Voljeli su je. I ja je volim, Anna. Ne možeš ovako postupiti.«

»Ali novac...«

»Boli me za novac! Do sada sam se snalazila, jednako mogu i nastaviti.«

Erica je bila toliko bijesna da joj je glas drhtao.

»Ali, Erica, moraš shvatiti da me ne možeš prisiliti zadržati kuću ako ja to ne želim. Polovica je ipak moja.«

»Da ti to stvarno želiš, ja bih, naravno, mislila da je to vrlo, vrlo žalosno, no pomirila bih se s tvojim mišljenjem. Problem je jedino što znam da slušam nečije tuđe mišljenje. Lucas to želi, ne ti. Pitanje je znaš li uopće što ti želiš. Pa, znaš li?«

Erica nije marila za Annin odgovor.

»Ja ne dopuštam da Lucas Maxwell upravlja mojim životom. Tvoj je muž jedan obični gad! A ti bi mogla dokoturati svoju guzicu ovamo i pomoći mi s maminim i tatinim stvarima. Ja već tjednima ovdje pokušavam sve dovesti u red, a tek sam na pola puta. Nije pravedno da ja sve ovo moram sama! Ako si toliko vezana za štednjak da ne možeš pomoći sa zaostavštinom preminulih roditelja, moraš se dobrano zapitati želiš li tako proživjeti ostatak svog života.«

Erica je slušalicu zaklopila tako snažno da je telefon pao s noćnog ormarića. Bila je toliko bijesna da se sva tresla.

U Stockholmu je Anna sjedila na podu sa slušalicom u ruci. Lucas je radio, a djeca spavala, te je iskoristila priliku nazvati Ericu kad je imala malo vremena za sebe. Razgovor je odgađala nekoliko dana, ali Lucas je zanovijetao da nazove Ericu zbog kuće, tako da je naposljetku popustila.

Anna se osjećala kao rastrgana na tisuću djelića, a svaki je vukao na svoju stranu. Voljela je Ericu i voljela je kuću u Fjallbacki, ali Erica nije shvaćala da na prvo mjesto mora staviti vlastitu obitelj. Ne postoji ništa što nije spremna učiniti ili žrtvovati radi vlastite djece, pa ako je to značilo da će usrećiti Lucasa jedino na štetu odnosa sa svojom starijom sestrom, pa neka bude tako. Jedino je zbog Emme i Adriana jutrima ustajala, nastavljajući svoje postojanje na ovome svijetu. Sve će se srediti ako Lucas bude sretan. Znala je to. On je prema njoj bio strog jer je ona naporna i ne radi ono što on hoće. Kad bi mu dala ovaj dar, zbog njega žrtvovala svoj roditeljski dom, on bi shvatio što je ona spremna učiniti za njega i svoju obitelj. I sve će opet biti u redu.

Negdje duboko, duboko u njoj jedan je glasić govorio drugačije. Ali Anna pogne glavu i zaplače, te ga slabašnog utopi u svojim suzama. Slušalica ostade ležati na podu.

Erica je razdraženo zbacila pokrivač sa sebe i sjela na rub kreveta. Zažalila je zbog grubih riječi što ih je izrekla Anni, no zbog lošeg raspoloženja odranije i nedostatka sna pomalo se izgubila. Pokušala ju je ponovno nazvati kako bi popravila što se popraviti dalo, ali linija je bila zauzeta.

»Kvragu!«

Tronožac ispred ogledala primi nezasluženi udarac, no umjesto da joj bude bolje, Erica se udarila toliko snažno da je zavijajući skakutala okolo držeći se za ozlijeđeni nožni palac. Čisto je sumnjala da išta ovako boli, uključujući i porod. Kad je bol minula, stala je na vagu iako joj je zdrav razum nalagao da to ne čini.

Znala je da ne bi trebala, ali mazohist u njoj zahtijevao je potvrdu. Skinula je majicu u kojoj je spavala. Ha, bilo je i to nekoliko grama, a čak je pomislila i bi li bez gaćica bila lakša. Vjerojatno ne. Stala je na vagu najprije desnom nogom zadržavši dio težine na lijevoj koja je i dalje bila na podu. Postupno je premjestila težinu na desnu nogu, a kad se igla zaustavila na šezdeset kilograma, poželjela je da tako i ostane. Ali ne. Kad je naposljetku stala cijelom težinom, vaga je nemilosrdno pokazala sedamdeset i tri. Aha. Kao što se i bojala, samo još kilogram više. Mislila je da je dobila dvije, ali vaga je pokazivala tri kile više otkako se zadnji put vagala onoga jutra kad je pronašla Alex.

Razmišljajući kasnije o tome shvatila je da je bilo posve nepotrebno vagati se. Ne zato što je po pasici hlača već primijetila da je nabacila koju kilicu, već zato što sve dok to ne vidiš crno na bijelo, nijekanje može biti zahvalan sudrug. Nebrojeno je već mnogo puta okrivljavala vlagu u garderobi ili previsoku temperaturu pri pranju za to što su joj se hlače skupile. Sad je

sve postalo beznadno te je današnju večeru s Patrikom jednostavno htjela otkazati. Kad ga sretne, želi se osjećati privlačnom, zgodnom i vitkom, a ne napuhanom i debelom. Potišteno je pogledala trbuh pokušavši ga uvući što je više mogla. Ne isplati se. Pogledala je u zrcalo cijelu figuru iz profila i izbacila trbuh koliko je mogla. Eto tako, ta je slika bolje odgovarala istini.

Uzdahnula je i obukla hlače trenirke s rastezljivim strukom te istu majicu u kojoj je spavala. Obećala si je da će se u ponedjeljak opet uhvatiti ukoštac sa svojom težinom. Nema smisla da s tim započne sada, jer je već za večeras isplanirala večeru od tri jela, a zna se: želi li se muškarca očarati kulinarskim umijećem, maslac i kiselo vrhnje su neizostavni. Ponedjeljak je, osim toga, uvijek dobar dan da se počne novi život. Po stotisućiti put svečano se zaklela da će početi vježbati i pridržavati se dijete. Postati novi čovjek. Ali danas neka bude kako bude.

Morio ju je jedan veći problem zbog kojeg se od jučer grizla do iznemoglosti. Razmišljala je i razmišljala o različitim opcijama, što i kako da napravi, ali pametnija nije bila. Odjednom je, naime, došla do saznanja za koje je iskreno mislila da bi bilo bolje da ga nikad nije otkrila.

Kava iz aparata zamirisala je tako dobro da joj se život učinio barem malčice ljepšim. Nevjerojatno što malo vrućeg napitka može učiniti. Natočila si je šalicu i s užitkom je ispila još dok je stajala pored radne plohe u kuhinji. Nije pretjerano voljela doručkovati pa je tako uštedjela i koju kaloriju za večeras.

Kad je zvono na vratima zazvonilo, stresla se i prolila malo kave po majici. Glasno je opsovala, zapitavši se tko sad zvoniti tako rano ujutro. Pogleda na kuhinjski sat. Pola devet. Odložila je šalicu i znatiželjno otvorila vrata. Vani je stajala Julia Carlgren, trljajući ruke da ih utopli.

»Zdravo«, reče Erica upitnim tonom.

»Hej.« Potom uslijedi tišina s Julijine strane.

Erica se pitala što Alexina mlađa sestra radi u rano jutro pred njezinim vratima, no prevladao je njezin dobar odgoj te ponudi Juliji da uđe.

Julija hitro zatopta unutra, skine jaknu i uđe u dnevnu sobu prije Erice.

»Smijem li zamoliti šalicu te kave koja tako fino miriše?«

»Ovaaj, da, sad ću ja.«

Erica natoči još jednu šalicu i, u kuhinji gdje je Julija nije vidjela, zakoluta očima. S tom djevojkom nešto nije bilo u redu. Poslužila je kavu

Juliji i ponudila joj da sjednu na pleteni naslonjač na verandi. Nekoliko su časaka pile kavu u tišini. Erica je odlučila pričekati da joj Julia kaže zašto je došla. Prošlo je nekoliko napetih minuta dok se Julia napokon nije odvažila.

»Stanuješ li sada ovdje?«

»Zapravo ne. Živim u Stockholmu, ali ovdje sam sada da sredim stvari vezane uz kuću.«

»Da, čula sam. Moja sućut.«

»Hvala. Ja moram također izraziti svoju sućut.«

Julia se nasmije veselim sitnim smijehom koji je Ericu zbunio jer joj se učinio neumjesnim. Sjetila se dokumenta koji je pronašla u košu za smeće kod Nelly Lorentz, zapitavši se kako složiti sve te djeliće.

»Sigurno se pitaš zašto sam ovdje.«

Julia ju je gledala svojim čudnim, postojanim pogledom. Rijetko bi kada trepnula.

Erica se opet zapanjila vidjevši koliko su ona i njezina starija sestra bile dijametralno suprotne. Julijina je koža bila izbrazdana zbog ožiljaka od bubuljica, a kosu kao da je šišala sama škaricama za nokte. I to ne gledajući u ogledalo. Izgledala je pomalo nezdravo. Bolesno je bljedilo kao prljavosiva opna prekrivalo njezinu kožu. A kako se činilo, s Alex nije dijelila ni interes za lijepo odijevanje. Odjeću kao da je kupila u trgovinama za gospođe u penziji jer je potpuno odudarala od suvremene mode, gotovo kao da ide na maskenbal.

»Imaš li Alexine fotografije?«

»Pardon?«

Erica se iznenadila izravnim pitanjem.

»Fotografije? Da, mislim da imam. Podosta njih čak. Tata je obožavao fotografirati i stalno nas je slikao dok smo bile male. A Alex je ovdje provodila prilično mnogo vremena, tako da je sigurno ima na mnogo fotografija.«

»Smijem li ih vidjeti?«

Julija je Ericu gledala kao da joj je zamjerala što već nije donijela fotografije. Erica je zahvalno iskoristila priliku da potraži fotoalbume kako bi barem nakratko izbjegla Julijin prodorni pogled.

Našla ih je u jednom koferu na tavanu. Tamo još nije počela čistiti, ali dobro je znala gdje kofer stoji. Sve su obiteljske fotografije bile unutra i

užasavala se dana kada će ih morati pregledati. Velik dio fotografija ležao je u nesortiranim hrpama, no znala je da su one koje je tražila uredno posložene u albume. Sistematično ih je pregledavala počevši od onog s vrha, te je u trećem pronašla što je tražila. Fotografija s Alex bilo je čak i u četvrtom albumu te se s oba u naručju oprezno spustila niz tavanke ljestve.

Julia je sjedila u istom položaju kako ju je ostavila. Erica se zapita je li se uopće pomakla dok je nije bilo.

»Evo, ovdje imam ono što bi te moglo zanimati.«

Erica, još sva zadihana, položi teške albume na stolić podigavši prašinu.

Julija se nestrpljivo baci na prvi album, a Erica sjedne pored nje u pleteni naslonjač kako bi joj mogla opisivati slike.

»Kad je ovo slikano?«

Julija pokaže na prvu fotografiju Alex koju je pronašla, na drugoj stranici albuma.

»Daj da vidim. Mora da je iz... 1974. Da, mislim da jest. Tada smo imale oko devet.«

Erica prijeđe prstom preko slike i osjeti neku sjetu u duši. To je bilo tako davno. Ona i Alex nage u vrtu jednog ljetnog dana. Ako se dobro sjeća, bile su nage jer su trčale okolo naokolo kroz mlazove vrtne prskalice. Na slici se Alex isticala jer je nosila pletene zimske rukavice.

»Zašto nosi rukavice? Ovo kao da je slikano u srpnju ili tako nešto.«

Julija zbunjeno pogleda Ericu, koja se razdragano nasmijala.

»Tvoja je sestra obožavala te rukavice i tvrdoglavo ih je nosila, ne samo čitavu zimu, nego i veći dio ljeta. Tvrdoglava je bila kao magare i nitko je nije uspijevaio nagovoriti da skinete te gadne, vrazje rukavice.«

»Znala je što želi, zar ne?«

Julia je sliku u albumu pogledala s gotovo nježnim izrazom lica. Trenutak kasnije osjećaj se izgubio i ona nestrpljivo okrene stranicu.

Slike se Erici učine kao ostaci nekog drugog života. Prošlo je toliko vremena i mnogo se toga otada zbilo. Ponekad se činilo kao da su godine s Alex tek san.

»Bile smo više kao sestre nego prijateljice. Kad smo bile budne, cijelo smo vrijeme provodile zajedno, a često smo znale i prespavati jedna kod

druge. Svaki bismo dan provjeravale što se kuha za večeru kod obiju kako bismo kasnije odabrale ukusniji obrok.«

»Drugim riječima, često ste jele ovdje.«

Prvi je put na Julijine usne dopuzao osmijeh.

»Pa, reci što hoćeš o svojoj majci, ali da je dobra kuharica, nije.«

Jedna posebna fotografija zaokupi Ericinu pažnju. Polako je pomilovala sliku. Predivna snimka. Alex je sjedila na krmi Toreove barke, smijući se čitavim licem. Plava joj je kosa vijorila, a iza nje su se prostirali obrisi Fjallbacke. Vjerojatno su bili na putu da provedu dan kupajući se i sunčajući. Provele su mnogo takvih dana. Njezina mama, kao i obično, nije išla s njima, vječito se ispričavajući gomilom sitnica koje mora obaviti te ostati kod kuće. Erica je na prste jedne ruke mogla nabrojati izlete na kojima im se Elsy bila pridružila. Blago se nasmijala vidjevši jednu fotografiju Anne s istoga izleta. Majmunirala se kao i obično, smiono viseći preko palube čamca i izvodeći grimase za kameru.

»Tvoja sestra?«

»Da, moja mlađa sestra Anna.«

Erica odgovori oštro i odsječno, davši do znanja da više ne želi razgovarati o njoj. Julia je shvatila o čemu je riječ te je nastavila listati album kratkim, debelim prstima. Nokti su joj bili izgrizeni, neki toliko da su joj se na rubovima prstiju napravile rane. Erica se prisilila svrnuti pogled s Julijinih razderanih prstiju, gledajući slike koje su se izmjenjivale u njezinim rukama.

Na kraju drugog albuma Alex odjednom više nije bilo na slikama. Kontrast je bio oštar; ranije se nalazila na svakoj stranici, a sada ni traga od nje. Julia oprezno položi albume na stolić jedan na drugi i zavalj se u kut naslonjača obujmivši šalicu rukama.

»Nećeš li malo svježe kave? Ova ti se sigurno već ohladila.«

Julia pogleda šalicu i shvati da je Erica u pravu.

»Da, ako ima, može još malo.«

Pružila je šalicu Erici, koja je rado iskoristila priliku da malo protegne noge. Pleteni je naslonjač bio lijep za oko, ali su je nakon duljeg sjedenja boljela leđa i stražnjica. Julia kao da je mislila isto jer je i ona ustala krenuvši za Ericom u kuhinju.

»Sprovod je bio dostojanstven. Također je mnogo prijatelja pohodilo karmine.«

Erica je stajala leđima okrenuta Juliji ulijevajući svježu kavu u obje šalice. Jedini odgovor koji je dobila bilo je neodređeno mumljanje. Odlučila se osmjeliti.

»Čini se da ste ti i Nelly Lorentz prilično dobre poznanice. Odakle se poznajete?«

Erica zadrži dah. Zbog papirića koji je pronašla u košu za smeće kod Nelly Julijin odgovor jako ju je zanimao.

»Tata je radio za nju.«

Julia je odgovorila nevoljko. Prste je nesvjesno stavila u usta i počela ih mahnito grickati.

»Da, ali davno prije nego što si se ti rodila.«

Erica je nastavila loviti u mutnom.

»Radila sam tijekom ljetnih praznika u tvornici konzervi kad sam bila mlada.«

Odgovore je čupala iz Julije kao da joj čupa zube, a ova je nokte prestajala gristi tek da joj odgovori na pitanja.

»Vi kao da se prilično dobro slažete.«

»Da, izgleda da Nelly u meni vidi nešto što nitko drugi ne vidi.«

Osmjehnula se gorko, više za sebe. Erica je suosjećala s Julijom. Život ružnog pačeta zasigurno je bio težak. No ne reče ništa, a šutnja prisili Juliju da nakon nekoliko časaka nastavi.

»Ovdje smo uvijek ljetovali te je Nelly nazvala tatu nakon što sam završila osmi razred i pitala bih li ja na praznicima htjela zaraditi dodatni novac radeći u uredu. Teško da sam ponudu mogla odbiti, pa sam tamo radila tijekom ljetnih praznika sve dok nisam krenula na učiteljsku akademiju.«

Erica shvati da je u odgovoru izostavila najhitnije. Potpuno očekivano. Od Julije o njezinoj vezi s Nelly više neće izvući ništa. Ponovno su sjele na verandu i u tišini ispile nekoliko gutljaja kave. Gledale su nekamo preko leda koji se prostirao na obzorju.

»Sigurno ti je bilo teško kad su se mama, tata i Alex odselili odavde.«

Julia je prva preuzela riječ.

»I jest i nije. Više se nismo igrale zajedno i bila sam žalosna, ali ništa dramatično kao što bi bilo da smo ostale najbolje prijateljice.«

»Što se dogodilo? Zašto ste se prestale družiti?«

»Kad bih samo znala.«

Ericu je iznenadilo što i dalje osjeća toliku bol pri sjećanju na Alex, što gubitak nje i dalje boli toliko snažno. Mnogo je vremena prošlo od tada, i prije je pravilo nego iznimka da se najbolji prijatelji iz ranog djetinjstva prestanu družiti. Vjerovala je da osjeća tako zato što rastanak nije bio prirodan i što nikada nije primila suvislo objašnjenje. Nisu se porječkale oko nečega, Alex je nije zamijenila novom najboljom prijateljicom, ništa od uobičajenih razloga zbog kojih prijateljstva prestaju. Jednostavno se povukla iza zida ravnodušja i kasnije nestala bez riječi.

»Jeste li se posvađale zbog nečega?«

»Nismo, barem ne koliko ja znam. Alex je na neki način izgubila interes. Prestala me zvati i pitati hoćemo li se igrati. Ne bi odbila kad bih je ja pitala, ali primjećivala sam da je posve nezainteresirana. Tako da sam je naposljetku prestala pitati.«

»Je li imala novih prijatelja s kojima se družila?«

Erica se zapitala zašto joj Julia postavlja sva ta pitanja o njoj i Alex, ali nije imala ništa protiv osvježivanja pamćenja. Dobro će joj poslužiti za knjigu.

»Nikad je nisam vidjela s drugima. U školi je stalno bila sama. No ipak...«

»Što?«

Julia se nestrpljivo nagnula prema njoj.

»Ipak sam osjećala da je pronašla nove drugove. No možda sam posve u krivu. Moje šesto čulo.«

Julia kimne promišljajući, a Erici se učini da joj je potvrdila nešto što je ova već znala.

»Oprosti što pitam, ali zašto te zanimamo Alex i ja kad smo bile male?«

Julia je izbjegavala pogledati je u oči te je neizravno odgovorila.

»Ona je od mene bila mnogo starija i već je živjela u inozemstvu kad sam se ja rodila. Osim toga, bile smo vrlo različite. Mislim da je nisam dovoljno dobro upoznala, a sada je prekasno. Kod kuće sam tražila njezine fotografije, no jedva da ih imamo. Zato sam se sjetila tebe.«

Erica je osjetila da Julijin odgovor sadrži dovoljno, iako malo, istine da bi ga se moglo okarakterizirati kao laž, te se nerado zadovolji njime.

»Eto, neću ti više smetati, vrijeme je da krenem. Hvala na kavi.«

Julia se naglo digla, otišla u kuhinju i odložila šalicu u sudoper. Odjednom joj se jako žurilo. Erica je isprati do vrata.

»Hvala ti što si mi pokazala slike. Mnogo mi to znači.«

Zatim je otišla.

Erica je na vratima stajala dugo promatrajući je kako odlazi. Siva, bezoblična figura koja je žurila niz put, ruku prekrivenih i čvrsto priljubljenih uz tijelo kako bi se zaštitila od studeni. Erica polagano zatvori vrata i uđe u toplinu svoga doma.

Odavno nije bio toliko živčan. Osjećaj u dnu želuca istodobno je bio predivan i zastrašujući.

***

Hrpa odjeće na krevetu rasla je kako je isprobavao različite kombinacije. Sve što je probao činilo se ili zastarjelo ili neuredno ili suviše svečano ili suviše šmokljanski ili jednostavno pruružno. Osim toga, većina ga je hlača neugodno stezala u struku. S dubokim je uzdahom odbacio još jedan par hlača i u donjem rublju sjeo na krevet. Očekivanja od večerašnjeg susreta odmah je zamijenio prilično jak osjećaj dobre i stare tjeskobe. Možda bi najbolje bilo da otkáže.

Patrik legne na krevet, gledajući u strop s rukama ispod glave. Zadržao je bračni krevet koji je dijelio s Karin, te bi u napadu sentimentalnosti rukom milovao njezinu stranu. Tek se onedavno znao otkotrljati i na njezinu stranu kreveta. Zapravo je novi krevet trebao nabaviti odmah čim se ona iselila, ali nije smogao snage.

Usprkos tuzi koju je čutio nakon što ga je Karin ostavila, ponekad se pitao nedostaje li mu ona ili iluzija koju je gajio o braku kao instituciji. Njegov je otac napustio njegovu majku zbog druge žene kada je njemu bilo deset godina. Razvod koji je uslijedio bio je bolan, a njega i sestru Lottu koristili su kao oružje. Tada si je obećao da nikada neće biti nevjeran i da se prije svega nikada, ama baš nikada neće razvesti. Bude li se oženio, oženit će

se jednom zasvagda. Vjerovao je da će tako i biti kad su se on i Karin uzeli u crkvi u Tanumshedeu. No život rijetko ispadne kako misliš da hoće. Ona i Leif su se sretali više od godine dana kad ih je napokon zatekao na djelu. Na proketo klasičan način.

Jednog se dana vratio ranije kući s posla jer se nije osjećao dobro, i zatekao njih dvoje u spavaćoj sobi. U krevetu u kojem je i sada ležao. Ha, možda se u njemu krije mazohist. Kako inače objasniti da se još nije riješio kreveta. No što je bilo, bilo je. Svejedno je.

Ustao je, i dalje nesiguran želi li k Erici ili ne. Želio je. I nije želio. Jednim udarcem napad manjka samouzdanja uništio je u njemu želju koju je osjećao čitavog dana, dapače, čitavog tjedna. No bilo je prekasno odbiti, pa birati baš i nije mogao.

Kad je naposljetku pronašao pamučne hlače koje ga nisu žuljale u struku i odjenuo plavu, svježę izglačanu košulju, opet se osjećao bolje i veselio se večeri. S malo je pjene raskuštrao kosu i u zrcalu si poželio sreću. Vrijeme je da se krene.

Vani je bilo mračno kao u rogu iako je bilo tek pola osam, a vidljivost se smanjila zbog laganog snijega. U Fjallbacku je krenuo na vrijeme, tako da nije morao juriti. Događaji s posla od proteklih nekoliko dana nakratko su potisnuli Ericu iz misli. Mellberg nije bio sretan jer je Patrik jedino mogao potvrditi da je svjedokinja, Andersova susjeda Jenny, bila vrlo sigurna u svoju izjavu, zbog čęga je Anders imao alibi za kritičan vremenski period. Patrik na to nije reagirao agresivno kao Mellberg, ali nije mogao zanijekati da ćuti svojevrсно beznađe. Alex su pronašli prije tri tjedna, a ne čini se da su imalo bliže rješavanju slučaja.

Sad se samo nisu smjeli obeshrabriti, već su se morali pribrati i početi iznova. Svaki trag i svako svjedočenje moraju preispitati s novog stanovišta. Patrik u glavi napravi popis zadataka koje sutra na poslu mora obaviti. Najvažnije je otkriti tko je otac Alexinog djeteta. U Fjallbacki mora biti netko tko je vidio ili čuo s kim se ona svakog vikenda sastajala. Također nisu smjeli isključiti ni mogućnost da je Henrik otac, a i Anders je mogući kandidat. No nekako nije vjerovao da je Anders pravi otac. Vjerovao je da je istini bliže ono što je Francine ispričala o Alex. U njezinom je životu postojao netko vrlo, vrlo važan. Netko toliko značajan da se radovala njegovom djetetu. Nešto čęmu se nije mogla ili htjela radovati s vlastitim mužem.

Njezinu je seksualnu vezu s Andersom također htio pomnije istražiti. Što je žena iz geteborškog visokog društva imala zajedničko s propalim pijancem? Slutio je da će pronaći mnoge odgovore ako otkrije kako su se njihovi putovi sreli i nastavili u zajedničkom smjeru. Ne treba zaboraviti ni

članak o nestanku Nilsa Lorentza. Alex je tada bila dijete. Zašto je dvadeset i pet godina star izrezak skrivala na dnu ladice s odjećom? Tragova je bilo mnogo i bili su zamršeni pa mu se činilo kao da gleda u jednu od onih slika gdje se sve doima kao niz razbacanih točkica koje moraš gledati na pravi način kako bi dobio suvislu sliku. Samo što nije mogao pronaći pravi kut iz kojeg bi je trebao gledati. U trenucima slabosti pitao se je li dovoljno dobar policajac da može riješiti slučaj. Možda će zbog njegove nekompetentnosti ubojica izmaći pravdi.

Na cestu pred automobil izleti srndać i Patrik se šokirano prene iz crnih misli. Stisne kočnicu uspjevši za koji centimetar izbjeći srndaća. Automobil je skliznuo po glatkoj cesti i zaustavio se nakon nekoliko dugih sekundi ispunjenih strahom. Glavu primakne rukama koje su i dalje grčevito držale volan te pričekava da mu bilo dođe u normalu. Sjedio je tako nekoliko minuta. Zatim nastavi prema Fjallbacki, no kilometar ili dva vozio je kao puž dok se nije usudio ubrzati.

Kasnio je pet minuta kad je u Salviku skrenuo na brijeg posut pijeskom prema Ericinoj kući. Zaustavio se na garažnom prilazu iza njezinog automobila i zgrabio bocu vina koju je nosio na dar. Duboko udahne i provjeri frizuru u retrovizoru. Bio je spreman.

***

Hrpa odjeće na Ericinom krevetu komotno se mogla mjeriti s Patrikovom. Čak je bila i nešto veća. Gotovo da je ispraznila ormar, a vješalice su zveckale na šipci. Duboko je uzdahnula. Ništa joj nije pristajalo. Zbog dodatnih kilograma koje je nabacila proteklih tjedana ništa joj nije odgovaralo.

Gorko je zažalila, proklinjući se zbog jutrošnjeg vaganja. Erica je kritički promatrala svoju figuru u zrcalu.

Prva se dilema pojavila nakon tuširanja, kad je poput svoje omiljene junakinje Bridget Jones morala odlučiti koje gaćice da odabere. Lijepe, čipkaste tange ako slučajno završe zajedno u krevetu? Ili velike, ružne gaće s dodatnom potporom za trbuh i stražnjicu koje bi značajno povećale mogućnost da uopće i završe u krevetu? Težak izbor, no s obzirom na to da je trbuh stršao, nakon zrelog odmjerivanja prevagnula je potporna varijanta. Na njih je čak obukla i hulahupke koje su dodatno stezale trbuh. Drugim riječima, borila se na svim frontovima.

Pogledala je na sat; vrijeme je odluke. Nakon kratkog pogleda na hrpu, s dna je izvukla odjeću koju je najprije isprobala. Crno je sužavalo figuru, pa je klasična haljina do koljena u stilu Jackie Kennedy bila baš ono što je odgovaralo prigodi. Jedini nakit što ga je nosila bile su biserne naušnice i

ručni sat, a kosu je raspustila preko ramena. Opet je u profilu stala pred zrcalo i uvukla trbuh. Da, da, uz pomoć gaćica, hulahupki i zadržanog daha izgledala je sasvim pristojno. Morala je priznati da dodatni kilogrami nisu bili samo nužno zlo. Onih na trbuhu rado bi se riješila, ali višak na grudima sasvim joj je pristojno popunio dekolte. Doduše, uz malu pomoć podstavljenoga grudnjaka, ali takva je pomoć, ruku na srce, u današnje vrijeme neizostavna. Također, grudnjak koji je nosila bio je posljednja riječ tehnologije, s geliranom podstavom od čega su grudi prirodno poskakivale. Izvrstan dokaz kako znanost unapređuje čovječanstvo.

Od isprobavanja odjeće i emocionalnog stresa oznojila se ispod pazuha, te se ponovno oprala, uz duboki uzdah. Šminkala se dvadesetak minuta dok nije postigla savršenstvo, shvativši da se malo predugo cifrala i da je s hranom morala započeti mnogo ranije. Na brzinu je pospremila spavaću sobu. Trebalo bi joj mnogo vremena da sve uredno povješa tako da je jednostavno pokupila hrpu odjeće, nagurala je na dno ormara i zatvorila vrata. Pospremila je krevet, zlu ne trebalo, i osvrnula se po sobi kako bi provjerila leže li negdje kakve rabljene gaćice. Svaki bi muškarac od takvog prizora izgubio svaku volju.

Erica požuri u kuhinju ostavši bez daha, te se od nervoze osjeti posve bespomoćnom. Pred njom su na stolu ležala dva recepta prema kojima je pokušala strukturirati vrijeme. Nije bila vrhunski kuharica, ali bila je jako dobra. Recepte je pronašla pretraživši stare brojeve časopisa Elle Gourmet, na koji je bila pretplaćena. Predjelo će biti palačinke od krumpira s vrhnjem, ikrom od okunja i sitno nasjeckanim crvenim lukom. Za glavno jelo planirala je svinjski file u lisnatom tijestu i umaku od porta, s pireom od krumpira kao prilogom, a za desert voćnu salatu s čokoladom kratko zapečenu u pećnici i posluženu sa sladoledom od vanilije. Desert je, hvala nebesima, pripremila tijekom poslijepodneva, pa ga je slobodno mogla prekrižiti. Odlučila je za početak staviti kuhati krumpir za glavno jelo te naribati krumpir za predjelo.

Sat i pol usredotočeno je kuhala pa je od zvuka zvonca na vratima poskočila. Vrijeme je proletjelo i nadala se da Patrik nije preglednio jer hrana neće biti gotova tako skoro.

Erica je bila na pola puta do vrata kad je shvatila da još nosi pregaču, te zvonce zazvoni još jednom dok je pokušavala odvezati čvor koji je u brzini zapetljala na leđima. Naposljetku je uspjela, potegnuvši pregaču preko glave i bacivši je na stolicu u hodniku. Rukom je pogladila kosu, podsjetila se da mora uvući trbuh, duboko je udahнула i s osmijehom na licu otvorila vrata.

»Bok, Patrik. Dobro došao! Uđi.«

Blago su se zagrlili i Patrik joj pruži bocu vina zamotanu u aluminijsku foliju.

»Oh, hvala, vrlo lijepo od tebe!«

»Da, preporučili su ga u trgovini. Čileansko je. Navodno puno vino s okusom crvenog bobičastog voća i blagom primjesom čokolade. Ja baš ne znam mnogo o vinu, ali uzdam se "da oni znaju o čemu govore.«

»Sigurno je izvrsno.«

Erica se toplo nasmijala i odložila bocu kako bi Patriku pomogla s jaknom.

»Uđi. Nadam se da nisi jako gladan. Bila sam kao i obično suviše optimistična što se tiče planiranja, te će potrajati dok hrana ne bude gotova.«

»Sve pet, nisam suviše gladan.«

Patrik pođe za Ericom u kuhinju.

»Mogu li ti pomoći s nečim?«

»Možeš, nadi otvarač u najgornjoj ladici tamo i otvori nam bocu. Možda da krenemo s kušanjem vina koje si donio?«

Rado ju je poslušao i Erica izvadi dvije čaše za vino, istodobno miješajući umake i kontrolirajući kako napreduje hrana u pećnici. Svinjski se file morao peći još prilično dugo, a krumpir je bio tek napola kuhan. Patrik joj pruži čašu jakog crnog vina. Lagano ju je njuhala da oslobodi mirise, zarila nos duboko u nju i udahнула zatvorenih usta. Nosnice su usisale topli miris hrasta koji kao da se širio sve do nožnih prstiju. Divno. Oprezno je kušala, pustivši da vino pleše po ustima dok je istodobno ustima usisala malo zraka. Okus je bio jednako ugodan kao i miris. Patrik nije štedio.

Patrik je pogleda u napetom iščekivanju.

»Fantastično!«

»Da, shvatio sam prošli puta da se razumiješ u vino. Ja pak ne vidim razliku između vina iz tetrapaka i vina koje košta tisuću kruna.«

»Nije tako teško. No pitanje je i navike. I moraš si dati vremena da kušaš vino umjesto da ga na brzinu poločeš.«

Patrik posramljeno pogleda čašu u ruci. Trećina već ispijena. Oprezno je pokušao oponašati Ericin način kušanja dok mu je ona okrenula leđa da provjeri stanje na štednjaku. Vidi, vidi, kao posve novo vino. Oponašao je

Ericu puštajući da se gutljaj vina okreće po ustima, i odjednom se pojave jasni okusi. Čak mu se činilo da je osjetio blagi okus čokolade, tamne čokolade, kao i nešto jači okus crvenog bobičastog voća, možda crveni ribiz pomiješan s malo jagoda. Nevjerojatno.

»Kako napreduje istraga?«

Erica se trudila ležerno postaviti pitanje, no na odgovor je čekala napeto.

»Može se reći da smo opet na početku. Anders ima alibi za vrijeme ubojstva, a druge konkretne tragove zasad još nemamo. Nažalost, počinili smo klasičnu pogrešku, bili smo suviše sigurni da imamo pravog počinitelja i nismo istraživali preostale mogućnosti. Svejedno se moram složiti s inspektorom da se Anders savršeno uklapa u opis ubojice. Pijanica koji je iz neutvrđenih razloga održavao seksualnu vezu sa ženom koja bi po svim pravilima trebala biti daleko izvan njegovog domašaja. Zločin iz ljubomore kad nastupi neizbježni kraj. Kad napokon ostane bez sreće. Njegovi otisci prstiju posvuda po lešu i kupaonici. Čak i otisak njegovog stopala u lokvi krvi na podu.«

»No nisu li dokazi dovoljni da ga se optuži?«

Patrik je vrtio čašom zamišljeno promatrajući crne virove koji su se u njoj stvarali.

»Možda da nema alibi. Ali ima ga baš za vrijeme definirano kao vjerojatno vrijeme ubojstva pa, kao što rekoh ranije, dokazi su dovoljni da pokažu da je u kupaonici bio nakon ubojstva, ne i tijekom. Malena, ali što se optužnice tiče, značajna razlika.«

Miris koji se širio kuhinjom bio je prekrasan. Erica je iz hladnjaka izvadila palačinke od krumpira koje je ispržila nešto ranije i stavila ih u pećnicu da se ugriju. Postavila je dva tanjurića za predjelo, ponovno otvorila hladnjak i izvadila vrhnje i kavijar. Sitno nasjeckani luk bio je u posudici pokraj sudopera. Bila je itekako svjesna koliko joj blizu Patrik stoji.

»A ti? Imaš li vijesti o kući?«

»Nažalost. Trgovac nekretninama nazvao me jučer i predložio da kuću zainteresiranim kupcima pokažemo tijekom uskrsnog vikenda. Poručio je da Anna i Lucas misle da je zamisao genijalna.«

»Do Uskrsa ima još vremena. Dosta se toga može dogoditi.«

»Da, uvijek se mogu nadati da će Lucasa pogoditi srčani udar. Ne, oprost, nisam tako mislila. Jedino što sam jako bijesna.«

Zatvorila je pećnicu lupivši malo prejako vratima.

»Oj, pripazi na pokućstvo.«

»Ne, moram se polako navikavati na pomisao i početi planirati što ću sve s novcem od prodaje. Moram doduše priznati da sam uvijek mislila da ću biti mnogo sretnija kad postanem milijunašica.«

»O tome ne moraš brinuti. Kakvi su porezi u ovoj državi, veći će ti dio dobitka uzeti za loše škole i još lošije zdravstvo. A da ne pričam o nevjerojatno, fantastično i naprosto zapanjujuće potplaćenoj policiji. Uskoro ćemo se razbacivati većim dijelom tvojeg imetka, vidjet ćeš.«

Nije mogla suspregnuti smijeh.

»Baš lijepo. Sada više ne moram misliti hoću li kupiti bundu od kune zlatice ili arktičke lisice. Čuj, vjerovao ili ne, predjelo je gotovo.«

Uzela je po jedan tanjur u svaku ruku i ušla u blagovaonicu prije Patrika. Dugo je razmišljala bi li sjedili u kuhinji ili u blagovaonici, no naposljetku se odlučila za blagovaonicu zbog lijepog drvenog stola na sklapanje koji je bio još ljepši uza svjetlost svijeća. A svijeća je bilo posvuda. Negdje je pročitala da za ljepotu žene nema boljeg od svjetlosti svijeća, tako da se raspištoljila.

Stol je već bio prostrt, a na njemu pribor za jelo, platneni ubrusi i visokokvalitetni porculanski tanjuri za glavno jelo. Izvadila je majčin fini porculan, bijeli Rorstrandov porculan s plavim rubovima, prisjetivši se kako se njezina majka plašila za te tanjуре. Vadili su se samo u vrlo posebnim prilikama koje nisu obuhvaćale dječje rođendane ili bilo što vezano uz njih dvije, pomisli Erica gorko. Za njih je bio dobar i svakodnevni porculan. Ali kad bi na večeru došli svećenik i njegova žena, župnik ili đakonica, njima se majka nije prestajala dodvoravati. Erica se vrati u sadašnjost i postavi tanjuriće s predjelom na stol.

»Izgleda fantastično.«

Patrik odreže komadić palačinke od krumpira, vilicom doda prilično mnogo luka, vrhnja i ikre, te je već bio na pola puta da strpa sve u usta kad je vidio kako je Erica podigla čašu, ali i jednu obrvu. Posramljeno odloži vilicu i uzme čašu.

»Živio i dobro došao.«

»Živjela.«

Erica se nasmiješi njegovom fauxpasu. Kako osvježavajuće u usporedbi s muškarcima s kojima je izlazila u Stockholmu, svima fino odgojenima i vičnima bontonu kao da su klonirani. Patrik je u usporedbi s njima bio nepatvoren, a što se nje ticalo, mogao je i prstima jesti ako je htio. Nju ne bi smetalo. Osim toga, izgledao je jako slatko kad bi se zacrvenio.

»Danas sam imala neočekivan posjet.«

»Ma da, a čiji to?«

»Julijin.«

Patrik iznenađeno pogleda Ericu, a ona oduševljeno primijeti da mu je teško odvojiti se od hrane.

»Nisam znao da se poznajete?«

»I ne poznajemo se. Prvi smo se put srele na Alexinom sprovodu. No jutros je rano stajala pred mojim vratima.«

»Što je htjela?«

Patrik je ispraznio tanjur toliko temeljito da se činilo kao da s njega želi sastrugati i boju.

»Pitala me smije li vidjeti fotografije iz vremena kad smo Alex i ja bile male. Navodno ih oni nemaju toliko mnogo te se nadala da ih ja imam više. Što je točno. Poslije mi je postavila brdo pitanja o našem djetinjstvu i slično. Svi s kojima sam razgovarala rekli su da sestre nisu bile suviše bliske, što nije ništa čudno s obzirom na razliku u godinama, a ona odjednom sada želi saznati više o Alex. Upoznati je. Barem sam ja stekla takav dojam. Da te pitam, jesi li ti upoznao Juliju?«

»Ne, nisam još. No koliko sam čuo, njih dvije nisu, odnosno nisu bile, isuviše slične.«

»Bože, nisu. Bolje rečeno, sušta su suprotnost, barem što se izgleda tiče. Zatvorenost im je zajednička, premda je Julia sumorna, a sumnjam da je Alex bila takva. Alex se doima više, kako da kažem... ravnodušnom, sudeći po onome kako su je opisali. Julia je više ljuta. Možda čak i gnjevna. Moj je dojam da ispod njezine vanjštine nešto kipi i buja. Kao vulkan. Zaspali vulkan. Zvučim li glupo?«

»Nimalo. Meni se čini da pisci moraju posjedovati istančan osjećaj za ljude. Znanje o ljudskoj naravi.«

»Ah, nemoj me nazivati piscem. Ne mislim da zaslužujem taj naslov.«

»Objavila si četiri knjige i ne smatraš se piscem?«

Patrik se doimao kao da ne razumije, pa mu je Erica pokušala objasniti kako je mislila.

»Da, četiri životopisa, i radim na petom. Ne želim umanjivati činjenice, ali za mene je pisac osoba koja piše iz vlastitog srca i vlastitog mozga. Netko tko ne piše o tuđim životima. Zvat ću se piscem kad napišem nešto svoje.«

Odjednom pomisli da baš i ne govori istinu. Površno gledano, prema definiciji nema razlike između životopisa o povijesnim ličnostima koje je napisala i knjige o Alex na kojoj je radila. Ona također opisuje nečiji život. Ali nekako je drugačija. Dijelom zato što je Alexin život na vrlo bjelodan način zadirao u njezin, a dijelom i zato što je u knjizi mogla ispričati nešto svoje. U granicama činjenica svejedno je mogla upravljati dušom knjige. No još nije mogla to objasniti Patriku. Nitko nije smio znati da piše knjigu o Alex.

»Dakle, Julia je došla ovamo i postavila ti mnogo pitanja o Alex. Jesi li imala priliku priupitati je o Nelly Lorentz?«

Erica se borila u sebi, naposljetku uvidjevši da će je peći savjest ako Patriku uskrati tu informaciju. Možda će na temelju nje on moći izvući zaključke koja ona ne može. Bio je to sitni, vitalni komadić slagalice koji mu je prešutjela kad je bila kod njega na večeri. No kako nije napredovala, nije bilo razloga da ga i dalje skriva. Ali najprije je namjeravala provjeriti što se događa s glavnim jelom.

Nagnula se naprijed da uzme njegov tanjur iskoristivši priliku da se sagne više nego što je trebalo. Kanila se što češće koristiti tim adutom. A sudeći po Patrikovom izrazu lica, upravo je u šaci držala tris asova. Do sada se činilo da je pametno postupila kad je investirala petsto kruna u Wonderbra. Mada ju je to zaboljelo u novčaniku.

»Dopusti meni.«

Patrik joj uzme tanjуре iz ruke i krene za njom u kuhinju. Izlila je vodu iz krumpira i zaposlila ga da ga nareže u veliku zdjelu. Promiješala je umak i kušala ga. Još kapljica porta i na brzinu otopljen veliki komad maslaca, i gotovo je. Nikakvo nemasno vrhnje. Sad je jedino preostalo da iz pećnice izvadi odrezak i nareže ga. Izgledao je savršeno. Blago ružičast u sredini, bez crvenog soka koji bi značio da meso još nije pečeno. Priložila je i lagano kuhani grašak u ljusci, položivši ga u Rorstrandovu zdjelu jednaku onoj u koju je Patrik iskosao krumpir. Zajedno su iznijeli hranu. Pustila ga je da počne jesti prije nego što je bacila bombu.

»Julia je jedina nasljednica Nelly Lorentz.«

Patrik je upravo progutao malo vina, koje je očigledno krenulo pogrešnim putem jer se zakašljao i uhvatio za prsa. Oči mu zasuze od neugode.

»Pardon, što si rekla?« upitao ju je napregnutim glasom.

»Rekla sam da je Julia jedina nasljednica imetka Nelly Lorentz. Tako stoji u Nellynoj oporuci«, rekla je Erica smireno, natočivši Patriku malo vode da smiri kašalj.

»Smijem li pitati kako ti to znaš?«

»Znam jer sam njuškala po Nellynom košu za smeće kad me pozvala na čaj.«

Patrika spopadne još jedan napadaj kašlja te je pogleda u nevjerici. Ispio je vodu u jednom jedinom gutljaju, a Erica nastavi:

»U košu je bila bačena kopija oporuke. Crno na bijelom piše da će Julia Carlgren naslijediti imetak Nelly Lorentz. Jan će, naravno, dobiti svoj dio, ali ostalo ide Juliji.«

»Zna li Jan za to?«

»Pojma nemam. Ali da se moram kladiti — ne, mislim da ne zna.«

Erica nastavi istodobno stavljajući hranu na tanjur.

»Pitala sam Juliju odakle tako dobro poznaje Nelly Lorentz. Naravno da mi je odgovorila nekakvom glupošću da je poznaje jer je za nju radila tijekom nekoliko ljetnih praznika u tvornici konzervi. Ne sumnjam da je taj dio točan, no ostatak je istine izostavila. Bilo je vrlo jasno da o tome nerado razgovara.«

Patrik je razmišljao.

»Jesi li pomislila da u ovoj priči postoje dva čudna para. Ja bih čak rekao i nevjerojatna. Alex i Anders te Julia i Nelly. Što im je zajednički nazivnik? Vjerujem da ćemo rješenje svega pronaći ako pohvatamo te veze.«

»Alex. Nije li Alex zajednički nazivnik?«

»Nije«, reče Patrik, »prejednostavno zvuči. Nešto je drugo posrijedi. Nešto što ne vidimo ili što ne razumijemo.«

Žustro je mahao vilicom.

»A tu je i Nils Lorentz. Točnije rečeno, njegov nestanak. Ti si tada živjela u Fjallbacki, čega se sjećaš?«

»Tada sam bila jako mala, a djeci nitko ništa ne govori. No sjećam se da je oko te teme bilo mnogo ušutkivanja.«

»Ušutkivanja?«

»Ma da, znaš, prekinutih razgovora kad bih ušla u sobu. Odraslih koji razgovaraju potihom. 'Pst, nemoj da te dijete čuje i sličnih komentara. Drugim riječima, sjećam se jedino da se mnogo razgovaralo o Nilsovom nestanku. No bila sam premala i ništa nisam smjela čuti.«

»Hmm, pozabavit ću se ja time malo više. Staviti ću nestanak na popis stvari koje sutra moram istražiti. No sada sam na večeri kod žene koja ne samo da je lijepa, već i fantastično kuha. Zdravica za domaćicu.«

Podigao je čašu i Erica se u sebi raznježi od komplimenata. Ne toliko od onoga za hranu, već od onoga da je lijepa. Zamisli kako bi sve bilo jednostavnije da možeš čitati tuđe misli. Sva bi ova igra bila nepotrebna. No evo je kako sjedi i nada se da će od njega primiti taj mali mig koji bi značio da je zainteresiran. Lako je bilo riskirati u tinejdžerskoj dobi, ali kako godine prolaze, srce je sve manje elastično. Uloži su viši, a šteta nanosena samopouzdanju veća.

Nakon što je Patrik još tripot uzeo repete, a oni prestali razgovarati o nagloj smrti i kroz razgovor se dotakli snova i života te usput riješili nekoliko važnih svjetskih pitanja, preselili su se na verandu kako bi prije deserta odmorili želuce. Sjedili su svako na svojoj strani naslonjača pijuckajući vino. Druga je boca bila pri kraju te su osjećali utjecaj alkohola. Udovi su im bili teški i topli, a glave kao obložene mekanim, finim pamukom. Noć je s druge strane prozora bila posve mračna, bez ijedne zvijezde da im osvijetli nebo. Zbog guste tame kao da su bili zamotani u golemu čahuru. Iluzija da su jedini ljudi na svijetu bila je potpuna. Erica se nije mogla sjetiti da se ikada ćutila toliko zadovoljnom, toliko sretnom što postoji. Kružnim pokretom ruke u kojoj je držala čašu dala je do znanja da kani govoriti o kući.

»Možeš li pojmiti da Anna želi prodati sve ovo? Ne samo da je ova kuća najljepša koja postoji, već odiše i poviješću. I ne mislim samo na sebe i Annu, već i na povijest obitelji koja je ovdje živjela prije nas. Znaš li da je kuću za sebe i obitelj 1889. dao sagraditi jedan kapetan duge plovidbe? Kapetan Wilhelm Jansson. Prilično tužna priča. Kao i mnoge druge priče odavde. Kuću je sagradio za sebe i svoju mladu suprugu Idu. U pet su godina dobili isto toliko djece, ali Ida je umrla na porodu šestog djeteta. Samohrani očevi tada nisu postojali, tako da se kapetanova neudana starija sestra uselila k njima kako bi se skrbila o djeci dok on plovi preko sedam mora. Njegova sestra Hilda nije bila najbolji izbor za maćehu. Bila je najreligioznija žena u više okruga i njihovoj okolini, što mnogo govori s

obzirom na to koliko su ljudi ovdje religiozni. Djeca jedva da su se smjela kretati a da ih se ne optuži za grijeh, te ih je Hilda tukla pobožnom i čvrstom rukom. Danas bi je vjerojatno nazvali sadistom, no takvi su se tada skrivali pod skutima religije.

Kapetan Jansson nije bio kod kuće dovoljno često da bi vidio kako Hilda odgaja djecu, ali sigurno je naslućivao. No tipično je muški mislio da je odgoj djece ženska stvar, smatrajući da svoje očinske dužnosti ispunjava brinući se da djeca imaju krov nad glavom i hranu na stolu. Sve dok se jednom nije vratio kući i otkrio da je najmlađe dijete, Marta, tjedan dana hodala okolo sa slomljenom rukom. Hilda je izletjela van dok si rekao keks, a kapetan je kao pravi čovjek od akcije među ženama u okolici potražio pogodnu novu maćehu za svoju djecu. Na kraju je dobro izabrao. Nakon dva mjeseca oženio se iskonskom seljačkom kćeri Linom Mansdotter, a ona je djecu prihvatila kao da su njezina. Još su zajedno dobili sedmero njih, tako da je ovdje vjerojatno bilo prilično tijesno. Gleda li se pozorno, mogu im se pronaći tragovi. Sitni zarezi, rupice i izlizana mjesta. Posvuda po kući.«

»Kako to da je tvoj otac kupio kuću?«

»Braća i sestre s godinama su se razišli kao rakova djeca. Kapetan Jansson i njegova Lina, koji su se kroz godine vrlo zavoljeli, preminuše. Jedinu koji je ostao u kući, bio je najstariji sin Allan. On se nikada nije oženio, a kad je ostario, više se nije mogao sam brinuti za nju, pa ju je odlučio prodati. Tata se upravo vjenčao s majkom te su tražili kuću. Pričao je kako se u kuću zaljubio na prvi pogled. Nije oklijevao ni trenutka.

Kad je Allan tati prodao kuću, s njome mu je također predao povijest. Povijest kuće i povijest svoje obitelji. Rekao je da mu je važno da tata upozna ljude čije su noge izlizale stari drveni pod. Također je ostavio dokumente. Pisma koja je kapetan Jansson slao iz svih dijelova svijeta, najprije prvoj supruzi Idi, a kasnije Lini. Ostavio nam je i šibu kojom je Hilda kažnjavala djecu. Ta i dalje visi u podrumu. Anna i ja smo znale sići i dodirivati je kad smo bile male. Čule smo priče o Hildi i pokušavale smo si zamisliti kako hrapava šiba dere голу kožu. I žalile smo dječicu koja su kroz sve to prolazila.«

Erica pogleda Patrika, te nastavi:

»Valjda sad razumiješ zašto mi se srce kida pri pomisli na prodaju. Prodamo li je, više je nikada, ali nikada nećemo vratiti. Čin je neopoziv. Zlo mi dođe pri pomisli da će nekakvi bogati Stokholmljani nahrupiti ovamo, ispolirati pod, postaviti nove tapete sa školjkama i pužićima, a da ne pričam o panoramskom prozoru koji bi podigli na mjestu verande brže nego što ja stignem reći 'neukus'. Tko će mariti za oznake napravljene olovkom na

vratima smočnice gdje je Lina svake godine bilježila kako djeca rastu? Ili čitati pisma kapetana Janssona u kojima pokušava dočarati putovanja po južnim morima svojim suprugama koje jedva da su se makle dalje od svoje župe? Njihova bi se povijest izbrisala, a ova bi kuća postala tek... tek kuća. Kao bilo koja druga kuća. Lijepa, ali bez duše.«

Sad je blebetala, ali iz nekog joj je razloga bilo važno da je Patrik razumije. Pogledala ga je. On je netremice zurio u nju i njoj postane toplo od njegovog pogleda. Nešto se dogodi. Trenutak posvemašnjeg uzajamnog razumijevanja. I prije nego što je pojmila što se događa, Patrik je sjedio do nje. Nakon trenutka oklijevanja pritisnuo je svoje usne uz njene. Najprije je osjećala samo okus vina s njihovih usana, no potom je okusila i Patrika. Oprezno mu je otvorila svoje usne i osjetila kako vrh njegovog jezika traži njezin. Čitavo joj je tijelo bilo kao naelektrizirano.

Nakon nekoliko trenutaka postalo je neizdrživo, te Erica ustane, uzme ga za ruku i bez ijedne riječi odvede u spavaću sobu. Legli su na krevet, ljubili se i milovali, a zatim Patrik s upitnim pogledom krene otkopčavati njezinu haljinu na leđima. Ona se prešutno složi i stane otkopčavati dugmad njegove košulje. Odjednom se sjetila donjeg rublja koje je ranije odabrala. Nebesa znaju da ni hulahupke koje je nosila nisu zamamne i uzbuđujuće. Pitanje je samo kako da skine hulahupke i elastične gaće tako da ih Patrick ne vidi. Erica naglo sjedne.

»Oprosti, ali moram na zahod.«

Odjurila je u kupaonicu i manično se ogledala po prostoriji. Imala je sreće, hrpica čistog rublja koje još nije stigla pospremiti ležala je u košari. Ispetljala se iz uskih hulahupki i babljih gaća te ih bacila u prljavo rublje. Zatim je navukla bijele i tanke čipkaste gaćice koje su fino pristajale uz grudnjak. Ponovno je navukla haljinu preko stražnjice i pogledala se u zrcalu. Kosa joj je bila razbarušena i kovrčava, oči su sjajile kao u vrućici. Usne su joj bile crvenije nego obično i pomalo natekle od silnog ljubljenja, a ako sama smije takvo nešto izjaviti, baš je bila seksi. Bez elastičnih joj gaćica trbuh nije izgledao toliko ravan te ga je uvukla i izbacila prsa vraćajući se Patriku, koji ju je čekao na krevetu u istom položaju u kojem ga je i ostavila.

Sve su manje i manje odjeće imali na sebi, a sve je više toga bilo na podu. Prvi put nije bilo fantastično kao u ljubavnim romanima, tek mješavina jakih osjećaja i nelagodne svjesnosti kao u stvarnom životu. Tijela su im eksplozivno reagirala na dodire, no istodobno su bili itekako svjesni vlastite nagosti, nervozni zbog sitnih nedostataka, strepeći da ne ispuste kakve čudne zvukove. Bili su nespretni i nesigurni u to što drugo voli i ne voli. Nedovoljno sigurni u sebe da glasno kažu što misle, već su grlenim zvukovima davali do znanja što im se sviđalo, a što bi željeli drugačije. No

već je drugi put bilo bolje. Treći je put bilo sasvim prihvatljivo. Četvrti je put bilo vrlo dobro, a peti put fantastično. Zaspali su jedno uz drugo, a posljednje što je Erica osjetila prije nego što je usnula, bila je Patrikova zaštitnička ruka oko njezinih grudi, njegovi prsti isprepleteni s njezinima. Usnula je s osmijehom na usnama.

Glava mu se raspadala na komadiće. Usta su mu bila toliko suha da mu se jezik zalijepio za nepce, no u njima je vjerojatno bilo slina jer je pod obrazom osjetio mokru mrlju na jastuku. Imao je osjećaj kao da mu nešto pritišće kapke sprečavajući svaki njegov pokušaj da ih otvori, no uspio je nakon nekoliko napornih pokušaja.

Pred njim je ležalo otkrivenje. Erica je ležala na boku okrenuta prema njemu, a svijetla joj je kosa razbarušeno padala preko lica. Sudeći po dubokom, pravilnom disanju, i dalje je spavala. Jamačno je sanjala jer su joj trepavice podrhtavale, a kapci se lagano trzali. Patrik pomisli kako bi mogao ležati i promatrati je a da se nikad ne umori. Cijeli život ako treba. Trznula se u snu, no ubrzo nastavi pravilno disati. Doista, kao vožnja bicikla. I nije mislio samo na sam čin, već i na to kako je voljeti ženu. Tijekom najcrnijih dana i noći činilo mu se nemogućim da će opet ovako osjećati. Sada se činilo nemogućim da neće.

Erica se nemirno pokrene i on shvati da se budi. Nakon što se neko vrijeme i ona borila s umorom, otvorila je oči i on se još jednom iznenadi koliko su plave.

»Dobro jutro, spavalice.«

»Dobro jutro.«

Zbog osmijeha koji se proširio njezinim licem osjetio se kao milijunaš.

»Jesi li dobro spavao?«

Patrik pogleda na sjajne brojke budilice.

»Jesam, ta dva sata koja sam spavao bila su fantastična. Ali sati koje sam proveo budan prije toga bili su još ljepši.«

Erica se samo nasmije.

Patrik je bio uvjeren da ima zadah kao raspadajući leš, no svejedno se nije mogao suzdržati da je ne poljubi. Poljupci su postajali sve strasniji i sat vremena je proletjelo. Erica je nakon toga ležala na njegovoj ljevici i kažiprstom crtala krugove po njegovoj bradavici. Pogledala ga je.

»Jesi li jučer kad si stigao ovamo mislio da ćemo završiti ovdje?«

Razmišljao je nekoliko trenutaka prije nego što je odgovorio, položivši desnu ruku ispod glave.

»Nee, ne mogu reći da sam mislio. Ali sam se nadao.«

»Ja isto. Nadala se jesam, ali nisam baš mislila.«

Patrik pomisli da se osjeća hrabro, s Ericom pokraj sebe kao da se usuđivao učiniti bilo što.

»Jedina je razlika to što si se ti počela nadati relativno nedavno, nije li tako? A znaš li koliko sam se dugo ja nadao?«

Ona ga znatiželjno pogleda.

»Ne, koliko dugo?«

Patrik načini stanku radi boljeg efekta.

»Koliko me dugo pamćenje služi. Zaljubljen sam u tebe otkad znam za sebe.«

Sada kada je to izrekao naglas, mogao je i čuti kako ta istina zvuči.

Erica ga pogleda razrogačenih očiju.

»Šališ se! Hoćeš reći da sam ja hodala naokolo, uznemiravala se i brinula jesi li uopće zainteresiran za mene, a sad mi kažeš da sam ubrala zreli plod koji je pao s drveta. Samo sam se poslužila, dakle.«

Govorila je šaljivim tonom, ali njegove su je riječi ipak malo pogodile.

»Nije da sam čitav život zbog toga živio u celibatu i emocionalnoj pustinji. Naravno da sam bio zaljubljen i u druge, u Karin na primjer. Ali ti si oduvijek bila posebna. Osjetio bih nešto svaki puta kada bih te vidio.«

Stisnutom je šakom označio mjesto iznad srca. Erica mu uzme šaku, poljubi je i stavi na svoj obraz. Gesta mu je rekla sve.

Jutro su iskoristili da se upoznaju. Patrikov odgovor na pitanje što ga najviše zanima, izazvao je Ericin frustrirani urlik.

»Neeeee! Ne još jedan ovisnik o sportu! Zašto, ali zašto ne mogu naći tipa koji je dovoljno pametan da skuži kako je skroz okej ganjati loptu preko travnjaka — ako imaš pet godina! Ili koji se ne zapita zašto je za čovječanstvo važno to što netko može preskočiti letvicu na dva metra.«

»Dva četrdeset i pet.«

»Što dva četrdeset i pet?« reče Erica tonom koji je davao do znanja da nije pretjerano zainteresirana za odgovor.

»Sotomayor, on skače najviše na svijetu, dva četrdeset i pet. Žene skaču dva metra.«

»Da, da, da, svejedno.«

Sumnjičavo ga je pogledala.

»Imaš Eurosport?

»Da!«

»I Canal+, ali ne zbog filmova, već zbog sporta?«

»Da.«

»TV1000 iz istog razloga?«

»Da. Ali da budem skroz iskren, TV1000 imam iz dva razloga.«

Erica ga veselo udari po prsima.

»Jesam li nešto zaboravila?«

»Jesi, treći program prenosi mnogo sporta.«

»Moram reći da mi je radar za zaluđenike sportom jako dobro razvijen. Prije koji tjedan provela sam večer kod prijatelja Dana gledajući hokejašku utakmicu na olimpijskom turniru. Jednostavno ne razumijem zašto je zanimljivo gledati kako ljudi u podstavljenim oklopima ganjaju ono malo crno čudo.«

»Što je ipak zabavnije i produktivnije nego dane provoditi u trku kroz prodavaonice odjećom.«

Erica je nabrala nos i umjesto odgovora na taj, ničime izazvani napad na najveći porok u njezinom životu, napravila ružnu grimasu. Potom je vidjela kako su mu oči zablistale.

»Kvragu.«

Uspravio se u krevetu.

»Molim?«

»Kvragu, dovraga i bestraga, stotinu mi vampira i darkvudskih bubnjeva.«

Erica ga je gledala razrogačenih očiju.

»Kako sam, u vražju mater, zanemario takvo što?«

Stisnutom se šakom nekoliko puta udario po čelu.

»Halo, i ja sam tu! Možeš li mi reći o čemu govoriš?«

Erica je demonstrativno mahala rukama njemu pred očima. Patrik se na trenutak pogubio kad je vidio kako joj zbog tog pokreta poskakuju nage grudi. Potom iskoči iz kreveta nag kao novorođenče i sjuri se niza stube. Vratio se s nekoliko novina u ruci, sjeo na krevet i manično stao listati. Erica je odustala, promatrajući ga sa zanimanjem.

»Aha!« uzvikne Patrik pobjednički. »Koja sreća da nisi pobacala stare TV-priloge!«

Mahao je novinama pred Ericom.

»Švedska protiv Kanade!«

I dalje šuteći, Erici je bilo dosta da upitno podigne obrve.

Patrik joj nestrpljivo pokuša objasniti.

»Švedska je pobijedila Kanadu na Olimpijskim igrama. U petak dvadeset i petog siječnja. Na četvrtom programu.«

Ona ga je i dalje gledala ništa ne shvaćajući. Patrik uzdahne.

»Sve su redovne emisije bile otkazane zbog utakmice. Anders se kući nije mogao vratiti kad su počeli 'Različiti svjetovi' jer je serija bila otkazana. Shvaćaš li sad?«

Erici polako sine što joj je govorio. Anders više nije imao alibi. Iako je bio labav, policija teško da ga je mogla zanemariti. Sada su na temelju postojećeg materijala opet mogli privesti Andersa. Patrik zadovoljno kimne kad je vidio da je Erica shvatila.

»No ti ne vjeruješ da je Anders ubojica?« reče Erica.

»Iskreno, ne. Ali i ja povremeno znam pogriješiti, makar razumijem da ti je teško u to povjerovati.« Namigne joj. »A osim toga, ako se ne varam, ruku bih u vatru dao da Anders zna mnogo više nego što nam je ispričao. Sada smo u prilici da ga jače stisnemo.«

Patrik je tražio svoju odjeću po spavaćoj sobi. Ležala je posvuda, ovdje i ondje, ali uzbunilo ga je što je na sebi još imao čarape. Na brzinu je navukao hlače, nadajući se da ih Erica u vrelini noći nije primijetila. Teško je izgledati kao bog seksa ako nosiš bijele čarape sa znakom sportskoga kluba u Tanumshedeu.

Odjednom je shvatio da ne smije gubiti vrijeme te se nespretno na brzinu odjenuo. Košulju je zakopčao pogrešno, opsovavši kad ju je morao nanovo raskopčati. Patrik je odmah uvidio kako bi se njegov prenatrpani odlazak mogao protumačiti, te sjedne na rub kreveta, uzme Ericine ruke u svoje i pogleda je duboko u oči.

»Žao mi je što ovako jurim, ali moram. Samo hoću da znaš da mi je ovo bila najljepša noć u životu i da ne mogu dočekati ponovno te vidjeti. Želiš li da se opet vidimo?«

Što god je nastalo između njih i dalje je krhko i lomno te on zadrži dah iščekujući njezin odgovor. A ona tek kimne.

»Onda ću se vratiti čim završim s poslom, može?«

Erica opet kimne. On se nagne i poljubi je.

Kad je izlazio, ona je sjedila u krevetu privučenih koljena i labavo omotana plahtom. Sunce je sjajilo kroz maleni okrugli prozor na kosom krovu, stvarajući iluziju aureole oko njezine plavokose glave. Najljepši prizor što ga je u životu vidio.

***

Mokri je snijeg tvrdoglavo natapao njegove tanke koledžice. Cipele su mu bile prikladnije za ljetno vrijeme, no alkohol je učinkovito sprečavao hladnoću. Nije dvojio što kupiti ako mora birati između zimskih cipela i litre rakije.

Zrak je te srijede ujutro bio vrlo čist i svjež, a svjetlost tako slabašna da je Bengt Larsson u prsima osjetio nešto što već dugo nije iskusio. Osjećaj koji ga je panično podsjećao na spokoj. Zapitao se što je to ovo obično jutro skrivalo kad je moglo pobuditi takve rijetke osjećaje. Zastao je i zatvorenih očiju udahnuo jutarnji zrak. Eh, da mu je život ispunjeniji ovakvim jutrima.

Točno je znao na kojem je raskrižju pogrešno skrenuo. Koje je dana skrenuo u nesretnom smjeru. Čak je znao i u koliko sati. A imao je sve preduvjete. Nikakvog zlostavljanja nije bilo. Niti siromaštva, gladi ili pomanjkanja emocija u obitelji. Kriviti je mogao jedino svoju glupost i preveliku vjeru u vlastitu jedinstvenost i nedodirljivost. A naravno da je bila i jedna djevojka posrijedi.

Imao je sedamnaest i često se družio s djevojkama. No ta je bila posebna. Maud, raskošno plavokosa i hinjeno sramežljiva. Svirala je po njegovom egu kao po fino ugođenoj violini. »Molim te, Bengt, ja moram imati...« »Molim te, Bengt, ne bi li mi htio kupiti...« Držala ga je na uzdi, a on ju je poslušno slijedio. Nikad joj nije bilo dosta; štedio je sav novac koji bi

zaradio kako bi joj kupio finu odjeću, parfeme, što god bi pokazala prstom. No kao da bi zaboravila što je tražila čim bi to dobila i molila je iduće kao da je jedino ta stvar može usrećiti.

Maud je bila poput groznice u njegovoj krvi. Nije ni primijetio kako se kolo zaokrenulo sve brže, sve dok jednog dana više nije znao što je gore, a što dolje. Kad je napunio osamnaest, Maud je odlučila da će se ona s njime voziti jedino u cadillacu kabrioletu. Automobil je koštao više od njegove godišnje plaće, te se noćima prevrtao budan po krevetu razmišljajući kako da namakne novac. A dok je bio na mukama, Maud se durila i sve mu biranijim riječima davala da znanja da na ovome svijetu postoje drugi koji će je tretirati kako zaslužuje, ako već on ne želi. Tada je njegovim budnim tjeskobnim noćima zavladała ljubomora i na kraju više nije mogao izdržati.

Dana 10. rujna 1954. u točno četrnaest sati s najlonskom čarapom preko glave ušao je u banku u Tanumshedeu naoružan starim očevim vojnim pištoljem. Sve je pošlo po zlu. Osoblje u banci žurno je pobacalo novac u torbu koju je ponio sa sobom, ali ni približno brzo koliko se nadao. A jedan ga je od klijenata, otac jednog od njegovih školskih drugova, prepoznao unatoč čarapi. Niti sat vremena poslije posjetila ga je policija, pronašavši torbu s novcem ispod kreveta u njegovoj sobi. Bengt nikada neće zaboraviti izraz na licu svoje majke. Ona je već dugo vremena mrtva, ali njezine ga oči kroz tjeskobu alkohola i dalje proganjaju.

Tri godine zatvora uništile su svaku nadu za budućnost. Kad je izašao, Maud već odavno nije bilo. Nije znao kamo je nestala, a nije ni mario. Stari su mu prijatelji odavna radili i osnovali obitelji, a s njime nisu htjeli imati posla. Njegov je otac poginuo u nesreći dok je on služio kaznu, te se uselio k majci. Skrušeno je pokušavao pronaći posao, ali odbili su ga kamo god da bi došao. Nitko ga nije htio zaposliti. Na kraju su ga svi ti proganjajući pogledi natjerali da budućnost potraži na dnu čaše.

Za nekoga tko je odrastao u sigurnosti malenog naselja gdje se svi međusobno pozdravljaju na ulici, izopćenje je boljelo kao fizički udarci. Pomišljao je iseliti se iz Fjallbacke, ali kamo? Lakše je bilo ostati i utopiti se u blaženom alkoholu.

Anders i on su se odmah našli. S gorkim bi si osmijesima znali reći da su dva stara jadnička. Bengt je prema Andersu gajio svojevrsnu očinsku privrženost, te je zbog njegove sudbine žalio više nego zbog svoje. Često je priželjkivao da može promijeniti Andersov život, no kako ni sam nije odolijevao zavodničkom pjevu alkohola, znao je koliko je nemoguće odvojiti se od zahtjevne ljubavnice kao što je piće. Ona je tražila sve, a nije davala ništa. Jedino što su mogli, bilo je da se družu, pružajući si tako potrebno zrno utjehe.

Staza do Andersovog ulaza bila je pomno očišćena od snijega i posuta pijeskom tako da nije morao oprezno gaziti iz straha da ne padne i razbije bocu u unutarnjem džepu, kao što se dogodilo mnogo puta te oštre zime kad je glatki led pokrивao put sve do stuba.

Dva su mu kata do Andersovog stana uvijek predstavljala veliki izazov jer nije bilo dizala. Više je puta zastao da dođe do daha, a dvaput je iskoristio priliku da iz boce gucne kako bi se osnažio. Pred Andersovim je vratima već soptao, naslonivši se na prag kako bi malo došao k sebi prije nego što otvori vrata, koja Anders nikada nije zaključavao.

U stanu je bilo tiho. Možda Anders nije bio kod kuće? Kad je spavao, onesviješten od alkohola, njegovo bi se duboko disanje i teško hrkanje čuli već na ulazu. Bengt pogleda u kuhinju. Tamo nije bilo nikoga, jedino uobičajena kolonija bakterija. Vrata kupaonice bila su širom otvorena, a i tamo je bilo prazno. Kad je zaokrenuo iza ugla, osjeti neugodu u truhu. Prizor u dnevnoj sobi natjera ga da se sledi. Boca koju je držao u ruci muklo padne na pod, ali se ne razbije.

Najprije je vidio stopala koja su lebdjela nesputano iznad poda. Gola su se lagano klatila naprijed, natrag. Anders je imao hlače, ali gornji mu je dio tijela bio nag. Glava mu je visjela pod čudnim kutom. Lice je bilo nateklo i bezbojno, a jezik kao prevelik za usta jer je iz njih djelomično virio. Najtužniji prizor što ga je Bengt ikada vidio. Okrenuo se i polagano izašao iz stana, najprije pokupivši bocu s poda. Pipao je naslijepo tražeći nešto za što bi se prihvatio, ali je pronašao jedino prazninu. Uhvatio se za jedini pojas za spašavanje koji je poznao. Sjeo je na prag Andersovog stana, prinio bocu ustima i zaplakao.

***

Čisto je sumnjao da u krvi ima zakonitu razinu promila alkohola, ali Patrik se trenutno time slabo zamarao. Za svaki je slučaj vozio nešto sporije nego obično, no kako je istodobno birao različite brojeve na svom mobilnom uređaju i razgovarao, teško da je pridonosio sigurnosti u prometu.

Najprije je nazvao Četvrti program gdje su mu potvrdili da su »Različiti svjetovi« dvadeset i petoga bili otkazani zbog hokeja. Potom je nazvao Mellberga, koji se, nimalo neočekivano, zbog novosti razgalio, zahtijevajući od njega da odmah privede Andersa. Trećim je pozivom dogovorio potrebno pojačanje te se uputio ravno prema stambenom kompleksu gdje je Anders živio. Jenny Rosen je vjerojatno pobrkala dane. Nimalo neuobičajena pogreška kod svjedoka.

Usprkos uzbuđenju zbog mogućeg obrata u slučaju, nije se baš mogao usredotočiti na zadatak. Misli su mu stalno letjele na Ericu i prošlu noć.

Shvatio je da se glupo smije od uha do uha, a ruke kao da su mu same od sebe lupkale po volanu. Okrenuo je radio na stanicu sa starim hitovima, Aretha Franklin pjevala je »Respect«. Veseli je zvuk motowna savršeno odgovarao njegovom raspoloženju i on pojača do daske. Refren je pjevao iz svega glasa, plešući koliko je u sjedećem položaju mogao. Vjerovao je da pjeva prilično dobro, sve dok nije izgubio prijem i čuo svoj vlastiti glas kako vrišti »R.E.S.P.E.C.T.«. Nimalo milozvučno.

Cijela se protekla noć doimala kao snolika opijenost, što nije ovisilo samo o vinu koje su popili. Kao da se nad sate noći nadvila kakva koprena ili izmaglica emocija, ljubavi i erotike.

Nevoljko se prisilio odagnati misli na proteklu noć skrenuvši na parkiralište kod stambenih zgrada. Pojačanje je na mjesto stiglo neuobičajeno brzo. Mora da su bili u blizini. Vidio je dva policijska automobila s upaljenim svjetlima i namrštio čelo. Naravno da su pogrešno shvatili njegove upute; tražio je jedan automobil, a ne dva. Kad se približio, iza policijskih je automobila spazio vozilo Hitne pomoći. Nešto nije bilo u redu.

Prepoznao je Lenu, plavokosu policajku iz Uddevalle, te joj je prišao. Ona je razgovarala na mobitel, no završila je kad se približio. Rekla je »bok« i pospremila telefon u futrolu koju je pričvrstila oko pojasa.

»Zdravo, Patrik.«

»Bok, Leno. Što se dogodilo?«

»Jedan od lokalnih pijanaca pronašao je Andersa Nillsona obješenog u stanu.«

Pokazala je glavom prema ulazu. Patriku se sve sledi u želucu.

»Niste valjda dirali nešto?«

»Pa, što ti kvragu misliš o nama? Upravo sam razgovarala sa središnjicom u Uddevalli, poslat će ekipu da pregledaju mjesto zločina. Razgovarali smo i s Mellbergom, mislila sam da te on poslao.«

»Nije, ionako sam bio na putu ovamo da privedem Andersa na još jedno saslušanje.«

»Ali čula sam da ima alibi?«

»I mi smo isto mislili da ima, ali oborili smo ga, pa sam ga upravo htio opet privesti.«

»Koje sranje. Pa što misliš da onda ovo znači? Hoću reći, vjerojatnost da odjednom u Fjallbacki postoji više ubojica praktički je nemoguća, znači da ga je najvjerojatnije ubila ista osoba koja je ubila Alex Wijkner. Imate li uopće drugih osumnjičenika osim Andersa?«

Patrik se premještao s noge na nogu. Istina je da je ovaj čin promijenio čitav slučaj, ali on još nije bio spreman izvući iste zaključke kao Lena, da je Andersa ubila ista osoba koja je Alex lišila života. Naravno da je statistički nemoguće da ovdje, gdje se ubojstva događaju jednom u nekoliko desetljeća, sada odjednom haraju čak dvojica ubojica, no on još nije htio isključiti nemoguće.

»Možemo gore da bacim pogled, a ti mi dotle prepričaj što znaš. Odakle je, na primjer, pristigla prijava?«

Lena krene prva, te uđu u zgradu.

»Kao što sam rekla, pronašao ga je jedan od njegovih prijatelja alkoholičara, Bengt Larsson. Jutros je došao do Andersa kako bi počeli piti kad i svi drugi započinju dan. Bengt običava samo tako upasti, što je učinio i danas. Ušavši u stan pronašao je Andersa kako visi u dnevnoj sobi, obješen o uže pričvršćeno za kuku na koju se vješa luster.«

»Je li odmah prijavio?«

»Pa i nije. Sjeo je na prag i stao utapati tugu u boci votke, sve dok kraj njega nije prošao susjed koji je zastao i upitao što se dogada. Tada mu je ispričao što se zbilo, a susjed je pozvao policiju. Bengt Larsson je suviše pijan za normalno saslušanje, upravo sam ga spakirala put ćelije za otrežnjenje.«

Patrik se zapitao zašto ga Mellberg nije nazvao i izvijestio o svim tim zbivanjima, no pomirio se sa stanjem stvari zadovoljivši se objašnjenjem da su inspektorovi putovi nedokučivi.

Patrik je prekoračivao dvije stube odjednom i pretekao Lenu. Vrata su bila širom otvorena kad su stigli na treći kat te je vidio ljude kako se kreću po stanu. Jenny je stajala na vratima svoga stana pridržavajući Maxa. Kad im je Patrik prišao, Max mu je razdragano mahnuo svojim bucmastim ručicama i široko se nasmijavši pokazao svoje zubiće.

»Što se dogodilo?«

Jenny ga je čvršće prihvatila jer je mališan činio sve u svojoj moći kako bi joj se oteo iz naručja.

»Još ne znamo. Anders Nilsson je mrtav, no više od toga ne znamo. Ti nisi čula ili vidjela štogod neobično?«

»Ne, ne mogu se sjetiti ničeg posebnog. Sjećam se jedino da je susjed iz stana pored počeo razgovarati s nekim na stubištu, a onda su uz posvemašnju galamu stigli policajci i Hitna pomoć.«

»Ali ništa se posebno nije dogodilo ranije danas ili sinoć, možda jučer navečer?«

Patrik je nastavio loviti u mutnom.

»Neee, ništa.«

Patrik je za sada pusti na miru.

»Okej, hvala na pomoći, Jenny.«

Nasmiješio se Maxu i dao mu da ga uhvati za kažiprst, što je Maxu očigledno bilo zabavno gotovo do granice hysterije jer se smijao kao da će se ugušiti. Patrik nevoljko izvuče prst i unatraške krene prema Andersovom stanu, mašući Maxu i pozdravljajući ga, gugutajući kao beba.

Lena ga je čekala na vratima stana sa zadirkujućim smiješkom na usnama.

»I ti bi jednog svog, je l'da?«

Patrik na svoj užas shvati da se zacrvenio, od čega se Lena još šire nasmiješila. Promumljao je nešto nerazumljivo umjesto odgovora. Ona prva uđe u stan, dobacivši mu preko ramena: »Znaš, trebaš samo reći. Ja sam slobodna i neudana, a biološki mi sat otkucava toliko jako da jedva mogu zaspati.«

Patrik je znao da se šali, Lena se običavala šaliti tako da flertuje, no svejedno se još jače zacrvenio. Nije joj odgovorio, a kad su stupili u dnevnu sobu, osmijesi su im isparili s lica.

Netko je prerezao uže o koje je Anders bio obješen i tijelo mu je ležalo na podu. Ravno iznad njega visio je ostatak užeta, odrezan desetak centimetara od kuke za svjetiljku. Ostatak je u omći bio omotan oko Andersovog vrata te je Patrik mogao vidjeti tamnocrvenu crtu na vratu gdje je uže našuljalo kožu. Kod mrtvaca mu je najteže padala neprirodna boja lica; gušenje bi prouzrokovalo gadnu plavoljubičastu boju, od koje je žrtva izgledala prilično čudno. Debeli je, nabrekli jezik što je virio između usana također prepoznao kao uobičajenu pojavu kod žrtava gušenja ili davljenja. Premda je njegovo iskustvo sa žrtvama ubojstava u najmanju ruku ograničeno, policija se svake

godine nagleda samoubojstava, a on je tijekom svoje karijere skinuo tri obješenika.

No kad se ogledao po dnevnoj sobi, jasno je zaključio da se ova scena razlikuje od samoubojstava vješanjem s kojima se ranije susreo. Nema šanse da se Anders popeo i stavio glavu u omču. U blizini nema ni stolica ni stolova. Anders je lebdio usred sobe kao stravičan ljudski mobil.

Nenaviknut nalaziti se na mjestu zločina, Patrik je oprezno obilazio tijelo u širokim krugovima. Andersove su oči bile otvorene, ukočeno zureći ravno u zrak. Patrik je bio prisiljen sagnuti se i zaklopiti ih. Znao je da ne smije dirati tijelo prije dolaska sudskog liječnika, tijelo se zapravo ne bi smjelo ni skinuti, ali zbog tog je praznog pogleda bio na rubu živaca. Oči kao da su ga slijedile.

Primijetio je da je soba izgledala neuobičajeno hladno i da su sa zidova poskidane sve slike. Ostale su samo ružne naznake mjesta na kojima su visjele. Inače je soba bila jednako neuredna kao i prošli put kad je bio ovdje, no slike su je nekako osvjetljavale. Andersovom su domu zbog kombinacije prljavštine i ljepote davale dekadentni štih. Sada je soba bila samo neuredna i gnusna.

Lena je neprestano razgovarala na mobitel. Nakon razgovora u kojem je Patrik razaznavao samo njezine jednosložne odgovore, ponovno je zaklopila svoj Ericsson i okrenula se k njemu.

»Dobit ćemo pojačanje, sudske medicinske vještake. Upravo su krenuli iz Goteborga. Ne smijemo ništa dirati. Predlažem da za svaki slučaj pričekamo vani.«

Izašli su u hodnik, a Lena oprezno zatvori vrata i zaključa ih ključem što ga je pronašla s unutarnje strane brave. Izašli su na sveprožimajuću studen, polako tapkajući na mjestu.

»A gdje je Janne danas?«

»Boboduje.«

»Boboduje?«

»Brine o bolesnom djetetu. BOBoD. Zahvaljujući redukciji osoblja, nitko nije mogao uskočiti u kratkom roku pa sam morala otići sama kad je stigla dojava.«

Patrik odsutno kimne. Sklon je složiti se s Lenom. Mnogo je naznaka da traže jednog te istog ubojicu. Prebrzo je zaključivanje svakako opasna odlika loših policajaca, no vjerojatnost da su u seocetu dvojica ubojica bila je

praktički zanemariva. Uzme li se u obzir da su žrtve povezane, vjerojatnost se dodatno smanjuje.

Putovanje iz Goteborga potrajat će najmanje sat i pol, a vjerojatnije dva, te su Patrik i Lena sjeli u njegov automobil da se sklone s hladnoće i upalili grijanje. Uključili su i radio te su duge časove proveli šuteći, slušajući veselu pop-glazbu koja je bila dobrodošao kontrast razlogu njihovog čekanja. Nakon sat i četrdeset minuta vidjeli su kako dva policijska automobila ulaze na parkiralište te su izašli da pozdrave pojačanje.

***

»Ali, dragi Jane, zašto ne bismo kupili vlastitu kuću? Vidjela sam jednu na Badholmenu koja je na prodaju. Zašto se ne bismo odvezli i pogledali je? Pogled koji se pruža iz nje fantastičan je, a dobili bismo i kućicu za čamce. Molim te.«

Lisin ga je cendravi glas iritirao do iznemoglosti. U ovome trenutku, ali i u posljednje vrijeme. Bilo bi mnogo ugodnije biti oženjen njome da je imala pameti držati gubicu zatvorenom i izgledati lijepo. U posljednje vrijeme nije mislio ni da su njezine čvrste, jedre grudi i okrugla stražnjica vrijedne muke. Učestalo bi zanovijetala te je u trenucima poput ovoga zažalio što se dao nagovoriti na vjenčanje.

Lisa je radila u »Crvenoj zmiji« u Grebbestadu kad ju je prvi puta zapazio. Svi su dečki iz društva doslovce slinili zbog njenog dubokog dekoltea, a on je odmah tamo odlučio da će je imati. Obično je dobivao što je želio, pa ni Lisa nije bila iznimka. Nije izgledao loše, no presudno je bilo to što se predstavio kao Jan Lorentz. Spomen njegovog prezimena u ženama bi budio zanimanje, a potom bi ih on jednostavno ubrao kao poljsko cvijeće.

U početku je bio opsjednut Lisinim tijelom. Nije je se mogao nasititi, uspješno zaklapajući uši da ne čuje priglupе komentare koje je bacala svojim piskavim glasom. Ljubomorni pogledi drugih muškaraca, kad bi se negdje pojavio s njome, također su pridonijeli njezinoj privlačnosti. Njezini su sitni nagovještaji da bi je mogao učiniti čestitom ženom u početku padali na jalovo tlo, i da budemo iskreni, njezina je priglupost počela nagrizati rubove njezine privlačnosti, no zamisli da se njome vjenča presudilo je i učinilo je neodoljivom Nellyno snažno neslaganje. Lise se gnušala čim ju je upoznala, ne propuštajući priliku da se izjasni o tome. Djetinjasta želja da se iskaže buntovnim dovela ga je u sadašnji položaj te je proklinjao vlastitu glupost.

Lisa je pućila usne ležeći na trbuhu na njihovu velikom bračnom krevetu. Bila je naga, dajući sve od sebe da izgleda zavodnički, no njega to više nije diralo. Znao je da ona očekuje odgovor.

»Dobro znaš da se od majke ne možemo odseliti. Nije zdrava i ne može sama voditi ovako veliko kućanstvo.«

Okrenuo je leđa Lisi i pred velikim zrcalom njezina toaletnog stolića vezao kravatu. Vidio ju je kako se razdraženo mršti. Nije joj to pristajalo.

»Zašto ta stara svraka nema toliko pameti da ode u kakav fini, lijepi dom, umjesto da je na teret svojoj obitelji? Ne razumije li da mi imamo pravo na vlastiti život? Nego ne, mi moramo paziti na babu i danju i noću. A kakve koristi njoj što sjedi na svojim novcima? Kladim se da uživa što se mi ponižavamo i što moramo puzati kako bismo pokupili mrvice koje baca sa svog stola. Ne razumije li koliko mnogo ti radiš za nju? Dirinčiš u poduzeću, a ostatak vremena izigravaš njezinu dadilju. A baba nam u znak zahvalnosti ne može dati najbolje sobe u kući, nego stanujemo u podrumu dok se ona gore razvlači po salonima.«

Jan se okrene i hladno pogleda svoju suprugu.

»Nisam li ti već rekao da o mojoj majci ne govoriš na taj način.«

»Tvojoj majci.« Lisa frkne kroz nos. »Ne zamišljaš si valjda da ona na tebe gleda kao na sina, Jane. Njoj nikada nećeš biti ništa više od humanitarne pomoći. Da joj voljeni Nils nije nestao, već bi ti odavno naglavačke izletio odavde. Ti si tek pričuvno rješenje, Jane. Tko bi joj drugi inače takoreći besplatno robovao od jutra do sutra? Jedino što imaš, to je obećanje da ćeš jednom kad ona odapne dobiti sav novac. Kao prvo, stara će živjeti najmanje sto godina, a kao drugo, novac je sigurno zavjetovala kakvom domu za pse lualice pa nam se smije iza leđa. Ponekad si dozlaboga glup, Jane.«

Lisa se okrenula na leđa, proučavajući svoje fino manikirane nokte. Jan je hladnokrvno zakoračio prema krevetu na kojem je ležala. Čučnuo je, omotao njezinu plavu kosu koja je visjela preko ruba kreveta oko svoje šake i polako je vukao sve jače i jače dok se ona nije izobličila od boli. Svoje je lice približio njezinom i tiho prosiktao: »Da me nikada, ali više nikada nisi nazvala glupim. I vjeruj mi, novac će jednoga dana biti moj. Jedino je pitanje hoćeš li ti biti ovdje dovoljno dugo da možeš uživati u njemu.«

Sa zadovoljstvom je vidio kako joj je u očima zasjala iskrica straha. Njezin je glupi, ali primitivno prepredeni mozak procesuirao informacije i zaključio da je došlo vrijeme za promjenu taktike. Ispružila se na krevetu, napućila usne i poklopila grudi rukama. Kažiprstima je polako kružila oko bradavica dok se nisu stvrdnule i kao mačka zaprela:

»Oprosti, Jane, baš sam blesava. Znaš kakva sam. Ponekad zinem a da ne promislim. Što mogu učiniti da se iskupim?«

Sugestivno je cuclala jedan kažiprst milujući se dolje.

Jan osjeti kako mu tijelo nesvjesno reagira, te odluči da od nje još ipak može imati nekakve koristi. Pa opet razveže kravatu.

***

Mellberg si je zamišljeno češkao prepone ni ne primijetivši izraze zgađenosti koje je gesta izazvala na licima okupljenih. Danas je čak obukao i odijelo, malčice preusko, što je pripisao nekom lijenčini na kemijskom čišćenju koji je previše povisio temperaturu. Nije se ni trebao vagati kako bi si potvrdio da se nije udebljao ni grama otkad je izašao s Visoke policijske škole. Smatrao je stoga da je kupnja novog odijela bacanje para jer je dobra kvaliteta bezvremenska. Što će on kad idioti u kemijskoj ne znaju svoj posao.

Nakašljao se da skrene pozornost okupljenih. Razgovor i struganje stolicama odmah prestanu i svi se pogledi okrenu prema njemu koji je sjedio za svojim pisaćem stolom. Donijeli su svoje stolice i u polukrugu sjeli ispred njega. Mellberg ih je u tišini promatrao svečanog lica. U ovom trenutku kanio je uživati koliko je mogao. Namrštenog je čela primijetio da Patrik izgleda grozomorno umorno. Osoblje svakako svojim slobodnim vremenom raspolaže kako želi, ali s obzirom na to da je sredina radnog tjedna, možda ne bi bilo loše da od njih zahtijeva umjerenost u piću i feštanju. Mellberg je učinkovito potisnuo sjećanje na pola boce žestice koja ja završila u njegovom grlu protekle večeri. Nikako ne smije zaboraviti porazgovarati s mladim Patrikom vezano uz politiku konzumiranja alkohola.

»Kao što već znate, u Fjallbacki se dogodilo još jedno umorstvo. Vjerojatnost da postoji više ubojica vrlo je mala i zato vjerujem da možemo poći od pretpostavke da je ubojica Alex Wijkner također ubio i Andersa Nilssona.«

Uživao je u zvuku vlastitoga glasa, kao i u ushićenju i zanimanju koje je čitao na licima ispred sebe. Sad je u svome elementu. Rođen je da se ovime bavi.

Mellberg nastavi: »Andersa Nilssona jutros je pronašao Bengt Larsson, jedan od alkoholičarskih mu kolega. Objješeno je, a prema preliminarnim podacima iz Goteborga, visio je barem od jučer. Polazimo od te hipoteze dok ne primimo točnije izvješće.«

Volio je kako riječ hipoteza teče po jeziku. Okupljeni ispred njega bili su malobrojni, ali u njegovoj ih je mašti bilo mnogostruko više i svi su bili nevjerojatno zainteresirani. I svi su čekali njegove zapovijedi i slušali njega kako govori. Zadovoljno se ogledao uokolo. Annika je revno pisala na prijenosnom računalu, naočala nisko na nosu. Na svoje je poprilične obline

odjenula pristali žuti sako s pripadajućom suknjom i on joj namigne. Za sada dosta. Da je ne razmazi. Pored nje je sjedio Patrik, koji je izgledao kao da će svakog časa pasti sa stolca. Kapci su mu bili teški, a oči što su se nazirale ispod njih crvene i natečene. Doista će prvom prilikom morati porazgovarati s njime. Od podređenih je naposljetku morao zahtijevati barem minimum profesionalnosti.

Osim Annike i Patrika, policijska je postaja u Tanumshedeu brojila još trojicu zaposlenika. Gosta Flygare je bio najstariji u postaji te se svom silom trudio raditi što je manje moguće dok ne ode u mirovinu, znači još koju godinicu. Nakon toga će sve svoje vrijeme posvetiti najvećoj strasti - golfu. Igrati je počeo prije deset godina kad mu je supruga preminula od raka, a vikendi se odjednom učinili preduгим i pustim. Sportom se ubrzo zarazio, te je sada na svoj posao, za koji ni inače nije bio pretjerano zainteresiran, gledao kao na oduzimanje vremena koje bi mogao provesti na terenu.

Premda je plaća bila mršava, uspio je sa strane staviti dovoljno kako bi kupio stančić na španjolskoj obali. Uskoro će ljetne mjesece provoditi igrajući golf u Švedskoj, a ostatak godine na terenima u Španjolskoj. No mora priznati da su ga ova ubojstva konačno nakon duljeg vremena zaintrigirala. Doduše nedovoljno da radije ne bi mislio na osamnaest rupa kad bi mu studeno vrijeme dopustilo igrati.

Do njega je sjedio najmlađi član ekipe. Martin Molin u svima je donekle budio očinske ili majčinske osjećaje, te su mu u poslu pomagali a da on to nije primjećivao. Davali su mu zadatke koje bi i dijete riješilo, izmjenjujući se u ispravljanju njegovih izvještaja prije nego što bi dospjeli na Mellbergov stol.

Visoku policijsku školu završio je prije nepunih godinu dana i svi su se najprije čudili kako je, s obzirom na stroge uvjete primanja, uspio tamo upasti, a zatim i kako ju je uspio završiti. No Martin je bio velikog srca i ljubazan te su usprkos njegovoj naivnosti, zbog koje je bio posve nepogodan za policijski posao, rezonirali da u Tanumshedeu ne može učiniti mnogo štete, rado mu pomažući prebroditi teškoće. Posebno je bio prirastao Annikinom velikom srcu, a ona je ponekad svoje osjećaje, na opće zadovoljstvo, iskazivala spontano ga privlačeći na svoje raskošne grudi i svojski ga grleći.

Lice bi mu se tada zacrvenjelo poput njegove riđe kose i crvenih pjegica. No Anniku je obožavao i mnoge je večeri proveo kod nje i njezinog supruga tražeći savjet zbog nesretne ljubavi. A nesretno je zaljubljen bio uvijek. Zbog svoje je ljubavnosti i naivnosti neodoljivo privlačio žene koje su muškarce jele za večeru, a ostatke ispljunule. No Annika ga je uvijek saslušala, krpajući ostatke njegovog samopouzdanja, puštajući ga potom

nazad u svijet i nadajući se da će jednog dana pronaći ženu koja će znati cijeliti zlatnog muškarca koji se skrivao pod pjegavom vanjštinom.

Posljednji je član skupine ujedno i najneomiljeniji. Ernst Lundgren bio je dupelizac najgore vrste, nikada ne propuštajući priliku istaknuti svoje zasluge, rado na štetu drugih. Nitko se nije čudio što je i dalje bio neoženjen. Teško da bi ga se moglo nazvati privlačnim, a iako su i ružniji muškarci od njega pronašli bračne družice zbog svoje ugodne osobnosti, Ernstu je nedostajao i taj atribut. Zato je živio sa svojom starom majkom na seoskom imanju deset kilometara južno od Tanumshede. Kolale su glasine da je njegova majka imala svoje prste kada mu je otac, u kraju na zlu glasu zbog sklonosti alkoholu i agresivnom ponašanju, pao sa sjenika ravno na vile. No otada je prošlo mnogo godina, a glasine se lako šire kad ljudi nemaju pametnijeg posla. Jedina je istina da samo jedna majka može voljeti Ernsta i njegove vjeveričje zube, pramenastu kosu, velike uši, koleričnu ćud i samohvalu. Oči su mu bile prikovane za Mellbergove usne kao da se iz njih prosipa biserje, te nije propuštao priliku da razdraženo ušutkuje ostale ako bi se usudili proizvesti ma i najmanji zvuk tijekom Mellbergovog nastupa. Sada je revno dignuo ruku poput školarca kako bi postavio pitanje.

»Kako znamo da ga nije ubio pijanac koji se potom pravio da ga je jutros pronašao?«

Mellberg kimne Ernstu Lundgrenu s poštovanjem.

»Vrlo dobro pitanje, Ernste, vrlo dobro. Ali kako rekoh, polazimo od pretpostavke da je Andersa ubila ista osoba kao i Alex Wijkner. No provjeri za svaki slučaj alibi Bengta Larssona za jučerašnji dan.«

Mellberg kemijskom pokaže na Ernsta Lundgrena dok mu je pogled klizio preko ostalih.

»Upravo nam je takvo budno razmišljanje potrebno kako bismo riješili slučaj. Nadam se da slušate i učite od Ernsta. Još vam mnogo treba da dosegnete njegovu razinu.«

Ernst sramežljivo obori pogled, no čim je Mellberg skrenuo pažnju drugamo, nije se mogao suzdržati da kolege ne pogleda s trijumfom u očima. Annika glasno frkne te izdrži Ernstov ljutit pogled i ne trepnuvši.

»Gdje sam stao?«

Mellberg stavi palčeve u naramenice koje je nosio ispod sakoa, zavrtivši se na stolici kako bi se licem okrenuo prema ploči iza sebe, a koja je prikazivala slučaj Alex Wijkner. Pored nje su postavili sličnu ploču, no na

njoj se nalazila samo Andersova fotografija snimljena polaroidom prije nego što su ga bolničari skinuli s kuke sa stropa.

»Da, što nam je zasada poznato? Anders Nilsson pronađen je jutros i, prema prvom preliminarnom izvješću, mrtav je od jučer. Objesila ga je jedna ili više nepoznatih osoba, najvjerojatnije više njih jer je potrebna zamjetna snaga da bi se podigao odrasli muškarac gotovo do stropa. Ne znamo kako se ubojstvo dogodilo. Niti u stanu, niti na Andersovom tijelu ne postoje tragovi borbe. Nikakvih modrica koje bi ukazivale na grubo postupanje s tijelom prije ili poslije smrti. Podaci su, kao što rekoh, zasad preliminarni, a više ćemo saznati nakon obdukcije.«

Patrik mahne kemijskom.

»Kada ćemo primiti izvješće s obdukcije?«

»Navodno imaju hrpetinu leševa koji čekaju na obdukciju, tako da nisam primio jasnu informaciju kada će biti gotovi.«

Nitko se nije iznenadio.

»No sa sigurnošću znamo da između Andersa Nilssona i žrtve prvog ubojstva, Alex Wijkner, postoji jasna veza.«

Mellberg je stajao i pokazivao na Alexandrinu sliku koja je bila pričvršćena na sredinu prve ploče. Sliku su dobili od njezine majke te su se opet zapanjili koliko je lijepa bila. Zbog toga je slika pored, slika Alexandre u kadi, plavičastog i blijedog lica, s mrazom u kosi i na obrvama, djelovala još strašnije.

»Taj po svemu različit par održavao je vezu spolne prirode, što je Anders i sam bio priznao, a kao što znate, u posjedu smo nekoliko dokaza koji je potvrđuju. Ne znamo koliko dugo, kako su završili zajedno, i prije svega, zašto bi lijepa žena iz visokog društva za partnera u ložnici izabrala prljavog i odbojnog alkoholičara. Moj mi nos govori da tu nešto smrdi.«

Mellberg se nekoliko puta potapša kažiprstom po vrhu svog gomoljastog crvenog nosa.

»Martine, tebi dajem u zadatak da prokopaš po tome. Prije svega pritisni Henrika Wijknera jače nego što smo do sada. Taj mladac zna više nego što nam govori, tako mi svega.«

Martin revno kimne i žustro unese zabilješku u svoj notes. Annika ga je preko ruba naočala promatrala nježno i majčinski.

»Nažalost, što se tiče osumnjičenika za ubojstvo Alex Wijkner, opet smo na početku. Anders se savršeno uklapao u opis, no sada, pa, situacija je, blago rečeno, drugačija. Patrik, prođi još jednom kroz sav materijal o Wijkneričinom ubojstvu. Provjeri svaki detaljčić. Materijal vjerojatno skriva tragove koje nismo pronašli.«

Tu je repliku Mellberg čuo u jednom televizijskom krimiću, zapamtivši je za buduću uporabu.

»Gosto, ti ćeš razgovarati s obitelji Alex Wijkner. Možda znaju štogod što nam nisu ispričali. Pitaj ih o prijateljima i neprijateljima, njezinom odrastanju, osobnosti, o svemu. Bilo čemu. Razgovaraj i s roditeljima i sa sestrom, ali sa svakime posebno. Moje mi iskustvo potvrđuje da se tako najviše sazna. Dogovori se samo s Molinom koji će razgovarati s mužem.«

Gosta se oneraspoložio zbog tereta koji mu je predstavljao konkretan radni zadatak, rezignirano uzdahnuvši. Ne zato što će usred studene zime izgubiti vrijeme koje bi mogao posvetiti golfu, nego zato što se posljednjih godina odućio od rada. Umjetnost da izgleda zaposleno doveo je do savršenstva, najčešće slažući pasijans na računalo i čekajući da mu prođe radno vrijeme. Morat će pokazati konkretne rezultate, a to breme teško mu je palo na pleća. Nema više mira. Vjerojatno ih neće platiti za prekovremene, a bit će sretan ako mu pokriju putne troškove do Goteborga.

Mellberg pljesne rukama te ih potom potjera.

»Tako, hajde sada. Ne možemo grijati stražnjice ako želimo riješiti slučaj. Računam da ćete raditi predanije nego ikad prije, a što se tiče slobodnog vremena, posvetite mu se kad završimo. Do tada ja vašim vremenom raspolazem kako mi drago. Eto toliko.«

Nitko se nije bunio, niti imao išta protiv što s njima razgovara kao s malom djecom. Ustali su, u jednu ruku uzeli stolice na kojima su sjedili, a u drugu notese i olovke. Ostao je jedino Ernst Lundgren, ali Mellberg za divno čudo nije bio raspoložen slušati ulizivanje, nego je potjerao i njega.

Dan je bio vrlo plodan. Iako je u pogledu glavnoga kandidata za osumnjičenika u slučaju Wijkner pomalo neočekivano zapeo u slijepoj ulici, prevagnula je činjenica da jedan i jedan daju mnogo više od dva. Jedno je umorstvo predstavljalo osobiti događaj, ali za ovaj mali okrug dva su bila senzacija. Ako je ranije bio prilično siguran da će dobiti jednosmjernu kartu prema središnjici kad razriješi slučaj Wijkner, sada je bio potpuno uvjeren da će ga nakon elegantnog rješavanja dvaju ubojstava moliti i preklinjati da se vrati.

S tako svijetlom budućnošću Bertil Mellberg zavalio se u stolici, vično protegnuo ruku prema trećoj ladici, izvadio jedan čokoladni keks i s užitkom ga cijelog strpao u usta. Zatim je prekrižio ruke iza glave, zažmirio i odlučio nakratko ubiti oko. Unatoč svemu, još malo pa će ručak.

***

Nakon što je Patrik otišao, pokušala je spavati nekoliko sati. Neuspješno. Zbog osjećaja nakupljenih u prsima okretala se po postelji, a osmijeh joj se čitavo vrijeme prikrađao na lice povlačeći kutove usana nagore. Trebalo bi zakonom zabraniti ovakvu sreću. Osjećala se toliko dobro da nije znala što bi sa sobom. Legla je na bok i stavila desni obraz na skupljene ruke.

Danas se sve doimalo ljepše. Ubojstvo Alex, knjiga na koju je izdavač nestrpljivo čekao i pisanje kojem nije mogla ući u ritam, tuga za roditeljima, a ponajviše prodaja obiteljskog doma; danas se sve doimalo jednostavnije. Problemi nisu nestali, ali napokon je bila prilično uvjerena da se njezin svijet ne raspada i da se može nositi s teškoćama koje su joj se našle na putu.

Pomislila je kakvu razliku može učiniti jedan dan, beznačajna dvadeset i četiri sata. Jučer se u isto vrijeme probudila s tjeskobom u grudima. Probudila se u samoći onkraj koje nije vidjela ništa. A sada kao da je i dalje fizički osjećala kako je Patrik miluje po koži. Fizički je zapravo pogrešna riječ, odnosno preuskog značenja.

Čitavo je njezino biće ćutilo da je samoću zamijenio život u paru, a tišina je u spavaćoj sobi bila spokojna premda se ranije činila prijetećom i beskrajnom. Naravno da joj je već nedostajao, no ležala je sigurna u uvjerenju da je on s njom u mislima, gdje god bio.

Erica kao da je uzela mentalnu metlu i odlučno čistila kutove od prastare paučine, od prašine koja joj je pokrila svijest. No zbog nove je jasnoće također uvidjela da više ne može bježati od onoga o čemu je već danima razmišljala.

Sve otkako joj je postalo kristalno jasno tko je otac djeteta koje je Alex čekala, grozila se suočavanja s njime. Ni dalje se nije radovala, no zbog nove je snage u sebi bila spremna uhvatiti se s time ukoštac, umjesto da suočavanje, kao i ostale stvari, odgađa. Znala je što mora učiniti.

Dugo se tuširala u gotovo kipućoj vodi. Tog jutra kao da je sve počinjalo iznova pa ga je htjela započeti posve čista. Nakon tuša i pogleda na termometar, toplo se obukla, moleći se nebesima da se automobil pokrene. Imala je sreće, upalio je od prve.

Erica je tijekom vožnje razmišljala kako da počne razgovarati o Alex. Isprobala je nekoliko uvoda, jedan nespretniji od drugoga, te je odlučila improvizirati. Nije raspolagala s mnogo činjenica, no šestim je čulom osjećala da ima pravo. Djelić sekunde razmišljala je da nazove Patrika i prepriča mu svoje sumnje, no zamisao je ubrzo odagnala odlučivši da najprije mora sama provjeriti. Previše je toga u igri.

Put do cilja njezinog putovanja bio je kratak, no kao da je vozila čitavu vječnost. Kad je skrenula na parkiralište ispred hotela, Dan joj razdragano mahne s broda. Pogodila je da će biti ovdje. Erica mu mahne, ali mu ne uzvratiti osmijeh. Zaključala je automobil i s rukama u džepovima svijetlosmeđega kratkoga kaputa dovukla se do njegovog broda. Dan je bio sumagličast i siv, ali zrak je zato bio svjež, te ona nekoliko puta duboko udahne kako bi rastjerala posljednje tragove mamurnog stanja uzrokovanog jučerašnjim vinom.

»Bok, Erica.«

»Bok.«

Dan je nastavio raditi na brodu, sretan što je dobio društvo. Erica se zbog Pernille pomalo nervozno osvrnula, i dalje u brizi zbog pogleda koji joj je Danova žena uputila. No u svjetlu istine koja je izašla na vidjelo, mnogo ju je bolje razumjela.

Prvi je put vidjela koliko je lijepa ta istrošena stara ribarica. Dan ju je naslijedio od oca, brižno se skrbeći o njoj. Ribarenje mu je kolalo krvlju i neizmerno je žalio što tim zanimanjem više ne može prehraniti obitelj. Volio je, doduše, predavati na tanumskoj školi, ali ovo mu je životni poziv. Smijao se kad god bi radio na brodu. Težak je rad podnosio, a studen bi odagnao toplom odjećom. Bacio je težak smot konopa na rame i okrenuo se Erici.

»A što je sad to? Jesi li danas došla bez klope? Nadam se da ovo neće prijeći u naviku.«

Svijetle su mu šiške stršale ispod pletene kape i pred njom je stajao kao čvrst, masivan stup. Zračio je snagom i srećom, te ju je boljelo što tu sreću mora ispuhati kao da buši balon. No ako ona to ne učini, netko drugi hoće. U najgorem slučaju policija. Uvjeravala se da mu čini uslugu, no znala je da je u emocionalno sivoj zoni. Najviše postupa tako zato što ona želi znati. Mora doznati.

Dan odnese konop do pramca, baci ga na palubu i vrati se do Erici, koja se naslonila na rub palubne ograde na krmi.

Gledala je obzor praznog pogleda. »Novcem ja kupih malo ljubavi, jer nitko me drugi ne poželi.«

Dan se nasmije i nadopuni stih iz Frodingove »Ljubavne pjesme«: »Al' svirajte pjesmu o ljubavi, vi strune škripave od starosti«.

Erica se nije smijala.

»Je li ti Froding i dalje omiljeni pjesnik?«

»Uvijek bio, uvijek će biti. Djeca u školi kažu da će od Frodinga uskoro povraćati, ali ja mislim da se njegovih pjesama čovjek ne može zasititi.«

»Da, ja i dalje imam zbirku Frodingovih pjesama koju si mi poklonio kad smo bili zajedno.«

Govorila je njegovim leđima jer se Dan okrenuo premjestiti nekoliko sanduka s mrežama koji su stajali na suprotnoj strani palube. Neumoljivo je nastavila.

»Poklanjaš li Frodinga svim svojim ženama?«

Iznenada je prekinuo što je radio i okrenuo se Erici zbunjenog izraza lica.

»Kako to misliš? Ti si ga dobila, i da, Pernilla je također dobila jednu zbirku, premda čisto sumnjam da ju je ikada pročitala.«

Erica primijeti nemir na njegovom licu te se čvršće uhvati za rub palubne ograde na koju se prislonila leđima, odlučno ga gledajući ravno u oči.

»A Alex? Je li i ona dobila primjerak?«

Danovo se lice zabijeli poput snijega na ledu iza njega, no ona na njemu primijeti i izraz olakšanja koji ubrzo nestane.

»Kako to misliš? Alex?«

Još se nije spreman predati.

»Rekla sam ti da sam prošli tjedan bila u Alexinoj kući. No nisam ti ispričala da je netko njuškao po kući dok sam ja bila tamo. Netko tko je krenuo ravno u spavaću sobu i otamo nešto uzeo. Najprije se nisam mogla sjetiti što, no sinulo mi je što nedostaje kad sam s Alexinog kućnog telefona nazvala posljednji birani razgovor i dobila tvoj mobitel. Ja kod kuće imam posve istu zbirku pjesama.«

Dan je pred njom šutio, te ona nastavi:

»Nije bilo teško dokučiti zašto bi se netko kradom ušuljao u njezinu kuću ukrasti nešto jednostavno kao što je zbirka pjesama. U njoj si napisao posvetu, zar ne? Posvetu koja je trag ravno prema njezinom ljubavniku.«

»Svim ti srcem predajem svoju najveću strast - Dan.«

Citirao je glasom prepunim osjećaja. Sada je na njemu bio red da zuri praznoga pogleda. Grubo je sjeo na sanduk i skinuo kapu. Kosa mu je divlje stršala na sve strane te on skinu rukavice i rukama prođe kroz nju. Potom pogleda ravno u Ericu.

»Nisam mogao dopustiti da se priča obznani. Bili smo posve ludi i divlji. Intenzivna strast koja nas je izjedala i koja se nije smjela ispriječiti našim stvarnim životima. Oboje smo znali da jednom mora doći kraj.«

»Trebali ste se naći tog petka kad je umrla.«

Nekoliko se mišića na Danovom licu trzne kad ga je na to podsjetila. Nakon što je Alex umrla, mora da je nebrojeno mnogo puta razmišljao što bi bilo da se pojavio. Bi li i dalje bila živa.

»Da, tog smo se petka uvečer trebali naći. Pernilla je zajedno s djecom planirala posjetiti sestru u Munkedal. Ja sam izmislio da se ne osjećam dobro i da želim ostati kod kuće.«

»Ali Pernilla nije otišla, ne?«

Usljedila je duga tišina.

»Da, Pernilla je otišla, ali i ja sam ostao kod kuće. Isključio sam mobitel, znajući da se Alex nikada ne bi usudila zvati kućni telefon. Ostao sam kod kuće jer sam slabić, nisam se usudio pogledati je u oči i reći joj da je gotovo. Iako sam znao da je i ona razumjela da prije ili kasnije tako mora biti, nisam se usudio biti taj koji će prekinuti. Mislio sam da će se ona umoriti i prekinuti sa mnom ako se postupno budem povlačio. Vrlo muževno, jel' da?«

Erici je preostao najtegniji dio, no bila je prisiljena nastaviti. Bolje je da čuje od nje.

»Jedino, Dane, što ona nije razumjela da veza mora završiti. Za vas je dvoje vidjela budućnost. Budućnost u kojoj bi ti ostavio svoju obitelj, a ona Henrika, i u kojoj biste živjeli sretno do kraja života.«

On kao da je svakom riječju tonuo, a najgore još nije došlo.

»Dane, bila je trudna. S tvojim djetetom. Vjerojatno ti je te večeri htjela reći. Pripremila je svečanu večeru i stavila pjenušac u hladnjak.«

Dan je nije mogao gledati. Pokušao je pogled uperiti negdje, bilo gdje, ali suze su nahrupile i zamaglile pogled na svijet. Plač je šiktao duboko iz njega, suze se slijevale niz obraze. Plač preraste u ridanje i on se cijelo vrijeme brisao rukavicama ispod nosa iz kojeg je curilo. Naposljetku je glavu obuhvatio rukama, odustajući od brisanja suza.

Erica čučne pored njega zagrlivši ga kako bi ga utješila. Ali Dan otrese njezine ruke sa sebe i ona shvati da se iz pakla u koji je zapao mora izvući vlastitim snagama. Zato je pričekala prekrivenih ruku, sve dok suze nisu jenjale, a on ponovno disao normalnije.

»Kako znaš da je bila trudna?«

Zamuckivao je.

»Bila sam u policiji s Birgit i Henrikom kad su nam rekli.«

»Znaju li da dijete nije Henrikovo?«

»Henrik očigledno zna, ali Birgit ne zna, ona vjeruje da je dijete Henrikovo.«

On kimne. Kao da ga je utješilo što njezini roditelji ne znaju.

»Kako ste se upoznali?«

Erica mu je barem na trenutak htjela odagnati misli s nerođenog djeteta kako bi mu pružila prostora za disanje.

On se gorko nasmiješi.

»Prilično klasično. Gdje se inače upoznaju ljudi naše dobi u Fjallbacki? U restoranu Galaren, naravno. Vidio sam je na suprotnoj strani prostorije i kao da me netko udario u trbuh. Nikada me nitko nije toliko privukao.«

Erica oćuti blagu ljubomoru kad je to rekao. Dan nastavi:

»Tada nismo ništa učinili, ali nekoliko me vikenda kasnije nazvala na mobitel. Otišao sam do nje. Kasnije se nastavilo. Krali smo trenutke kad Pernille nije bilo. Drugim riječima, ne često noću; sretali smo se uglavnom tijekom dana.«

»Nisi li se bojao da će te susjedi vidjeti kad ideš k Alex? I sam znaš koliko se priče ovdje brzo šire.«

»Pa da, naravno da sam mislio na to. Obično bih preskoćio ogradu sa stražnje strane i ušao kroz podrumski ulaz. Da budem posve iskren, u tome je također bila čar napetosti između nas. Opasnost i rizik.«

»Ali, ne razumiješ li koliko si riskirao?«

Dan je vrtio kapu po rukama, oštrim pogledom netremice gledajući brodski pod dok je govorio.

»Jasno da razumijem. S jedne strane. Ali s druge sam se strane osjećao neranjivim. To se događa i drugima, ne samo meni. Nije li tako?«

»Zna li Pernilla?«

»Ne. Ne izričito. Ali mislim da sumnja. Vidjela si i sama kako je reagirala kad nas je zatekla ovdje. Takva je zadnjih mjeseci, ljubomorna i nadzire me. Mislim da osjeća da nešto nije kako treba.«

»Shvaćaš da joj sada moraš reći?«

Dan odrješito odmahne glavom i suze mu opet nahrupe na oči.

»Ne mogu, Erica. Jednostavno ne mogu. Tek sam nakon svega s Alex shvatio koliko mi mnogo Pernilla znači. Alex je bila strast, ali moj život su Pernilla i djeca. Ne mogu!«

Erica se nagne naprijed i položi svoju ruku na Danovu. Glas joj je bio miran i staložen. Nije odavao ni truna uzrujanosti koju je zatomljivala.

»Dane, moraš. Policija mora saznati, a ti sada imaš priliku Pernilli sve ispričati na svoj način. Prije ili kasnije policija će sama doći do saznanja, a tada više nećeš imati prilike Pernilli to objasniti onako kako bi htio. Tada više nećeš imati izbora. I sam kažeš da ona zna ili barem sumnja. Možda ćeš osloboditi oboje ako popričate o tome. Date si oduška.«

Dan ju je pažljivo slušao, a pod rukom je osjetila i da se tresao.

»A što ako me ostavi? Što ako uzme djecu i napusti me, Erica, što ću ja onda? Bez njih sam nitko i ništa.«

Sitni je glasić Erici šaputao da je na to trebao misliti ranije, no nadjačali su ga snažniji glasovi koji su govorili da je prošlo vrijeme za prijekore. Važnije su stvari na dnevnome redu. Nagnula se naprijed, zagrlila ga i utješno gladila po leđima. Plač se najprije pojačao da bi potom utihnuo, a kad se izvukao iz njezina zagrljaja i obrisao oči, uvidjela je da je odlučio ne odlagati neizbježno.

Izlazeći automobilom s pristaništa, u retrovizoru ga je vidjela kako nepomično stoji na svom voljenom brodu pogleda uprtog prema obzorju. Držala mu je palčeve da pronađe prave riječi. Bit će teško.

***

Zijevanje kao da je krenulo iz vrška nožnih prstiju da bi se kasnije proširilo čitavim tijelom. U svome životu nikada nije bio toliko umoran. Niti toliko sretan.

Teško je bilo usredotočiti se na hrpetine dokumenata koji su ležali pred njime. Jedan je slučaj ubojstva proizvodio neslućene količine papira, a njegov je zadatak bio detaljno proći kroza sve kako bi pronašao sitni, no važni komadić slagalice koji bi doveo do napretka u istrazi. Trljao je oči palcem i srednjakom, duboko udahnuvši kako bi prikupio energiju za zadatak.

Svakih bi desetak minuta ustao kako bi se protegnuo, natočio si kave, skakao u mjestu, bilo što da se budnim i usredotočenim održi barem još malo. Nekoliko mu je puta ruka sama od sebe krenula prema telefonu da nazove Ericu, ali suzdržao se. Ako je umorna kao on, sigurno spava. Nadao se da jest. Mislio ju je, naime, držati budnom i večeras, ako ima pravo glasa.

Hrpa dokumenata s informacijama o obitelji Lorentz narasla je od prošli put kada ih je pregledavao. Annika je revno, kao i uvijek, nastavila kopati po starim člancima i noticama, vadeći svaki gdje bi se spomenuli, uredno ih odlažući na Patrikov stol. Radio je metodično i osvježio pamćenje krenuvši s dna, čitajući članke koje je već bio pročitao. Dva sata kasnije ništa nije pokrenulo njegovu maštu. I dalje je osjećao da mu je nešto promaklo, nešto što mu je izmicalo čitavo vrijeme.

Na prvu je novu zanimljivu informaciju naišao nakon što je pročitao veći dio hrpe. Annika je pronašla vijest o paležu u Bullarenu, pedesetak kilometara od Fjallbacke. Vijest je datirala iz 1975. i Bohuslaningen joj je posvetio gotovo čitavu stranicu. Kuća je izgorjela u eksploziji u noći između šestog i sedmog srpnja 1975. godine. Kad je požar ugašen, od nje je ostao samo pepeo, ali i ostaci dvaju ljudskih tijela za koje se ispostavilo da su Stig i Elisabeth Norin, par kojem je kuća pripadala. Njihov se desetogodišnji sin čudesno spasio te je pronađen u jednoj od pripadajućih sporednih kuća na imanju. Okolnosti su požara, prema Bohuslaningenu, bile sumnjive pa ga je policija stoga zavela kao palež.

Članak je spajalicom bio pričvršćen za mapu u kojoj je Patrik pronašao policijsko izvješće i dokumente o istrazi. Pitao se kakve veze članak ima s obitelji Lorentz, sve dok nije otvorio mapu i pročitao kako se zvao desetogodišnji sin Norinovih. Dječak se zvao Jan, a u mapi se nalazilo i izvješće socijalne službe gdje se spominje da ga obitelj Lorentz prima na skrb. Patrik potihoo zazviždi. I dalje mu je bilo mutno kako je to povezano s Alexinim ubojstvom, a i Andersovim, kad smo već kod toga, no nešto se

pokrenulo na rubu njegove podsvijesti. Sjenke bi nestale i izmigoljile kad bi se na njih pokušao fokusirati, ali naznačavale su da je na pravom tragu. Slučaj je zapamtio, nastavivši potom mučan pregled materijala.

Notes je polako punio bilješkama. Rukopis mu je bio razvučen i Karin se uvijek šalila da je trebao postati liječnik. No on ga je mogao čitati, što je bilo najbitnije. Uobličio je nekoliko zadataka koje mora napraviti, ali zabilješkama su dominirala pitanja proizašla iz materijala, obilježena velikim i crnim upitnicima. Kome je Alex pripremila svečanu večeru? Tko je muškarac s kojim se potajice sastajala i čije dijete je čekala? Je li to Anders, premda je on izričito tvrdio suprotno, ili postoji netko zasada neimenovan? Zašto bi žena poput Alex, bogata ljepotica iz visokog društva, ljubovala s nekime poput Andersa? Zašto je Alex u ladici komode skrivala članak o nestanku Nilsa Lorentza?

Popis pitanja bivao je sve duži. Patrik je ispisivao već treću stranicu prije nego što je počeo ispisivati pitanja koja su se ticala Andersove smrti. Hrpa dokumenata o Andersu za sada je bila mnogo manja. Vremenom će se papiri nakupiti čak i tamo, no zasad ih je bilo desetak, među ostalim i dokumenti koje su pronašli tijekom pretresa stana. Najvažnije pitanje vezano uz Andersa jest kako je ubijen. Patrik ga podcrta više puta agresivnim crnim crtama. Kako je ubojica, ili ubojice, podigao Andersa do kuke na stropu? Obdukcija će pružiti više odgovora, no koliko je Patrik vidio, na tijelu nije bilo tragova borbe, baš kao što je Mellberg istaknuo tijekom jutrošnje tirade. Opušteno je tijelo nevjerojatno teško, a Andersovo je moralo biti podignuto poprilično visoko da bi ga se objesilo na kukicu za svjetiljku.

Morao je nevoljko priznati da je Mellberg za divno čudo možda jednom i u pravu, da je zapravo riječ o nekoliko osoba koje su pomagale jedna drugoj. No nije se činilo da je tako i u Alexinom slučaju, a Patrik bi dao ruku u vatru da je riječ o istom ubojici. Nakon početne sumnje bio je sve sigurniji u to.

Dokumente koje su pronašli u Andersovom stanu raširio je ispred sebe poput lepeze. U ustima je držao olovku koju je izgrizao do neprepoznatljivosti, te osjeti da su mu usta puna žutih komadića olovke. Oprezno je pljunuo, pokušavši ostatak s jezika očistiti prstima. Neuspješno. Sad su žuti komadići prešli na prste. Mahnuo je rukom po zraku kako bi ih maknuo, no odustane i vrati pozornost na lepezu dokumenata na radnom stolu. Nijedan dokument nije budio veće zanimanje te on umorno uzme telefonski račun kako bi njime započeo. Anders je zvao vrlo rijetko, no suma je zbog svih pretplata i pristojbi bila zamjetna. Ispis poziva i dalje je bio pričvršćen za račun te Patrik uzdahne što će se opet morati pozabaviti trivijalnim zadacima. Dan nije bio stvoren za takve rutinske, dosadne zadaće.

Sistematično je nazivao svaki broj na ispisu, uvidjevši ubrzo da je Anders kontaktirao s ograničenim brojem ljudi. No jedan se broj isticao. Na početku ispisa uopće ga nije bilo, no nakon što se prvi put pojavio negdje pri sredini, dominirao je ispisom. Patrik je nazvao broj i pustio telefon da zvoni.

Nakon osam signala htio je spustiti slušalicu, kad se pokrene automatska sekretarica. Kad je čuo ime s druge strane linije, uspravio se u stolici, bolno zategnuvši bedrene mišiće. Bio je smetnuo s uma da je noge nonšalantno stavio na stol. Spustio je noge na pod i počeo masirati mišić s unutarnje strane desnog bedra koji je, takav opušten od nevjježbanja, naglim pokretom istegnuo više nego što je smio.

Patrik je polagano spustio slušalicu prije zvuka koji označava početak snimanja poruke. Zaokružio je jednu zabilješku u notesu, a nakon kraćeg razmišljanja još jednu. Jednim se zadatkom htio sam pozabaviti, no drugi može ostaviti Anniki. S bilješkama u ruci otišao je do Annike, koja je marljivo tipkala na računalu, naočala nisko na nosu. Uпитno ga je pogledala.

»Došao si preuzeti nekoliko mojih radnih zadataka kako bi me lišio tog nevjerojatnog tereta?«

»Ne baš, nisam to tako zamislio.«

Patrik se blago nasmiješi.

»I mislila sam si.«

Pogledala ga je praveći se strogom.

»Pa čime želiš pridonijeti čiru koji mi nastaje na želucu?«

»Imam jedan malecki zadačić.«

Patrik pokaže koliko malen odmjerivši milimetar između palca i kažiprsta.

»Daj da čujem.«

Privukao je stolicu i sjeo nasuprot Annikinom pisaćem stolu. Njezina je soba, premda vrlo skućena, bez premca bila najugodnija u postaji. Dovukla je mnogo sobnog cvijeća, koje je nevjerojatno bujalo mada je jedina svjetlost u sobu dolazila kroz stakleni otvor na vratima. Pravo čudo. Hladni su zidovi bili prekriveni fotografijama dviju strasti Annike i njezinog muža Lennarta, njihovih pasa i dragracinga. Imali su dva crna labradora, koje bi čak vodili sa sobom kad su vikendima putovali Švedskom na natjecanja u drag racingu. Natjecao se Lennart, a Annika je postrance navijala čekajući ga s hranom i termosicom kave. Na svojim su putovanjima i natjecanjima načelno sretali

jedne te iste ljude, a s godinama su stvorili uzak i skladan krug ljudi na koje su gledali kao na najbliže prijatelje. Natjecanja su se održavala najmanje dva vikenda u mjesecu, kada je Anniku bilo nemoguće natjerati da radi.

Pogledao je svoje zabilješke.

»Pitao sam se bi li mi htjela pomoći i napraviti malu inventuru života Alexandre Wijkner? Počni od njezine smrti i provjeri sve informacije koje imamo, a tiču se kronologije njezinog života. Koliko je dugo bila u braku s Henrikom. Koliko je dugo živjela u Švedskoj. Provjeri podatke o njezinom školovanju u Francuskoj i Švicarskoj, i tako dalje, i tako dalje. Razumiješ li što hoću?«

Annika je bilježila u svoj notes dok je on pričao, te ga pogleda potvrdno. Bio je prilično siguran da će doći do važnih saznanja te prije svega je li koji od podataka koji ima bezvrijedan. Jer nešto nije kako valja, u to je siguran.

»Hvala ti na pomoći, Annika, baš si zlatna.«

Patrik krene ustati, no jedno ga Annikino oštro »sjedni« natjera da se sledi i vrati stražnjicu na stolicu. Odmah je shvatio zašto su njezini labradori vrlo dobro dresirani.

Ona se zavalila zadovoljno se smiješeći, a on shvati da mu je prva pogreška bila što je k njoj došao osobno, umjesto da joj je ostavio poruku. Mogao je već dosad znati da ga je čitala kao otvorenu knjigu, a osim toga je njezin njuh za romanse bio nadnaravan. Preostalo mu je jedino da mahne bijelom zastavom i obznani predaju, pa se i on zavalio, čekajući rafal pitanja koja će nedvojbeno uslijediti. Njezin je uvod bio mekan, no podmukao.

»Danas si baš nešto umoran.«

»Ahaa.«

Morat će se pomučiti da iz njega izvuče malo više informacija.

»Jesi li partijao jučer?«

Annika je nastavila s ispitivanjem dok je makijavelijanskom lukavošću tražila rupe u obrani.

»Partijao i partijao. Ovisi kako gledaš na to. Kako definirati što je partijanje?«

Raširio je ruke u naivnoj, nevinoj gesti.

»Daj, prestani, Patrik. Reci mi. Tko je ona?«

Nije rekao ništa, nego prepusti šutnji da je muči. Nakon nekoliko trenutaka u Annikinim se očima upali lampica.

»Aha!«

U uzviku se nazirao trijumf i ona pobjednički zamahne kažiprstom.

»Ona je u pitanju, kako li se zove, kako li se zove...«

Pucketala je prstima mahnito kopajući po pamćenju.

»Erica! Erica Falck!«

S olakšanjem se ponovno zavalila u stolicu.

»Taaako znači, Patrik... Koliko dugo to već traje...?«

Nije se prestajao čuditi s kolikom bi nepogrešivom preciznošću svaki puta pogodila u središte mete. Nema smisla da niječe. Osjetio je kako se prikladno zacrvenio od tjemena pa do vrška nožnih prstiju, što je govorilo više od bilo kakvih riječi. Također nije mogao spriječiti jedan široki osmijeh, kojim je, što se Annike tiče, stavio točku na i.

Nakon pet minuta rafalnog ispitivanja, Patrik se uspio iskobeljati iz njezine sobe, osjećajući se kao da je prošao kroz sito i rešet. Raspravljati o Erici doduše nije bilo neugodno, te se teškog srca vratio zadatku s kojim se neodloživo mora uhvatiti ukoštac. Odjenuo je jaknu, javio Anniki kamo će i uputio se van, na zimu, gdje su goleme pahulje polagano padale na tlo.

***

Erica je kroz prozor gledala kako sniježi. Sjedila je pred isključenim računalom zureći u mračan zaslon. Iako ju je boljela glava, natjerala se napisati deset stranica o Selmi. Više nije osjećala nikakav entuzijizam spram te knjige, ali zbog ugovora ju je morala dovršiti za nekoliko mjeseci. Razgovor s Danom prigušio je njezino dobro raspoloženje, te se pitala razgovarala li on u ovome času s Pernillom. Odlučila je svoju zabrinutost za Dana iskoristiti na kreativan način te je opet uključila računalo.

Sinopsis za knjigu o Alex bio je odmah na radnoj površini i ona otvori dokument od stotinjak stranica. Temeljito ih je pročitala od početka do kraja. Dobro. Dapače, vrlo dobro. Zabrinjavalo ju je kako će reagirati osobe u Alexinom krugu bude li knjiga objavljena. Erica je doduše dijelove priče zakrinkala, promijenivši imena osobama i mjestima i dopustivši si da je mašta ponese, no jezgru je nesumnjivo činio Alexin život promatran Ericinim očima. A dio s Danom posebice ju je brinuo. Smije li opisati njega i njegovu obitelj? Istodobno je osjećala da tu knjigu mora napisati. Bilo je to prvi put

da ju je ideja o pisanju knjige ispunila istinskim entuzijazmom. Mnogo je ideja tijekom godina odbacila jer nisu bile dovoljno dobre tako da si nije mogla priuštiti lišiti se i ove. Naumila ju je najprije dovršiti, a zatim će se baktati s tuđim emocijama.

Marljivo je pisala gotovo sat vremena kad se začulo zvono na vratima. Najprije se razljutila što je smetaju kad joj je napokon krenulo, a potom pomisli da je možda Patrik te razdragano skoči sa stolice. Na brzinu je provjerila u zrcalu kako izgleda prije nego što je sišla do ulaznih vrata. Osmijeh joj na usnama mine kad je vidjela tko je. Pernilla je izgledala grozno, kao da je ostarjela deset godina otkad ju je zadnji puta vidjela. Oči su joj bile crvene i natečene od plača, kosa nepočešljana, a u brzini je zaboravila odjenuti debelu jaknu pa je cvokotala u tankome kaputu. Erica ju je pustila u toplu kuću, nagoniski stavivši ruke oko nje i zagrlivši je dok ju je tješeći tapšala po leđima baš kao što je nekoliko sati ranije tapšala Dana. Pernilla izgubi i ono malo samokontrole koju je imala te brizne u ridajući plač na Ericinom ramenu. Kad je nakon nekog vremena podigla glavu, maskara joj se još više razmazala, zbog čega je izgledala komično, kao kakav klaun.

»Oprosti.«

Kroz zamučene je oči vidjela kako se Ericina bijela majica na ramenu zacrnjela od maškare.

»Nema veze. Zaboravi. Dođi.«

Erica je obujmi rukom i odvede u dnevnu sobu. Osjećala je kako se Pernilla trese, ali ne samo zbog hladnoće. Jedan se trenutak pitala zašto je došla baš k njoj. Erica je uvijek bila više Danova prijateljica nego njezina, te je mislila da je malo čudno što Pernilla nije otišla do koje vlastite prijateljice ili do sestre. Kako bilo, sada je ovdje i ona će učiniti sve što može da joj pomogne.

»Imam malo kave. Hoćeš li šalicu? Stoji doduše već neko vrijeme, ali se može piti.«

»Da, hvala.«

Pernilla sjedne na kauč, privivši ruke na prsa kao da se boji da će se raspasti ako se ne bude čvrsto držala. Na neki je način i bilo tako.

Erica se vratila s dvije kave. Jednu je stavila na stolić ispred Pernille, a drugu ispred sebe. Smjestila se u staru fotelju sjedeći okrenuta prema Pernilli, čekajući da počne pričati.

»Jesi li znala?«

Erica je oklijevala.

»Jesam, ali saznala sam tek nedavno.«

Opet je oklijevala.

»Nukala sam Dana da razgovara s tobom.«

Pernilla kimne.

»Što da radim?«

Pitanje je bilo retoričko pa Erica na njega ne odgovori.

Pernilla nastavi: »Znam da sam u početku Danu poslužila kako bi tebe prebolio.«

Erica je protestirala, ali Pernilla je ušutka pokretom ruke.

»Znam da je bilo tako, ali vjerovala sam da je s vremenom postalo drugačije, da smo razvili pravu ljubav. Bilo nam je dobro i potpuno sam mu vjerovala.«

»Dan te voli, Pernilla. Ja znam da te voli.«

Nije se doimalo da je Pernilla sluša, već je nastavila govoriti zureći u svoju kavu. Erica primijeti da je šalicu stiskala tako snažno da su joj članci pobljedjeli.

»Mogla bih živjeti s njegovim preljubom i kriviti krizu srednjih godina ili nešto slično, ali ne mogu mu oprostiti što je ta žena ostala trudna s njime.«

Srdžba u Pernillinom glasu bila je toliko snažna da se Erica morala oduprijeti nagonu da se trzne unazad. Kad je podigla glavu i pogledala je, mržnja joj je u očima bila tako jaka da se Erica sledila. Nikada ranije nije vidjela takav usijani intenzivni gnjev i nakratko se zapitala koliko je dugo Pernilla znala za Dana i Alex. I što je sve bila spremna učiniti da se osveti. Potom odbaci pomisao jednako brzo kao što joj je i pala na pamet. To je Pernilla, domaćica s troje djece, udana za Dana dugi niz godina, a ne razbješnjela furija koja se kao anđeo osvetnik sveti ljubavnici svoga muža. No ipak, u Pernillinom se pogledu krila hladnoća koja je uplašila Ericu.

»Kako ćete sada?«

»Ne znam. Ništa ne znam. Morala sam izaći iz te kuće. Jedino sam o tome razmišljala. Nisam ga mogla gledati.«

Erica osjeti suosjećanje prema Danu. Zasigurno je prolazio kroza svoj osobni pakao. Bilo bi prirodnije da je Dan došao k njoj po utjehu, tada bi

znala što reći i koje bi riječi zaliječile ranu. Pernillu nije poznavala dovoljno dobro da zna što bi moglo pomoći. Možda je dovoljno da samo sluša.

»Što misliš, zašto je to učinio? Što je dobivao od nje, a da mu ja nisam mogla dati?«

Erica sad shvati zašto je Pernilla došla k njoj, a ne kojoj svojoj dobroj prijateljici. Vjerovala je da Erica ima odgovore o Danovom ponašanju. Da će joj Erica podastrijeti rješenje o njegovim postupcima. Morat će je, nažalost, razočarati. Dan joj je uvijek bio utjelovljenje iskrenosti i nikad joj na pamet ne bi palo da bi mogao biti nevjeran. Nikad se nije toliko iznenadila kao kad je nazvala taj posljednji birani broj na Alexinom telefonu i čula njegov glas na telefonskoj sekretarici. Da bude posve iskrena, tada se neizmjerno razočarala. Razočarala se kad je shvatila da netko tko joj je blizak nije osoba kakva je mislila da jest. Zato je shvaćala zašto si Pernilla, osim što se osjeća izdanom i iznevjerenom, postavlja pitanje tko je zapravo muškarac s kojim je živjela tolike godine.

»Ne znam, Pernilla. Ja sam se vrlo iznenadila. To ne nalikuje Danu kojeg poznajem.«

Pernilla kimne. Kao da ju je utješilo što ona nije jedina koja se čuti prevarenom. Nervozno je čupkala nevidljive dlačice sa svoje prevelike veste. Dugu je tamnosmeđu kosu s ostacima trajne na brzinu skupila u pundu, zbog čega je još više djelovala kao žena koja ne mari za sebe. Erica je uvijek pomalo podcjenjivački mislila da bi Pernilla mogla poraditi na svom izgledu. Na kosi je pravila trajnu iako su takve frizure izašle iz mode kad i kratke muške jakne, a odjeću je kupovala preko jeftinih kataloga gdje je kvaliteta odgovarala cijeni. No nikada je nije vidjela ovako nemarnu.

»Pernillo, znam da ti je sada neizmjerno teško, ali ti i Dan ste obitelj. Imate tri prekrasne kćeri i petnaest dobrih godina za sobom. Ne čini ništa brzopleto. Nemoj me pogrešno shvatiti, ne branim ga. Možda nakon ovoga ne možete nastaviti zajedno. Možda mu nećeš moći oprostiti. Ali pričekaj s odlukama dok se sve ne slegne. Dobro promisli prije nego što nešto učiniš. Ja znam da te Dan voli, rekao mi je to danas, i znam da duboko žali. Rekao je da je htio prekinuti i ja mu vjerujem.«

»A ja više ne znam što da vjerujem, Erica. Sve u što sam vjerovala bilo je lažno, pa u što da sada vjerujem?«

Na to nije mogla odgovoriti i šutnja među njima bila je teška.

»Kakva je bila?«

I opet Erica vidje mračan, hladan plamen kako gori u pozadini Pernillinih očiju. Nije trebala pitati na koga je mislila.

»Prošlo je toliko vremena. Nisam je više poznavala.«

»Bila je lijepa. Viđala sam je ovdje ljeti. Bila je baš kakva sam ja oduvijek htjela biti. Lijepa, elegantna i sofisticirana. Zbog nje sam se osjećala kao seljanka i sve bih bila dala da budem kao ona. Na neki način razumijem Dana. Usporediš li mene s Alex, jasno je koja pobjeđuje.«

Frustrirano je potezala svoju praktičnu i staromodnu odjeću kao da želi pokazati na što misli.

»I tebi sam oduvijek bila zavidna. Njegova velika mladenačka ljubav koja je otišla u velegrad i ostavila ga da čezne za njom. Spisateljica iz Stockholma koja je u svojem životu postigla nešto, povremeno se ukazujući nama običnim smrtnicima. Dan se uvijek tjednima unaprijed radovao tvojim posjetima.«

Gorčina u Pernillinom glasu prepala je Ericu te se posramila zbog svojih podcjenjivačkih misli o njoj. Kako je malo shvaćala. Kad malo razmisli, morala si je priznati da je uvijek pronalazila određenu zadovoljštinu u ukazivanju na razlike između sebe i Pernille. Između njezine skupe frizure iz elitnih salona u središtu Stockholma i Pernilline kućne trajne. Između njezine odjeće s markom kupljene u ekskluzivnim buticima i Pernillinih jeftinih bluza i suknji. Kakve veze to ima? Zašto se u trenucima slabosti veselila razlikama? Ta ona je ostavila Dana. Da zadovolji vlastiti ego ili je oduvijek bila zavidna što njih dvoje zajedno imaju mnogo više od nje? Je li im negdje u nutрини zavidjela na obitelji i možda čak i žalila što nije ostala jer ona nema obitelj koja sada pripada Pernilli? Je li je svjesno pokušala omalovažiti zato što joj je zapravo zavidjela? Bile su to neugodne misli, no nije ih mogla odagnati. Sramila se duboko u duši. Istodobno se zapitala što bi sve ona bila u stanju učiniti kako bi obranila to što Pernilla ima. Što je sve Pernilla bila u stanju učiniti? Erica ju je zamišljeno promatrala.

»Što će djeca reći?«

Pernilla kao da je tek sada shvatila da afera neće utjecati samo na nju i Dana.

»Izaći će na vidjelo, neće li? I djeca će saznati? Što će djevojčice reći?«

Pomisao je tjerala Pernillu u paniku i Erica ju je pokušala smiriti.

»Policija mora saznati da se Dan nalazio s Alex, što ne znači da svi moraju znati. Vi možete sami odabrati hoćete li reći djevojčicama. I dalje kontroliraš situaciju, Pernilla.«

Čini se da ju je malo smirila pa Pernilla otpije nekoliko gutljaja kave. Tekućina mora da se već ohladila, ali nije marila. Erica prvi put osjeti snažan bijes prema Danu. Iznenadila se što se ranije nije naljutila, no sada je osjećala kako ljutnja u njoj raste. Zašto je bio tako glup? Zašto je bio spreman odbaciti sve, bez obzira na to što ga je Alex tako privukla? Ne shvaća li koliko mu je dobro? Stisnula je šake u krilu, pokušavši prenijeti mrvicu suosjećanja Pernilli. Nije mogla reći je li uspjela ili nije.

»Hvala što si me saslušala. Uistinu to cijenim.«

Pogledi im se sretnu. Nije prošlo ni sat vremena otkako je Pernilla pozvonila na vrata, ali Erica je tijekom tog vremena mnogo naučila. Najviše o sebi.

»Možeš li sama? Imaš li kamo otići?«

»Idem kući.« Pernillin je glas bio jasan i odlučan. »Neće me ona razdvojiti od doma i obitelji. Neću joj pružiti to zadovoljstvo. Idem kući svome mužu da raščistimo stvar. Ali ne bezuvjetno. Odsad ćemo se igrati drugačije.«

Erica nije mogla a da se usred sve ove nesreće ne nasmiješi. Jasno je da će se Dan imati s čime boriti. Potpuno zasluženo.

Nespretno su se zagrlile na vratima. Erica je iz sveg srca poželjela sreću Pernilli i Danu, gledajući je kako sjeda u automobil i odvozi se niz ulicu. Istodobno je ćutila određeni nemir. U pamćenje joj se usjekao Pernillin pogled pun mržnje. Pogled u kojem se nije naziralo milosrđe.

***

Sve je sada bilo rasprostro na stolu pred njom. Jedino što joj je ostalo od Andersa bile su slike. Većina njih starih i požutjelih. Prošlo je mnogo godina otkako je imala razloga slikati ga. Fotografije koje su ga prikazivale kao novorođenče bile su crno-bijele, da bi kasnije bile u izbljedjelim bojama. Bio je sretno dijete. Pomalo divlje, ali uvijek sretno. Obzirno i ljubazno. Brinuo je o njoj ozbiljno prihvativši ulogu muškarca u kući. Ponekad ju je shvaćao i pomalo preozbiljno, no puštala ga je da tjera svoje. Ispravno ili pogrešno. Teško je znati. Možda je trebala djelovati drugačije, a možda to ne bi imalo nikakve veze? Tko bi ga znao.

Vera se nasmiješi kad je vidjela jednu od svojih omiljenih fotografija. Anders je sjedio na biciklu, ponosan kao pjetlić. Radila je mnogo dodatnih večeri i vikenda kako bi mu ga priuštila. Bio je tamnoplave boje i sa sjedalicom kolokvijalno zvanom hljebac, a Anders je govorio da je bicikl bio jedino što je želio čitavog života. Čeznuo je za biciklom više nego za ičim drugim i ona nikada neće zaboraviti kako je sretnan bio kad ga je dobio za

osmi rođendan. Svakog se slobodnog trenutka vozio na njemu i na ovoj ga je fotografiji ulovila u vožnji. Kosa mu je bila duga i kovrčava te je dosegala sve do ovratnika sjajne, uske Adidasove jakne s prugama na rukavima. Ovakvoga ga se želi sjećati. Prije nego što je sve krenulo naopako.

Dugo je čekala ovaj dan. Plašila se zbog svakog telefonskog poziva, zbog svakog kucanja na vratima. Možda će baš taj poziv ili baš taj posjet donijeti ono čega se tako dugo bojala. Pa ipak nije vjerovala da će taj dan naposljetku doći. Neprirodno je da djeca umru prije roditelja i zato joj je bilo teško razmišljati o tome kako je moglo biti. Nada je umirala zadnja, a ona se ipak bila nadala da će na kraju sve nekako biti u redu. Nekim čudom. No čuda ne postoje. Ne postoji niti nada. Beznađe je jedino što je preostalo, beznađe i hrpa požutjelih fotografija.

Kuhinjski je sat kuckao u tišini. Prvi je put vidjela koliko joj je dom otrcan. Godinama nije ulagala u kuću, što se vidjelo. Redovno je čistila prljavštinu, ali ravnodušje koje je bilo kao. zalijepljeno po zidovima i na krovu nije uspjela očistiti. Sve je sivo i beživotno. Protraćeno. To ju je najviše boljelo. Što je sve protraćeno i odbačeno.

Andersovo joj se sretno lice rugalo s fotografija. Govorilo joj je jasnije od ičega da nije uspjela. Njezina je zadaća bila zadržati osmijeh na njegovom licu, pružiti mu vjeru, nadu i prije svega mogućnost za ljubav. No ona je šutke promatrala kako on biva lišen svega. Zapustila je svoju ulogu majke i nikada neće biti u stanju oprati sram iz svoje svijesti.

Pomislila je koliko malo dokaza postoji da je Anders uistinu živio. Njegovih slika više nema, a ono malo namještaja koji je imao u stanu, bit će bačeno ako ga nitko ne bude htio. Njegovih stvari u njezinom domu nema. On ih je tijekom godina ili prodao ili uništio. Jedino što je dokazivalo da je doista postojao, bila je šačica fotografija na stolu pred njom. I njezina sjećanja. Njeza će se zacijelo sjećati i drugi ljudi, no kao propalog pijanca, i neće za njim žaliti ili tugovati. Ona jedina na njega ima lijepe uspomene. Ponekad je bilo teško prisjetiti ih se, a dana kao što su ovi jedino se njih i mogla prisjetiti. Nije si dopuštala ništa drugo.

Minute su se pretvorile u sate dok je Vera tako sjedila za kuhinjskim stolom s fotografijama ispred sebe. Ukočila se i, kako je zimska tama gušila svjetlost, sve je teže razaznavala detalje na slikama. Ali to nije bilo važno. Sada je bila potpuno, neumoljivo sama.

***

Zvonce je zaječalo kućom. Prošlo je poprilično vremena dok je čekao da mu tko otvori te se već htio okrenuti i vratiti u automobil. No potom je čuo kako se netko oprezno primiče vratima, koja se polagano otvore i on vidje

kako ga Nelly Lorentz zbunjeno promatra. Našao se iznenađenim što mu je otvorila baš ona. Zamišljao je svu silu posluge u odorama koja ga milostivo pušta u zdanje. No u moderno doba više nitko ne drži poslugu.

»Moje ime je Patrik Hedstrom, dolazim iz policijske postaje u Tanumshedeu. Tražim vašeg sina Jana.«

Najprije je nazvao ured, ali rekli su mu da Jan danas radi od kuće.

Gospođa Lorentz nije se ni trznula, nego se odmakla u stranu i pustila ga unutra.

»Pozvat ću ga, samo trenutak.«

Polako no elegantno Nelly priđe vratima za koja se pokazalo da vode do stubišta u podrumski dio kuće. Patrik je čuo da Jan ima taj dio luksuzne kuće na raspolaganju pa je zaključio da stube vode tamo.

»Jane, imaš posjetu. Policija je.«

Patrik se zapitao je li se Nellyn krhak, starački glas doista čuo do dolje, no koraci na stubištu uvjere ga da jest. Majka i sin razmijene dvosmislen pogled kad je Jan stupio na hodnik, no Nelly je kimnula Patriku i ušla u svoju sobu, a Jan mu priđe ispružene ruke i osmijeha koji je otkrivao sve zube. Patrik odmah pomisli na aligatora. Nasmijanog aligatora.

»Dobar dan, ja sam Patrik Hedstrom, policijska postaja Tanumshede.«

»Jan Lorentz, drago mi je.«

»Ja radim na slučaju ubojstva Alex Wijkner te bih vam volio postaviti nekoliko pitanja, ako je u redu?«

»Naravno. Ne znam kako mogu pomoći, ali na vama je da procijenite, ne na meni, je li tako?«

Opet aligatorski osmijeh. Patrik osjeti kako ga svrbe prsti, najradije bi mu taj osmijeh izbrisao s lica. Nekako ga je izluđivao.

»Spustimo se do mog stana, da ostavimo majku na miru.«

»Svakako, nema problema.«

Patrik je pomislio kako mu se dogovor oko stanovanja čini u najmanju ruku neobičnim. Kao prvo, baš mu se nisu sviđali odrasli muškarci koji stanuju kod mame, a kao drugo, nije mogao razumjeti kako Jan može podnijeti da je stjeran u mračni podrum dok stara gospođa živi tamo gore u raskoši na dvjesto četvornih metara. Jan ne bi bio normalan čovjek kad ne bi pomislio da Nilsa zasigurno ne bi stjerali u podrum.

Patrik je slijedio Jana niza stube. Morao je priznati da stan uopće nije bio loš s obzirom na to da je bio podrumski. Nije se štedjelo, stan je uredio netko tko je volio pokazivati svoj imutak. Mnogo zlatnih ukrasa, baršun i brokat, jamačno najboljih marki, no dekor nije najbolje dolazio do izražaja zbog nedostatka danjeg svjetla. Zbog toga je pomalo podsjećao na javnu kuću. Patrik je znao da je Jan oženjen, pitajući se je li na ovakvom uređenju ustrajao on ili žena mu. Sudeći po vlastitom iskustvu, kladio bi se na ženu.

Jan ga je uveo u malu radnu sobu, gdje se, osim pisaćeg stola i računala, nalazio i jedan kauč. Sjeli su svaki na jedan kraj, a Patrik izvadi notes iz torbe koju je ponio sa sobom. Odlučio je do posljednjeg časa odgađati obznanu smrti Andersa Nillsona. Strategija i pravi trenutak bili su vrlo bitni ako od Jana želi izvući nešto korisno.

Muškarca ispred sebe pogledao je ispitivačkim okom. Jednostavno je izgledao isuviše savršeno. Košulja i odijelo nisu imali nijednog nabora. Kravata je bila savršeno zavezana i bio je svježe obrijan. Svaka mu je vlas bila na mjestu, a čitava je njegova osoba zračila smirenošću i samopouzdanjem. Previše smirenosti i samopouzdanja. Patrik je iz iskustva sudio da je svatko koga policija ispituje u većoj ili manjoj mjeri nervozan, čak i ako nema što skrivati. Patrikova je teorija da posve smirena vanjština ukazuje kako osoba koju se ispituje nešto krije, a ona se pokazala točnom mnogo puta.

»Lijepo vam je ovdje.« Pristojnost nije naodmet.

»Hvala, moja supruga Lisa zaslužna je za uređenje. Mislim da je napravila dobar posao.«

Patrik se osvrne po mračnoj radnoj sobi koja je bila pretjerano nakićena jastucima sa zlatnim ukrasima i blistavim mramorom. Izvanredan primjer što se dogodi kad se neukus sretne s mnogo novca.

»Koliko ste daleko od rješenja slučaja?«

»Sakupili smo prilično mnogo podataka i polako stvaramo sliku o mogućem razvoju događaja.«

Ne posve točno rečeno, no najbolje da ga malo pokuša stresti.

»Jeste li poznavali Alex Wijkner? Čuo sam, na primjer, da je vaša majka prisustvovala karminama?«

»Ne, ne mogu reći da sam je poznavao. Jasno da sam znao za nju, u Fjallbacki se svi više ili manje poznaju, ali njezini su se odavde odselili prije mnogo, mnogo godina. Pozdravili bismo se na ulici kada bismo se sreli, ali

ništa više od toga. Što se tiče majke, ne mogu odgovoriti u njezino ime. Morat ćete nju pitati.«

»Jedna od činjenica koja se pojavila tijekom istrage jest da je Alex Wijkner održavala, kako da kažem... ljubavnu vezu s Andersom Nilssonom. Pretpostavljam da njega prilično dobro poznajete?«

Jan se nasmiješi. Šeretski, ohol smiješak.

»Pa da, Andersa je bilo teško ne poznavati. Rekao bih da je prije na zlu negoli na dobru glasu. Kažete li da su on i Alex bili u vezi? Ispričavam se, ali malo mi je teško u to povjerovati. U najmanju ruku vrlo neobičan par. Razumijem što bi on vidio u njoj, ali teško mi je shvatiti zašto bi se ona družila s njime. Jeste li sigurni da niste pogrešno shvatili?«

»Posve smo sigurni. Vratimo se na Andersa. Poznajete li ga?«

Ponovno je na Janovim usnama vidio nadmoćan smiješak, ovaj put još širi. Zabavljeno je odmahnuo glavom.

»Ne poznajem, a znate zašto? Može se reći da se ne krećemo u istim krugovima. Ponekad bih ga vidio dolje na trgu s ostalim pijancima, ali da sam ga poznavao, uistinu nisam.«

I pojavom je jasno davao do znanja koliko besmislenom smatra i samu pomisao na to.

»Mi se družimo s ljudima koji pripadaju posve drugoj društvenoj klasi i lokalne pijandure nisu dio tog društva.«

Jan odbaci Patrikovo pitanje kao da je kakva šala u pitanju, ali Patrik se upita nije li primijetio tračak nemira u njegovim očima. Ako i jest, nestao je u djeliću sekunde, no u jedno je bio siguran. Janu nije bilo ugodno zbog pitanja o Andersu. Dakle, Patrik je znao da je na pravome putu. U sljedećem je pitanju uživao i prije nego što ga je postavio pa je teatralno zastao i tek tada upitao: »No kako to da je Anders u posljednje vrijeme učestalo nazivao baš ovamo?«

Na svoje je veliko zadovoljstvo gledao kako se briše smiješak s Janovog lica. Pitanje ga je očigledno izbacilo iz takta i Patrik je na trenutak mogao prodrijeti iza kicoške vanjštine koju je Jan brižno njegovao. Vidio je nepatvoreni strah. Jan se potom pribrao i pokušao dobiti na vremenu pažljivo paleći cigaru i izbjegavajući gledati Patrika izravno u oči.

»Smeta li vam ako pušim?«

Nije očekivao odgovor pa mu ga Patrik niti ne dade.

»Ne razumijem zašto bi Anders nazivao ovamo. Ja s njime nisam razgovarao, a isto mogu reći i za svoju suprugu. Ne, doista vrlo neobično.«

Pušio je zavalivši se u kauču, ruke nonšalantno ispružene preko jastuka.

Patrik ne reče ništa. Iz iskustva je znao da je šutnja najbolji način da mu ljudi kažu više nego što namjeravaju. Kao da je postojala potreba ispuniti tišinu ako se ona odulji, a tom je igrom Patrik odlično vladao. Čekao je.

Jan se nagne prema naprijed i zabavljeno mahne cigarom.

»Netko je nazivao našu telefonsku sekretaricu, ali se nije javljao. Na snimci smo čuli samo disanje. A kada sam se ja nekoliko puta javio, tko god da je bio s druge strane, šutio je. Mora da je to bio Anders koji je nekako došao do našeg broja.«

»Zašto bi vas on zvao?«

»Otkud ja znam?« slegne Jan ramenima. »Možda iz zavisti. Imućni smo, što drugima bode oči. Takvi kao Anders rado krive druge zbog svoje nesreće, često ljude koji su za razliku od njih uspjeli u životu.«

Patriku je razlog zvučao pretanko. Bilo bi teško dokazati suprotno, ali nije mu povjerovao niti na trenutak.

»Pretpostavljam da koji od poziva koje ste spomenuli nemate na traci?«

»Nažalost, ne.«

Jan se namršti kako bi iskazao žaljenje.

»Presnimljeno kasnijim porukama. Nažalost, jer volio bih da vam mogu pomoći. No ako nas ponovno nazove, pobrinut ću se da sačuvam snimku.«

»Možete biti sigurni da vas Anders više neće zvati.«

»Aha, a zašto?«

Patrik nije mogao procijeniti pretvara li se Jan ili ne.

»Jer smo ga pronašli ubijenog.«

Pepeo cigare padne Janu u krilo.

»Zar je Anders ubijen?«

»Jest, pronašli smo ga jutros.«

Patrik je Jana promatrao ispitivačkim pogledom. Kad bi samo mogao pročitati njegove misli. Koliko bi sve bilo jednostavnije. Je li iskreno iznenađen ili je tek izvanredan glumac?

»Je li počinitelj ista osoba koja je ubila Alex?«

»Prerano je reći.« Još ga nije htio pustiti s udice. »Dakle, posve ste sigurni da ne poznajete ni Alexandru Wijkner, niti Andersa Nilssona?«

»Ja vrlo dobro znam s kim se družim, a s kim se ne družim. Znam za njih, ništa više od toga.«

Jan se sabrao te je opet bio isti kao prije, smiren i nasmiješen.

Patrik ga odluči ispitati o nečemu drugome.

»U kući Alex Wijkner pronašli smo članak o nestanku vašeg brata izrezan iz Bohuslaningena. Zna li zašto bi se Alex trudila sačuvati ga?«

Jan još jednom slegne ramenima, raširivši oči kako bi pokazao da on nema ni najmanjeg pojma.

»O nestanku se u Fjallbacki pričalo prije mnogo godina. Možda je članak sačuvala jer su je zanimale lokalne priče?«

»Možda. Kako vi gledate na nestanak? O njemu kruže svakakve teorije.«

»Pa ja mislim da Nils živi sretnim životom u kakvoj toploj zemlji. Majka je s druge strane posve uvjerena da je stradao nesretnim slučajem.«

»Jeste li bili bliski?«

»Ne mogu reći da jesmo. Nils je bio prilično stariji od mene, a nije bio ni oduševljen što mamu mora dijeliti s posvojenim bratom. Ali neprijatelji nismo bili, jedan prema drugome pretežno smo bili ravnodušni.«

»Nelly vas je usvojila nakon Nilsovog nestanka, nije li tako?«

»Točno. Otprilike godinu dana poslije.«

»A usvojenjem ste dobili i polovicu kraljevstva?«

»Da, možda bi se moglo tako reći.«

Od cigare je ostao samo okrajak koji je prijetio Jana opeci po prstima. Na brzinu ga je ugasio u gizdavoj pepeljari.

»Nije ugodno što je do toga došlo na tuđi račun, no mogu reći da sam kroza sve ove godine nasljedstvo i zaslužio. Tvornica konzervi bila je u silaznoj putanji kad sam je preuzeo, no ja sam cjelokupnu djelatnost

restrukturirao iz temelja, tako da sada izvozimo riblje konzerve i morske plodove po cijelom svijetu, u Sjedinjene Države, Australiju, Južnu Ameriku...«

»Zbog čega mislite da je Nils pobjegao u inozemstvo?«

»Ne bih vam smio o tome govoriti, no netom prije nego što je Nils nestao, iz tvornice je nestala nemala svota novca. Pored toga nedostajala je i odjeća, jedna putna torba i njegova putovnica.«

»Zašto nestanak novca nije nikad prijavljen policiji?«

»Majka je odbila. Tvrдила je da mora da je pogreška i da Nils nikada ne bi učinio takvo što. Znae kakve su majke. Posao im je da vjeruju da su im djeca anđeli.«

Zapalio je novu cigaru. Patrik pomisli kako je sobica ionako već prilično zadimljena, no ne reče ništa.

»Mogu li vas ponuditi? Kubanske. Motane rukom.«

»Ne, hvala. Ne pušim.«

»Šteta. Ne znate što propuštate.«

Jan je s užitkom proučavao svoju cigaru.

»U našem sam arhivu pročitao o požaru u kojem su umrli vaši roditelji. Mora da vam je bilo vrlo teško. Koliko ste imali godina? Devet, deset?«

»Imao sam deset godina. I imate pravo. Bilo je teško. No imao sam sreće. Većinu djece ne uzme obitelj Lorentz pod skrb kad ostanu bez roditelja.«

Patrik pomisli kako je bilo neukusno pričati o sreći u danom kontekstu.

»Koliko znam, sumnjalo se na palež, je li se ikada saznalo nešto više?«

»Nije, ta čitali ste izvješća. Policija u istrazi nije napredovala. Osobno mislim da je tata kao i uvijek pušio u krevetu i zaspao.«

Prvi je puta tijekom razgovora iskazao nestrpljivost.

»Smijem li pitati kakve veze to ima s ubojstvima? Već sam rekao da ne poznajem nijedno od njih i ne razumijem kako se moje teško djetinjstvo uklapa u slučaj?«

»Trenutno istražujemo i najmanje tragove. Dotaknuo sam se teme zbog Andersovih telefonskih poziva upućenih ovamo. No čini se da trag ne vodi nikamo. Ispričavam se ako sam vam oduzeo dragocjeno vrijeme.«

Patrik ustane i pruži mu ruku. Jan također ustane, odloživši cigaru u pepeljaru prije nego što je prihvatio Patrikovu ispruženu ruku.

»Nikakav problem, uistinu nikakav problem. Drago mi je što smo se upoznali.«

Laskava jezičina, pomisli Patrik. Slijedio je Jana uza stube. Kad je stupio u vrlo ukusno uređeno prizemlje kuće, primijetio je oštar kontrast naspram podruma. Šteta što Janova žena nije tražila broj Nellynog dizajnera interijera.

Zahvalio je na posvećenom vremenu i napustio kuću osjećajući da je s Janom pretresao sitnice, dok mu je promaklo nešto važno. Kao da je kod njega vidio nešto čije je značenje trebao shvatiti. Nešto što se u skupo uređenoj sobi isticalo. Nešto nije bilo u redu s Janom Lorentzom. Patrik se vrati prijašnjog pomisli. Tip je bio previše savršen.

***

Bilo je gotovo sedam sati i već je snažno sniježilo kad se Patrik napokon pojavio na njezinom pragu. Erica je bila iznenađena snažnim emocijama koje je osjetila kad ga je vidjela i koliko joj je prirodno bilo baciti mu se oko vrata i utopiti se u njegovom zagrljaju. Odložio je dvije vrećice pune hrane i uzvratio joj dugim i toplini zagrljajem.

»Nedostajao si mi.«

»I ti meni.«

Nježno su se poljubili. Nakon nekoliko časaka Patrikov je želudac glasno zakrčao upozorivši ih kako je vrijeme da odnesu vrećice u kuhinju. Kupio je previše hrane i Erica je ostatak pospremila u hladnjak. Kao da su se prešutno dogovorili, tijekom pripremanja večere nisu razgovarali o dnevnim događajima. Patrik je počeo pričati što mu se zbilo tek nakon što su utažili glad i siti sjeli jedno nasuprot drugome za stolom u blagovaonici.

»Anders Nillson je mrtav. Pronašli su ga jutros u njegovom stanu.«

»Jesi li ga ti pronašao kad si se uputio onamo?«

»Nisam, ali u pitanju su bile minute.«

»Kako je umro?«

Patrik je oklijevao na trenutak.

»Obješten je.«

»Obješten. Hoćeš reći da je ubijen?«

Erica nije mogla skriti koliko je uzbuđena bila.

»Je li riječ o istoj osobi koja je ubila Alex?«

Patrik se upita koji je već put danas čuo isto pitanje. Koje je neprijeporno bilo značajno.

»Mislimo da jest.«

»Imate li kakvih tragova? Je li netko nešto vidio? Jeste li pronašli konkretnu poveznicu između slučajeva?«

»Daj se smiri.« Patrik podigne ruke kao da se štiti. »Ne mogu ti reći ništa više. A i mogli bismo razgovarati o nečemu ljepšem. Kako si, na primjer, ti provela dan?«

Erica se nasmiješi lažnim osmijehom. Kad bi samo znao da njezin dan nije bio nimalo ugodniji. Ali ne može mu još sada reći. Morala je dati priliku Danu da sve sam ispriča.

»Spavala sam prilično dugo, a zatim sam većinu dana provela pišući. Ni izbliza uzbudljivo kao ti.«

Ruke su im se našle preko stola, prsti isprepleli. Bilo je sigurno i lijepo sjediti tako dok je gusta tama obavijala kuću. Velike su se snježne pahulje na noćnom nebu i dalje prevrtale kao zvjezdice padalice.

»A razmišljala sam poprilično o Anni i kući. Neki sam joj dan spustila slušalicu, zbog čega me muči savjest. Možda sam sebična. Razmišljala sam jedino kako će prodaja pogoditi mene, kako ja gubim. Ali Anni nije lako. Pokušava izvući najbolje iz svoje trenutne situacije i iako mislim da je u krivu, ne radi to da bi mi napakostila. Dakako da je ponekad nepromišljena i naivna, no uvijek je bila obzirna i velikodušna, a ja sam se na nju naljutila jer sam bila tužna i razočarana. Možda je najbolje da prodamo kuću. Da počnem iznova. Za taj novac mogu ovdje kupiti novu, doduše daleko manju. Možda sam isuviše sentimentalna. Vrijeme je da nastavim, da prestanem žaliti za onime što je moglo biti i usredotočim se na ono što imam.«

Patrik shvati da ona više ne govori samo o kući.

»Kako su stradali? Ako te smijem pitati.«

»Smiješ, u redu je.« Duboko je uzdahnula. »Bili su u Stromstadu kod moje tetke. Bilo je mračno i kišilo je, a kiša se od hladnoće sledila na cesti. Tata je uvijek vozio oprezno, no kažu da im je pred auto vjerojatno izletjela kakva životinja. On je naglo skrenuo, automobil se zanio i zabio ravno u drvo

pokraj ceste. Smrt je najvjerojatnije bila trenutačna. Tako su barem rekli meni i Anni. No nemam pojma jesu li lagali.«

Jedna joj se suza spusti niz obraz i Patrik se nagne da je obriše. Uhvatio ju je za bradu kako bi je natjerao da gleda ravno u nj.

»Ne bi rekli takvo što da nije istina. Ja sam siguran da nisu patili, Erica. Posve siguran.«

Ona nijemo kimne. Vjerovala mu je i kao da joj je teški teret pao s grudi. Automobil je izgorio i ona je mnoge noći provela strahujući od pomisli da su joj roditelji bili živi kad je plamen stigao do njih. Patrikove su riječi uklonile uzrujanost i ona prvi puta osjeti određeni mir pri pomisli na nesreću koja joj je odnijela oba roditelja. Tuga je ostala, no tjeskoba se izgubila. Patrik palcem obriše nekoliko suza koje su joj lutale obrazima.

»Jadna Erica. Jadna, jadna Erica.«

Uzeo joj je ruku i položio je na svoj obraz.

»Nemoj me uopće žaliti, Patrik. Nikada nisam bila sretnija nego sada, u ovome trenutku. Čudno, no s tobom se osjećam nevjerojatno sigurno. Ne osjećam nesigurnost koja se javlja kad s nekim tek započneš vezu. Što misliš zašto?«

»Zato što smo stvoreni jedno za drugo.«

Erica se zacrveni zbog težine njegovih riječi. No nije mogla zaniijekati da i ona osjeća isto. Kao da se vratila svojem domu.

Ustali su od stola kao na znak, ostavili posuđe i čvrsto zagrljeni uspeli se do spavaće sobe. Vani je bjesnjela snježna oluja.

***

Neobično je bilo ponovno živjeti u svojoj staroj sobi. Osobito stoga što joj se ukus tijekom godina promijenio, a soba ostala ista. Ružičasta boja i mnogo čipke više joj nije bilo po volji.

Julia je ležala na svome uskom krevetu zureći u strop ruku prekrivenih na trbuhu. Sve je uništeno. Njezin joj se čitav život rušio pred očima i pretvarao u nanos smrskanih krhotina. Kao da ga je proživjela u kući zrcala u kojoj ništa nije bilo onakvo kakvim se doimalo. Nije znala što će biti sa studijem. Entuzijizam je izgubila i sad se semestar nastavljao bez nje. Nije mislila da će netko primijetiti da je nema. Prijateljstva nikada nije lako sklapala.

Što se Julije ticalo, komotno je mogla ležati ovdje u svojoj ružičastoj sobi i zuriti u krov dok ne ostari i osijedi. Birgit i Karl-Erik ne bi se usudili učiniti ništa, nego bi je pustili na miru. Mogla bi živjeti na njihov račun do kraja života kad bi htjela. Grižnja savjesti otvarala bi novčanik kad god bi zatrebalo.

Kao da se kretala kroz vodu. Pokretala se teško i s naporom, a zvukovi su do nje dolazili kao kroz filter. U početku nije bilo tako. Tada su je ispunjavali pravedan bijes i mržnja toliko snažni da se plašila. I dalje je mrzila, no prije rezignirano negoli energično. Navikla se prezirati tako da je fizički osjećala kako se mržnja promijenila. Umjesto da je usmjeri prema van, usmjerila ju je unutra, gdje joj je kopala goleme rupe u grudima. Teško se odvići starih navika. Mržnja prema sebi samoj bila je konstanta koju je naučila prakticirati do savršenstva.

Okrenula se na bok. Na radnom je stolu stajala slika nje i Alex te se podsjeti baciti je. Kad bude u stanju ustati, poderat će je u tisuću komadića. Obožavanje koje je nazirala u svom pogledu na slici gadilo joj se. Alex je bila vitka i lijepa kao i uvijek, dok ju je okruglo lice ružnog pačeta pored nje promatralo kao božicu. Za nju je Alex bila nepogrešiva i ona se vječno nadala da će se iz svoje ličinke izleći lijepa i samosvjesna kao Alex. Narugala se vlastitoj naivnosti. Kakva šala. Šala koja je, osim toga, čitavo vrijeme bila na njezin račun. Pitala se jesu li o tome razgovarali njoj iza leđa. Jesu li se smijali glupoj, blesavoj, ružnoj Julijici.

Kad je čula prigušeno kucanje na vrata, sklupčala se na krevetu. Znala je tko je.

»Julijo, zabrinuti smo za tebe. Nećeš li na časak dolje k nama?«

Nije odgovorila Birgit. S neviđenom je usredotočenošću proučavala pramen svoje kose.

»Molim te, molim te, Julijo.«

Birgit sjedne na stolicu za pisaćim stolom, okrenuta prema njoj.

»Shvaćam da si ljuta i da nas možda čak i mrziš, ali vjeruj mi, nismo ti htjeli učiniti ništa nažao.«

Juliju je zadovoljilo što je Birgit izgledala staro i ofucano. Izgledala je kao da nekoliko noći nije spavala. A vjerojatno i nije. Nove su joj se bore poput šavova pojavile oko očiju i Julia zlobno pomisli kako će podizanje lica koje si je htjela priuštiti nagodinu, za svoj šezdeset i peti rođendan, morati obaviti prije nego što je planirala. Birgit pomakne stolicu bliže krevetu i

položi ruku na Julijino rame. Ova ju je odmah otresla sa sebe i Birgit povrijeđeno uzmakne.

»Ljubavi, mi te svi volimo. Znaš da te volimo.«

Vraga je znala. Čemu ta igra? Svjesne su bile kako stvari stoje, a Birgit pojma nema što je ljubav. Jedino je Alex voljela. Uvijek Alex.

»Moramo razgovarati o ovome, Julijo. Jedni drugima pružiti podršku.«

Birgitin je glas podrhtavao. Julia se upita koliko je točno puta Birgit poželjela da je ona, Julia, umrla umjesto Alex. Vidjela ju je kako odustaje i kako joj se ruka trese dok je vraćala stolicu. Prije nego što je izašla, bacila je još jedan molećivi pogled prema Juliji. Ona se demonstrativno okrenula licem prema zidu. Birgit potihlo zatvori vrata.

***

Jutra obično nisu bila Patrikov omiljeni dio dana, a ovo je bilo posebice mučno. Kao prvo, morao je ustati iz Ericina toplog kreveta, ostaviti je te otići na posao. Kao drugo, morao je pola sata čistiti snijeg da bi uopće došao do automobila. I kao treće, prokleti auto nije palio kad je već očistio snijeg oko njega. Nakon nekoliko pokušaja morao se predati i pitati Ericu smije li posuditi njezina kola. Smio je, a automobil je, srećom, upalio otprve.

Uletio je u ured s pola sata zakašnjenja. Od čišćenja snijega propisno se uznojio, pokušavši se ohladiti mahanjem košulje koja je virila iz hlača. Nužna postaja prije početka rada bio je aparat za kavu. Tek kad je sjeo za stol sa šalicom kave, osjetio je kako se bilo smiruje. Dopustio si je na časak odlutati mislima i utonuti u bezglavu, nesputanu zaljubljenost. Prošla je noć bila jednako divna kao i prva, no ipak su uspjeli prizvati trunčicu zdravog razuma i odspavati nekoliko sati. Bilo bi pretjerano reći da je odmoran, ali barem nije bio ukomiran kao dan ranije.

Najprije se pozabavio zabilješkama sa sastanka s Janom. Nije došao do novih detalja koji bi mu pobudili pažnju, ali vrijeme svejedno nije bacio. Za istragu je bilo jednako važno da dobije »osjećaj« o osobama koje jesu ili bi mogle biti umiješane u slučaj. »Istraživati ubojstvo znači istraživati o ljudima«, često je govorio jedan profesor na Visokoj policijskoj školi, i te su se riječi Patriku usjekle u pamćenje. Također je vjerovao da dobro procjenjuje ljude te je razgovarajući sa svjedocima i osumnjičenicima uvijek pokušao na trenutak zanemariti gole činjenice kako bi se usredotočio na dojam koji sugovornici ostavljaju na nj. Jan nije budio nikakve pozitivne osjećaje. Nepouzdan, prevrtljiv i razbludan, bile su riječi na koje ga je asociirao kad ga je prizvao u pamćenje. Posve je jasno da je Jan znao više nego što mu je rekao. Patrik opet uzme dokumentaciju o obitelji Lorentz.

I dalje nije mogao pronaći jasnu vezu između njih i dvaju slučajeva, osim Andersovih poziva Janu. No nije mogao dokazati da Janova priča o zlobnim pozivima nije točna. Patrik izvadi spise o smrti Janovih roditelja. Nešto ga je uznemiravalo u tonu Janova glasa kad je govorio o događajima. Nešto je zvučalo lažno. Potom mu na pamet padne jedna zamisao. Podigne slušalicu i nazove broj koji je znao napamet.

»Zdravo, Vicky, kako je?«

Osoba s druge strane potvrdi da je dobro. Nakon uvodne izmjene ljubaznosti Patrik prijeđe na stvar.

»Čuj, bi li mi mogla učiniti jednu uslugu? Sjedim ovdje i provjeravam jednog tipa za kojeg se kao klinca pobrinulo socijalno. Oko 1975., tada se zvao Jan Norin i imao je deset godina. Imate li nešto o njemu? Može, pričekat ću.«

Nestrpljivo je bubnjao prstima po stolu dok je Vicky Lind iz Službe za socijalnu skrb provjeravala u sustavu. Nakon nekog vremena opet ju je čuo u slušalici.

»Imaš podatke? Super. Vidiš li tko je bio zadužen za slučaj? Siv Persson. Super, poznajem Siv. Imaš li njezin telefonski broj?«

Patrik oduševljeno pribilježi broj na komadić papira i poklopi nakon što je Vicky obećao da će je odvesti na ručak. Birao je broj koji mu je dala i odmah začuje vedar glas. Pokazalo se da se Siv jako dobro sjeća slučaja Jana Norina i da odmah može doći k njoj.

Patrik cimne jaknu tako snažno da je usput oborio i vješalicu, koja je pak izvanredno precizno oborila sliku sa zida i lončanicu s police za knjige, od čega sve zatrešti. Patrik ostavi nered jer mu se žurilo, vidjevši u hodniku kako je iz svakog ureda provirila po jedna glava. Samo im je mahnuo i istrčao kroz ulazna vrata postaje dok su znatizeljne oči promatrale kako odlazi.

Služba za socijalnu skrb bila je dvjestotinjak metara od policijske postaje i Patrik je mukom hodao kroza snijeg u smjeru lokalne trgovine. Na kraju ulice, kod hotela Tanumshede Gestgifveri, skrenuo je ulijevo i nastavio još malo. Ured im je bio u istoj zgradi kao i općinsko ravnateljstvo, te se popeo uza stube. Ušao je k Siv nakon što je veselo pozdravio recepcionarku, djevojku s kojom je išao u razred u višim razredima osnovne. Siv Persson nije se zamarala time da ustane i pozdravi ga kad je ušao. Putovi su im se presreli mnogo puta otkako je on radio kao policajac i oboje su poštovali stručnost onog drugog iako nisu uvijek dijelili mišljenje o najboljem načinu vođenja slučaja. Moralo se reći i da je Siv bila među najdražim i

najljubaznijim osobama koje poznaje, što možda nije uvijek bilo dobro u poslu socijalnog radnika. Ne možeš uvijek gledati samo najbolje u ljudima. Istodobno joj se divio što je usprkos svim prevarantima na koje je tijekom godina naišla i dalje zadržala svoj čvrsto utemeljen pozitivan pogled na ljudsku prirodu. Što se Patrika tiče, prije bi se moglo reći da je razvio suprotno mišljenje.

»Bok, Patrik! Uspio si se probiti do nas kroz snježni kaos.«

Patrik je odmah pomislio kako joj glas zvuči neprirodno veselo.

»Pa gotovo da su mi trebale motorne sanjke.«

Podigla je naočale koje su se klatile na uzici oko vrata i stavila ih na vrh nosa. Siv je voljela jarke boje i danas su joj se crvene naočale slagale s odjećom. Otkad ju je znao, nosila je istu frizuru, ravni paž koji je završavao kod čeljusti, sa šiškama koje su dosezale do obrva. Kosa joj je bila plamteći bakrenocrvena, a od jarkih se boja Patrik odmah osjećao bolje.

»Htio si uvid u jedan od moji starih slučajeva, je li? Jan Norin.«

Ton glasa i dalje joj je bio isforsiran. Materijal je već bila pripremila prije nego što je došao te je pred njom na stolu ležala odeblja mapa.

»Kao što vidiš, dokumentacija o dječaku je poprilična. Oba su roditelja bili narkomani i da nisu stradali u nesreći, morali bismo prije ili kasnije intervenirati. Dječaka su puštali da luta i praktički je sam sebe odgojio. Dolazio bi u školu u prljavoj i poderanoj odjeći, a kolege su ga zlostavljale jer je zaudarao. Spavao je u staroj staji, da bi kasnije išao u školu u istoj odjeći u kojoj je proveo noć.«

Pogledala ga je preko ruba naočala.

»Pretpostavljam da nemaš namjeru zloupotrijebiti moje povjerenje i da ćeš mi naknadno pribaviti dozvole nužne za uvid u podatke o Janu.«

Patrik kimne. Znao je da se propisi moraju slijediti, no istrage su ponekad zahtijevale učinkovitost, a tada su se kotačići birokratskog stroja vrtjeli naknadno. Poslovna veza Siv i njega još je otprije dobro funkcionirala, ali je znao da ona mora tražiti dozvole. Nastavio je:

»Zbog čega niste ranije intervenirali? Zbog čega je tako završilo? Jana se očigledno zapuštalo od rođenja, a roditelji su mu umrli kad je imao deset godina.«

Siv duboko uzdahne.

»Da, razumijem što hoćeš reći, i vjeruj mi da sam se i ja mnogo puta zapitala isto. No bila su druga vremena kad sam počela ovdje, nekoliko mjeseci prije požara. Trebalo se dogoditi nešto drastično da država intervenira i roditeljima ograniči pravo da djecu odgajaju kako žele. Mnogi su zagovarali slobodan odgoj, što se lomilo na leđima djece kao što je bio Jan. Nadalje, na njemu nikada nije bilo tragova fizičkog zlostavljanja. Grubo rečeno, za njega bi najbolje bilo da su ga tukli pa da je završio u bolnici. Tada bismo barem jednim okom pazili na stanje u obitelji. No, ili su ga zlostavljali tako da se nije vidjelo, ili su ga 'samo' zanemarivali.« Siv je prstima naglasila navodnike kod riječi samo.

Patrik nevoljko osjeti sažaljenje spram maloga Jana. Kako je čovjek mogao postati normalan ako je odrastao u takvim uvjetima?

»Ali najgore još nisi čuo. Nikada nismo skupili dokaze, ali mnogo je toga upućivalo da su roditelji raznim muškarcima u zamjenu za novac ili drogu davali da iskorištavaju Jana.«

Patrik se zaprepasti. Slučaj je gori nego što je ikada mogao i zamisliti.

»Kao što rekoh, nismo bili sigurni, ali danas, na primjer, znamo i možemo reći da je Janovo tadašnje ponašanje tipično za seksualno iskorištavanu djecu. Među ostalim, veliki problemi s vladanjem u školi. Druga su ga djeca zlostavljala, ali su ga se i bojala.«

Siv je otvorila mapu i listala sve dok nije našla što je tražila.

»Evo ga ovdje. U drugom je razredu u školu ponio nož, kojim je prijetio jednom od najgorih zlostavljača. Čak ga je porezao po licu, ali uprava škole zataškala je slučaj i, koliko ja vidim, nije kažnjen. Uslijedilo je nekoliko sličnih događaja kad je Jan prema razrednim drugovima iskazao visoku razinu agresivnosti, no incident s nožem bio je najozbiljniji. Nekoliko je puta prijavljen jer se nedolično ponašao prema djevojčicama u razredu. Njegove su seksualne aluzije i približavanja bili suviše napredni za njegovu dob. Niti te prijave nisu dovele do posljedica. Jednostavno nisu znali kako postupiti s djetetom s takvim poremećajima u odnosima s ljudima u okolini. Danas bi na vanjske znakove sigurno nekako reagirali, ali moraš imati na umu da govorimo o početku sedamdesetih. Svijet je bio posve drugačiji.«

Patrik je bio sasvim iscrpljen od suosjećanja i ljutnje. Kako se s jednim djetetom moglo tako postupati?

»A nakon požara? Jesu li se takvi incidenti nastavili?«

»Ne, što je čudno. Nakon požara praktički je bez odgađanja smješten u obitelj Lorentz i poslije više nismo čuli da je Jan zapadao u nevolje. Ja sam

nekoliko puta posjetila obitelj kako bih nadzirala situaciju i tada sam srela sasvim drugačijeg dječaka. Sjedio bi tamo začešljane kose u svojem odijelcu i ne trepćući zurio u mene dok je uljudno odgovarao na moja pitanja. Zapravo, prilično užasno. Osoba se ne može tako promijeniti preko noći.«

Patrik se zaprepasti. Siv je prvi puta izjavila nešto negativno o jednom svom slučaju. No tu ima još nešto. Nešto što je htjela reći, ali što će on morati izravno pitati.

»Što se tiče požara...«

Pustio je riječi da vise nekoliko časaka vidjevši da je Siv sjela uspravnije. Što je značilo da je na dobrom putu.

»Čuo sam određene glasine o požaru.«

Pogledao ju je upitno.

»Ne mogu potvrditi glasine. A što si čuo?«

»Da je posrijedi bio palež. U našim spisima čak i stoji 'mogući palež', no tragovi počinitelja nikada nisu pronađeni. Požar je počeo u prizemlju kuće. Norinovi su spavali u jednoj sobi na katu i nisu se mogli izvući. Znaš li tko je Norinove mrzio toliko da bi učinio nešto takvo?«

»Znam.« Odgovor joj je bio kratak i tako tih da nije bio siguran je li ga čuo.

Ponovila je jačim glasom: »Da, znam tko je Norinove mrzio toliko da bi ih spalio.«

Patrik zašuti puštajući je da nastavi vlastitim tempom.

»Ja sam išla s policijom do kuće. Prvi su na mjestu događaja bili vatrogasci i jedan je od njih pregledao staju kako bi vidio jesu li od kuće odletjele iskre koje bi mogle prouzrokovati novi požar. Vatrogasac je u staji pronašao Jana i, kako je dječak odbijao maknuti se otamo, pozvali su nas iz socijalne službe. Bila sam netom počela raditi kao socijalna radnica i moram priznati da sam mislila kako je sve to vrlo uzbudljivo. Jan je sjedio u staji, u njezinu krajnjem kutu, leđa okrenutih zidu. Čuvao ga je jedan vatrogasac, koji je odahnuo kad smo stigli. Istjerala sam policiju i sama otišla k Janu da bi ga, kako sam vjerovala, utješila i pavela sa sobom. Čitavo je vrijeme tamo u mraku micao rukama, ali nisam vidjela što je točno radio. Tek kad sam se približila, vidjela sam da je skupljao nešto što je imao u krilu. Držao je kutiju šibica. S neskrivenim je oduševljenjem razvrstavao šibice, spaljene i crne na jedan kraj kutije, a nerabljene crvene na drugi kraj. Lice mu je odisalo čistom radošću. Dječak kao da je sjajio iznutra, što je nešto najstrašnije što

sam ikada vidjela, Patrik. Ponekad i dalje vidim to lice kada noću liježem na počinak. Kad sam mu se približila, oprezno sam mu uzela kutiju šibica iz ruku. Tada me pogledao i rekao: 'Jesu li sad mrtvi?' Samo tako. 'Jesu li sad mrtvi?' Tada se zasmijuljio i pustio da ga izvedemo iz stare staje. Posljednje što sam vidjela dok smo izlazili, bila je deka, džepna svjetiljka i hrpa odjeće u jednom kutu zgrade. Shvatila sam tada da smo i mi sukrienci za smrt njegovih roditelja. Trebali smo djelovati mnogo, mnogo godina ranije.«

»Jesi li ovo nekome ispričala?«

»Nisam, a što da kažem? Da je ubio roditelje jer se igrao šibicama? Ne, nikome nisam ništa rekla prije nego što si me ti sada pitao. Ali uvijek sam sumnjala da će prije ili kasnije, ovako ili onako, Jan završiti na policiji. U što je umiješan?«

»Zasada ne mogu ništa reći, ali obećajem da ću ti javiti čim budem smio. Nevjerojatno sam ti zahvalan što si mi sve ovo ispričala, a ja ću se odmah pobrinuti za papire tako da ne zapadneš u nevolje.«

Mahnuo joj je i izašao.

A kad je otišao, Siv Persson je ostala sjediti za svojim radnim stolom. Crvene su naočale visjele na uzici oko vrata i ona je žmireći trljala korijen nosa palcem i kažiprstom.

U istom trenutku kad je Patrik stupio na snježne zamete na pločniku, zazvonio mu je mobitel. Prsti su se već smrznili od surove studeni te je jedva otvorio maleni zaklopac na telefonu. Nadao se da je Erica, no razočarao se kad je na zaslonu vidio broj centrale policijske postaje.

»Patrik Hedstrom. Bok, Annika. Ne, evo me natrag. Pričekaj, začas sam nazad u postaji.«

Zaklopio je telefon. Annika je opet uspjela. U povijesnom pregledu Alexinog života pronašla je nelogičnost.

Škripalo mu je pod nogama dok se užurbano približavao postaji. Ralica je prošla dok je razgovarao sa Siv tako da se na povratku nije morao probijati kroza snijeg kao prije. Hrabrih ljudi na hladnome vremenu bilo je malo i ulica je bila pusta, osim tu i tamo kojeg povremenog prolaznika s podignutim ovratnikom i nabitom kapom kao zaštitom od studeni.

Na pragu postaje tapkanjem nogu očistio je snijeg koji se nakupio na cipelama. Nosio je niske cipele koje su promočile i čarape su mu se natopile. Na to je, doduše, trebao misliti ranije.

Otišao je ravno do Annikine sobe. Ona ga je očito čekala, te je iz zadovoljnog izraza na njezinom licu zaključio da je pronašla nešto vrlo, vrlo dobro.

»Sva ti je ostala odjeća prljava, ha?«

Patrik najprije nije shvatio pitanje, no iz njezinog je šaljivog osmijeha shvatio da šala ide njemu na račun. Časak kasnije upali mu se lampica i on se pogleda. Dovraga i bestraga, nije se presvukao od prekučer kad je posjetio Ericu. Prisjetio se jutrošnjeg čišćenja snijega i zapitao se da li samo zaudara ili zaudara jako?

Promrmljao je nešto umjesto odgovora i pokušao je pogledati što je zločestije mogao. To ju je još više zabavilo.

»Ha, ha, vrlo smiješno. Prijeđimo na stvar. Progovori više, ženo Božja!«

Hinjenom je ljutnom stisnutom šakom lupio po stolu. Vaza s cvijećem odmah se prevrnula i voda prolila po stolu.

»Oh, oprost. Nisam htio, baš sam nespretn...«

Tražio je nešto čime bi pobrisao vodu, ali Annika je kao i obično bila korak ispred i iščarobirala salвете odnekud ispod stola. Smireno je brisala stol dok je Patriku uputila dobro mu poznatu zapovijed. »Sjedi!«

Odmah ju je poslušao, pomislivši kako je nepravedno što kao nagradu za dobro ponašanje nije dobio slatkiš.

»Hoćemo li početi?«

Annika nije čekala njegov odgovor, nego je počela čitati sa zaslona svog računala.

»Da vidimo. Počela sam od njezine smrti i kronološki se kretala unazad. Sve je u redu što se tiče vremena kad je živjela u Goteborgu. Umjetničku galeriju pokrenula je s prijateljicom 1989. godine. Prije toga u Francuskoj je pet godina studirala povijest umjetnosti. Danas sam telefaksom primila njezine ocjene, ispite je polagala u roku i s dobrim ocjenama. Prije toga je pohađala Hvitfeldtsku gimnaziju u Goteborgu. Njezine sam ocjene otamo također dobila. Blistava učenica nije bila, ali nije bila ni loša; ocjene su joj uvijek bile prosječne.«

Annika uzme stanku i pogleda Patrika koji je nagnut prema naprijed pokušavao unaprijed čitati podatke sa zaslona. Zakrenula je ekran malčice u stranu kako joj ne bi prije roka ukrao njezino otkriće.

»Prije toga je pohađala internat u Švicarskoj, međunarodnu školu L'Ecole de Chevalier, skupu kao suho zlato.«

Annika posebno naglasi potonju frazu.

»Prema podacima koje sam dobila kad sam ih nazvala, jedan semestar košta okruglih sto tisuća kruna, plus stanarina, hrana, odjeća i knjige. I provjerila sam, cijene su bile jednake kad je Alex Wijkner pohađala školu.«

Patrik je naglas promišljao o izrečenome: »Pitanje je, dakle, kako si je obitelj Carlgren mogla priuštiti školarinu za Alex? Birgit je, koliko znam, godinama bila kućanica, a nemoguće je da je Karl-Erik zarađivao toliko mnogo da bi namaknuo novac za tolike školarine. Jesi li provjerila...«

Annika ga prekine.

»Da, pitala sam ih čije ime stoji na uplatama za Alexandru, ali ne daju takve podatke. Jedino bi ih nalog švicarske policije prisilio da ispostave informacije, ali zbog birokracije bi nam trebalo pola godine da ih dobijemo. Umjesto toga sam krenula s drugoga kraja i nakanila provjeriti financije obitelji Carlgren. Možda su naslijedili novac od bogatog rođaka, što ja znam? Čekam obavijest od banke, no proći će nekoliko dana dok ne stigne. Ali«, uslijedila je retorička stanka, »to nije najzanimljivije. Prema podacima obitelji Carlgren, Alex je krenula u internat proljetnog semestra 1977. No prema školskim registrima, krenula je tek u proljeće 1978.«

Annika se trijumfalno naslonila i prekrižila ruke.

»Jesi li sigurna?«

Patrik jedva da se mogao suzdržati od uzbuđenja.

»Provjerila sam jednom, dvaput i triput, što se toga tiče. U Alexinom životu nedostaje godina dana između 1977. i 1978. godine. Nemamo pojma gdje je tada bila. Odavde su se odselili u ožujku 1977. i nakon toga nema ničeg, niti jednog podatka, sve dok Alex nije krenula u školu u Švicarskoj godinu dana kasnije. Istodobno njezini roditelji iskrsavaju u Goteborgu. Kupuju kuću i Karl-Erik počinje raditi kao šef srednje velikog veletrgovačkog poduzeća.«

»Dakle, ne znamo ni gdje su oni bili tijekom istog razdoblja?«

»Ne još. Ali nastavljam kopati. Jedino što znamo, to je da ne postoje podaci koji bi upućivali na to da su se tijekom te godine nalazili u Švedskoj.«

Patrik je zbrajao prstima.

»Alex je rođena 1965., dakle, 1977. je imala, da vidimo, dvanaest godina.«

Annika provjeri na zaslonu.

»Rođena je trećeg siječnja, tako da je točno, imala je dvanaest godina kad su se odselili.«

Patrik kimne razmišljajući. Annika je iskopala vrijedne informacije, no zasad su jedino dobili niz novih pitanja. Gdje se obitelj Carlgren nalazila između 1977. i 1978.? Cijela obitelj ne može samo tako nestati. Tragovi su tamo, treba ih samo naći. Istodobno mora postojati još nešto.

A i podatak da je Alex već ranije rodila i dalje ga je intrigirao.

»Nisi li pronašla nikakvu drugu rupu? Nije li na primjer netko drugi u njezino ime polagao ispite na fakultetu? Ili, nije li njezina partnerica mogla sama voditi galeriju tijekom nekog razdoblja? Nije da ne vjerujem podacima koje si pronašla, ali možeš li ih još jednom provjeriti? I provjeri po bolnicama njihove podatke, je li kakva Alexandra Carlgren ili Wijkner rodila dijete. Počni od bolnica u Goteborgu i ne nadeš li ništa, traži sukcesivno i u ostatku zemlje, s Goteborgom kao polaznom točkom. Podatak negdje mora postojati. Dijete ne može u dim ispariti.«

»Nije li mogla roditi u inozemstvu? Dok je pohađala internat, na primjer? Ili u Francuskoj?«

»Naravno da jest, zašto se nisam toga sjetio? Provjeri možemo li dobiti štogod preko naših međunarodnih kanala. Provjeri također može li se ući u trag Carlgrenovima. Putovnice, vize, veleposlanstva. Negdje moraju postojati podaci kamo su otputovali.«

Annika je sve bilježila gorućom brzinom.

»Inače, je li tko od ostalih iskopao štogod upotrebljivo?«

»Ernst je provjerio alibi Bengta Larssona, koji je čvrst, tako da njega možemo prekriziti. Martin je telefonski razgovarao s Henrikom Wijknerom i nije saznao ništa više o povezanosti Andersa i Alex. Misli nastaviti s Andersovim prijateljima alkoholičarima, u slučaju da je Anders njima nešto ispričao. A Gosta... Gosta sjedi u svojoj sobi i žali se, pokušavajući prikupiti energiju da otputuje u Goteborg i razgovara s Carlgrenovima. Kladam se da će krenuti najranije u ponedjeljak.«

Patrik uzdahne. Želi li riješiti slučaj, najbolje da se ne pouzdaje u kolege, već da se sam primi obilaženja umiješanih.

»Nisi li pomišljao da Carlgrenove izravno upitaš? Možda uopće nije nešto sumnjivo. Možda postoji logično objašnjenje«, reče Annika.

»Podatke o Alex su nam oni dali. Iz nekog su razloga pokušali prikriti što su radili između 1977. i 1978. godine. Razgovarat ću s njima, ali najprije želim više činjenica. Ne želim im dati priliku da se izvuku.«

Annika se nasloni i vragolasto nasmije.

»A kada ćemo začuti svadbena zvona?«

Patrik shvati da je ovu kost čvrsto zagrizla i da je nema namjere skoro pustiti. Jednostavno se mora pomiriti da će jedno vrijeme biti glavni izvor zabave za čitavu postaju.

»Ha, možda je malčice, malčice prerano. Možda bismo trebali biti zajedno barem tjedan dana prije nego oglasimo svadbu.«

»Ahaaa, znači zajedno ste.«

Uhvatio se ravno u zamku, s nogama naprijed i očiju širom otvorenih.

»Ne, ili da, jesmo, možda jesmo... Ne znam, za sada nam je lijepo zajedno, ali sve je novo, a ona se možda odseli nazad u Stockholm, ah, ne znam. Morat ćeš se zadovoljiti time.«

Patrik se u stolici vrpeljio kao glista.

»Dobro onda, ali želim stalne obavijesti o razvoju događaja, čuješ me.« Annika je prijetila podignutim kažiprstom.

On rezignirano kimne. »Da, da, čut ćeš sve što se zbiva. Obećajem. Zadovoljna?«

»Za sada jesam.«

Ustala je, zaokružila oko stola i prije nego što se snašao, Patrik se našao zarobljen u medvjedem zagrljaju na Annikinim povećim grudima.

»Tako mi je drago zbog tebe. Pazi što radiš ovaj put, Patrik, obećaj mi.«

Još ga je jednom tako čvrsto stisnula da su mu se rebra pobunila. Budući da trenutačno nije mogao doći do zraka, nije joj mogao odgovoriti, ali njegovu je šutnju ona očigledno protumačila potvrdno, te ga je pustila, snažno ga na kraju štipnuvši za obraz.

»A sad kući i presvuci se, čuješ me. Zaudaraš!«

Uz taj je komentar protjeran na hodnik, bolnog obraza i rebara. Oprezno je opipao prsni koš. Jako je volio Anniku, ali ponekad je želio da bude blaža s ovim jadnim tridesetpetogodišnjakom čija je kondicija bila na silaznoj putanji.

***

Kupalište Badholmen u središtu luke u Fjallbacki bilo je pusto i napušteno. Ljeti je vrvjelo sretnim kupacima i djecom koja su galamila, no sada je vjetar pusto hukao preko snijega koji je prošle noći napadao kao debeli pokrivač. Erica oprezno zakorakne u snijeg na hridinama. Trebala je malo svježeg zraka, a ovdje je s Badholmena mogla nesmetano promatrati otočiće i naizgled beskrajni bijeli led. Iz daljine su se čuli automobili, no inače je tišina bila milosrdna; gotovo da je mogla čuti svoje misli. Pored nje se u visinu pružao toranj za skakanje. Ne toliko visok kao što joj se činio kad je bila dijete - tada je mislila da dopire sve do neba - ali dovoljno visok da se kojeg vrućeg ljetnog dana ne bi usudila skočiti s najvišeg postolja.

Ovdje bi mogla stajati dovijeka. Toplim krznom odupirala se hladnoći koja joj se pokušavala uvući kroz odjeću, osjećajući kako se led u njoj topi. Tek sada, kada više nije sama, shvaća koliko je bila usamljena. No što će biti s njom i Patrikom bude li se morala odseliti nazad u Stockholm? Dijelit će ih stotine kilometara, a osjeća se prestarom za održavanje veze na daljinu.

Bude li prisiljena složiti se s prodajom kuće, hoće li biti moguće ostati ovdje? K Patriku se nije htjela useliti prije nego što im veza prođe kušnju vremena, pa joj jedino preostaje da pronade kakav drugi stan u Fjallbacki.

Problem je što je takvo što ne privlači. Najviše stoga što bi nakon prodaje kuće radije presjekla svaku vezu s Fjallbackom nego da dolazi ovamo i gleda kako u njezinom roditeljskom domu žive stranci. Nije mogla zamisliti ni da unajmi stan, to bi joj bilo čudno. Gubila je radost jer su se negativne misli taložile jedna na drugu. Naravno da se stvari mogu riješiti, ali mora priznati da su mnoge godine koja je provela sama, misleći samo na sebe, ostavile traga. Nije više bila prilagodljiva. Nakon pomnog razmišljanja zaključila je da je spremna napustiti svoj život u Stockholmu, ali samo bude li mogla živjeti u poznatom okružju svojega doma. U suprotnom bi u njezinom univerzumu došlo do prevelikih promjena na koje nije bila spremna, zaljubljena ili ne.

Možda velikim promjenama nije sklona i zbog smrti roditelja. Ta je pak promjena dostajala za mnoge iduće godine i sada je htjela tek utonuti u siguran i predvidljiv život. Prije se plašila vezivanja uz nekog, a sada bi najradije da Patrika može učiniti dijelom svoje sigurnosti i predvidljivosti. Htjela bi planirati sve uobičajene korake u životu. Zajednički život, zaruke,

vjenčanje, djecu i kasniji dugi niz običnih dana koji slijede jedan za drugim, sve dok se njih dvoje jednog dana ne pogledaju i shvate da su zajedno ostarjeli. Pa ne traži previše od života.

Prvi je put osjetila jaku bol pomislivši na Alex. Kao da je tek sada shvatila da je Alexin život neopozivo završen. Premda se mnogo godina nisu srele, tu i tamo pomislila bi na nju znajući da Alexin život teče usporedno s njezinim. Sada je budućnost bila samo njezina; jedino će ona iskusiti sve tuge i radosti koje godine nose sa sobom. Kad god pomisli i kad god bude pomislila na Alex, vidjet će njezin blijedi leš u kadi. Krv na keramičkim pločicama i kosu koja izgleda kao smrznuta aureola. Možda je zato nakanila napisati knjigu o njoj. Možda je to način da ponovno proživi godine kada su bile bliske i istodobno upozna ženu koja je Alex postala nakon što su se rastale.

Mučilo ju je što joj se materijal činio plošnim. Kao da je trodimenzionalnu figuru gledala samo s jedne strane. Još nije nazirala druge dimenzije koje su za njezino poimanje stvarne figure bile jednako važne. Zaključila je da mora više pažnje obratiti na ljude oko Alex, ne samo na glavne likove, već i na tumače sporednih uloga. Misli su joj najviše letjele na ono što je kao dijete osjetila, ali što joj nikada nije bilo razjašnjeno.

Nešto se zbilo te godine prije nego što se Alex odselila, a nitko joj nije želio reći što. Šaputanja i priče prestajali bi čim bi se približila, kao da su je štitili od nečega, nečega što je sada očajnički morala saznati. Problem je što ne zna odakle početi. Jedino čega se sjeća kad je pokušavala prislušivati šaputanja odraslih, to je da se riječ »škola« spomenula mnogo puta. Nije mnogo, ali je jedino što ima. Erica je znala da Alexin i njezin stari učitelj i dalje živi u Fjallbacki, može krenuti od njega.

Vjetar se pojačao i hladnoća se uvlačila u kosti usprkos toploj odjeći. Erica pomisli da je vrijeme za pokret. Bacila je još jedan pogled na Fjallbacku što je ležala u svom zaštićenom položaju, s visokim brdom u pozadini. Što je ljeti prekriveno zlatnožutom svjetlošću, sada je sivo i jalovo, ali njoj je ljepše ovako. Ljeti je selo podsjećalo na mravinjak gdje se uvijek nešto događa. Sada se nad njime spustio spokoj, gotovo da ga je mogla zamisliti kako spava. Istodobno znala je da je spokoj varljiv. Ispod površine bilo je jednako mnogo zla kao i bilo gdje drugdje. Mnogo je zla vidjela u Stockholmu, ali vjerovala je da je ovdje čak i mračnije. Mržnja, zavist, pohlepa i osveta, sve pod jednim poklopcem zvanim — »A što će ljudi reći?«. Sve zlo, sitničavost i zloba bujaju pod dobro održavanom vanjštinom. Stajala je tako nepomično na hridinama Badholmena i promatrala seoce prekriveno snijegom pitajući se u tišini kakve sve tajne ono čuva.

Stresla se, zabila ruke duboko u džepove i uputila se prema središtu sela.

***

Život mu je s godinama sve više prijeto. Stalno bi otkrivao nove opasnosti. Počelo je kad je akutno postao svjestan svih bacila i bakterija koji su se u trilijunima, ma u milijardama taložili oko njega. Dodirivanje stvari predstavljalo je izazov, a ako je ipak bio primoran na to, vidio je kako vojska bakterija sikće na nj, prijeteći mu mirijadom znanih i neznanih bolesti od kojih bi zasigurno umro u mukama. Potom je i sama okolina postala prijeteća. Velike su površine nosile svoje opasnosti, a male svoje. Kad bi se zatekao u gomili ljudi, znoj bi curio iz svih pora na tijelu, a disanje se ubrzavalo. Rješenje je bilo jednostavno. Jedina sredina koju je makar djelomično mogao kontrolirati, bio je njegov vlastiti dom, te je ubrzo uvidio da može živjeti bez potrebe da ikada stupi izvan ulaznih vrata kuće.

Zadnji je put vani bio prije osam godina. Želju za vanjskim svijetom učinkovito je potisnuo tako da više nije znao ni postoji li išta izvana ili ne postoji. Svojim je životom bio zadovoljan i nije nalazio razloga da nešto promijeni.

Axel Wennerstrom svoje je dane organizirao u vrlo dobro izvježbanim rutinama. Svakog je dana slijedio istu shemu pa ni ovaj nije bio iznimka. Ustao je u sedam, pojeo doručak i poslije toga jakim sredstvom za čišćenje počistio cijelu kuhinju kako bi istrijebio sve moguće bakterije koje su se proširile od hrane nakon što ju je izvadio iz hladnjaka. Sljedeće je sate potom posvetio brisanju prašine, pranju i čišćenju ostatka kuće. Tek si je oko jedan priuštio stanku tijekom koje je sjeo na verandu s novinama u ruci. Prema posebnom dogovoru s poštaricom Signe, novine je svakog jutra primao u plastičnoj vrećici kako bi barem donekle suzbio sliku svih tih prljavih ljudskih ruku koje su ih dirale prije nego što su došle do njegova poštanskog sandučića.

Od kucanja na vratima adrenalin mu je skočio do nebesa. Nitko ne dolazi u ovo doba dana. Dostava hrane je petkom, i to ujutro. Načelno je primao jedino te posjete. Teškom se mukom centimetar po centimetar primicao vratima. Kucanje se uporno nastavljalo. Drhtavu je ruku primakao gornjoj bravi i otključao je. Želio je imati špijunku kakve su na vratima stanova, ali u njegovoj se staroj kući blizu vrata nije nalazio čak nijedan prozor kroz koji bi mogao vidjeti uljeza. Otključao je i donju bravu i, dok mu je srce mahnito lupalo, otvorio vrata suspregnuvši želju da zažmiri kako ne bi vidio bezimenu stravu koja ga je čekala.

»Axel? Axel Wennerstrom?«

Opustio se. Žene predstavljaju manju prijetnju od muškaraca. Opreza radi zadržao je sigurnosni lanac.

»Da, ja sam.«

Pokušavao je zvučati što neljubaznije. Želio je samo da ona ode, tko god bila, i da ga ostavi na miru.

»Zdravo, Axele. Ne znam sjećate li me se, ali predavali ste mi u školi. Erica Falck?«

Kopao je po pamćenju. Mnogo je godina prošlo i mnogo djece. Pojavila se slabašna slika malene plavokose djevojčice. Tako je, Toreova mala.

»Pitam se bismo li mogli nakratko porazgovarati.«

Kroz otvor na vratima gledala ga je upitno. Axel duboko uzdahne, makne sigurnosni lanac i pusti je unutra. Pokušavao je ne misliti koliko je nepoznatih organizama uvela sa sobom u njegov čisti dom. Pokazao je na policu za cipele da joj da do znanja da se treba izuti. Ljubazno ga je poslušala i čak skinula i kaput. Kako bi izbjegao njezinu prljavštinu u ostatku kuće, pokazao joj je na pleteni namještaj na verandi. Sjela je u naslonjač i on se podsjeti da mora oprati jastuke čim ona ode.

»Prilično je vremena prošlo otkako smo se zadnji puta sreli.«

»Bogme jest, sigurno je prošlo dvadeset i pet godina otkako si bila u mojem razredu, ako se ne varam.«

»Tako je. Vrijeme leti.«

Axela je čavrljanje činilo nemirnim, no nevoljko se prilagodio. Želio je da prijeđe na stvar i kaže zašto je ovdje, pa da potom ode i ostavi ga na miru u njegovom domu. Nikako mu nije bilo jasno što ona želi od njega. Starih je učenika imao na stotine i do sada je bio pošteđen njihovih posjeta. No evo odjednom Erice Falck nasuprot njemu, a on sjedi na pletenom naslonjaču želeći je se otarasiti. Njegove su oči čitavo vrijeme buljile u jastuk ispod nje i doslovno je vidio sve bakterije koje su puzale i gmizale po naslonjaču i po podu. Pranje jastuka neće biti dovoljno, morat će očistiti i dezinficirati cijelu kuću kad ona ode.

»Zasigurno se pitate zašto sam ovdje.«

Kimnuo je umjesto odgovora.

»Sigurno ste čuli da je Alexandra Wijkner ubijena.«

Čuo je, a tada su na površinu isplivale stvari koje je veći dio života pokušavao potisnuti. Sada je još više želio da Erica Falck ustane i nestane iz njegovog doma. No ona je samo sjedila i on se odupre djetinjastom nagonu da rukama poklopi uši i zapjevuši kako ne bi čuo riječi koje slijede.

»Ja imam osobne razloge za istraživanje Alex i njezinog ubojstva, i zato bih vam, ako smijem, htjela postaviti nekoliko pitanja?«

Axel zatvori oči. Znao je da će jednom nastupiti ovaj dan.

»Da, u redu je.«

Nije mario za njezine razloge zbog kojih želi odgovore o Alex. Slobodno ih može zadržati za sebe, ako tako hoće. Njega to nije zanimalo. I slobodno može postaviti svoja pitanja, što ne znači da on na njih mora odgovoriti. Istodobno je, na vlastito iznenađenje, čeznuo da plavokosoj ženi ispred sebe sve ispriča. Da svoj teret koji je nosio dvadeset i pet godina prebaci nekome drugome, ma bilo kome. Teret koji mu je zatrovao život. Klijao je kao sjeme duboko u njegovoj savjesti i kao otrov se polagano proširio njegovim tijelom i dušom. U lucidnijim je časovima znao da je to korijen njegove potrebe za čistoćom i njegovog sve većeg straha od svega što mu može ugroziti kontrolu nad okolinom. Erica Falck smije pitati što god želi, no on će učiniti što god može da zatomi želju da joj odgovori. Ako popusti, pući će zaštitne brane koje je pomno gradio. Što se ne smije dogoditi.

»Sjećate li se Alexandre iz škole?«

U sebi se gorko nasmiješi. Većine djece kojoj je predavao slabo se sjećao, kao sjenki, ali uspomena na Alexandru bila je jasna danas kao i prije dvadeset i pet godina. No teško da joj to može reći.

»Da, sjećam se Alexandre. Ali kao Alexandre Carlgren, naravno, ne kao Wijkner.«

»Svakako. Čega se sjećate u vezi s Alexandrom?«

»Bila je tiha, pomalo poučena, prilično zrela.«

Vidio je da je Erica nezadovoljna njegovom škrtošću na riječima, no svjesno je pokušavao reći što je manje moguće. Kao da bi ga riječi preuzele i tekle same od sebe ako ih bude previše.

»Je li bila marljiva?«

»Pa, i jest i nije. Koliko se sjećam, nije bila među ambicioznima, ali bila je inteligentna na jedan smireniji način, tako da bih je prije opisao kao prosječnu.«

Erica je na trenutak oklijevala i Axel uvidje da se približavaju pitanjima na koje ona doista želi odgovor. Dosadašnjim se pitanjima tek zagrijavala.

»Odselili su se usred semestra. Sjećate li se što su Alexini roditelji naveli kao razlog?«

Pretvarao se da razmišlja, spojio je vrhove prstiju i na njih položio bradu u glumljenoj gesti. Vidio je da se Erica nagnula naprijed iskazujući nestrpljenje da čuje odgovor. Morat će je razočarati. Jedino joj istinu ne može ispričati.

»Da, sjećam se da joj je otac dobio posao negdje drugdje. Da budem iskren, ne sjećam se točno, ali nekako mislim da je to bio razlog.«

Erica nije mogla sakriti svoje razočaranje. Ponovno je osjetio želju da se riješi tereta i obznani ono što ga je godinama tištalo. Da pročisti savjest i izlije iz sebe neuljepšanu istinu. No duboko je udahnuo i potisnuo ono što je htjelo van.

Ona tvrdoglavo nastavi.

»No nije li obavijest došla iznenada? Jeste li što čuli ranije, je li Alex najavila da će se obitelj odseliti?«

»Pa ja ne mislim da je to čudno. Dakako da je obavijest došla iznenada kao što kažeš, ako me sjećanje ne vara. No takve stvari mogu biti brze, a njezin je otac posao mogao dobiti u kratkom roku, što ja znam.«

Raširio je ruke, pokazujući tom gestom da zna jednako koliko i Erica, a bora od mrštenja produbi se između njezinih obrva. Takve odgovore nije očekivala. No morat će se i time zadovoljiti.

»Da, još nešto. Sjećam se slabo da se tada pričalo o nečemu u vezi s Alex. Sjećam se također da su odrasli spominjali školu. Znae li možda o čemu je riječ? Moja su sjećanja, kao što rekoh, slaba, ali sjećam se da su se odrasli pred djecom stišavali.«

Axel osjeti kako mu se koče svi zglobovi u tijelu. Nadao se da njegovo zaprepaštenje nije bilo vidljivo u toj mjeri u kojoj ga je osjećao. Znao je da su kružile glasine, jer glasine uvijek kruže. Ništa se nije moglo zatajiti, ali vjerovao je svejedno da su štetu ograničili. On je pripomogao da se šteta ograniči; to ga je i dalje izjedalo iznutra. Erica je čekala odgovor.

»Ne, nemam pojma što bi to moglo biti. No kruže svakakve priče. Znaš i sama kakvi su ljudi. Ništa što drži vodu. Ja ne bih tome pridavao toliko značenje.«

Razočaranje joj je bilo ispisano na licu. Razumio je da nije saznala ono zbog čega je došla. No on nije imao izbora. Baš kao tlačni lonac. Odškrine li poklopac, sve će eksplodirati. Istodobno nešto je u njemu tvrdoglavo zahtijevalo da joj sve ispriča. Kao da je opsjelo njegovo tijelo. Osjetio je kako mu se usta otvaraju, a jezik oblikuje riječi, riječi koje se ne smiju izreći. Na njegovo olakšanje, Erica ustane, a trenutak iskušenja prođe. Obukla se i obula čizme te mu pružila ruku. On joj pogleda ruku i nekoliko puta proguta slinu prije nego što je prihvati. Suzbio je želju da se neugodno nasmiješi. Kontakta s tuđom kožom grozio se više nego ičega. Napokon je izašla, no okrenula se taman kad je htio zatvoriti.

»Da, usput da pitam, znate li je li Nils Lorentz bio ikako povezan s Alex ili možda sa školom?«

Axel je oklijevao no potom odluči. Ionako će saznati prije ili kasnije; ako ne od njega, onda već od nekog drugog.

»Ne sjećaš se? Jedan semestar Nils je bio zamjenski učitelj u srednjim razredima.«

Zatim je zatvorio vrata, zaključao obje brave, navukao lanac i prislonio se uz vrata zatvorivši oči.

Na brzinu je izvadio pribor za čišćenje i očistio svaki trag neželjene posjetiteljice. Tek je tada njegov svijet opet bio siguran.

***

Večer nije započela dobro. Lucas je bio loše volje već kad se vratio kući, te je ona pokušavala preduhitriti njegove poteze kako ga ne bi dodatno oneraspoložila. Već je dobro znala da on samo traži izliku kako bi ispoljio svoj bijes kada dođe kući loše volje.

Oko večere se posebno potrudila; skuhalo je njegovo omiljeno jelo i prostrla stol kao u finom restoranu. Za djecu se pobrinula tako da je Emmi u njezinoj sobi pustila »Kralja lavova«, a Adriana nahranila da brže zaspi. Lucasu je pustila omiljenu glazbu, Cheta Bakera, a sebe je posebno lijepo odjenula i uložila više truda u frizuru i šminku. No ubrzo je uvidjela da što god ove večeri bude napravila, neće biti u redu. Lucas je očigledno na poslu proveo jako loš dan i gnjev koji je nakupio mora izaći. Anna mu je u pogledu spazila iskru, kao da čeka da bomba prasne.

Prvi je udarac bio nenajavljen. Šamar zdesna od kojeg joj zazvoni u uhu. Prihvatila se za obraz i pogledala ga, kao da se i dalje nada da će se smekšati ako vidi da ju je ozlijedio. No u njemu se pobudi žudnja da joj učini nažao. Najdulje joj je trebalo da shvati i pomiri se s time da on zapravo u tome

uživa. Mnoge mu je godine vjerovala kad ju je uvjeravao da njega udarci bole koliko i nju. Ali ne više. Zvijer u njemu vidjela je prije i sada joj je već bila dobro poznata.

Nagonski se šćućurila kako bi se zaštitila od udaraca koji će uslijediti. Kad su zapljuštali po njoj, usredotočila se na jednu točku unutar sebe, na jedno mjesto koje Lucas ne može doseći. Sve je bolja u tome i premda svjesna boli, mogla ju je zanemariti. Kao da je lebdjela na stropu i gledala samu sebe kako šćućurena leži na podu dok Lucas na njoj iskaljuje svoj bijes.

Jedan je zvuk natjera da se užurbano vrati u stvarnost i u svoje vlastito tijelo. Emma je stajala na vratima sisajući palac i držeći dekicu kao Snoopyjev prijatelj Linus. Anna ju je još prije više od godinu dana odučila od sisanja palca, ali sada ga je za utjehu sisala sočno i glasno. Lucas je još nije vidio jer je Emminoj sobi bio okrenut leđima, no okrenuo se kad je vidio da je Anna uprla pogled u nešto iza njega.

U jednom se brzom koraku, prije nego što ga je Anna stigla spriječiti, približio kćeri, grubo je podigao i tako je snažno zatresao da je Anna čula kako su joj zazveckali zubići. Anna se pridigla, no sve kao da se dogodilo u višoj brzini. Znala je da će ovu scenu u mislima ponavljati dovijeka. Lucas koji trese Emmu, a ona voljenog oca gleda velikim očima, ne shvaćajući zašto se odjednom pretvorio u zastrašujućeg neznanca.

Anna se bacila prema Lucasu da zaštiti Emmu, no prije nego što je stigla, prestrašeno je vidjela kako je Lucas snažno udario malenim dječjim tijelom o zid. Začuo se grozan hrskavi zvuk i Anna je znala da se njezin život nepovratno promijenio. Lucasove oči prekrivala je sjajna opna. Kao da ništa ne razumije, gledao je dijete u svojim rukama, da bi ga potom oprezno i nježno položio na pod. Potom ga je opet podigao i uzeo u naručje kao novorođenče, pogledavši Annu sjajnim, robotskim očima.

»Mora u bolnicu. Pala je niza stube i ozlijedila se. Morat ćemo im objasniti. Pala je niza stube.«

Pričao je nepovezano dok je kretao prema izlazu ni ne gledajući ide li Anna za njim. Šokirana, slijedila ga je kao živi mrtvac. Kao da se kretala kroz san iz kojeg bi se svaki čas trebala probuditi.

Lucas je stalno ponavljao: »Pala je niza stube. Moraju nam vjerovati ako budemo složni, Anna. Jer bit ćemo složni, Anna, Emma je pala niza stube, nije li?«

Lucas je trabunjao, a Anna je bila u stanju tek kimnuti. Emmu, koja je od boli i zbunjenosti histerično plakala, htjela je istrgnuti iz Lucasovog

naručja, ali nije se usudila. Već su stajali na stubištu zgrade kad se prenula shvativši da je Adrian ostao sam u stanu. Požurila je nazad po njega i zaštitnički ga zibala cijelo vrijeme na putu do Hitne dok je čvor u njezinoj nutrini bivao sve veći i veći.

***

»Hoćeš li doći do mene na ručak?«

»Rado. U koje doba?«

»Trebam mi sat vremena da štogod pripremam, može?«

»Savršeno. Taman stignem završiti nekoliko stvari ovdje. Vidimo se za sat vremena.«

Usljedila je kratka stanka, a tada Patrik oklijevajući reče: »Pusa, bok.«

Erica se blago zacrvenjela od sreće zbog tog prvog malog ali važnoga koraka naprijed u razvoju veze. Odgovorila mu je istom frazom i poklopila.

Dok je pripremala ručak, pomalo se sramila što je naumila. No istodobno nije mogla postupiti drugačije. Sat vremena kasnije, kad se začulo zvonce, duboko je udahnula i otvorila. Patrik je stigao, naišavši na toplu dobrodošlicu, koju je Erica morala prekinuti kad je čula kuhinjski sat koji je označio da su špageti kuhani.

»Što ima za ručak?«

Patrik se potapša po trbuhu da pokaže gdje će hrana fino sjesti.

»Špageti bolonjeze.«

»Njam njam, baš fino. Ti si žena mojih snova, jesi li svjesna?«

Patrik joj se prikrao, zagrlio je i grickao po vratu.

»Privlačna si, pametna, fantastična u krevetu, ali prije svega, što je najvažnije, izvrsna si kuharica. Što više muškarac može poželjeti...«

Zazvoni zvonce na vratima. Patrik upitno pogleda Ericu, koja obori pogled i ode otvoriti nakon što je najprije kuhinjskom krpom obrisala ruke. Vani je stajao Dan. Izgledao je neispavano i umorno. Tijelo mu je posve klonulo, a oči kao da su umrle. Erica se zaprepastila kad ga je vidjela takvog, no potom se pribrala, pokušavajući ne pokazati što osjeća.

Kad je Dan ušao u kuhinju, Patrik ju je i dalje znatizeljno promatrao. Ona se nakašljala i upoznala ih.

»Patrik Hedstrom - Dan Karlsson. Dan ti ima nešto za reći. Ali sjednimo najprije.«

Krenula je prva u blagovaonicu noseći lonac s umakom. Sjeli su, a ozračje je bilo napeto. Paralo joj se srce, no znala je da je ovo prijeko potrebno. Prijepodne je nazvala Dana i nagovorila ga da policiji kaže za svoju vezu s Alex, predloživši mu da to učini kod nje kako bi mu olakšala neugodni zadatak.

Zanemarila je Patrikov pogled i preuzela riječ.

»Patrik, Dan je danas ovdje zato što ti kao policajcu ima nešto reći.«

Mahnula je Danu kako bi ga ponukala da započne. Dan je gledao u svoj tanjur, hranu nije ni taknuo. Nakon nekoliko časaka neugodne tišine, započeo je svoju priču.

»Ja sam muškarac s kojim se Alex sretala. Otac djeteta kojeg je čekala.«

Začuje se zveket; Patriku je ispala vilica na tanjur. Erica položi ruku na njegovu i objasni mu:

»Patrik, Dan je jedan od mojih najboljih i najstarijih prijatelja. Jučer sam saznala da je Dan muškarac s kojim se Alex sretala u Fjallbacki. Pozvala sam vas obojicu na ručak jer sam mislila da će o tome biti lakše razgovarati ovdje nego u policijskoj postaji.«

Vidjela je da se Patriku ne sviđa što se ovako umiješala, no s tim će se suočiti kasnije. Dan joj je dobar prijatelj i ona će učiniti sve da se situacija ne pogorša. Kad ga je nazvala, rekao joj je da je Pernilla uzela djecu i otputovala k sestri u Munkedal. Rekla je da treba razmisliti. Nije znala što će. Nije mogla ništa obećati. Dan je gledao kako mu se život ruši pred očima. Na neki način bit će to olakšanje za njega kad policiji sve ispriča. Zadnji su tjedni bili tako teški. Potajice žalujući za Alex, istodobno se trzao na svaki zvuk zvonjave telefona ili kucanje na vratima, uvjeren da je policija saznala o njihovoj ljubavnoj vezi. Sad kad je Pernilla znala, više ga nije bilo strah sve ispričati policiji. Ne može biti gore nego što jest. Više ga nije briga što će biti s njime, samo da ne izgubi obitelj.

»Dan nema veze s ubojstvom, Patrik. Ispričat će vam sve što želite znati o njemu i Alex, ali kune se da joj nikako nije naudio, i ja mu vjerujem. Možda možeš zadržati sve unutar policije. Znaš i sam koliko se trača okolo, a Danova je obitelj dovoljno propatila. Dan također. Pogriješio je, i vjeruj mi, za to plaća visoku cijenu.«

Patrik ni dalje nije izgledao suviše zadovoljno, no kimnuo je kako bi joj dao do znanja da je sluša.

»Htio bih s Danom razgovarati nasamo, Erica.«

Nije se pobunila, samo je tiho ustala i vratila se u kuhinju oprati posuđe ostalo nakon kuhanja. Čula je kako im se glasovi dižu i spuštaju. Danov tamni, duboki glas, i Patrikov nešto svjetliji. Rasprava je povremeno zvučala zagrijano, no kad su izašli nakon kojih pola sata, Dan je izgledao rasterećeno, a Patrik i dalje strogo. Dan ju je na odlasku zagrlio i rukovao se s Patrikom.

»Nazvat ću te ako bude još pitanja«, rekao je Patrik. »Možda ćeš trebati doći u postaju i također dati pismenu izjavu.«

Dan je nijemo kimnuo i otišao nakon što im je još jednom mahnuo.

Patrikov pogled nije nagovještavao dobro.

»Da više nikad, ali nikad nisi učinila ovakvo što, Erica. Istražujemo ubojstvo i sve mora ići prema pravilima.«

Namrštio bi čitavo čelo kad bi se naljutio i ona se morala suzdržati da ga ne izljubi svud po borama.

»Znam, Patrik. No djetetov je otac bio prvi na popisu osumnjičenih i da se pojavio u postaji, zatvorili bi ga na saslušanje i vjerojatno s njime bili grubi. Dan to ne bi mogao podnijeti. Žena mu je uzela djecu i ostavila ga i on ne zna hoće li se ikada vratiti. Pored toga je izgubio nekoga do koga mu je bilo stalo, kako god gledali na to. Alex. A on niti je mogao iskazati tugu, ni s ikime razgovarati. Zato sam mislila da je bolje da razgovarate ovdje, na neutralnom terenu i bez ostalih policajaca. Shvaćam da ga morate i dalje ispitivati, ali najgore je prošlo. Doista mi je žao što sam ti radila iza leđa, Patrik. Misliš li da mi možeš oprostiti?«

Napućila je usne zavodnički što je bolje mogla i privinula se uza nj. Uzela ga je za ruke i položila ih na svoj struk, stavši na prste kako bi svojim usnama dosegla njegove. Ispitivački je krenula jezikom i nije trebalo dugo da joj on uzvрати poljubac. Nakon nekog vremena blago ju je odgurnuo od sebe i smireno pogledao u oči.

»Opraštam ti ovaj put, ali nemoj više to raditi, čuješ li me. A sada mislim da je vrijeme da podgrijemo ostatak ručka u mikrovalki i ušutkamo ovaj moj klopotavi želudac.

Erica kimne te su čvrsto zagrljeni otišli do blagovaonice, gdje ih je na tanjurima čekao ručak.

A kad se Patrik morao vratiti u postaju, Erica se tek na izlazu sjetila što mu je htjela reći:

»Znaš, nejasno se sjećam da se o Alex nešto pričalo tek prije nego što su se odselili, nešto što ima veze sa školom. Pokušala sam provjeriti, ali nisam ništa pametnija. Međutim, sjetila sam se još jedne veze između Alex i Nilsa, osim što je Karl-Erik radio u tvornici konzervi. Nils je, naime, jedan semestar u srednjim razredima predavao na zamjeni. Meni nije držao predavanja, ali povremeno je bio u Alexinom razredu. Ne znam je li važno, ali sam ti svejedno to htjela reći.«

»Tako dakle, Nils je bio Alexin učitelj.«

Patrik zastane na pragu razmišljajući.

»Kako i sama kažeš, možda ne znači ništa, no trenutno su nam zanimljive sve veze između Nilsa Lorentza i Alex. Drugih tragova gotovo da i nemamo.«

Ozbiljno ju je pogledao.

»Jedna mi se stvar koju je Dan rekao osobito usjekla u misli. Rekao je da je Alex pred kraj govorila kako čovjek mora raskrstiti s prošlošću. Uхватiti se ukoštac s poteškoćama kako bi se moglo nastaviti. Pitam se je li to kako povezano s ovime što si mi ispričala.«

Patrik zašuti na trenutak, no potom se vrati u sadašnjost i reče: »Ne mogu isključiti Dana kao sumnjivca, nadam se da razumiješ.«

»Da, shvaćam, Patrik. Ali molim te da budeš oprezan. Dolaziš li večeras?«

»Dolazim, jedino moram kući presvući se. Stižem oko sedam.«

Poljubili su se na rastanku. Patrik se odveze svojim automobilom, a Erica ostane na stubama gledajući za njim sve dok nije zamakao izvan vidokruga.

Patrik nije krenuo ravno do postaje. Ne znajući ni sam zašto, netom prije odlaska na ručak uzeo je ključeve Andersovog stana. Odlučio je ondje malo zastati i pretražiti stan u miru i tišini. Sada je trebao bilo što, nešto što bi pokrenulo slučaj. Kamo god bi krenuo, kao da je nabasao na slijepu ulicu i kao da nikada neće uhvatiti ubojicu ili ubojice, tko god bio u pitanju. Alexin je tajni ljubavnik, baš kako je Erica rekla, bio prvi na popisu osumnjičenih, no sada više nije bio siguran. Nije bio spreman posve otpisati Dana, ali morao je priznati da trag više nije vruć.

Ozračje u Andersovom stanu bilo je sablasno. Patrik ga je i dalje u mislima vidio kako se njiše na užetu, iako su ga već bili skinuli kad je on pristigao. Nije znao što traži, no navukao je rukavice da ne uništi kakav trag.

Stao je točno ispod kuke na koju je uže bilo pričvršćeno, pokušavajući shvatiti kako je Anders obješen. Jednostavno nije mogao suvislo povezati pretpostavke. Strop je bio visok, a omča vezana odmah na kuki. Bila je potrebna zamjetna snaga da se Andersovo tijelo podigne toliko visoko. Žrtva je doduše bila prilično mršava, no s obzirom na visinu, nije bio ni prelagan. Patrik se podsjeti da mora provjeriti Andersovu masu kad izvješće s obdukcije bude gotovo. Jedino objašnjenje do kojeg je mogao doći jest da ga je podiglo nekoliko osoba. Ali zašto mu na tijelu nisu pronađene modrice? Čak i da je nekako omamljen, na tijelu bi morali ostati tragovi od podizanja. Nešto jednostavno nije štimalo.

Nastavio je hodati stanom gledajući unaokolo. Kako, osim madraca u dnevnoj sobi te stola i dvije stolice u kuhinji, nije bilo namještaja, nije se imalo mnogo ni za pregledati. Primijetio je i da se u kuhinji nalaze nekakve ladice pa ih je sistematično pretražio, premda je isto već obavljeno ranije. Htio se osigurati da pretres bude izvršen do tančina.

U četvrtoj ladici koju je provjerio pronašao je bilježnicu i stavio je na kuhinjski stol da je pomnije pregleda. Položio ju je prema prozoru kako bi na oštrom danjem svjetlu vidio je li što utisnuto od pisanja. Kao što je i slutio, na prvom listu ostali su tragovi od pisanja na prethodnom, te je uporabio stari poznati trik kako bi dobio barem djelić teksta. Olovkom koju je pronašao u istoj ladici kao i bilježnicu lagano je pošarao papir. Pojavili su se tek neznatni dijelovi teksta, no dovoljno da bi naslutio o čemu je riječ. Patrik potihom zazviždi. Zanimljivo, vrlo zanimljivo, kotačići su se uz škripu počeli pokretati. Oprezno je odložio bilježnicu u jednu od plastičnih vrećica koje je ponio sa sobom iz automobila.

Patrik nastavi pretresati ladice. U njima je bilo svakakvog smeća, no u posljednjoj je pronašao nešto zanimljivo. Pogledao je komadić kože koji je držao među prstima. Isti takav vidio je kod Alex kad je tamo bio s Ericom. Ležao je na njezinom noćnom ormariću, s istim utisnutim natpisom kao i na ovome. »T. M. 1976.«

Kad ga je okrenuo, na stražnjoj strani vidio je nekoliko nejasnih mrlja od krvi. Neće ustvrditi ništa novo ako kaže da između Alex i Andersa postoji nepoznata poveznica. Pri pogledu na taj komadić kože osjeti se zbunjeno, nešto ga je kopkalo.

Jedan mu dio njegove podsvijesti uporno nije davao mira, pokušavajući mu reći da je malena kožna etiketa vrlo bitna. Ima nešto što mu je promaklo, no to se neće pojaviti samo od sebe. Međutim, komadić kože mu je govorio da je veza Alex i Andersa vrlo stara. Datira barem od 1976. Godinu dana prije nego što su se Alex i njezina obitelj odselili iz Fjallbacke i netragom nestali točno na godinu dana. Godinu dana prije nego što se Nilsu Lorentzu

zauvijek izgubio trag. Nilsu koji je, kako Erica kaže, bio učitelj u školi koju su i Alex i Anders pohađali.

Patrik uvidje da mora porazgovarati s Alexinim roditeljima. Ako su njegove pretpostavke, koje je polako oblikovao, bile točne, konačni su odgovori kod njih, odgovori koji će povezati slagalicu djelićima koje je razabirao.

Uzeo je bilježnicu i kožnu oznaku u vrećicama te se još jednom osvrnuo po dnevnoj sobi prije odlaska. Ponovno je vidio Andersovo blijedo i mršavo tijelo koje se njiše, obećavši si da će naposljetku otkriti zbog čega je Andersov život skončao na užetu. Ako su pretpostavke kojima je nazirao smisao bile točne, riječ je o neizrecivoj tragediji. Duboko se nadao da je u krivu.

Patrik je pronašao Gostino ime u adresaru i birao njegov broj u postaji. Vjerojatno će ga omesti u još jednoj partiji pasijansa.

»Bok, Patrik ovdje.«

»Bok, Patrik.«

Gostin glas zvučao je umorno kao uvijek. Od dosade i snuždenosti postao je mentalno i fizički umoran.

»Čuj, jesi li već stigao dogovoriti sastanak s Carlgrenovima u Goteborgu?«

»Nisam još stigao. Mnogo je posla zadnjih dana.«

Gosta je zvučao kao da je na oprezu. Od Patrikovog je pitanja postao defenzivan, nervozan da će ga kritizirati zato što još nije obavio zadatak. Jednostavno se nije mogao prisiliti. Kao da je bilo nemoguće podići slušalicu i nazvati, sjesti u automobil i odvesti se u Goteborg. Neizvedivo.

»Imaš li štogod protiv da ja zadatak preuzmem na sebe?«

Patrik je bio svjestan da je pitanje retoričko. Gosta će biti presretan. I baš kao što je i slutio, Gosta mu s novopronađenom radošću u glasu reče:

»Ne, uopće ne! Samo naprijed ako baš želiš. Ja imam toliko mnogo posla, znaš, ni ne znam kada bih stigao.«

Obojica su bili svjesni da igraju igru ustaljenu prije mnogo godina, no svejedno djelotvornu. Patrik je mogao činiti što je htio, a Gosta se mogao vratiti računalnoj igrici, spokojan što će posao biti obavljen.

»Možeš li mi samo dati njihov broj, da ih odmah nazovem.«

»Naravno, tu mi je. Samo malo...«

Pročitao ga je.

Patrik je broj zapisao na blok koji je držao pričvršćen na ploči s instrumentima u automobilu. Zahvalio je Gosti i poklopio kako bi odmah nazvao Carlgrenove. Držao je palčeve da budu kod kuće. Imao je sreće. Karl-Erik javio se nakon trećeg signala. Isprva je oklijevao kad je Patrik objasnio o čemu je riječ, no poslije se složio da Patrik dođe i postavi nekoliko pitanja. Pokušao je ispipati o kakvim je pitanjima riječ, no Patrik je izbjegao odgovor, rekavši samo da postoje određena pitanja za koja se nada da će mu ih oni pomoći razjasniti.

Izvezao se unazad s parkirališta ispred stambenog niza, skrenuo najprije desno, a potom lijevo na idućem raskrižju, u smjeru Goteborga. Prvi je dio puta, zavojitom cestom kroz šumu, vozio sporije, ubrzavši čim je izašao na autocestu. Najprije je prošao Dingle, zatim Munkedal, a kad je stigao do Uddevalle, znao je da je na pola puta. Kao i uvijek kad je vozio, glazba je bila pojačana do daske, što ga je smirivalo. Došavši pred golemu svijetlo-plavu vilu u Kalltorpu, na trenutak je ostao sjediti u automobilu kako bi prikupio snagu. Pokažu li se njegove slutnje točnima, neumoljivo će razbiti obiteljsku idilu. No ponekad je i to sastavni dio njegovog posla.

***

Na prilaz skrene jedan automobil. Nije ga vidjela, ali čula je kotače na šljunku. Erica otvori vrata i pogleda van. Zinula je od iznenađenja kad je vidjela tko je iz njega izašao. Anna joj umorno mahne pa otvori stražnja vrata kako bi uzela djecu iz dječjih sjedalica. Erica obuje kloppe i izađe joj pomoći. Anna joj uopće nije javila da je na putu ili da će je posjetiti, tako da se pitala što se dogodilo.

U svojem crnom kaputu izgledala je vrlo blijedo. Oprezno je spustila Emmu na tlo, a Erica otkopča pojas na Adrianovoj dječjoj sjedalici i uzme ga u naručje. U znak zahvalnosti primila je široki bezubi osmijeh te mu uzvratila jednako velikim osmijehom. Potom je upitno pogledala svoju sestru, koja je tek lagano odmahнула glavom kako bi joj dala do znanja neka je ništa ne pita. Erica ju je poznavala dovoljno dobro i znala je da će joj Anna ispričati sve kad za to dođe vrijeme. Prije toga iz nje neće izvući ništa.

»A, gle, tko je došao. Svoju tetu ste došli posjetiti.«

Erica je gukala i smijala se bebi u naručju, te virnula s druge strane automobila da pozdravi Emmu. Ona joj se uvijek veselila, no ovoga puta nije joj uzvratila osmijeh. Grčevito se pridržavala majčina kaputa sumnjičavo je pogledavajući.

Erica je ušla u kuću s Adrianom, a Anna ju je slijedila u stopu držeći Emmu za ruku i noseći malenu torbu. Erica je zbunjeno primijetila da je prtljažnik karavana krcat prtljagom, no teškom se mukom suzdržala od pitanja.

Nezgrapno je svukla Adrianovu jaknicu, a Anna je mnogo vičnijim pokretima pomogla Emmi. Tek je sada Erica primijetila da je jedna Emmina ruka u gipsu sve do lakta te je užasnuto pogledala Annu, koja još jednom neprimjetno odmahne glavom. Emma je Ericu i dalje promatrala razrogačenim, ozbiljnim očima, držeći se mame čitavo vrijeme. Jedan je palac zabila u usta, što je Erici potvrdilo da se dogodilo nešto ozbiljno. Anna je još prije godinu dana rekla da su Emmu odučili od sisanja palca.

Erica je s Adrianovim toplim tjelešcem u naručju otišla u dnevnu sobu i sjela na kauč položivši ga u krilo. Adrian ju je fascinirano promatrao čas smijući se, čak gledajući je ozbiljno, kao da nije mogao odlučiti bi li se nasmijao ili ne. Tako je sladak da bi ga Erica najradije pojela kao bombončić.

»Je li putovanje prošlo u redu?«

Erica nije znala što da kaže, no morat će se zadovoljiti površnim čavrljanjem dok joj Anna ne ispriča što se zbilo.

»Jest, popriličan je to put. Vozili smo kroz pokrajinu Dalsland. Emmi je pozlilo na zavojitim šumskim cestama, pa smo morali stati nekoliko puta da udahne svježeg zraka.«

»Nije ti bilo zabavno, je li, Emma?«

Erica je pokušala doprijeti do djevojčice. Emma odmahne glavom i dalje je ozbiljno gledajući i pridržavajući se mame.

»Mislim da je najbolje da sad malo odspavate, može li, Emma? Niste ni oka sklopili čitavim putem, sigurno ste vrlo umorni.«

Emma se kimnuvši složila s prijedlogom i kao po narudžbi stala zdravom rukom trljati oči.

»Mogu li ih smjestiti gore, Erica?«

»Naravno. Stavi ih u maminu i tatinu spavaću sobu. Ja sad tamo spavam tako da je krevet spremljen.«

Anna je uzela Adriana, koji se na Ericino zadovoljstvo bunio što ga otimaju od zabavne tetke.

»Dekica, mama«, podsjetila ju je Emma kad su već bili na pola puta do gornjega kata, te se Anna spusti kako bi uzela torbu koju je ostavila u hodniku.

»Trebaš pomoć?«

Erica pomisli kako je Anni bilo teško održavati ravnotežu s Adrianom u naručju i torbom u drugoj ruci, dok ju je Emma tvrdoglavo pokušavala držati za ruku.

»Ne treba, u redu je. Navikla sam.«

Anna se nasmiješi gorkim osmijehom koji Erica nije uspjela protumačiti.

Dok je Anna spremala djecu na spavanje, ona odluči pristaviti svježu kavu. Zapitala se koliko je lončića usula u sebe u posljednje vrijeme. Želudac će se uskoro pobuniti. Zaustavila se u pokretu, sa žlicom kave nad filterom. Dovraga. Patrikova odjeća razbacana je po čitavoj spavaćoj sobi. Anna bi bila glupa kad ne bi uspjela zbrojiti dva i dva. Njezin podrugljiv osmijeh, kad se spustila, bio joj je dovoljna potvrda.

»Daaakle, sestrice, što si mi to prešutjela? Tko je taj muškarac koji ne zna za sobom pospremiti odjeću?«

Erica naglo pocrveni.

»Pa, da, čuj, dogodilo se pomalo na brzinu, znaš.«

Čula se kako zamuckuje, što je Annu još više zabavljalo. Umorne crte njezinog lica nakratko se zategnu i Erica načas vidje svoju sestru kakva je bila prije nego što je upoznala Lucasa.

»Hajde, tko je on? Prestani mumljati i ispričaj svojoj mlađoj sestri sve sočne detalje. Možeš, primjerice, početi s imenom. Je li netko koga poznajem?«

»Zapravo i jest. Ne znam sjećaš li se Patrika Hedstroma?«

Anna urlikne i lupi se po koljenima.

»Patrik! Pa naravno da se sjećam Patrika! Slijedio te kao štene isplaženog jezika. Dakle, napokon je iskoristio priliku...«

»Ma, znam da sam mu se sviđala kad smo bili mlađi, ali nisam ni slutila koliko...«

»Isuse Bože, valjda si bila slijepa! Pa bio je zateleban u tebe. Kako romantično. Znači patio je za tobom sve ove godine, a ti mu se na kraju zagledaš u oči i u njima otkriješ vječnu ljubav.«

Anna se dramatično uhvatila za srce, a Erica se nije mogla suzdržati da ne prasne u smijeh. To je sestra kakvu poznaje i voli.

»Pa baš i nije bilo tako. Oženio se on u međuvremenu, ali žena ga je ostavila prije nekoliko godina. Sad je razveden i živi u Tanumshedeu.«

»A što radi? Samo mi nemoj reći da je majstor ili radnik. Postat ću taaako ljubomorna. Oduvijek sam maštala o seksu s tesarom.«

Erica joj djetinjasto isplazi jezik, a Anna joj uzvratila jednakom mjerom.

»Nije nikakav radnik ili majstor. Policajac je, ako baš moraš znati.«

»Policajac, ma nemoj. Muškarac s palicom, znači. Vidiš, vidiš, nije ni to glupo...«

Erica je zamalo zaboravila koliko njezina sestra voli bockati druge, te samo umorno odmahne glavom nalijevajući kavu u dvije šalice. Anna je udomačeno iz hladnjaka izvadila mlijeko te nalila malo najprije sebi, a potom i Erici. Zadirkujući osmijeh izbrisao joj se s lica i Erica shvati da je stigao čas da čuje zašto su se tako naglo pojavili u Fjallbacki.

»Da, a moja je ljubavna priča završila. Definitivno. Završila je, doduše, prije mnogo godina, ali tek sam sada to uistinu shvatila.«

Utihnula je i žalosno gledala u svoju kavu.

»Znam da ti se Lucas nikada nije sviđao, ali ja sam ga voljela. Nekako sam uspjela izracionalizirati to što me tukao jer uvijek bi se ispričao i potvrdio mi da me voli. Ranije jest, u svakom slučaju. A ja sam sebe uvjerala da je sve moja pogreška. Kad bih bila bolja supruga, bolja ljubavnica i malo bolja majka, ne bi me trebao tući.«

Anna odgovori na Ericina neizrečena pitanja.

»Da, znam koliko besmisleno zvuči, ali bila sam nevjerojatno vješta u samozavaravanju. A bio je i dobar otac Emmi i Adrianu, zbog čega sam mu svašta opraštala. Nisam ih htjela odvojiti od oca.«

»Ali, nešto se dogodilo?«

Erica joj je pomogla da prijeđe na stvar. Uvidjela je koliko joj je teško bilo to izreći. Povrijeđen joj je i ponos, a Anna je oduvijek bila vrlo ponosna osoba i nerado bi priznavala da je u krivu.

»Da, nešto se dogodilo. Jučer navečer okomio se na mene, kao što običava. U zadnje vrijeme sve češće. Ali jučer...«

Glas joj pukne i Anna nekoliko puta proguta slinu kako bi suspregnula plač.

»Jučer se okomio i na Emmu. Bio je užasno bijesan, a ona je ušla usred svega. Lucas se nije mogao suzdržati.«

Anna opet proguta.

»Otišli smo na Hitnu, gdje su dijagnosticirali napuklu ruku.«

»Pretpostavljam da si Lucasa prijavila policiji?«

Erica je osjećala kako joj se u nutrini nakuplja golema lopta gnjeva, lopta koja je rasla i rasla.

»Nisam.« Anna je riječ izrekla gotovo nečujno. Suze joj poteku niz blijede obraze. »Nisam, rekli smo da je pala niza stube.«

»Ali, zaboga, pa jesu li doista u to povjerovali?«

Anna se cinično nasmiješi.

»Znaš i sama koliko je Lucas šarmantan. Liječnicu i sestre toliko je očarao da im ga je bilo žao gotovo jednako koliko i Emme.«

»Ali, Anna, moraš ga prijaviti policiji. Pa nećeš valjda dopustiti da se izvuče?«

Pogledala je svoju uplakanu sestru. Sažaljenje se borilo s ljutnjom. Anna se sva stisnula pred njezinim pogledom.

»Pobrinut ću se da se to više nikada ne dogodi. Hinila sam da slušam njegove isprike, a onda sam nakrcala stvari u auto i odvezla se čim je on otišao na posao. Ne namjeravam mu se vratiti, nema šanse da Lucas opet naudi djeci. Da sam ga prijavila policiji, upleli bi socijalnu službu, možda bi nam tada oboma oduzeli djecu.«

»Ali, Lucas neće skrštenih ruku gledati kako mu ih oduzimaš, Anna. Kako će ti uspjeti dobiti skrbništvo bez policijske prijave i istrage?«

»Ne znam, Erica, ne znam. I ne mogu sada na to misliti, morala sam najprije pobjeći od njega. Drugo će se riješiti. Nemoj se derati na mene, molim te.«

Erica odloži kavu, ustane i zagrlji je. Milovala ju je po kosi dok ju je smirivala. Pustila ju je da se pošteno isplače na njezinom ramenu, osjetivši

kako joj se majica natapa suzama. Istodobno je u njoj rasla mržnja spram Lucasa. Rado bi majmuna opandrčila po labrnji.

***

Birgit je zvjerala na ulicu skrivena iza zavjesa. Karl-Erik je po njezinim zgrbljenim ramenima vidio koliko je napeta. Tjeskobno je tumarala naokolo sve otkako ih je nazvao onaj policajac. On je pak prvi puta nakon dugo vremena bio spokojan. Karl-Erik je policajcu nakanio dati sve odgovore — ako bude postavljao prava pitanja.

Tajne su u njemu gorjele svih ovih godina. Birgit je na neki način bilo lakše. Ona se sa situacijom nosila tako da je nijekala da se išta uopće dogodilo. Odbijala je razgovarati o tome, lepršajući okolo kao da se ništa nije zbililo. A zbililo se svašta. I nijedan dan nije prošao a da on nije pomislio na to, i svaki bi puta breme bilo sve teže. Znao je da se izvana doima kao da je Birgit jači partner. Na svim je društvenim događanjima sjajila kao prava zvijezda, dok je on pored nje bio siv i nevidljiv. Svoju je lijepu odjeću, skup nakit i šminku nosila kao oklop.

A kad bi se vratili kući nakon još jedne blještave i vedre večeri, ona bi skinula svoje naoružanje i potonula u ništavilo. Ostalo bi tek drhtavo, nesigurno dijete koje se hvatalo njega tražeći potporu. Tijekom čitavog braka bio je raspet između različitih osjećaja prema svojoj supruzi. Njezina su ljepota i krhkost budile nježnost i želju da je zaštiti, zbog čega se osjećao kao muškarac, ali njezina bi ga nevoljkost da se suoči s mračnijim stranama života znala razdražiti do granica ludila. Najviše ga je ljutilo što je znao da nije glupa, već odgojena tako da žena pod svaku cijenu mora sakriti činjenicu da je inteligentna i iz sve se snage truditi da bude lijepa i bespomoćna, ona koja udovoljava drugima. To mu nije bilo čudno kad su se tek bili vjenčali, takva su bila vremena. Ali ona se mijenjaju, zahtijevajući i od žena i od muškaraca da im se prilagode. On se prilagodio, ali njegova žena nije nikada. Zbog toga će joj ovaj dan mnogo teže pasti. Karl-Erik vjerovao je da ona duboko u sebi zna što je on nakanio učiniti. Zbog toga je gotovo dva sata tumarala gore-dolje po sobi. No također je znao da mu ona neće bez borbe dopustiti da iznese obiteljske tajne na svjetlo dana.

»Zašto Henrik mora biti ovdje?«

Birgit se okrene prema njemu tjeskobno vrteći rukama.

»Policija želi razgovarati s obitelji, a Henrik je dio obitelji, nije li?«

»Jest, ali ja mislim da je danas posve nepotrebno miješati njega. Policija će ionako postaviti nekoliko općenitih pitanja, bezveze je dolazio. Mislim da je to bilo nepotrebno.«

Glas joj se podizao i spuštao od neizrečenih pitanja. Koliko ju je dobro poznavao.

»Evo ga.«

Birgit se na brzinu povukla od prozora. Prošlo je neko vrijeme dok se nije začulo zvonce na vratima. Karl-Erik duboko udahne i ode otvoriti, dok se Birgit žurno povlačila u dnevnu sobu, gdje je Henrik sjedio na sofi utonjen u misli.

»Dobar dan. Patrik Hedstrom.«

»Karl-Erik Carlgren.«

Uljudno su se rukovali, a Karl-Erik procijeni da je policajac otprilike Alexinih godina. U zadnje mu se vrijeme često događalo da ljude procjenjuje u odnosu na Alex.

»Uđite. Mislim da je najbolje da razgovaramo u dnevnoj sobi.«

Patrik se blago iznenadio kad je vidio Henrika, no brzo je došao k sebi, pozdravivši najprije Birgit, a zatim i njega. Sjeli su oko stolića, nakon čega je uslijedio trenutak duge, napete šutnje. Na kraju Patrik preuzme riječ.

»Jasno mi je da je poziv došao iznebuha, ali zahvalan sam vam što ste me primili u tako kratkom vremenu.«

»Pitali smo se je li se dogodilo što posebno? Imate li novih informacija? Već neko vrijeme nismo ništa čuli...«

Rečenica zamre. Birgit je Patrika gledala pogledom punim nade.

»Napredujemo, ali sporo, trenutno ne mogu reći ništa više. Ubojstvo Andersa Nilssona bacilo je posve novo svjetlo na slučaj.«

»Pa naravno, jeste li saznali je li našu kći ubila ista osoba kao i njega?«

Zbog Birgitinog frenetičnog brbljanja Karl-Erik morao se suzdržati da se ne nagne i ne smiri je tako da svoju ruku položi preko njene. Danas će postojano morati istupiti iz zaštitničke uloge koju je tako dobro godinama prakticirao.

Na časak si je dopustio da mu misli iz sadašnjosti pobjegnu u daleku, predaleku prošlost. Ogledao se dnevnim sobom kao da se svega gnuša. Kako su se lako prepustili iskušenju, gotovo da je osjećao miris krvavog novca. Kuću u Kalltorpu nisu mogli ni sanjati kad su djeca bila mala. Velika i prostrana, očuvanih detalja iz tridesetih godina, nije se štedjelo na

udobnosti. S plaćom od posla u Goteborgu napokon su mogli svašta si priuštiti.

Soba u kojoj su sjedili bila je najveća u kući. Previše pojedinosti za njegov ukus, ali Birgit je sklona sjajnim, blještavim stvarčicama koje su bile nove kao ispod čekića. Ona se otprilike svake treće godine žalila kako je sve ofucano i kako joj je namještaj dosadio, a on bi popustio nakon nekoliko tjedana molećivih pogleda i opet otvorio novčanik. Kao da je nanovo otkrivala sebe i svoj život kroz redovno mijenjanje namještaja, kupovanje novih novcatih stvari. Trenutno je prolazila kroz fazu kupovanja namještaja britanske kuće Laura Ashley tako da su sobu krasili uzorci ruža i volani. Kako zagušujuće ženstveno. No znao je da mora izdržati najviše još nekoliko godina. Bude li imao sreće, pri idućem preuređivanju Birgit će možda razviti sklonost prema namještaju Chesterfield i lovačkim motivima. No s druge strane, ne bude li sreće, uslijedit će tigrasti uzorak.

Patrik se nakašlje.

»Imam nekoliko pitanja i nadam se da biste mi ih mogli razjasniti.«

Nitko ne reče ništa pa on nastavi:

»Je li vam poznato odakle se poznaju Alex i Anders Nilsson?«

Henrik se doimao zbunjeno, a Karl-Erik shvati da on pojma nije imao. Boljelo ga je, ali nije bilo druge.

»Pohađali su isti razred, ali davno je to bilo.«

Birgit se nervozno vrpaljila u sofi pored svog zeta. Henrik preuzme riječ:

»Prepoznajem ime. Nije li Alex držala nekoliko njegovih slika u galeriji?«

Patrik kimne. Henrik nastavi:

»Ne razumijem, postoji li između njih kakva veza? Iz kojeg bi razloga netko ubio i moju suprugu i jednog od njezinih izlagača?«

»Upravo to pokušavamo saznati.«

Patrik je oklijevao prije nego što je nastavio.

»Nažalost, moram vas izvijestiti da smo ustanovili kako su njih dvoje bili u vezi.«

U tišini koja je uslijedila Karl-Erik vidio je pravi dijapazon emocija na licima Birgit i Henrika, koji se sjedili nasuprot njemu. On se osobno tek blago iznenadio, zbog čega je bio u stanju razumno pojmiti da je

najvjerojatnije bilo tako kako policajac kaže. Posve prirodno, s obzirom na okolnosti.

Birgit je držala ruku pred ustima pokazujući koliko je prestravljenja, a Henrikovo lice postupno izgubi boju. Karl-Erik vidio je da se Patrik Hedstrom nije osjećao lagodno u ulozi glasnika koji donosi loše vijesti.

»Ne može biti.«

Birgit se neodlučno osvrtała, ali nije našla potporu u muškarcima oko sebe.

»Zašto bi se Alex spetljala s jednim takvim?«

Molečivo je gledala Karl-Erika, no on je odbijao sresti njezin pogled zureći u svoje ruke. Henrik ne reče ništa, no činilo se kao da je naglo malaksao.

»Znate li možda jesu li nastavili održavati kontakt nakon što ste se preselili?«

»Ne znam, ali ne vjerujem. Alex je nakon preseljenja prekinula sve veze s Fjallbackom.«

Opet je progovorila Birgit. Henrik i Karl-Erik šutke su sjedili.

»Ima još jedna stvar o kojoj vas želim pitati. Odselili ste se usred semestra kad je Alex pohađala šesti razred. Kako to? U prilično kratkom roku, ako smijem primijetiti.«

»Nije tu ništa čudno. Karl-Eriku bio je ponuđen fantastičan posao koji nije mogao odbiti. Morao je na brzinu odlučiti jer su trebali nekoga baš u tom času, zato se sve odvijalo prilično brzo.«

Govoreći, neprestano je vrtjela rukama.

»Ali Alex niste upisali ni u jednu školu u Goteborgu? Umjesto toga, ona je krenula u internat u Švicarskoj. Koji je razlog tome?«

»S Karl-Erikovim poslom otvorile su nam se nove financijske mogućnosti, tako da smo Alex jednostavno htjeli pružiti najbolje što smo mogli«, rekla je Birgit.

»Ali, nisu li u Goteborgu postojale kakve dobre škole u koje ste ju mogli upisati?«

Patrik je neumoljivo nastojao prodrijeti svojim pitanjima u srž i Karl-Erik nije mogao ne diviti se njegovom nastojanju. Jednom je i on bio jednako mlad i entuzijastičan. Sada je bio samo umoran.

Birgit nastavi: »Naravno da ih je bilo, ali zamislite samo kakvu mrežu kontakata pruža jedna takva škola. Internat je pohađalo čak i nekoliko prinčeva, zamislite koliko takvi kontakti mogu pomoći u životu.«

»Jeste li otputovali s njom u Švicarsku?«

»Naravno da smo bili s njom prilikom upisa, ako na to mislite. Svakako.«

»Pa ne baš, nisam baš tako mislio.«

Patrik pogleda u svoj notes da osvježi pamćenje.

»Alexandra je iz Fjallbacke ispisana usred proljetnog semestra 1977. godine. U internat je upisana u proljeća 1978., kada je i Karl-Erik počeo raditi u Goteborgu. Moje pitanje je stoga što ste radili tijekom te godine dana?«

Henrik je namrštitio čelo između obrva pogledavajući Birgit i Karl-Erika. Oboje su izbjegavali njegov pogled. Karl-Erik osjeti bol u predjelu srca, bol koja se polagano pojačavala.

»Ne razumijem koja je svrha tih pitanja. Kakve veze ima jesmo li se preselili 1977. ili 1978.? Naša je kći mrtva, a vi dolazite ovamo i ispitujete nas kao da smo mi krivci. Vjerojatno se negdje potkrala pogreška. Netko je vjerojatno pogriješio pri upisu u registar. Preselili smo se ovamo u proljeće 1977., iste godine kad je Alexandra krenula u školu u Švicarskoj.«

Patrik sa žaljenjem pogleda Birgit, koja se sve više uzrujavala.

»Žao mi je, gospođo Carlgren, ako se zbog mene osjećate neugodno. Razumijem da vam je teško, ali ja ta pitanja moram postaviti. A moji podaci su točni. Ovamo se niste doselili prije proljeća 1978., a ne postoje podaci da ste tijekom čitave godine dana prije toga uopće bili u Švedskoj. Dakle, moram vas opet pitati: 'Gdje ste proveli godinu dana između proljeća 1977. i proljeća 1978.?'«

Očajničkim pogledom Birgit ga je molila za pomoć, no Karl-Erik joj više neće moći pružiti pomoć koju ona očekuje. Vjerovao je da, dugoročno gledajući, ovo čini za dobrobit obitelji; isto tako znao je da bi je, kratkoročno gledajući, ovo mogli satrti. Unatoč tome nije imao izbora. Sa žaljenjem je pogledao suprugu i zatim se nakašljao.

»Moja supruga, Alex i ja tada smo bili u Švicarskoj.«

»Tiho, Karl-Erik, ni riječi više!«

Ignorirao ju je.

»Bili smo u Švicarskoj jer je naša dvanaestogodišnja kći bila trudna.«

Nimalo iznenađen vidio je kako je Patriku Hedstromu od zaprepaštenja ispala kemijska. Što god policajac vjerovao ili sumnjao, drugačije zvuči kad se to izreče naglas. Osim toga, kako bi itko mogao zamisliti nešto tako strašno?

»Moju su kćer iskoristili - silovali. Bila je tek dijete.«

Osjetio je kako mu puca glas te je stisnutom šakom snažno pritisnuo usta kako bi se pokušao sabrati. Uskoro je bio u stanju nastaviti. Birgit ga je odbijala pogledati, no povratka više nije bilo.

»Primijetili smo da nešto nije u redu, ali nismo znali što. Ranije je uvijek bila sretna i sigurna u sebe. Promijenila se na početku šestog razreda. Postala tiha i povučena. Prijatelji je više nisu posjećivali, a znala bi i satima izbivati da nismo znali gdje je. Nismo je ozbiljno shvaćali, vjerovali smo da samo prolazi kroz jednu fazu odrastanja. Početak puberteta možda, ne bih znao reći.«

Bio je prisiljen ponovno se nakašljati. Bol u prsima uzimala je maha.

»Otkrili smo da je trudna tek kad je bila u četvrtom mjesecu trudnoće. Trebali smo ranije prepoznati znakove, ali tko bi pomislio... Nismo mogli ni zamisliti...«

»Karl-Erik, molim te.«

Birgitino je lice bilo poput sive maske. Henrik je bio ojađen, kao da nije mogao vjerovati vlastitim ušima. Sigurno da nije mogao. Čak je i Karl-Eriku sve to nevjerojatno zvučalo kad je bilo izrečeno naglas. Dvadeset i pet godina iste su ga riječi proždirale iznutra. Iz obzira prema Birgit odabrao je zatomiti potrebu da ih ispriča, no sada su curile bez zadržke.

»O pobačaju nismo smjeli ni pomisliti, ne pod tim okolnostima. Niti smo Alex pružili mogućnost izbora, ako ju je uopće imala. Nikada je nismo pitali kako se osjeća, niti što bi ona htjela. Šutjeli smo, ispisali je iz škole, otputovali u inozemstvo i ostali tamo dok nije rodila. Nitko nije ništa smio znati. Jer što bi ljudi rekli.«

Čuo je kako potonje riječi gorko zvuče. Ništa nije važnije. Ugled svoje obitelji pretpostavili su sreći i zadovoljstvu svoje kćeri. No za takvo djelovanje nije mogao optužiti samo Birgit. Od njih dvoje ona je mnogo više brinula o vanjskom dojmu, no nakon godina samoispitivanja morao si je priznati da joj je pustio na volju zbog vlastite želje da zadrži čist obraz. Osjetio je kako mu se iz želuca diže kiselina, koju s mukom proguta i nastavi:

»Upisali smo je u internat nakon što je rodila, vratili se u Göteborg i nastavili sa svojim životima.«

Iz svake se riječi čitala ogorčenost i samoprezir. Birgitine su oči isijavale bijesom, možda čak i mržnjom. Zurila je u njega netremice kao da ga je mislila zaustaviti čistom snagom volje. No ovaj je proces počeo onoga trenutka kad je Alex nađena mrtva u kadi. Znao je da će policija njuškati okolo, prevrnuti svaki kamen i sve izvući na danje svjetlo. Bolje je da istinu ispričaju vlastitim riječima. Njegovim riječima, kako se čini. Možda su je trebali ispričati ranije, no hrabrost je prikupljao postupno. Telefonski poziv Patrika Hedstroma bio je posljednji poticaj koji je trebao.

»Zašto niste ništa rekli? Zašto Alex nije ništa rekla? Znao sam da mi nešto skriva, ali takvo što?«

Karl-Erik rezignirano raširi ruke. Alexinom suprugu nije to mogao nikako objasniti.

Patrik se trudio ostati profesionalan, no vidjelo se da je potresen. Podigao je kemijsku s poda, pokušavajući se usredotočiti na svoj notes.

»Tko je silovao Alex? Netko iz škole?«

Karl-Erik tek kimne.

»Je li...« Patrik je oklijevao. »Je li Nils Lorentz?«

»Tko je Nils Lorentz?« upita Henrik.

Birgit mu odgovori čeličnim glasom. »Nils je bio učitelj na zamjeni. Sin Nelly Lorentz.«

»Ali gdje je on sada? Sigurno je završio u zatvoru zbog toga što je učinio Alex.«

Henrik kao da se borio sa svime što je Karl-Erik ispričao.

»Nestao je prije dvadeset i pet godina. Nitko ga otada nije vidio. No ja bih također htio da mi odgovorite zašto Nils nikada nije prijavljen. Tražio sam u našoj pismohrani, no policijska prijava protiv njega nikada nije zaprimljena.«

Karl-Erik zažmiri. Patrik nije optuživao, ali tako se činilo. Svaka je riječ bila kao igla koja se zabijala pod kožu, podsjećajući ga na stravičnu pogrešku od prije dvadeset i pet godina.

»Nikada ga nismo prijavili. Kad smo shvatili da je Alex trudna i kad nam je ispričala što se dogodilo, ja sam sav bijesan odjurio do Nelly i rekao

joj što je njezin sin napravio. Namjeravao sam ga prijaviti policiji, što sam i rekao Nelly, međutim...«

»Međutim, Nelly me posjetila i predložila mi da riješimo stvar bez uplitanja policije. Rekla je da nema razloga da i dalje ponižavamo Alex tako da cijela Fjallbacka bruji o tome što se zbilo. Mogli smo se samo složiti, procijenivši da će za nju bolje biti da stvar riješimo unutar obitelji. Nelly je obećala da će se pobrinuti za Nilsa«, rekla je Birgit, sjedeći na kauču uspravno kao žarač.

»Nelly se također pobrinula za moj izvrsno plaćeni posao u Goteborgu. Pretpostavljam da smo bili tek slabići koje je zaslijepio sjaj zlata i dijamanta.«

Karl-Erik bio je nemilosrdno iskren prema samome sebi. Vrijeme nijekanja je prošlo.

»To nema nikakve veze s tim. Što to govoriš, Karl-Erik? Djelovali smo za Alexino dobro. Kako bi njoj koristilo da su ljudi saznali što se dogodilo? Dali smo joj priliku da nastavi živjeti.«

»Nismo, Birgit, nego smo sebi dali priliku nastaviti s vlastitim životima. Alex je svoju priliku izgubila kad smo odlučiti šutjeti.«

Gledali su se preko stolića. Karl-Erik znao je da se neke stvari nikada neće moći popraviti. Ona nikada neće razumjeti.

»A dijete? Što se s njime zbilo? Jeste li ga dali na usvajanje?«

Šutnja. Zatim se s do vratka začuje jedan glas.

»Dijete nisu dali na usvajanje. Odlučili su zadržati ga i lagati mu tko je.«

»Julijo! Zar nisi u svojoj sobi?«

Karl-Erik se okrenuo i vidio Juliju kako stoji na vratima. Zasigurno se prišuljala po stubama s gornjega kata jer je nitko nije čuo. Pita se koliko je dugo stajala tamo.

Naslonila se na vrata prekriženih ruku. Njezino je čitavo bezoblično tijelo odisalo buntom. Premda je bilo četiri poslijepodne, nije se presvukla iz pidžame. Izgledala je kao da se nije ni otuširala barem tjedan dana. U Karl-Ericovim grudima suosjećanje se miješalo s boli. Jadno, jadno njegovo ružno pače.

»Da nije bilo Nelly, ili da kažem 'bake', vi mi ne biste nikada ni rekli, zar ne? Ne bi vam na pamet palo da mi kažete da moja mama nije moja mama,

već moja baka, da mi tata nije tata, već djed, i prije svega, da mi sestra nije sestra, već majka. Pratiš li me, ili moram ponoviti? Malo je komplicirano.«

Zajedljivo pitanje bilo je upućeno Patriku. Julia kao da je uživala u užasnutom izrazu njegovog lica.

»Izopačeno, nije li?«

Govorila je tiho kao da šapuće u kazalištu stavivši kažiprst preko usnica.

»Ali, pst, ne smiješ nikome ispričati. Jer što bi ljudi rekli? Zamisli da krenu tračevi o finoj obitelji Carlgren.«

Opet je podigla glas.

»Ali, hvala Bogu, Nelly mi je sve ispričala ljetos kad sam radila u njihovoj tvornici. Rekla mi je sve što sam imala pravo znati. Tko sam ja doista. Čitav sam život osjećala kao da ne pripadam ovamo. Da se ne uklapam u obitelj. I nije bilo lako imati Alex za stariju sestru, no ja sam je svejedno obožavala. Ona je bila sve što ja nisam, sve što sam željela biti. I vidjela sam kako gledate nju, a kako gledate mene. Alex koja uopće nije pretjerano marila za mene, no ja sam je zbog toga još više obožavala. Sada razumijem zašto, ta ona je jedva mogla pretrpjeti pogled na mene. Kopile koje je plod silovanja, a vi ste je prisilili da se čina podsjeća svaki put kada bi me vidjela. Ne razumijete li koliko je to okrutno?«

Karl-Erik na njezine se riječi trzne kao da ga je netko ošamario. Znao je da je Julia u pravu. Zastrašujuće okrutno bilo je zadržati je i prisiljavati Alex da iznova proživljava užas kojim je završilo njezino djetinjstvo. I bilo je nepravedno spram Julije. On i Birgit nikad nisu mogli zaboraviti kako je ona začeta. Izgleda kao da je i Julija to osjećala još od rođenja jer je na svijet došla stravično vrišteći, da bi kasnije nastavila vrištati i opirati se cijelom svijetu. Julia nikada nije propuštala priliku da bude nemoguća, a on i Birgit bili su prestari da bi se mogli nositi s malim djetetom, posebice tako zahtjevnim kao što je ona bila.

Na neki im je način olakšala kad se jednog dana vratila kući iz tvornice, sipajući otrov iz svake pore u nastojanju da se sukobi s njima. Nije ih iznenadilo da je Nelly vlastitom odlukom Juliji ispričala istinu. Nelly je zlobna stara žena koja brine samo za vlastiti interes i, ako vidi ikakvu korist u tome da Juliji ispriča istinu, ispričat će joj. Zato su Juliju pokušali spriječiti da prihvati ponudu za ljetni posao, no ona je tvrdoglavo ostajala pri svome.

Kad joj je Nelly ispričala istinu, otvorio joj se čitav jedan novi svijet. Prvi put pojavio se netko tko ju je uistinu želio, kome je pripadala. Premda je Nelly imala Jana, krvna joj je povezanost bila bitnija. Juliji je rekla da joj namjerava ostaviti sve u nasljedstvo kad za to dođe vrijeme. Karl-Erik je vrlo dobro razumio koliko je to utjecalo na nju. Bila je gnjevna na njih, za koje je mislila da su joj roditelji, obožavajući Nelly istim intenzitetom kojim je obožavala Alex. Sve je to prolazilo kroz njegove misli dok ju je gledao kako stoji na dovratku, a iza leđa joj je iz kuhinje dopirala meka svjetlost. Žalosno je jedino to što ona nikada neće razumjeti da su je uistinu voljeli, premda ih je i sam pogled na nju podsjećao na strahote iz prošlosti. Ali ona je u njihovom domu bila kao ptica kukavica, a oni su se s njome osjećali nezgrapno i bespomoćno. Iako su se i dalje osjećali tako, sada će se morati pomiriti s činjenicom da su je zauvijek izgubili. Fizički je i dalje prisutna u njihovom domu, ali umom i dušom ostavila ih je iza sebe.

Henrik kao da je jedva mogao doći do zraka. Približio je glavu koljenima i zažmirio. U jednom se trenutku Karl-Erik zapitao je li bilo pravedno pozvati ga ovamo. Učinio je to zato što je mislio da Henrik zaslužuje saznati istinu. I zato što je i on volio Alex.

»Ali, Julia...«

Birgit ispruži ruke prema njoj u nezgrapnom pokretu nalik na usrdnu molitvu, ali Julia joj prezrivo okrene leđa i uspne se uza stube.

»Doista mi je žao. Shvatio sam da nešto nije u redu, ali ovo si nisam mogao ni zamisliti. Ne znam što bih rekao.«

Patrik raširi ruke da bi izrazio žaljenje.

»Zapravo ni mi sami ne znamo što bismo rekli. Pogotovo jedni drugima.«

Karl-Erik je ispitivački pogledao svoju suprugu.

»Znate li koliko je dugo trajalo zlostavljanje?«

»Ne znamo točno. Alex nije htjela o tome govoriti. Vjerojatno nekoliko mjeseci, možda čak i godinu dana.« Oklijevaao je. »A tu leži i odgovor na vaše prijašnje pitanje.«

»Na koje mislite?« reče Patrik.

»O povezanosti Alex i Andersa. Anders je također bio žrtva. Dan prije nego što smo se iselili, pronašli smo poruku koju je Alex napisala Andersu. Pokazalo se da je Nils i njega iskorištavao. Očigledno su nekako shvatili ili saznali da su oboje u istoj situaciji, ne znam kako, i međusobno se tješili. Ja sam osobno uzeo poruku i odnio je Veri Nilsson. Ispričao sam joj što se

dogodilo Alex, a vjerojatno i Andersu. Nešto najteže što sam u životu učinio. Anders je, ili je bio«, na brzinu se ispravio, »jedini koga je imala. Nekako sam se nadao da će Vera smoći hrabrosti učiniti što mi nismo bili u stanju - prijaviti Nilsa kako bi odgovarao za svoja nedjela. No ništa se nije dogodilo, tako da pretpostavljam da je Vera bila slaba kao i mi.«

Nesvjesno se stisnutom šakom masirao po prsima. Bol se čitavo vrijeme pojačavala, isijavajući sve do vrškova prstiju.

»I nije vam poznato gdje je Nils završio?«

»Nije, nemamo pojma. No gdje god da jest, nadam se da prokletnik pati.«

Bol se pojačala do neizdržljivosti. Prsti su mu utrnuti, nešto nije u redu. Nešto nikako nije u redu. Od boli mu se smanji vidno polje. Drugima su se pokretala usta, ali riječi i slike doživljavao je kao na ubrzanom filmu. Na trenutak se razveselio što je iz Birgitinih očiju nestalo ljutnje, no kad ju je zamijenila zabrinutost, shvatio je da će se dogoditi nešto ozbiljno. Potom se spustila tama.

Nakon panične vožnje za kolima Hitne pomoći do Sveučilišne bolnice Sahlgrenska u Goteborgu, Patrik je sjedio u automobilu pokušavajući doći do daha. Ostao je čekajući s Birgit i Henrikom sve dok nisu primili obavijest da je Karl-Erikov srčani udar bio ozbiljan, ali da je izvan životne opasnosti.

Današnji je dan bio jedan od najpotresnijih u njegovom životu. Na svojem se poslu nagledao svakakvog jada, ali nikada nije svjedočio priči toliko bolnoj i tragičnoj poput ove koju je Karl-Erik ispričao tijekom poslijepodneva.

Iako je Patrik znao prepoznati istinu kad bi je čuo, bilo mu je teško pomiriti se s ovime. Kako je Alex mogla nastaviti živjeti nakon svega što je proživjela? Ne samo da su je iskoristili i lišili djetinjstva, nego je do kraja života morala živjeti sa stalnim podsjećanjem na zločin kojem je bila izložena. I koliko god se trudio, nije mogao shvatiti postupke njezinih roditelja. Ni u ludilu nije mogao zamisliti da bi zločinca koji je iskoristio njegovu djecu pustio da prođe nekažnjeno, a još manje da bi šutio o tome. Kako je vanjski dojam mogao biti važniji od života i zdravlja vlastitog djeteta? To mu je bilo strašno teško pojmiti.

Sjedio je zaklopljenih očiju, naslonjen na jastučić za glavu. Smrkavalo se i trebao je krenuti kući, no bio je slab i bezvoljan. Čak ga ni pomisao da ga Erica čeka nije mogla natjerati da pokrene motor i odveze se kući. Njegov je čvrsto utemeljeni pozitivni životni stav ozbiljno narušen, posumnjao je da je ljudsko zlo ipak jače od dobra.

Osim toga, morila ga je i krivnja jer je bio profesionalno zadovoljan što su djelići slagalice pali na svoje mjesto, premda ga je zastrašujuća priča potresla do srca. Mnoga su pitanja tijekom poslijepodneva dobila odgovore.

No svejedno je bio vrlo frustriran. Mnogo toga bilo je objašnjeno, ali i dalje je tapkao u mraku u pogledu ubojice ili ubojica Alex i Andersa. Možda je motiv zakopan u prošlosti, a možda s prošlošću nema veze, u što nije vjerovao. Usprkos svemu, ovo je jedina jasna veza Alex i Andersa koju je otkrio.

No zašto bi ih netko bio spreman ubiti zbog seksualnog zlostavljanja otprije dvadeset i pet godina? I zašto tek sada? Što je pokrenulo događaje zataškavane tolike godine, dovевši do dva ubojstva u samo nekoliko tjedana? Najviše ga je frustriralo što ne zna u kojem bi smjeru nastavio.

Ovo poslijepodne istraga je umnogome napredovala, no istodobno je završio u slijepoj ulici. Patrik je u mislima vrtio sve što je čuo i učinio tijekom dana, sjetivši se da u automobilu ima jedan vrlo konkretan trag. Nešto što je zaboravio zbog posjeta Carlgrenovima i meteža koji je uslijedio nakon Karl-Erikovog dramatičnog srčanog udara. Ponovno osjeti isti entuzijizam kao prijepodne, shvativši da mu se pruža jedinstvena prilika pobliže se pozabaviti tragom. Samo da ima malo sreće.

Uključio je mobilni telefon, zanemario poruku da na tajnici ima tri poruke i nazvao informacije da pita za broj bolnice Sahlgrenska. Dali su mu broj centrale, te je zatražio da ga spoje.

»Bolnica Sahlgrenska.«

»Dobra večer, moje ime je Patrik Hedstrom. Zanima me radi li kod vas na odjelu sudske medicine izvjesni Robert Ek?«

»Pričekajte trenutak, molim, samo da provjerim.«

Patrik zadrži dah. Robert je stari studentski drug s Visoke policijske škole koji se nakon studija doškolovao za sudskog forenzičara. Tijekom studija su se intenzivno družili, ali kasnije su izgubili kontakt. Patrik se sjetio glasina da Robert radi u Sahlgrenskoj te je držao palčeve da je u pravu.

»Evo, da vidimo. Da, Robert Ek radi ovdje. Da vas prespojim?«

Patrik se u sebi razveselio.

»Da, hvala.«

Telefon zazvoni nekoliko puta i on začuje Robertov dobro poznati glas.

»Sudska medicina, Robert Ek.«

»Bok, Robi, je l' znaš tko je?«

Na nekoliko je trenutaka zavladała tišina. Patrik nije mislio da će mu Robert prepoznati glas i upravo mu je nakanio pomoći. No tada začuje urlik s druge strane.

»Patriče Hedstrome, ti stari majmune! Pa koji je to bog, pa gdje si ti? Kako to da se javljaš? Hoću reći, nije baš da se svakodnevno čujemo.«

Robert ga je zafrkavao, no Patrik osjeti kako se pomalo srami. Znao je da je grozan kad se treba javiti i održavati kontakt s prijateljima. Robert je u tome znatno bolji, no umorio se kad mu Patrik nikada nije odgovarao na pozive. Sramio se još i više pri pomisli da se sada javlja zato što mu treba usluga. No za uzmak je prekasno.

»Ma znam, uopće se ne javljam. Ali evo me upravo na parkiralištu ispred Sahlgrenske pa sam se sjetio kako sam našao da radiš ovdje. Samo sam htio provjeriti jesi li na poslu pa da svratim i pozdravim te.«

»Kvragu, samo naprijed. Baš lijepo od tebe.«

»Kako da te nađem? Gdje ti je ured?«

»U podrumu. Uđi na glavni ulaz, spusti se dizalom, skreni udesno i hodaj sve do kraja hodnika. Na kraju su vrata iza kojih se mi skrivamo. Samo pozvoni pa ću te pustiti. Bit će super vidjeti te opet.«

»Tebe također. Vidimo se za nekoliko minuta.«

Patrik se ponovno posrami što je nakanio iskoristiti starog prijatelja, ali s druge strane, Robert mu je bio dužan poprilično mnogo usluga. Kad su studirali, Robert je živio zajedno sa zaručnicom, djevojkom po imenu Susanne, no istodobno je održavao vruću vezu s jednom kolegicom, Marie, koja je također bila zauzeta. Preljub je potrajao gotovo dvije godine i Patrik se ni ne sjeća koliko je puta spasio Robertu kožu. Nebrojeno mu je mnogo puta pružio alibi, trenirajući granice mašte kad bi Susanne nazvala da pita gdje je Robert.

Kad sad razmisli o tome, možda ni on niti Robert nisu postupali časno. Ali tada su bili mladi i nezreli. I da bude iskren, tada je mislio kako je to super i pomalo je zavidio Robertu što uspješno žonglira s dvjema curama. Naravno da se mjehur od sapunice naposljetku rasprsnuo i da je Robert ostao bez stana i obiju djevojaka. No kao rođeni zavodnik nije morao dugo spavati na Patrikovom kauču prije nego što je pronašao novu djevojku kojoj se uselio.

Istodobno kad je Patrik čuo da Robert radi u Sahlgrenskoj, naćuo je nešto i o Źeni i djeci, Źto si je teŹko mogao zamisliti. Sada će se pokazati Źto je istina.

Hodao je kroz naizgled beskrajne bolnićke hodnike. Premda je Robertov opis puta zvućao jednostavno, Patrik se dvaput izgubio prije nego Źto je doŹao do pravih vrata. Pozvonio je i prićekao. Vrata su se odmah otvorila.

»Pa boooook!«

Srdaćno su se zagrlili i stupili korak unazad da vide kako je tijekom vremena utjecao na stare studentske drugove. Patrik je utvrdio kako se Robert prilićno dobro drŹi, ponadavŹi se da i on misli isto o njemu. Za svaki je slućaj uvukao trbuh i izbacio prsa.

»Uđi, uđi.«

Robert ga je odveo do svog ureda, ostavice u kojoj jedva da se mogla smjestiti jedna osoba, a kamoli dvije. Patrik ga je pomnije pogledao kad je sjedao nasuprot njemu, na stolicu za uredskim stolom. Svijetla mu je kosa bila jednako besprijekorno poćeŹljana kao i kad su bili mlađi, a odjeća pod bijelom kutom savršeno izglaćana. Patrik je vjerovao da je Robertova potreba za urednoŹću davala protuteŹu kaosu koji bi uzrokovao u privatnom Źivotu. Pogled mu poleti prema fotografiji na polici iza stola.

»Tvoja obitelj?«

Nije uspio posve sakriti iznenađenje.

Robert se ponosno nasmijeŹi i skine sliku s police.

»Je, moja Źena Carina i moje dvoje djece, Oscar i Maja.«

»Koliko su stari?«

»Oscar ima dvije godine, a Maja Źest mjeseci.«

»Predivni su. Koliko si dugo u braku?«

»Ima već tri godine. Priznaj da nisi oćekivao da ću se skrasiti i postati obiteljski ćovjek.«

Patrik se zahihotao.

»Ne, moram priznati da nisam, vjerojatnost je bila mala.«

»Ha ćuj, ćovjek poludi kad ostari. A ti? Ti već sigurno imaŹ ćitav ćopor kikića.«

»Ne baš. Ja sam, eto, razveden. Djece nemam, što je možda i bolje s obzirom na okolnosti.«

»Žao mi je.«

»Nije baš sve tako crno. Upravo sam započeo vrlo obećavajuću vezu pa ćemo vidjeti što će biti.«

»Dakle, kako to da mi odjednom iznebuha kucaš na vrata?«

Patrik se promeškolji. Još se jednom sjeti da se godinama nije javljao, a evo ga sada odjednom jer mu treba usluga.

»Bio sam u gradu policijskim poslom pa sam se sjetio da radiš na odjelu za sudsku medicinu. Treba mi pomoć oko nečega, a nemam vremena čekati da sve prođe kroz uobičajene spore administrativne kanale. Na odgovor bih čekao tjednima; nemam ni vremena, niti strpljenja.«

U Robertu kao da se pobudila znatiželja. Vrhove prstiju spojio je u šiljak i čekao da Patrik nastavi.

Patrik se sagnuo i iz torbe izvadio komad papira u plastičnoj vrećici. Pružio ga je Robertu koji ga je stavio pred jarko svjetlo stolne svjetiljke kako bi поближе vidio o čemu je riječ.

»Papir sam otkinuo iz bilježnice koju sam pronašao u stanu žrtve ubojstva. Primijetio sam da postoje otisci od nečega što je napisano na prethodnom listu, no preslabi su da bih sasvim razabrao što piše. Nemate li vi opremu pomoću koje možete vidjeti baš takve otiske?«

»Daa, imamo.«

Robert je razvukao odgovor, nastavivši proučavati papir pred svjetiljkom.

»Ali kako i sam kažeš, postoje stroga pravila kako i kojim redom moramo rješavati prispjele zadatke. Mnogo se toga nakupilo i čeka.«

»Da, da, znam. No mislio sam kako je ovo jednostavno i ne zahtijeva suviše vremena, pa ako bih te smio zamoliti za uslugu da vidiš bi li mogao nešto učiniti, pa možda...«

Robert je nabrao čelo dok je razmišljao o Patrikovim riječima. Potom se vragolasto nasmiješio ustavši sa stolice.

»Pa ne smijemo biti suviše birokratični. Kao što kažeš, treba nam samo nekoliko minuta. Hajde, dođi.«

Iz skućenog je ureda izašao ispred Patrika i ušao kroz vrata nasuprot svojim. Prostorija je bila velika i svijetla, prepuna svakakve opreme čudnoga izgleda. Bila je blistavo čista, zbog bijelih zidova te klupa i ormara od kroma djelovala je klinički uredno. Aparat koji je Robert trebao bio je na samom kraju prostorije. S najvećim je oprezom izvadio papir iz vrećice i položio ga na ploču. Pritisnuo je prekidač kojim je uključio plavičastu svjetlost. U isti se čas željene riječi kristalno čisto ukažu na papiru.

»Vidiš li? Jesi li se ovome nadao?«

Patrik na brzinu pročita tekst.

»Upravo sam se tome nadao. Možeš li ostaviti papir na trenutak, tako da stignem prepisati što piše?«

Robert se nasmije.

»Mogu još bolje. Ovom opremom mogu fotografirati tekst i dati ti sliku.«

Patrikovim se licem proširi osmijeh.

»Savršeno! Hvala najljepša.«

Pola sata kasnije Patrik je izašao iz bolnice s fotokopijom komada papira iz Andersove bilježnice. Svečano je obećao da će se Robertu javljati češće, nadajući se da će biti u stanju održati obećanje. Nažalost, poznavao se predobro.

Vožnju kući proveo je utonuvši u misli. Volio je voziti po mraku. Spokoj, kojim ga je obavijala baršunasta tama narušena jedino rijetkim svjetlima automobila koji su mu dolazili ususret, ponukao ga je da mnogo jasnije razmišlja. Djelić po djelić spajao je što je već znao s onime što je pročitao na papiru, te je ulazeći na prilaz kuće u Tanumshedeu bio prilično siguran da je riješio barem jednu od zagonetki koje su ga mučile.

Čudno je bilo otići u krevet bez Ericice. Nevjerojatno je kako se brzo čovjek navikne na dobro, te je otkrio da mu je sada teško zaspiti ako je sam. Iznenadilo ga je koliko se razočarao kad ga je Erica nazvala dok je vozio kući i rekla da joj je sestra stigla u nenadan posjet pa da je možda bolje da on večeras ostane kod kuće. Htio ju je pitati više, ali u glasu joj je čuo da mu ne može odgovoriti pa joj je samo rekao da će se čuti sutradan i da mu nedostaje.

San mu nije dolazio na oči jer je mislio na Ericicu i na ono što mora učiniti sutra. Noć mu bješe vrlo duga.

***

Nakon što su djeca usnula, napokon im se pružila prilika za razgovor. Erica je na brzinu podgrijala hranu iz zamrzivača jer je Anna izgledala kao da treba nešto pojesti. Osim toga, i ona je zaboravila jesti te joj se želudac svojski bunio.

Anna je hranu uglavnom nabadala vilicom, a Erica u nutrini osjeti dobro poznati osjećaj brige za mlađu sestricu. Htjela ju je uzeti u naručje baš kao dok su bile manje, nunati je i reći joj da će sve biti u redu, poljubiti joj bolno mjesto da je prestane boljeti. No sada su odrasle, a Annini su problemi bili složeniji od bolnog ozlijeđenog koljena. Erica se osjećala nemoćno i bespomoćno. Prvi joj je puta rođena sestra bila kao potpuna strankinja i, sva nespretna i nesigurna, nije znala kako bi s njom razgovarala. Tako je sjedila u tišini, čekajući Annu da joj pokaže put. Nakon dugotrajne šutnje ona je to i učinila.

»Ne znam što da radim, Erica. Što će biti sa mnom i s djecom? Kamo ćemo? Čime ću se uzdržavati? Toliko sam dugo bila kod kuće da ne znam kako bih mogla išta drugo raditi.«

Erica je vidjela kako Annini članci blijede dok se hvatala za stol, kao da se trudi fizički obujmiti situaciju.

»Šššš, nemoj sada o tome razmišljati. Sve će se srediti. Živi dan po dan, a ovdje s djecom možeš ostati koliko želiš. Kuća je i tvoja, zar ne?«

Dopustila si je osmijeh, obradovavši se kad joj ga Anna uzvratila. Anna obriše nos nadlanicom zamišljeno čupkajući stolnjak.

»Jedino što si ne mogu oprostiti, to je da sam dopustila da do ovoga dođe. Ozlijedio je Emmu, kako sam mogla dopustiti da ozlijedi Emmu?«

Nos joj procuri te ga obriše salvetom, a ne rukom.

»Zašto sam mu dopustila da ozlijedi Emmu? Jesam li duboko u sebi znala da će do toga doći, a izabrala zažmiriti zbog vlastite udobnosti?«

»Anna, ja pouzdano znam da ti nikada ne bi svjesno dopustila da ti netko ozlijedi djecu.«

Erica se ispružila preko stola i prihvatila je za ruku. Učinila joj se uznemirujuće tankom. Kostu su joj bile kao ptičje, mogla bi ih slomiti da ih jače stisne.

»A ono što u sebi ne razumijem jest da i dalje, usprkos svemu što mi je učinio, u meni postoji jedan dio koji ga voli. Voljela sam ga toliko dugo da je

ljubav postala dijelom mene, dijelom mojega bića. I što god on učinio, toga se dijela neću moći riješiti. Najradije bih ga izrezala nožem da mogu, fizički ga odstranila. Sva sam odvratna i prljava.«

Drhtavom rukom mašila se prsa kao da želi pokazati gdje se zlo nalazi.

»Anna, ne osjećaš ništa nenormalno, ne moraš se sramiti. Sada se jedino moraš usredotočiti na to da budeš bolje.«

Zastala je.

»Ali Lucasa moraš prijaviti policiji.«

»Ne, Erica, ne, ne mogu.«

Suze su joj tekle niz lice. Nekoliko je kapi visjelo na bradi, da bi potom pale na stolnjak, ostavivši mokri trag.

»Da, Anna, moraš. Ne smiješ dopustiti da se izvuče. Nemoj mi reći da ćeš moći živjeti s tim da ga pustiš da ne odgovara za to što je kćeri gotovo slomio ruku!«

»Ne, da, ne znam, Erica. Ne mogu jasno razmišljati, glava kao da mi je od pamuka. Nisam u stanju razmišljati o tome, možda kasnije.«

»Ne, Anna. Ne kasnije. Sada. Poslije će biti prekasno. Moraš ga prijaviti sada! Ja ću s tobom do policijske postaje, ali moraš ga prijaviti, ne samo zbog djece, već i zbog sebe.«

»Nisam sigurna jesam li dovoljno snažna.«

»Ja znam da jesi. Za razliku od tebe i mene, Emma i Adrian imaju majku koja ih voli i koja je za njih spremna učiniti bilo što.«

Nije mogla suspregnuti gorčinu u glasu.

Anna uzdahne.

»Zašto se ne pomiriš s tim već jednom, Erica? Ja sam odavno prihvatila činjenicu da nam je tata bio jedini pravi roditelj. Također sam se prestala gristi i pitati zašto. Što ja znam? Mama možda nikada nije htjela djecu? Možda nismo bili djeca kakvu je priželjkivala? Nikada nećemo saznati, niti nema svrhe da po tome rujemo. No ja sam imala više sreće. Ja sam imala tebe. Nikada ti nisam rekla, ali znam što si činila za mene i što si mi bila kad smo odrastale. Ti nisi imala nekoga da za tebe brine umjesto mame, ali ne smiješ zato biti ogorčena, obećaj mi. Misliš li da nisam primijetila kako se povlačiš čim upoznaš nekoga s kime bi moglo postati ozbiljno? Povlačiš se jer ne želiš riskirati da budeš povrijeđena. Moraš naučiti prošlost ostaviti na

miru, Erica. Čini se da si sada u dobroj vezi i nemoj se i ovaj puta povući. Jer ja jednoga dana želim postati teta.«

Sad su se obje nasmijale kroza suze te je na Erici bio red da obriše nos salvetom. Od svih emocija u sobi zrak kao da je bio težak za disanje, no kao da su istodobno obavile veliko mentalno spremanje. Toliko je toga bilo neizrečeno, toliko prašine u kutovima, da je bilo vrijeme izvući metle.

Razgovarale su čitavu noć, sve dok zimsku tamu nije presrela siva jutarnja izmaglica. Djeca su spavala dulje nego obično. Kad je Adrian naposljetku prodornim plačem dao do znanja da je budan, Erica se ponudila pričuvati ih tijekom prijedpneva kako bi Anna odspavala nekoliko sati.

Olakšala je srce kao nikada ranije. Jasno da ju je i dalje pritiskalo što se dogodilo Emmi, no ona i Anna su si tijekom noći rekle mnogo toga što su si i ranije trebale reći. Jedan dio istine bio je neugodan, ali se morao izreći, te ju je iznenadilo s kolikom ju je lakoćom njezina mlađa sestra čitala. Erica si je priznala da je ipak podcijenila Annu, čak ju je možda i pomalo omalovažavala gledajući na nju kao na veliko, neodgovorno dijete. No bila je više od toga, te se Erica veselila što je napokon dobila priliku vidjeti pravu Annu.

Također su razgovarale o Patriku, kojeg Erica nazove s Adrianom u naručju. Kod kuće se nije javljao, pa je pokušala na mobitel. Poziv je predstavljao veliki izazov jer je Adrian bio oduševljen fantastičnom igračkom koju je držala u ruci, pokušavajući je zaplijeniti očajničkim pokušajima. Sinoćnji je umor kao čarolijom nestao kad je Patrik odgovorio nakon prvog zvona.

»Zdravo, draga.«

»Mmmm, volim te čuti da mi tepaš.«

»Kako je?«

»Dobro, hvala. Obiteljska kriza. Reći ću ti više kad se vidimo. Svašta se dogodilo, Anna i ja smo sjedile i razgovarale čitavu noć. Sad čuvam djecu tako da ona može odspavati koji sat.«

Čuo je kako je zatomila zijevanje.

»Zvučiš umorno.«

»I jesam umorna. Kao pas. Ali Anni je san potreban više nego meni pa ću biti budna još koji sat. Djeca nisu dovoljno stara da bi mogla ostati sama.«

Adrian se složio gugućući.

Patrik je odlučio u trenutku.

»Postoji način za rješenje problema.«

»Aha, a koji? Da ih svežem za ogradu stubišta i odem leći?«

Nasmijala se.

»Da ja dođem i pričuvam ih.«

Erica nepovjerljivo zahihoće.

»Ti? Da pričuvaš djecu?«

On se javi najpovređenije što je mogao.

»Impliciraš li da nisam dovoljno muško da obavim zadatak? Ako sam golim rukama savladao dvojicu provalnika, valjda se mogu nositi s dvoje iznimno malenih ljudi. Ili mi ne vjeruješ?«

Zastao je radi efekta te čuo kako je Erica teatralno uzdahnula s druge strane slušalice.

»Ha, možda i možeš. Ali upozoravam te, riječ je o divljim životinjicama. Jesi li siguran da ćeš izdržati, hoću reći, s obzirom na svoje godine?«

»Pokušat ću. A za svaki ću slučaj popiti lijekove za srce.«

»U redu, onda valjda prihvaćam ponudu. Kad stižeš?«

»Pa evo, odmah. Već sam bio na putu za Fjallbacku drugim poslom tako da sam već prošao pokraj terena za mini-golf. Vidimo se za kojih pet minuta.«

Stajala je na vratima čekajući ga da izađe iz automobila. U naručju je držala dječaćića okruglih obraza koji je mlatarao ručicama. Iza nje je jedva vidljiva stajala malena djevojčica s palcem u ustima i jedne ruke u gipsu. Još nije znao što je uzrokovalo nagli dolazak Ericine sestre, no sudeći po onome što je Erica bila ispričala o svome šogoru i po djevojčičinoj ruci, pojavila se neugodna pomisao. Nije ništa pitao, Erica će mu reći kad bude prava prilika.

Pozdravio je sve troje kako priliči. Ericu je poljubio u usta, Adriana pomilovao po obrazu, a potom je čučnuo da pozdravi ozbiljnu Emmu. Prihvatio joj je zdravu ruku i rekao:

»Bok, ja sam Patrik. A kako se ti zoveš?«

»Emma.«

Zatim je vratila palac u usta.

»Smekšat će se već ona.«

Erica je prepustila Adriana Patriku, okrenuvši se Emmi.

»Mama i teta moraju malo odspavati pa će vas Patrik pripaziti. U redu? On je moj prijatelj i jako je, jako dobar. A ti ako budeš jako, jako draga, možda će ti Patrik iz zamrzivača dati sladoled.«

Emma je sumnjičavo pogledala Ericu, no mogućnost da dobije sladoled bila je previše primamljiva i ona nevoljko kimne.

»Sad su tvoji, vidimo se ubrzo. Ako ti nije teško, molim te da budu na životu kad se probudim.«

Erica je nestala uza stube te se on okrene prema Emmi, koja ga je i dalje sumnjičavo gledala.

»Pa, što kažeš? Hoćemo odigrati partiju šaha? Nećeš? A što kažeš na sladoled za doručak? Sviđa ti se ideja. Okej. Tko zadnji do hladnjaka, jede mrkvu.«

***

Anna se polako borila da dođe k sebi. Kao da je spavala stotinu godina, kao Trnoružica. Kad je otvorila oči, nije znala gdje je. Zatim je prepoznala tapete iz svoje dječje sobe i stvarnost je ošine kao da je na nju pala tona opeka. Naglo se uspravila. Djeca! Potom je začula Emminu razdraganu viku iz prizemlja te se sjetila da ih je Erica obećala pričuvati. Legla je nazad odlučivši ukrasti još koju minutu u toplini postelje. Jer čim ustane, morat će se suočiti s dnevnim teškoćama, a ovako si je priuštila kratki bijeg od stvarnosti.

Polako je postajala svjesna da odozdo nije čula Ericin glas kako se miješa s Emminim i Adrianovim smijehom. U jednom je hladnom, ledenom trenutku pomislila da je Lucas ovdje, no Erica bi ga prije ustrijelila na licu mjesta, nego pustila kroz ulazna vrata. Naslutila je tko bi mogao biti posjetitelj te se znatizeljno na prstima prikrala do podnožja stuba i naluknula kroz ogradu. A dolje u dnevnoj sobi kao da je pala bomba. Od jastuka, četiriju stolica iz blagovaonice i deke nastala je koliba, a Adrianove su kockice bile razbacane posvuda po podu. Na stolu u dnevnoj sobi bilo je toliko omota sladoleda da se Anna ponadala da je Patrik veliki ljubitelj sladoleda. S uzdahom je jedino mogla konstatirati da će Emmu biti teško nagovoriti da pojede ručak ili večeru. A ista ta kći o kojoj je bila riječ, jahala je na ramenima tamnokosog muškarca simpatičnog izgleda i toplih smeđih očiju. Gušila se od smijeha, a Adrian je očigledno dijelio njezino oduševljenje

sjedeći na deki na podu u peleni. No Patrik je izgledao kao da se zabavlja najviše od svih i u tom je trenutku zauvijek osvojio mjesto u Anninom srcu.

Ona stane ravno i lagano se nakašlje kako bi privukla pažnju troje zaigranih drugova.

»Gle, mama, imam konjića.«

Emma je pokazala svoju potpunu moć nad »konjićem« snažno ga povukavši za kosu, no Patrik je prosvjedovao preblago da bi malena diktatorica za to marila.

»Emma, pazi na konjića. Inače ga možda više nećeš smjeti jahati.«

Upozorenje je izazvalo oprez kod jahačice te je za svaki slučaj pomilovala Patrikovu grivu zdravom rukom kako ne bi izgubila povlasticu jahanja.

»Zdravo, Anna! Davno je bilo kad smo se zadnji put sreli.«

»Vrlo davno. Nadam se da te nisu umorili?«

»Ma ne, jako nam je zabavno.«

Potom se malo zabrinuo.

»Pazio sam na njezinu ruku.«

»Vjerujem da jesi. Vidim da se Emma također zabavlja. Erica spava?«

»Spava, zvučala je preumorno kad smo jutros razgovarali pa sam se ponudio da uskočim.«

»Očigledno na zadovoljstvo svih nas.«

»Aha, ali napravili smo kaos. Nadam se da se neće naljutiti kad se probudi i vidi da sam joj demolirao dnevni boravak.«

Annu je zabavljao njegov zabrinuti izraz lica. Erica ga je već držala na uzdi.

»Pomoći ću ti pospremiti. Ali najprije mi je potrebna kava. Hoćeš i ti?«

Pili su kavu razgovarajući kao stari prijatelji. Put do Anninog srca vodio je preko djece i ona nije mogla zanemariti obožavanje u Emminim očima kad se penjala po Patriku, koji je samo odmahnuo rukom na njezine pokušaje da kćeri da do znanja da ga mora malo pustiti na miru. A kad je Erica sišla pospanih očiju, Anna je Patrika već ispitala o svemu, od broja cipela do razloga za razvod. Patrik je naposljetku morao otići, zbog čega su

prosvjedovale sve djevojke, a prosvjedovao bi i Adrian da nije iscrpljen morao na popodnevi spavanac.

Čim su čule kako se odvezao, Anna se okrenula prema Erici uzbuđenih očiju.

»Booože, svaka bi ga majka poželjela za zeta. Da nema slučajno mlađeg brata?«

Erica se samo sretno nasmiješila.

***

Patrik je na nekoliko sati uspio odgoditi zadatak s kojim morao uhvatiti ukoštac i zbog kojega se cijele noći budan prevrtao u krevetu. Prije se nije toliko užasavao neizbježnih koraka u svojem poslu. Riješio je jedno od dva ubojstva, što ga i nije pretjerano radovalo.

Patrik je vozio polako od Salvika prema centru. Htio je odgoditi ono što slijedi što dulje može, no put je bio kratak, stigao je brže nego što je želio. Ostavio je automobil na parkiralištu kod trgovine Evas Livs i ostatak puta prešao pješke. Kuća je bila na vrhu jedne od ulica koje su se strmo nadvijale iznad kućica za brodove uz more. Bila je lijepa i stara, no kao da je godinama bila zanemarivana. Duboko je udahnuo prije nego što je pokucao, ali nakon što je njegova šaka zalupala po drvetu, odlučio je biti strogo profesionalan. Osobni osjećaji ne smiju utjecati na nj. Bio je policajac i kao takav mora obaviti svoj posao, bez obzira na to kako se on, građanin Patrik, kao privatna osoba mogao osjećati.

Vera mu otvori gotovo u isti čas. Upitno ga je pogledala, stupivši ustranu kad ju je uljudno zapitao smije li ući. Pratio ju je do kuhinje, gdje su sjeli za stol. Patrik pomisli da ga nije pitala što želi, možda zato što je već znala. Kako bilo, morao je pronaći doličan način da joj izloži što želi.

Njezine su oči smireno počivale na njemu, no tamni su mu kolobari odavali kako žali zbog sinove smrti. Na stolu je ležao stari album s fotografijama; nagađao je da bi, kad bi ga otvorio, u njemu naišao na mnoge slike iz Andersovog djetinjstva. Bilo je teško doći k majci koja žaluje tek dva dana, no morao je zanemariti svoj zaštitnički nagon i usredotočiti se na zadatak zbog kojeg je došao. Istinu o Andersovoj smrti.

»Gospođo Vera, zadnji smo se puta susreli u tužnim okolnostima pa bih vam htio izraziti sućut zbog sinove smrti.«

Ona samo kimne čekajući ga da nastavi.

»Shvaćam da prolazite kroz teške trenutke, ali moj je posao istražiti što se Andersu dogodilo, nadam se da razumijete.«

Patrik je govorio jasno kao da razgovara s djetetom. Nije znao zašto, ali bilo mu je važno da ona uistinu shvati što joj želi reći.

»Andersovu smo smrt smatrali ubojstvom i tražili poveznice s ubojstvom Alexandre Wijkner, žene s kojom je bio u intimnoj vezi. Nismo bili u stanju pronaći tragove možebitnog ubojice, niti smo mogli razjasniti kako je ubojstvo počinjeno. Da budem iskren, od svega nas je zaboljela glava jer nismo dovoljno dobro mogli objasniti kako su se događaji odvijali. No potom sam u Andersovom stanu pronašao ovo.«

Patrik na stol pred Veru položi fotokopiju stranice iz bilježnice tako da je mogla pročitati tekst. Licem joj prođe izraz iznenađenja i ona nekoliko puta pogleda čas njega, čas papir. Uzela je list i okrenula ga. Prstima je opipala slova i vratila ga na stol, i dalje zbunjena.

»Gdje si to pronašao?«

Glas joj je bio promukao od žalosti.

»U Andersovom stanu. Iznenađeni ste jer ste mislili da ste uzeli jedini primjerak pisma, je li?«

Kimnula je. Patrik nastavi:

»Zapravo i jeste. Ali ja sam pronašao bilježnicu u koju je Anders zapisao pismo. Na stranici ispod ostali su otisci iz kojih smo bili u stanju izvući tekst.«

Vera se ironično nasmiješi.

»Da, na to naravno nisam ni pomislila. Dosjetljivo od tebe.«

»Mislim da otprilike znam što se dogodilo, ali volio bih da mi vi ispričate svojim riječima.«

Prstima je prolazila po papiru, vršcima pipkajući riječi kao da čita Brailleovo pismo. Uslijedio je dubok uzdah, nakon kojeg Patrik uljudno ali odlučno ponovi svoju zamolbu.

»Došla sam Andersu noseći mu hranu. Vrata su bila otključana kao i uvijek, tako da sam pozdravila viknuvši i ušla. Bilo je mirno, posve tiho i nepomično. Odmah sam ga vidjela. Kao da mi je u tom trenutku stalo srce. Točno sam se tako osjećala. Kao da je srce prestalo kucati, utihnuvši u grudima. Lagano se njihao. Tamo-amo. Kao da je sobom puhao vjetar, što naravno nije bilo moguće.«

»Zašto niste nazvali policiju? Ili Hitnu pomoć?«

Slegnula je ramenima.

»Ne znam. Nagonski sam htjela potrčati prema njemu i skinuti ga, ali kad sam ušla u dnevnu sobu, vidjela sam da je prekasno. Moj je sin bio mrtav.«

Glas joj zadrhti prvi put tijekom njezine priče, no potom proguta slinu i jezivo staloženo prisili se nastaviti.

»Pismo sam pronašla u kuhinji. Pročitao si ga, znaš što piše. Da više nije mogao živjeti. Da mu je život bio jedna duga patnja i da više nije u stanju boriti se. Nestali su svi razlozi zbog kojih bi mogao nastaviti. Sjedila sam tako u kuhinji sat, možda i dva, ne znam točno. U časku sam odlučila strpati pismo u torbu, uzeti stolicu na koju se popeo i vratiti je u kuhinju.«

»Ali, zašto, Vera? Zašto? Čemu?«

Pogled joj je bio čvrst, no Patrik je po rukama koje su joj se lagano tresle vidio da je njezina izvanjska smirenost bila lažna. Ne može si ni zamisliti koliko je grozno bilo jednoj majci vidjeti sina kako visi obješen, debelog i plavog jezika, izbuljenih očiju. Ta njemu je bilo grozno vidjeti Andersa, a njegova će majka do kraja života živjeti s tom slikom pred očima.

»Htjela sam ga poštediti daljnjeg poniženja. Ljudi su ga stalno gledali s prezirom. Upirali prstom na nj i smijali se. Dizali nosove u zrak kad bi prolazili pokraj njega, vjerujući da su bolji. Što bi tek rekli kad bi čuli da se objesio? Htjela sam ga poštediti srama, što sam učinila na jedini način kojeg sam se u tom trenutku sjetila.«

»Ali ja i dalje ne razumijem. Zašto bi bilo gore to što si je oduzeo život nego da je ubijen?«

»Premlad si da shvatiš. Prezir prema samoubojicama i dalje je prilično uvriježen u našim obalnim krajevima. Nisam htjela da ljudi tako pričaju o mojem dječačicu. O njemu se već izreklo mnogo toga lošega tijekom svih tih godina.«

Verin je glas imao prizvuk čelične nepokolebljivosti. Svu je svoju energiju posvetila da zaštiti sina i pomogne mu, te premda ni dalje nije razumio njezine motive, vjerojatno je bilo prirodno da ga nastavi štiti i sada kad je mrtav.

Vera se ispruži prema albumu s fotografijama, otvorivši ga da Patrik može gledati slike. Po odjeći je procijenio da su slike iz sedamdesetih.

Andersovo drago i sretno lice smijalo mu se sa svih blago požutjelih fotografija.

»Kako je bio lijep moj Anders.«

Verin je glas bio sanjalački dok je kažiprstom milovala slike.

»Uvijek je bio drag i mio. Nikada nikakvih problema s njime.«

Patrik je sa zanimanjem promatrao fotografije. Nevjerojatno da je ovo isti čovjek kojeg je znao kao propalicu. Sreća da dječak s fotografija nije znao kakva ga sudbina čeka. Jedna ga je od slika posebno zaintrigirala. Mršava plavokosa djevojčica stajala je pokraj Andersa koji je sjedio na biciklu s trkačim upravljačem. Sramežljivo je pogledavala ispod šiški, s blagim i gotovo nevidljivim osmijehom.

»Je li to Alex?«

»Da.« Vera je bila odrješita.

»Jesu li se često igrali zajedno kao djeca?«

»Ne suviše često. Ali znalo se dogoditi. Ipak su pohađali isti razred.«

Patrik je oprezno stupio na osjetljivo tlo. Kao da se kretao po minskom polju.

»Koliko znam, jedno im je vrijeme predavao i Nils Lorentz?«

Vera ga ispitivački pogleda.

»Moguće. Prošlo je poprilično mnogo vremena otad.«

»O Nilsu Lorentzu svašta se pričalo, koliko sam čuo. Ponajviše nakon što je netragom nestao.«

»Ljudi ovdje u Fjallbacki pričaju o svemu i svačemu. Pa su tako sigurno pričali i o Nilsu Lorentzu.«

Bilo je očigledno da pipka po gnojnoj rani, no morat će pipkati još dublje.

»Razgovarao sam s Alexinim roditeljima, koji su izrekli određene tvrdnje o Nilsu Lorentzu. Tvrdnje koje se također tiču Andersa.«

»Doista?«

Očito mu nije imala namjeru olakšati.

»Kako kažu, Nils Lorentz je silovao Alex, a također tvrde da je i Anders bio izložen zlostavljanjima.«

Vera je na rubu stolice sjedila uspravno i nepomično kao stup ne odgovarajući na Patrikovu tvrdnju koju je on izrekao kao pitanje. Odlučio je pričekati njezinu reakciju. A ona nakon časka unutarnje borbe polako zaklopi album i ustane.

»Ne želim razgovarati o starim pričama. Htjela bih da odeš. Želite li poduzeti mjere zbog toga što sam učinila kad sam pronašla Andersa, znate gdje ćete me naći, ali nemam namjeru pomoći vam rovatiti po stvarima za koje je najbolje da ostanu zakopane.«

»Samo jedno pitanje: jeste li ikada o ovome razgovarali s Alex? Ona je, koliko sam shvatio, odlučila suočiti se s time što se dogodilo. Bilo bi prirodno da je i s vama razgovarala.«

»O da, razgovarala je sa mnom. Sjedila sam u njezinoj kući koji tjedan prije nego što je umrla, slušajući njezine naivne zamisli o razračunavanju s prošlošću, kako sve treba izaći na vidjelo, i tako dalje, i tako dalje. Suvremene gluposti, po mojem mišljenju. Danas kao da su svi opsjednuti javnim pranjem prljavog rublja jer je zdravo pokazati svoje tajne i grijeh. No neke stvari moraju ostati privatne. Što sam joj i rekla. Ne znam je li me slušala, ali nadam se da jest. Jer ako nije, kronična upala mokraćnog mjehura jedino je što sam dobila od sjedenja u njezinoj prokleta hladnoj kući.«

Krenuvši prema ulaznim vratima Vera je jasno dala do znanja da je rasprava završila. Otvorila ih je Patriku, rezervirano se pozdravivši.

Kad se našao na studeni, kape čvrsto navučeno preko ušiju, doslovno nije znao na koju nogu da stane. Skakao je kako bi se zagrijao te krenuo žustrim korakom prema automobilu.

Tijekom razgovora shvatio je da je Vera složena žena. Pripadala je posve drugoj generaciji, ali svejedno je bila u sukobu s njezinim nazorima. Sina je cijelog života uzdržavala kao samohrana majka, nastavivši čak i kad je odrastao i kad je trebao biti u stanju brinuti se sam za sebe. Na neki način bila je emancipirana žena koja se uspjela snaći bez muškarca, no istodobno sputana pravilima koja važe za žene, ali i muškarce njezine generacije. Nevoljko je osjećao kako joj se na neki način divi. Bila je snažna žena. Složena žena, koja je pretrpjela mnogo više nego što bi to čovjek u životu smio.

Nije znao koje će posljedice Vera snositi zato što je Andersovo samoubojstvo prikazala kao ubojstvo. Informaciju će definitivno morati

predočiti u policijskoj postaji, no pojma nema što će se kasnije zbiti. Da je po njegovom, progledao bi joj kroz prste, ali nije se mogao zakleti da će tako i biti. Zakonski postoji mogućnost da je, primjerice, optuže za sprječavanje istrage, ali nadao se da neće. Morao je priznati da mu se Vera sviđa. Bila je borac, a takvih nema mnogo.

Kad je sjeo u automobil i uključio mobilni telefon, otkrio je da ga na sekretarici čeka jedna nova poruka. Preslušao ju je, bila je Erica. Poručila mu je da se tri dame i jedan maleni mladi gospodin nadaju da će im se navečer pridružiti na večeri. Patrik pogleda na sat. Već je bilo pet pa je bez mnogo promišljanja zaključio da je prekasno krenuti prema postaji, a da ide kući, što bi tamo radio? Prije nego što je pokrenuo automobil, nazvao je Anniku i ukratko joj prepričao što je saznao, izostavivši detalje jer je kontekst i poveznice htio osobno iznijeti Mellbergu. Pod svaku je cijenu htio izbjeći nesporazum zbog kojega bi Mellberg, poradi vlastitog zadovoljstva, pokrenuo kakvu golemu operaciju.

Na putu do Erice misli su mu se vraćale na Alexino ubojstvo. Mučilo ga je što je još jednom nabasao na slijepi kolosijek. Dva su ubojstva podrazumijevala dvostruku mogućnost da ubojica pogriješi. Sada je opet na početku pa je prvi puta pomislio da možda nikada neće otkriti tko je ubio Alex. Poprilično se ražalostio. Osjećao je kao da je Alex poznavao bolje od ikoga drugoga. Duboko ga je pogodilo to što je otkrio o njezinom djetinjstvu i životu nakon zlostavljanja. Njezinog ubojicu želio je pronaći više nego išta u životu.

No morao je priznati da je završio u slijepoj ulici, ne znajući kuda nastaviti i što tražiti. Prisilio se osloboditi tih misli. Sad će se naći s Ericom, njezinom sestrom i djecom, a upravo večeras to mu je bilo potrebno. Od sveg se jada iznutra osjećao slomljeno.

***

Mellberg je nestrpljivo lupkao prstima po stolu. Gdje je žutokljunac? Misli li on da je ovo vražji dječji vrtić? Da smije dolaziti i odlaziti kad mu se prohtije? Bila je doduše subota, ali grdno se vara tko god misli da smije uzeti slobodno prije nego što riješe slučaj. Kako god, uskoro će ga probuditi iz te zablude. U njegovoj postaji vrijede stroga pravila i čvrsta stega. Jasno je vodstvo suvremena mantra, a ako su nekome osobine vođe bile urođene, onda je to bio on. Majka mu je uvijek govorila da će daleko dogurati. Mada je morao priznati da mu treba malo dulje nego što su i ona i on računali, nikada nije sumnjao da će se njegove izvrsne odlike prije ili kasnije isplatiti.

Zbog toga ga je frustriralo što su istrage tapkale u mjestu. Prilika mu je tako blizu da je može namirisati, no ako njegovi suradnici uskoro ne pokažu

rezultate, moći će se pozdraviti s promaknućem i premještajem. Prave lijenčine, eto što su. Provincijski policajci koji nisu u stanju pronaći ni vlastito dupe čak i da ga traže objema rukama i džepnim svjetilkama. Polagao je izvjesne nade u mladoga Hedstroma, ali izgleda da će ga i on razočarati. Još se nije javio s ishodom putovanja u Goteborg, što će se vjerojatno također pokazati kao puko opterećenje na troškovnoj strani. Sati je devet i deset, a mladac se još nije ukazao.

»Annika!«

Zaderao se prema otvorenim vratima, osjetivši kako u njemu raste nezadovoljstvo jer joj je trebala čitava minuta da se dovuče na njegov poziv.

»Da, što je?«

»Jesi li čula nešto od Hedstroma? Leži i uživa u svom toplom krevetu, ha?«

»Teško. Nazvao je i poručio da je imao problema pokrenuti auto, ali da je na putu.«

Pogledala je na sat.

»Trebao bi stići za petnaestak minuta.«

»Kvragu, pa od kuće može pješke dovde.«

Odgovor je počekao, iznenađeno vidjevši kako smiješak leluja na krajevima Annikinih usana.

»Pa mislim da nije spavao kod kuće.«

»Gdje je, dovraga, onda bio?«

»To moraš njega pitati«, rekla je Annika, okrenula mu leđa i vratila se u svoju sobu.

Mellberga je iz nekog razloga još više ljutilo što je Patrik sigurno imao opravdani razlog za kašnjenje. Nije li mogao predvidjeti da će imati problema s automobilom i ustati nešto ranije?

Četvrt sata kasnije Patrik uđe u njegov ured nakon što je obzirno pokucao na vrata. Bio je zadihan, crvenih obraza i bezobrazno sretan i čio premda je vlastitog šefa pustio da gotovo pola sata čeka na nj.

»Misliš li da ovdje radimo na pola radnog vremena, ha? I gdje si bio jučer? U Goteborgu si bio prekjučer.«

Patrik sjedne u stolicu za posjetitelje nasuprot radnome stolu sabrano odgovorivši na Mellbergove napade.

»Ispričavam se što sam zakasnio. Jutros sam jedva pokrenuo auto, trebalo mi je više od pola sata. I da, u Goteborgu sam bio prekjučer, o čemu vas kanim izvijestiti u detalje, a zatim o svemu što sam radio jučer.«

Mellberg nevoljko nešto promrmlja u znak slaganja. Patrik je ispričao što je saznao o Alexinom djetinjstvu. Nije izostavio niti jednu gnusnu pojedinost, a kad je Mellberg čuo da je Julia Alexina kći, brada mu padne do pojasa. Nikada ranije nije čuo takvo što. Patrik je nastavio prepričavati kako su Karl-Erika prevezli do bolnice i kako je u svoj brzini dao analizirati stranicu iz bilježnice iz Andersovog stana. Objasnio je da je riječ o samoubojičkom pismu, prirodno prešavši na objašnjavanje što je i zašto radio dan ranije. Patrik sažme cijelu priču za neuobičajeno nijemog Mellberga:

»Dakle, pokazalo se da je jedno od naših ubojstava zapravo samoubojstvo, a što se drugog tiče, ni dalje nemamo ni najmanjeg pojma tko ju je i zašto ubio. Slutim da ima veze s onime što su Alexini roditelji ispričali, ali nemam ni dokaza niti činjenica koje bi potvrdile moje tvrdnje. Sada znaš sve što i ja. Imaš li kakvu zamisao kako dalje?«

Nakon nekoliko časaka tišine Mellberg je uspio doći k sebi.

»Da, posve nevjerojatna priča. Osobno bih se prije kladio na tipa s kojim se taslačila nego na tamo nekakve stare priče otprije dvadeset i pet godina. Predlažem da porazgovaraš s Alexinim ljubavnikom i da ga ovaj puta čvrsto pritisneš. Mislim da će naši resursi na taj način biti učinkovitije upotrijebljeni.«

Nakon što ga je Patrik izvijestio o identitetu djetetovog oca, Dana je premjestio na vrh popisa sumnjivaca.

Patrik kimne, po Mellbergovu mišljenju isuviše revno, te ustane da ode.

»Ovaj, čuj, jako dobro obavljeno, Hedstrome«, reče Mellberg nevoljko. »Hoćeš li se pobrinuti za to?«

»Naravno, šefe, smatraj zadatak obavljenim.«

Je li to primijetio tračak ironije u odgovoru? Ali Patrik ga je gledao kao nevinašce i Mellberg odbaci pomisao. Mladac je među ušima valjda imao dovoljno razuma da prepozna glas iskustva kad mu je već pred nosom.

Svrha zijevanja je da opskrbi mozak dodatnom količinom kisika. Patrik je čisto sumnjao da je njemu zijevanje od koristi. Sustigao ga je umor od noći kad je ležao budan i prevrtao se po postelji, a spavanje kod Ericice nije dolazilo

u obzir. Pogledao je umorno na sada već dobro mu poznate hrpe dokumenata na radnom stolu te suspregnuo nagon da ih baci u koš za smeće. U sebi je bio toliko sit ove istrage. Kao da su prošli mjeseci, a ne tek četiri tjedna. Mnogo se toga zbililo, ali činilo se kao da nije napredovao. Annika je prošla pokraj njegovog ureda i vidjela ga kako trlja oči, te se vratila s prijeko potrebnom šalicom kave, koju je stavila preda nj.

»Je li teško?«

»Trenutno kao da hodam uz vjetar. No treba krenuti ispočetka. Odgovor je negdje u ovim dokumentima, znam da jest. Jedino što mi je potrebno jest maleni trag koji mi je do sada izmicao.«

Bacio je kemijsku na jednu hrpu kao da signalizira predaju.

»A inače?«

»Što inače?«

»Pa, kako je život izvan posla? Na to sam mislila...«

»Da, Annika. Znam točno na što si mislila. Što te točno zanima?«

»Traje li i dalje bingo?«

Patrik nije bio siguran želi li znati, no svejedno je pitao iako mu je zdrav razum govorio da ne treba:

»Bingo?«

»Ma da, znaš. Pet u nizu...«

Potom je s peckavim osmijehom na licu zatvorila vrata.

Patrik se zahihoće. Pa, bingo je ime koje je savršeno odgovaralo.

Prisilio se misli vratiti na posao, zamišljeno se kemijskom počesavši po glavi. Nešto se nije uklapalo. Nešto što je Vera rekla. Izvadio je notes u koji je bilježio razgovor s njome, temeljito i metodično pročitavši zabilješke riječ po riječ. Jedna se pomisao polagano oblikovala. Nedostajala je tek jedna pojedinost, sitna, ali bitna. Rutinski je izvukao jedan papir iz hrpetine na radnom stolu. Iako se činilo da je sve u neredu, on je točno znao gdje se što nalazi.

Patrik i taj list papira pročita iznimno temeljito i promišljeno, te posegne za telefonom.

»Dobar dan, ovdje Patrik Hedstrom iz policijske postaje u Tanumshedeu. Htio sam samo provjeriti hoćete li biti kod kuće u dogledno

vrijeme, htio bih vam postaviti nekoliko pitanja. Hoćete. Izvrsno, evo me onda k vama za dvadesetak minuta. Gdje točno stanujete? Točno na ulazu u Fjallbacku. Odmah udesno nakon strmog brijega, pa potom treća kuća na lijevoj strani. Crvena kuća s bijelim uglovima. U redu, sigurno ću je pronaći. Ako ne, nazvat ću. Vidimo se uskoro.«

Niti dvadeset minuta kasnije Patrik je već stajao pred vratima. Nije mu bilo teško pronaći malenu kuću u kojoj je Eilert sa svojom obitelji proživio mnoge, mnoge godine. Pokucao je na drvena vrata, koja mu praktički odmah otvori žena mrzovoljnog, ojađenog izgleda. Afektirano se predstavila kao Svea Berg, Eilertova supruga, te ga uvela u malenu dnevnu sobu. Patrik shvati da je njegov poziv prouzročio grozničavu aktivnost. Iznijeli su fino porculansko posuđe, a visoki se pladanj od tri razine dičio sa sedam vrsta kolača. Od ovog će slučaja dobiti popriličnu škembicu. Patrik uzdahne u sebi.

Baš kao što je instinktivno osjećao da mu se Svea Berg ne sviđa, jednako je tako osjetio simpatiju prema njezinom suprugu čim se s njim rukovao, susrevši par živahnih, kristalnoplavih očiju. Prepoznao je žuljeve na njegovim rukama; ovaj je muškarac čitavog života naporno radio.

Prekrivač se na kauču naborao kad je Eilert ustao, te ga je Svea namrštenog čela odmah poravnala prijekorno pogledavši supruga. Cijela je kuća bila blistavo čista i ništa nije bilo izgužvano, kao da u njoj nitko nije ni stanovao. Patriku je bilo žao Eilerta. Doimao se izgubljenim u vlastitom domu.

Učinak je bio gotovo komičan kad je Svea brzinski izmijenila laskavi osmijeh upućen Patriku i prijekornu grimasu okrenuvši se prema suprugu. Zapitao se što joj je čovjek učinio da bi izazvalo takvu razdraženost, sumnjajući da je sama Eilertova prisutnost Svei bila dovoljan razlog.

»Tako, gospodine pozorniče, izvolite sjesti, pa ćemo vam poslužiti malo kave i kolača.«

Patrik poslušno sjedne na stolicu koja je gledala prema prozoru, a Eilert krene da će sjesti na stolicu pokraj njega.

»Ne tu, Eilerte, znaš i sam. Sjedni tamo.«

Zapovjednički je pokazala na stolicu na čelu stola, a Eilert se ljubazno pokori. Patrik se ogledavao dok je Svea skakala okolo kao izgubljena duša, nalijevajući mu kavu i istodobno ravnajući nevidljive nabore na stolnjaku i zavjesama. Tko god je uredio kuću, namjeravao je pružiti dojam blagostanja, kojega tamo ipak nije bilo. Sve je u sobi bilo loša preslika, od zavjesa koje kao da su bile načinjene od svile, sa složenim postavama volana i ukrasnih

vrpci, pa do gomile ukrasnih stvarčica od alpake i imitacije zlata. Eilert je u svem tom lažnom sjaju bio kao riba na suhom.

Patrika je nerviralo što je prošlo dosta vremena dok nije mogao prijeći na razlog svog dolaska. Svea je neprestano blebetala pritom glasno srčuci kavu.

»A ovaj servis, vidite, njega mi je poslala sestra iz Amerike. Ona se tamo bogato udala i šalje mi lijepe poklone. Servis je vrlo vrijedan.«

Značajno je podigla otmjeno ukrašenu šalicu. Patrik je čisto sumnjao u vrlu vrijednost servisa, ali je mišljenje mudro zadržao za sebe.

»Da, ja bih također bila otputovala u Ameriku da nisam tako krhka zdravlja. Da nisam boležljiva, i ja bih danas tamo bila bogato udana, umjesto da već pedeset godina sjedim u ovoj šupi.«

Svea baci optužujući pogled na Eilerta, koji je smireno pustio da ga komentar zaobiđe. Pjesmicu je jamačno čuo već nebrojeno puta.

»Kostobolja, shvaćate, pozorniće. Moji su zglobovi pri kraju, bole me od jutra do navečer. Sreća da ja nisam osoba koja se žali. Pridodamo li i moju migrenu, postoji mnogo razloga za jadikovanje, ali ja nisam takva, razumijete, osoba koja bi se žalila. A ne, svoje muke čovjek mora staloženo prihvatiti. Ni sama ne znam koliko sam puta čula: 'Svea, pa kako si ti tako jaka da se svaki dan uspijevaš nositi sa svojim boljkama. Ali takva sam vam ja.'«

Sramežljivo je spustila pogled i istodobno demonstrativno savila ruke, koje su se Patrikovim laičkim očima činile sve drugo samo ne kostoboljne. Koja vražja harpija, pomislio je. Obojane kose i nacifrane odjeće, s previše jeftinog nakita i debelim slojem šminke. Jedino pozitivno što je mogao reći o njezinom izgledu jest da se poklapa s uređenjem kuće. Kako je, dovraga, jedan takav različit par kao Eilert i Svea mogao biti u braku pedeset godina? No pretpostavio je da je riječ o generacijskom pitanju; njihova se generacija razvodi zbog razloga daleko gorih od uzajamne različitosti. Ali šteta. Eilertov život sigurno nije bio radostan.

Patrik se nakašlje kako bi prekinuo Sveinu brzicu riječi. Poslušno je zašutjela, očima prateći njegove usne kako bi čula koje im zanimljive novosti donosi. Zacijelo neće stići ni zatvoriti vrata prije nego što krenu zvuci seoskog tam-tama.

»Eto, imam nekoliko pitanja o danima prije nego što ste pronašli Alexandru Wijkner. Dakle, o danima kada ste bili tamo i nadgledali kuću.«

Utihnulo je i pogledao Eilerta očekujući odgovor. Ali Svea se prva oglasila.

»Jao, zamislite samo. Da se ovdje dogodilo takvo nešto. I da će moj Eilert u sve biti umiješan. Posljednjih se tjedana nije pričalo ni o čemu drugome.«

Obrazi su joj gorjeli od uzbuđenja i Patrik se morao suzdržati da joj ne odvrati kakvim oštrim komentarem. No tek se usiljeno nasmiješio i rekao:

»Ispričavam se, ali pitam se možemo li vaš suprug i ja ostati nasamo nekoliko časaka. Uobičajena je policijska procedura da svjedočenja prikupljamo bez nazočnosti ostalih stranaka.«

Čista laž, ali na svoje je veliko zadovoljstvo vidio da se ona pokorila njegovom autoritetu unatoč ljutnji što je se miče iz središta napetosti, i da se nevoljko diže od stola. Patrika je Eilert u isti mah nagradio zahvalnim i veselim pogledom ne mogavši sakriti zloradost što je Svea neslavno lišena slatkiša. Kad je odvukla noge i nestala u kuhinji, Patrik nastavi:

»Gdje smo stali? Ah, da, možemo li početi tako da mi nešto više kažete o tjednu prije ubojstva, kada ste bili u kući Alexandre Wijkner?«

»Kakve to ima veze s ubojstvom?«

»Zasada ne znam točno. Ali može biti važno. Zato, molim vas, pokušajte se sjetiti što je moguće više pojedinosti.«

Eilert je šutke razmišljao nekoliko časaka iskoristivši vrijeme da lulu brižno napuni duhanom iz vrećice označene s tri sidra. Nije progovorio sve dok je nije zapalio i povukao nekoliko dimova.

»Da vidimo. Pronašao sam je u petak. Običavao sam ići tamo svaki petak da se za sve pobrinem prije nego što bi ona navečer došla. Tako da sam zadnji put tamo bio u petak tjedan ranije. Ne, samo malo, tog smo petka išli slaviti četrdeseti rođendan najmlađeg sina pa sam tamo bio već u četvrtak navečer.

»Što je bilo s kućom? Jeste li primijetili štogod neobično?«

Patrik je teško sakrivao koliko je ushićen.

»Štogod neobično?«

Eilert je sporo pućkao lulu dok je razmišljao.

»Ne, sve je bilo u redu. Obišao sam kuću i podrum, no sve je bilo kako treba. Također sam i pomno zaključao na odlasku. Dobio sam vlastiti ključ na korištenje.«

Patrik je pitanje morao postaviti izravno, pitanje koje ga je grizlo.

»A peć? Je li radila? Je li kuća bila topla?«

»Svakako. Peć je tada bila u najboljem redu. Pokvarila se nakon što sam ja pregledao kuću. Ne shvaćam zašto je važno kada se peć pokvarila?«

Eilert je na trenutak izvadio lulu iz usta.

»Da budem posve iskren, ne znam je li važno. Ali mnogo hvala na pomoći. Vaši odgovori mogu biti vrlo bitni.«

»Iz čiste znatiželje, zašto pitanja niste postavili preko telefona?«

Patrik se nasmije.

»Pretpostavljam da sam pomalo staromodan. Smatram da preko telefona ne dobivam toliko mnogo kao kad s nekim razgovaram licem u lice. Ponekad se pitam nisam li se trebao roditi prije stotinjak godina, prije svih modernih izuma.«

»Besmislice, momče. Ne vjeruj kad kažu da je prije bilo bolje. Studen, siromaštvo i rad od rane zore pa do mraka. A ne, ja se koristim svim čudima suvremene tehnologije. Čak posjedujem i računalo s priključkom na internet. Vidiš, to sigurno nisi mislio za jednoga starčića.«

Znakovito je uperio lulu na Patrika.

»Ali ne mogu reći ni da sam iznenađen. No sada moram ići.«

»Nadam se da je razgovor bio od koristi, da nisi bezveze vozio dovde.«

»Nikako, saznao sam točno što sam htio. A kušao sam i fine kolače vaše supruge.«

Eilert neskloro frkne.

»Ha da, peći kolače zna, ne može se poreći.«

Zatim potone u šutnju koja kao da je sadržavala pedeset godina odricanja. Svea, koja je nedvojbeno stajala uha pritisnutog uz vrata, više se nije mogla suzdržati te je ušla u sobu k njima.

»Dakle, jeste li saznali što ste htjeli?«

»Da, hvala. Vaš je muž bio vrlo susretljiv. Zahvaljujem i na kavi i na finim kolačima.«

»Ne spominjite. Drago mi je da vam se sviđaju. Hajde, Eilerte, raspremi stol, a ja ću ispratiti pozornika do vrata.«

Eilert je poslušno krenuo skupljati šalice i tanjuriće dok je Svea uz neprestanu bujicu riječi pratila Patrika do vrata.

»I zatvorite vrata kako valja pri odlasku. Ja ne podnosim propuh, razumijete.«

Patrik ispusti uzdah olakšanja kad ih je zatvorio. Koja vražja baba. Ali potvrdio je što je sumnjao. Prilično je siguran da je otkrio ubojicu Alexandre Wijkner.

Vrijeme na Andersovom pokopu nije bilo jednako lijepo kao na Alexinom sprovodu. Vjetar je mučio izložene dijelove kože, a od studeni su se crvenjeli obrazi. Patrik se odjenuo što je toplije mogao, no nedovoljno protiv nepomirljive hladnoće. Drhtao je od zime stojeći pokraj iskopane grobne jame u koju su polako spuštali lijes. Sam je obred bio kratak i pust. Tek se nekolicina ljudi okupila u crkvi, dok je Patrik diskretno sjeo na klupu u dnu dvorane. U prvom je redu sjedila Vera.

Dvojio je bi li slijedio lijes na ukop, ali u posljednjem je trenu odlučio da je to najmanje što može učiniti za Andersa. Vera nije pomaknula ni mišić na licu sve vrijeme dok ju je promatrao, ali nije vjerovao da je njezina tuga zbog toga slabija. Ona je bila osoba koja svoje osjećaje nije otvoreno pokazivala. Patrik ju je razumio i s njome suosjećao. Na jedan joj se način divio. Vera je bila snažna žena.

Nakon što je ukop završio, rijetki su se prisutni raspršili svaki svojim putem. Vera je pognute glave polagano hodala šljunčanom stazom prema crkvi. Ledeni ih je vjetar nemilosrdno bičevao i ona je šal zavezala preko glave kao maramu. Patrik se na trenutak kolebao. Nakon unutarne borbe koja je bivala sve jačom kako se razdaljina između njega i Vere povećavala, naposljetku je odlučio i požurio da je dostigne.

»Dostojanstven obred.«

Ona se ogorčeno nasmiješi.

»Znaš jednako dobro kao i ja da je Andersov pogreb bio jednako jadan kao i veći dio njegovog života. Ali hvala. Ljubazno od tebe.«

Verin je glas odavao višegodišnji zamor.

»Vjerojatno bih trebala biti zahvalna. Prije ne toliko mnogo godina ne bi ni bio pokopan na zajedničkom groblju. Dobio bi odvojeno mjesto posebno određeno za samoubojice, s druge strane posvećene zemlje oko crkve. Mnogi stariji ljudi i dalje vjeruju da samoubojice neće završiti na nebu.«

Utihnula je na časak. Patrik ju je pustio da govori.

»Hoće li biti pravnih posljedica zbog toga što sam uradila oko Andersovog samoubojstva?«

»Neće, čak mogu jamčiti da neće. Za žaljenje je to što ste učinili, naravno da zakon kaže svoje, no ne vjerujem da će biti kakvih pravnih posljedica.«

Prošli su pokraj župnog ureda, polako hodajući prema Verinoj kući koja je od crkve bila udaljena tek nekoliko stotina metara. Patrik je cijele noći smišljao kako da sve izvede, došavši do okrutnog, no vjerojatno uspješnog rješenja. Nonšalantno je rekao:

»Najtragičnije je u čitavoj priči s Andersom i Alex što je i jedno dijete također moralo umrijeti.«

Vera se naglo okrenula prema njemu. Zastala je i čvrsto ga uhvatila za rukav kaputa.

»Koje dijete? O čemu govoriš?«

Patrik je bio zahvalan što su usprkos svemu informaciju uspjeli sačuvati od javnosti.

»Alexandrino dijete. Bila je trudna kad je bila ubijena. U trećem mjesecu.«

»Njezin muž.«

Vera je zamuckivala, no Patrik nastavi, prisilivši se ostati hladnokrvan.

»Njezin muž s djetetom veze nije imao. Spolne odnose nisu održavali već godinama. Ne, s ocem se susretala ovdje u Fjallbacki.«

Vera ga je za rukav držala tako čvrsto da su joj zglobovi poblijedjeli.

»Gospode Bože. Gospode dragi Bože.«

»Doista okrutno. Ubiti nerođeno dijete. Rezultati obdukcije pokazali su da se radi o malenom dječaku.«

U sebi se proklinjao, no prisilio se da ne kaže ništa više, očekujući priželjkivanu reakciju.

Stajali su pod velim stablom kestena, pedeset metara od Verine kuće. Zaprepastio se kad je ona eksplodirala u pokretu. Potrčala je iznenađujuće brzo za svoju dob, a njemu je trebalo nekoliko trenutaka da se pribere i krene za njom. Kad je stigao do njezine kuće, ulazna vrata bila su odškrinuta i on oprezno uđe. Iz kupaonice su se čuli jecaji, a potom je čuo kako je snažno povratila.

Neobično je bilo čekati u hodniku s kapom u ruci dok ju je slušao kako povraća, pa je izuo mokre cipele, skinuo kaput i otišao u kuhinju. Kad je Vera izašla nekoliko minuta kasnije, aparat za kavu krčkao je, a na kuhinjskom su stolu čekale dvije šalice. Bila je blijeda i on prvi puta vidje njezine suze. Slabe, kao sjaj u zakucima očiju, no ipak. Vera ukočeno sjedne na jednu od stolica.

U nekoliko je minuta ostarjela mnogo godina, krećući se polako kao kakva mnogo starija žena. Patrik je odgađao još neko vrijeme ulijevajući im kavu, ali u trenutku kad je sjeo, odlučnim joj pogledom dadne do znanja da je nastupio trenutak istine. I ona je znala da on zna, povratka više nema.

»Ja sam, dakle, ubila svojeg unuka?«

Patrik je rečenicu protumačio kao retoričko pitanje, te nije odgovorio. Odgovori li, bit će primoran lagati. No ne može se pokolebati sada kad je ovako daleko dospio. S vremenom će Vera doznati istinu. No najprije je red na njemu.

»Shvatio sam da ste vi ubili Alex kad ste lagali da ste bili kod nje tjedan dana prije njezine smrti. Rekli ste da ste sjedili i smrzavali se u njezinoj hladnoj kući, ali peć se pokvarila u tjednu poslije, u tjednu kad je umrla.«

Vera je pronicljivo gledala u prazno, kao da ne čuje ni riječ.

»Čudno. Tek sada uistinu uviđam da sam oduzela život drugome ljudskom biću. Alexandrina mi smrt nije bila stvarna, ali Andersovo dijete... Gotovo da ga mogu vidjeti pred sobom...«

»Zašto je Alex morala umrijeti?«

Vera ispruži ruku da ga zaustavi. Ispričat će mu, ali vlastitim riječima.

»Izbio bi pravi skandal. Svi bi prstom upirali na njega i pričali o njemu. Uradila sam što sam mislila da je ispravno. Nisam mogla znati da će ionako postati predmet sprdnje. Da će ga moja šutnja izjesti iznutra i oduzeti mu sve što je vrijedno. A bilo je tako jednostavno. Karl-Erik posjetio me i rekao što se dogodilo. Prije toga razgovarao je s Nelly i dogovorio se s njom. Ništa dobra neće se izroditi ako selo sazna. Sve će biti naša tajna i budem li u stanju uvidjeti što je najbolje za Andersa, šutjet ću. Pa sam šutjela. Šutjela

sam sve ove godine. I svake je godine nestajalo sve više od Andersa. Topio se u svom osobnom paklu, a ja to nisam htjela vidjeti. Čistila sam za njim i brinula se o njemu najbolje što sam mogla, ali nisam mogla izbrisati učinjeno. Šutnja ništa ne može izbrisati.«

Ispila je kavu u nekoliko pohlepnih gutljaja te molećivo ispružila šalicu Patriku. On je ustao, uzeo kavu i natočio joj još. Kao da joj je navika ispijanja toplog napitka pomagala da ostane u vezi sa stvarnošću.

»Ponekad mislim da je šutnja gora od zlostavljanja. Nikada o tome nismo razgovarali, čak ni između naša četiri zida, i tek sam sada shvatila što je šutnja od njega stvorila. Možda je on moju šutnju shvatio kao prijekor. Jedino se s time ne bih mogla suočiti, da je vjerovao da sam ga optuživala za to što se dogodilo. Nikada, ni na trenutak nisam to pomislila, a sada neću ni saznati je li on to znao.«

Na trenutak se činilo kao da će maska spasti, no Vera se zatim uspravila primoravši se da nastavi. Patrik je samo mogao zamisliti koliki je napor volje to zahtijevalo.

»S godinama smo uspostavili određenu ravnotežu. Iako nam je život oboma bio jadan, znali smo što imamo i da imamo jedno drugo. Naravno da sam bila upoznata da je katkada susretao Alex i da su se na neki čudan način privlačili, no vjerovala sam da ćemo moći nastaviti kao i ranije. A onda je Anders spomenuo da Alex namjerava ispričati što im se dogodilo. Da želi raskrstiti s prošlošću, mislim da se tako izrazio. Zvučao je posve ravnodušno, ali mene kao da je stresla struja. Sve bi se promijenilo. Ništa ne bi ostalo isto ako bi Alex nakon toliko mnogo godina izvukla stare tajne na vidjelo. Čemu? Što bi ljudi rekli? Osim toga, premda je Anders pokušavao zvučati kao da ga to ne dira, znala sam da jednako kao i ja nije htio da ona sve ispriča. Poznajem — poznavala sam svog sina.«

»Tako da ste je posjetili.«

»Da. Otišla sam do nje tog petka navečer u nadi da ću je urazumiti. Da će shvatiti da ne smije sama odlučiti o nečemu što bi utjecalo na toliko nas ostalih.«

»Ali ona nije shvatila.«

Vera se gorko nasmiješi.

»Ne, nije shvatila.«

Ispila je i drugu kavu, a Patrik nije popio ni pola svoje prve šalice. No odmaknula je šalicu od sebe i prekrizila prste na stolu.

»Pokušala sam je zamoliti. Objasnila joj koliko će teško Andersu biti ako ispriča što im se dogodilo, no pogledala me ravno u oči i rekla mi da ja mislim samo na sebe, a ne na Andersa. Rekla je da bi on s odobravanjem gledao na obznanu, da nas on nikada nije molio da šutimo, štoviše. Rekla mi je da ja, Nelly, Karl-Erik i Birgit nismo mislili na njih kad smo odlučili zataškati incidente, već da nam je na umu bilo jedino kako iz svega izići neokaljana ugleda. Možeš li si zamisliti takvu drskost?«

Bijes koji se na trenutak upalio u Verinim očima jednako se brzo ugasi i zamijeni ga ravnodušan, mrtav pogled. Nastavila je jednoličnim glasom:

»U meni se prelomilo kad sam je čula da tvrdi nešto tako nečuveno. Da ja nisam postupala misleći na Andersov boljitak. Kao da sam čula kako mi je nešto puklo u glavi i sve sam učinila ne razmišljajući. U torbici sam imala svoje pilule za spavanje pa sam ih nekoliko smrvila i rastopila u njezinoj jabukovači dok je ona bila u kuhinji. Natočila mi je čašu vina kad sam došla, a kad se vratila iz kuhinje, pravila sam se da sam se pomirila s time što je rekla te je pitala ne bismo li mogle nazdraviti kao prijateljice prije mog odlaska. Kao da mi je bila zahvalna, udovoljila je mojoj želji. Nakon nekoliko trenutaka zaspala je na kauču. Nisam pravo razmislila što ću nakon toga, pilule su mi u trenutku pale na pamet, i tad sam pomislila da bih mogla inscenirati samoubojstvo. Nisam pri sebi imala dovoljno pilula da bih joj dala smrtonosnu dozu pa mi je na pamet palo da joj razrežem žile. Znala sam da mnogi žile režu u kadi, što se tada učinilo kao dobra i provediva zamisao.«

Glas joj je bio monoton. Kao da priča o najobičnijem svakodnevnom događaju, a ne o ubojstvu.

»Svukla sam joj svu odjeću. Mislila sam da ću je moći nositi, ruke su mi jake od godina čišćenja, ali pokazalo se da nisam bila u pravu. Tako da sam je odvukla u kupaonicu i položila je u kadu. Zatim sam joj razrezala žile na oba zapešća žiletom koji sam pronašla u ormariću u kupaonici. Čisteći kuću jednom tjedno nekoliko godina, bila sam poprilično udomaćena. Oprala sam čašu iz koje sam pila, pogasila svjetla, zaključala i vratila ključ na mjesto.«

Patrik je bio potresen, no prisilio se smiriti glas.

»Vjerojatno razumijete da sada morate sa mnom. Nadam se da ne moram pozvati pojačanje.«

»Ne. Ne moraš. Smijem li sa sobom ponijeti nekoliko stvari?«

On kimne.

»Nije nikakav problem.«

Ustala je. Na vratima se okrenula.

»Kako sam mogla znati da je trudna? Istina, nije pila vino, to sam zamijetila, ali nisam znala da je zato. Možda nije pila alkohol, možda je nakanila voziti. Kako sam mogla znati? Nije bilo moguće, zar ne?«

Glas joj je bio molećiv i Patrik tek nijemo kimne. Kada dođe vrijeme, reći će joj da dijete nije bilo Andersovo, ali za sada nije želio narušiti ravnotežu u povjerenju koje mu je pružila. Svoju će priču morati ispričati i drugima prije nego što jednom zauvijek zaključe slučaj Alexandre Wijkner. Ali nešto ga je smetalo. Nagađao je da Vera nije ispričala čitavu istinu.

Kad je sjeo u automobil, izvukao je svoju presliku pisma koje je Anders ostavio za sobom, svoju posljednju poruku svijetu. Polako je pročitao Andersove riječi, još jednom osjetivši silinu emocija koje su ga pogodile.

06.

»Ironija moga života često me fascinirala. Odakle mi sposobnost da očima i prstima stvaram ljepotu, kad u ostalome stvaram tek ružnoću i uništenje? Zato na kraju uništavam svoje slike. Da u životu pronađem dosljednost. Jer bolje je biti dosljedan i za sobom ostaviti izmet, nego da nezasluženo ispadnem kompleksan.

A ja sam zapravo vrlo jednostavan. Jedino što sam ikada želio to je iz svog života izbrisati nekoliko mjeseci i događaja. Ne mislim da sam tražio mnogo. Ali možda sam zaslužio što sam od života dobio. Možda sam u kojem prošlom životu učinio štogod grozno zbog čega sam morao platiti cijenu. To ništa ne mijenja. Ali bilo bi lijepo znati za što sam plaćao.

Možda se pitate zbog čega biram baš ovaj trenutak da napustim život što je toliko dugo bio beznačajan. Samo recite. Zašto činimo stvari baš u određenim trenucima? Jesam li volio Alex toliko da je život izgubio svoj posljednji smisao? To je tek jedno od objašnjenja do kojih ćete doći. Da budem posve iskren, ne znam. Misao na smrt je sudrug s kojim sam dugo živio, ali kao da sam tek sada spreman. Možda mi je baš Alexina smrt omogućila spoznati svoju vlastitu slobodu. Ona je uvijek bila nedostižna, ona na čijem je oklopu bilo nemoguće načiniti i najmanju udubinu. Zbog njezine se smrti širom otvorio moj put prema istoj sudbini. Spreman sam već dugo, samo trebam poći.

Oprosti mi, mama.

Anders«

***

Navike ranog ustajanja, odnosno mnogi bi rekli ustajanja usred noći, nikada se nije uspio riješiti. U ovom se slučaju to pokazalo korisnim. Svea nije reagirala kad je ustao u četiri, no za svaki je slučaj tiho šmugnuo niza

stube, s odjećom u naručju. Eilert se šutke odjenuo u dnevnoj sobi i izvadio putnu torbu koju je pomno sakrio na dnu smočnice. Bijeg je planirao mjesecima, ništa ne prepustivši slučaju. Danas je prvi dan ostatka njegovog života.

Automobil je pokrenuo otprve unatoč hladnoći, te je u četiri i dvadeset iza sebe ostavio kuću u kojoj je živio pedeset godina. Provezao se kroz usnulu Fjallbacku ne nagazivši na gas sve dok nije prošao stari mlin i skrenuo prema Dingleu. Do Goteborga i zračne luke Landvetter ostalo je dvjestotinjak kilometara koje je mogao izvoziti na miru. Zrakoplov do Španjolske polijeće tek u osam.

Napokon će moći živjeti kako sam bude htio.

Nekoliko je godina planirao ovaj bijeg. Bol je godinama postajala sve jača, baš kao i frustracija zbog života sa Sveom. Eilert je smatrao da zaslužuje bolje. Na internetu je pronašao mali pansion u jednom selu na Costi del Sol, dalje od plaža i turističke vreve tako da je i cijena bila pristupačna. Mejlao je i provjerio smije li tamo stanovati tijekom čitave godine; vlasnica će mu zato dati još povoljniju cijenu. Potrajalo je dok nije uštedio dovoljno jer je Svea nezajažljivom logikom nadzirala njegove postupke, ali naposljetku je uspio. Računao je da će od ušteđevine živjeti dvije godine ne bude li rasipan, nakon čega će se morati snaći. Trenutno ništa ne može ugasiti njegov entuzijazam.

Prvi se put u pedeset godina osjetio slobodnim, zatekavši se kako je od čistog veselja nagazio na gas svoga starog volva. Automobil će ostaviti na trajnom parkiralištu zračne luke i Svea će s vremenom saznati gdje je. A nije ni bilo važno. Ona nikada nije položila vozački ispit, nego je Eilerta koristila kao neplaćenog šofera kad god bi je nekamo trebalo odvesti. Jedino što ga je donekle tištalo, bila su djeca. No s druge strane, oni su uvijek bili prije Sveina djeca nego njegova, postavši, na njegovu žalost, jednako sitničavi i ograničeni kao ona. Za to je i on snosio dio krivice, radeći od jutra do sutra i pronalazeći izgovore da što češće izbiva iz kuće. Svejedno im je odlučio poslati razglednicu s Landvettera kako bi im objasnio da je otišao svojom voljom i da ne trebaju brinuti. Nije želio da za njim pokrenu kakvu sveobuhvatnu policijsku potragu.

Ceste su bile prazne dok je vozio po mraku, ugašenog radija kako bi uživao u tišini. Sada počinje život.

»Malo mi je teško to pojmiti. Da je Vera ubila Alex kako bi je spriječila da se obznane zlostavljanja koja su se zbila prije dvadeset i pet godina.«

Erica je zamišljeno zavrtjela vinskom čašom u ruci.

»Ne smiješ podcijeniti potrebu za uklapanjem prisutnu u seoskim zajednicama. Da je stara priča o seksualnim zlostavljanjima izašla na vidjelo, ljudi bi dobili još jedan razlog za upiranje prstom. Međutim, ne vjerujem joj kad kaže da je to učinila zbog Andersa. Možda je točno da niti Anders nije želio da se sazna što im se dogodilo, ali vjerujem da ponajprije ona sama ne bi bila u stanju živjeti s pomisli kako joj ljudi šapuću iza leđa. Pogotovo kad bi saznali ne samo to da je Anders bio silovan kao dijete, već i da ona nije učinila ništa i da je odlučila šutjeti. Vjerujem da taj sram ne bi mogla podnijeti. Alex je ubila bez promišljanja, u trenutku kad je shvatila da je ne može odgovoriti. Svoj je nagon slijedila hladnokrvno i metodički.«

»Kako se sada nosi sa svime? Sada, nakon što je sve otkriveno?«

»Iznenadujuće je smirena. Vjerujem da joj je pao kamen sa srca kad smo joj rekli da Anders nije bio djetetov otac i da stoga nije ubila svoga nerođenog unuka. Nakon toga, kao da je više nije bilo briga što će biti s njome. A zašto bi je i bilo briga? Sin joj je mrtav, nema prijatelja niti života. Sve je na vidjelu, više nema što izgubiti. Jedino svoju slobodu, koja joj trenutačno i ne predstavlja mnogo.«

***

Sjedili su u Patrikovoju kući, dijeleći bocu vina nakon zajedničke večere. Erica je uživala u miru i tišini. Voljela je što su Anna i djeca kod nje, iako joj je ponekad sve to bilo prenaporno. Kao recimo danas. Patrik je čitav dan bio zauzet ispitivanjem, ali nakon što je završio, pokupio je nju s njezinom malom putnom torbom. Sada su sjedili na kauču, zagrljeni kao kakav stari par.

Erica zatvori oči. Ovaj je trenutak u isto vrijeme bio predivan i zastrašujući. Sve je savršeno, ali nije mogla ne pomisliti da bi od sada sve moglo poći nagore. Nije htjela ni pomišljati što će biti bude li se morala odseliti natrag u Stockholm. Ona i Anna zaobilazile su pitanje kuće, prešutno odabravši zasad je ne spominjati. Erica je smatrala da Anna nije u stanju suvislo odlučivati te je to pitanje ostavila po strani.

No večeras ne želi razmišljati o budućnosti. Bolje je da uopće ne misli što će donijeti sutrašnji dan i da u sadašnjem trenutku pokuša uživati što više može. Otela se svojim crnim mislima.

»Danas sam razgovarala s izdavačkom kućom. O knjizi o Alex.«

»I što kažu?«

Veselilo ju je oduševljenje u Patrikovim očima.

»Da je zamisao izvrsna, žele da im odmah pošaljem materijal koji imam. Knjigu o Selmi i dalje moram dovršiti, ali produljili su mi rok za mjesec dana pa sada imam vremena do rujna. Čak mislim da mogu pisati obje usporedno. Do sada mi je nekako uspijevalo.«

»A što izdavač kaže o pravnoj strani? Riskiraš li da te Alexina obitelj tuži?«

»Zakon o slobodi tiska prilično je jasan. Ja imam svako pravo napisati je čak i bez njihove suglasnosti, ali svakako se nadam da će me poduprijeti ako im objasnim projekt i kako namjeravam pisati. Stvarno ne želim napisati senzacionalističku knjigu bez biti, već pisati o tome što se uistinu dogodilo i tko je Alex zapravo bila.«

»A tržište? Vjeruju li da postoji zanimanje za takav tip knjige?«

Patrikove su oči sjajile i Ericu razveseli njegov entuzijazam oko njezinog uspjeha. Znao je koliko joj ova knjiga znači te se tako i ponašao.

»I tu smo se složili da zanimanje postoji. U Sjedinjenim je Državama potražnja za knjigama iz područja istinskih zločina enormna. Najveća spisateljica u žanru, Ann Rule, prodaje na milijune primjeraka. A fenomen je ovdje u Švedskoj prilično nov. Postoji nekoliko knjiga koje slijede sličan obrazac, ali nijedna strogo unutar žanra. I ja bih, baš kao i Ann Rule, posebnu pažnju posvetila naknadnoj istrazi. Provjerila činjenice, razgovarala sa svima umiješanima i naposljetku napisala što je moguće istinitiju knjigu o tome što se dogodilo.«

»Misliš da će Alexina obitelj dopustiti da ih intervjuiraš?«

»Ne znam.«

Erica je namatala pramen kose oko prsta.

»Nemam pojma. Ali svakako ću ih pitati i na neki ih način zaobići ako ne budu htjeli. Golema mi je prednost što već mnogo znam o njima. Nije da se ne plašim zamoliti ih, ali s time se moram pomiriti. Ako se knjiga dobro proda, ne bih imala ništa protiv da nastavim pisati o zanimljivim sudskim slučajevima, a tada se moram naviknuti na maltretiranje bližnjih. Bez toga ne ide. Osim toga, vjerujem da ljudi osjećaju potrebu da ih se čuje, da ispričaju svoju inačicu priče. Da se zna i žrtvina, ali i počiniteljeva strana.«

»Drugim riječima, pokušat ćeš razgovarati i s Verom.«

»Svakako. Nemam pojma hoće li ona pristati, ali u svakom slučaju kanim pokušati. Možda će htjeti ispričati svoju stranu, možda neće. Ne mogu je prisiliti.«

Slegnula je ramenima u ravnodušnoj gesti, ali naravno da knjiga neće biti tako dobra ako Vera ne pristane na razgovor. Dopršila je pisanje šturoga kostura priče, sada mora naporno raditi da na nj stavi i malo mesa. »A ti?«

Okrenula se u kauču i položila mu noge u krilo, a on je poslušno protumačio njezin znak i stao joj masirati stopala.

»Kakav ti je bio dan? Jesi li sada junak u postaji?«

Patrikov duboki uzdah odavao je da tome baš i nije tako.

»Ah, zar stvarno misliš da je Mellberg odao priznanje zaslužnome? Danas je kao luđak trčao između saslušavanja i razgovora s medijima. A zamjenica 'ja' u razgovoru s novinarima prilično se često čula. Iznenadio bih se da me uopće spomenuo. Ali baš me briga. Tko bi htio da mu se ime nađe u novinama? Jučer sam uhitio ubojicu, što je meni dovoljno.«

»Pazi da se ne raspadneš od silne skromnosti.«

Erica ga neozbiljno lupi po ramenu.

»Priznaj da bi najradije stajao pred mikrofonima na velikoj konferenciji za tisak i ispričao kako si uspio povezati konce i shvatiti tko je ubojica.«

»Pa, bilo bi mrvicu zabavno da me se spomene barem u lokalnom tisku. Ali kako je, tako je. Mellberg će se okititi tuđim perjem, a ja ne mogu baš ništa učiniti.«

»Misliš li da će dobiti premještaj o kojem sanja?«

»Da je tako jednostavno. Ne, sve mi se čini da je uprava u Goteborgu sasvim zadovoljna time što je on ovdje, tako da se bojim da ćemo ga trpjeti dok ne ode u penziju. A taj je nadnevak daleko u budućnosti.«

»Jadni Patrik.«

Pomilovala ga je po čuperku kose, a on se baci na nju i prikuje ju uz kauč.

Od vina su im otežali udovi, a toplina iz njegovog tijela polagano se proširi i na nju. Udisaji su mu postali plići, ali ona mu je još htjela postaviti nekoliko pitanja. Oslobodila se u sjedeći položaj i blago ga odgurnula na njegov kraj.

»Ali, jesi li zadovoljan? Nilsov nestanak, na primjer. Vera ti nije rekla ništa o tome?«

»Ne, tvrdi da ne zna ništa. Nažalost, ja joj ne vjerujem. Vjerujem da je imala i jačih razloga da zaštiti Andersa, ne samo strah od saznanja da ga je

Nils iskorištavao. Vjerujem da ona točno zna što se dogodilo s Nilsom, a ta se tajna mora sačuvati pod svaku cijenu. Ali moram priznati da me muči što i dalje nagađamo. Ljudi ne mogu samo tako ispariti. On negdje jest, a netko zna i gdje. Ali ja sam razvio jednu teoriju.«

Postupno joj je izložio sve korake mogućih događaja, opisavši i okolnosti na kojima temelji svoje pretpostavke. Erica osjeti kako drhti unatoč toplini u sobi. Zvučalo je nevjerojatno, ali ipak moguće. Shvatila je da Patrik ništa neće moći dokazati. A možda nema ni svrhe. Prošle su tolike godine. Mnogi su životi uništeni i nema nikakve koristi da se uništi još jedan.

»Jasno mi je da se to neće riješiti. Ali istodobno moram znati, zbog sebe samoga. Nekoliko sam tjedana živio s tim slučajem, treba mi logična završnica.«

»Ali što ćeš učiniti? Što možeš učiniti?«

Patrik uzdahne.

»Zamoliti ću za odgovor. Tko pita, ne skita, nije li tako?«

Erica ga je zamišljeno promatrala.

»Ne znam je li zamisao najbolja, ali valjda sam najbolje znaš.«

»Nadam se da znam. Možemo li se sada ostaviti smrti i jada, i posvetiti se jedno drugome?«

»Zamisao je nadasve sjajna.«

Svojom je masom ponovno pritisnuo njezino tijelo i ovaj ga put ona nije odgurnula.

Kad je napustio kuću, Erica je i dalje spavala. Nije imao srca probuditi je, nego se potihom iskrao, obukao i odvezao.

Naslutio je da će njegova zamolba za ovaj susret izazvati iznenađenje, ali i određeni oprez. Uvjet je bio da susret bude diskretan, s čime se Patrik bez problema složio. Zato je sada, u sedam sati u ponedjeljak ujutro, vozio po mraku prema Fjallbacki. Prošao je tek pored nekoliko automobila koji su dolazili iz suprotnog smjera. Skrenuo je pokraj znaka na kojem je pisalo Vaddo i parkirao na početku parkirališta što je ležalo podalje od ceste. Zatim je čekao. Nakon deset minuta na parkiralište skrene još jedan automobil i stane do njegovog. Vozač izađe, otvori suvozačka vrata na Patrikovom automobilu i uđe. Patrik je držao upaljen automobil u leru da se ne smrznu.

»Pomalo je uzbudljivo što se srećemo ovako potajice pod okriljem mraka. Pitam se jedino zašto.«

Jan je odavao opušten dojam, iako je djelovao zbunjeno.

»Mislio sam da je istraga završila. Uхватili ste Alexinog ubojicu, je li?«

»Tako je. Ali nekoliko se djelića i dalje ne uklapa, a to me muči.«

»Ma nemoj, a što točno?«

Janovo lice nije odavalo nikakve emocije. Patrik se zapitao je li nepotrebno ustajao u ovo nehumano doba dana. Ali sada je ovdje, najbolje da sve to završi.

»Kao što si vjerojatno čuo, Alexandru i Andersa seksualno je zlostavljao tvoj polubrat Nils.«

»Da, čuo sam. Užasno. Posebice što se majke tiče.«

»Ali njoj to i nije neka novica. Ona je sve već znala.«

»Naravno da jest. Situaciju je riješila na sebi svojstven način. U najvećoj mogućoj diskreciji. Obiteljsko se ime svakako mora zaštititi. Sve ostalo manje je bitno.«

»A što ti misliš o tome da ti je brat bio pedofil, a majka je sve znala i zataškala?«

Jan nije dopustio da ga se izbacila iz ravnoteže. Stresao je mrvicu prašine sa zavratka kaputa i tek podigao jednu obrvu odgovarajući na Patrikovo pitanje.

»Naravno da je razumijem. Djelovala je na jedini mogući način jer šteta je već bila počinjena, nije li?«

»Pa da, može se na to i tako gledati. Jedino što ne znamo gdje je Nils nestao. Nikome se iz obitelji nije javio?«

»Tada bismo kao uzorni građani svakako obavijestili policiju.«

Ironija u glasu jedva da se mogla nazreti.

»Ali ja shvaćam da je odabrao nestati. Što mu je preostalo ovdje? Majka je već saznala što on jest, u školi više nije mogao raditi, za to bi se majka sigurno pobrinula. Pa je otputovao. Vjerojatno živi u nekoj toploj zemlji u kojoj je jednostavno doći do malih djevojčica i dječaka.«

»U što ja ne vjerujem.«

»Aha, a zašto ne? Što ste opet raskrinkali neku tajnu?«

Patrik je prešao preko zadirkujućeg tona.

»Ne, nismo. Ali, gle, imam jednu teoriju...«

»Uzbudljivo, vrlo uzbudljivo.«

»Ne vjerujem da je Nils zlostavljao jedino Alex i Andersa. Vjerujem da mu je najčešća žrtva bila nadohvat ruke. Najdostupnija. Vjerujem da je i tebe iskorištavao.«

Patriku se učinilo da prvi put vidi napuklinu na sjajnoj, no praznoj i dobro održavanoj Janovoj maski. Časak poslije pribrao se, barem se prividno kontrolirajući.

»Zanimljiva teorija. Na čemu je temeljiš?«

»Moram priznati da nemam mnogo. Ali pronašao sam zajedničku poveznicu između vas troje. U vašem djetinjstvu. Vidio sam onaj maleni komadić kože u tvojoj radnoj sobi kad sam te posjetio. Nije li ti on vrlo važan? Simbolizira nešto. Savez, pripadnost, krvnu povezanost. Čuvao si ga više od dvadeset i pet godina. Anders i Alex su sačuvali svoje. Svaki na stražnjoj strani ima nejasni otisak prsta u krvi, zato vjerujem da ste na dječje dramatičan način postali krvna braća. A onda, tu su i ta dva slova na prednjoj strani. 'T. M.' Njih nisam uspio proključiti. Možda mi s njima možeš pomoći?«

Patrik gotovo da je vidio kako se Jan bori sam sa sobom. S jedne mu je strane razum govorio da ne bi smio ništa reći, a s druge strane tinjala je želja da s nekim sve podijeli. Patrik se kladio da će Janov ego prevladati, da neće moći odoljeti da ispriča svoju priču nekome tko je i više nego zainteresiran. Odlučio je pokušati olakšati njegovu odluku.

»Sve što se izreče, ostaje između nas. Nemam ni volje, niti resurse ganjati događaje otprije dvadeset i pet godina, još manje vjerujem da bih pronašao dokaze. Ovo radim radi sebe. Jednostavno moram znati.«

Iskušenje je za Jana bilo prejako.

»'Troje mušketira', 'T. M.' znači 'Troje mušketira'. Smiješno i glupavo romantično, ali tako smo se doživljavali. Mi protiv svijeta. Kad smo bili zajedno, kao da smo zaboravljali što nam se događalo. Nikada o tome nismo međusobno razgovarali, no nije bilo ni potrebno. Ionako smo se razumjeli bez riječi. Sklopili smo pakt da ćemo si uvijek pomagati. Porezali smo prste komadićem stakla koji smo pronašli, izmiješali krv i ostavili otisak na komadićima kože koje smo pretvorili u osobne ambleme.

»Ja sam bio najsnažniji od nas troje. Morao sam biti najsnažniji. Oni su barem kod kuće bili sigurni, a ja sam se vječno ogledao preko ramena, večerima ležeći deke navučene do brade i osluškujući korake za koje sam znao da će uslijediti, najprije u hodniku, a potom sve bliže i bliže.«

Kao da je pukla brana. Jan je govorio mahnitim tempom, a Patrik je šutio kako ne bi prekinuo bujicu riječi. Jan zapali cigaretu, malčice spusti staklo kako bi dim mogao izlaziti van, te nastavi:

»Živjeli smo u vlastitom svijetu. Sretali bismo se kad nas nitko ne bi vidio, tražeći međusobno utjehu i sigurnost. Čudno je da smo jedino zajedno mogli pobjeći od stvarnosti iako smo se podsjećali na zlo koje nam se događalo. Nemam pojma kako smo znali. Kako smo se pronašli. Ali nekako smo znali. Bilo je neizbježno da smo se pronašli. Ja sam došao na zamisao da sve riješimo sami. Alex i Andersu to je bilo kao igra, no ja sam znao da mora biti ozbiljno. Nije bilo drugog izlaza. Jednog smo vedrog i hladnog zimskog dana moj polubrat i ja izašli šetati po ledu. Nevjerojatno ga je oduševila moja inicijativa i veselio se našem izletiću. Te sam zime proveo mnoge dane na ledu i točno sam znao kamo ga treba odvesti. Anders i Alex su nas čekali. Nils se iznenadio kad ih je vidio, no od svoje nas arogancije nije doživljavao kao prijetnju. Ta mi smo prije svega bili djeca. Ostalo je bilo lako. Rupa u ledu, malo ga pogurneš, i nema ga više. Najprije je nadošlo olakšanje. Prvi su dani bili predivni. Nelly je bila izvan sebe od brige za Nilsom, ali ja sam po noći ležao u krevetu sretan. Nisam se više bojao zvuka njegovih koraka. Zatim je izbilo sranje. Alexini su roditelji nešto saznali, nemam pojma kako, te su razgovarali s Nelly. Alex se nije uspjela oduprijeti ispitivanjima i pritiscima, nego je ispričala sve, o meni i o Andersu također. Ne o tome što smo učinili Nilisu, već o onome ranije. Ako sam ikada očekivao da će moja pomajka pokazati i mrvicu samilosti, toga sam se dana grdno prevario. Nelly me više nikada nije pogledala u oči. Niti je pitala što je s Nilсом. Ponekad se pitam je li nešto slutila.«

»Vera je također saznala o zlostavljanjima.«

»Jest, ali moja je majka vješta. Igrala je na Verinu potrebu da zaštiti Andersa i da sama mora očuvati vanjski dojam, tako da joj čak nije morala ni platiti ili je podmititi dobrim poslom da se ne izlaje.«

»Vjeruješ li da je Vera prije ili poslije saznala o tome što se dogodilo Nilisu?«

»Posve sam siguran. Ne vjerujem da je Anders sve te godine smogao snage šutjeti o tome pred njom.«

Patrik je razmišljao naglas.

»Dakle, Vera je vjerojatno ubila Alex ne samo zato da se ne sazna istina o zlostavljanjima, već i zato što se bojala da Andersa ne optuže za ubojstvo.«

Janov je smijeh bio gotovo zlurad.

»Prilično smiješno, s obzirom na to da je ubojstvo pravno zastarjelo, a niti bi tko nakon svih ovih godina protiv nas podigao optužnicu, s obzirom na okolnosti i na to da smo tada bili djeca.«

Patrik se nevoljko morao složiti s njime. Alexin odlazak na policiju i priznanje vjerojatno ne bi rezultirali nikakvim posljedicama, što Vera nije shvaćala, vjerujući da postoji istinski rizik da Andersa uhite zbog ubojstva.

»Jeste li kasnije održavali kontakt? Ti, Alex i Anders?«

»Nismo. Alex se gotovo odmah odselila, a Anders se povukao u svoj mali svijet. Naravno da bismo se ponekad vidjeli, ali s njim sam prvi puta poslije dvadeset i pet godina razgovarao kad me nakon Alexine smrti nazvao, derući se da sam je ja ubio. Naravno da sam zaniijekao, nisam imao veze s njezinom smrću, ali on nije odustajao.«

»Nisi li znao da je ona namjeravala otići na policiju i ispričati sve o Nilsovoj smrti?«

»Ne prije nego što je umrla. Anders mi je to rekao nakon njezine smrti.«

Jan nonšalantno otpuhne nekoliko kolutova dima u automobilu.

»Što bi se dogodilo da si saznao?«

»Možeš jedino pogađati.«

Okrenuo se prema Patriku i promotrio ga hladnim, plavim očima. Patrik se strese. Nekako je izgubio volju za pogađanjem.

»Ali kao što rekoh, nitko nas ne bi zbog toga uhitio. No moram priznati da bi se moj odnos s majkom zakomplicirao.«

Potom je Jan naglo promijenio temu.

»Navodno su se prašili, Anders i Alex, kako sam našuo. Ljepotica i zvijer. Možda sam i ja trebao iskoristiti priliku, na račun starog prijateljstva...«

Patrik za muškarca pored sebe nije ćutio ni tračak empatije. Istina je da je kao dijete prošao kroz pakao, ali u Janu se krilo nešto mnogo više. Nešto zlo i gnjilo što mu se cijedilo kroza sve pore. Nagonski ga je zapitao:

»Roditelji su ti umrli u tragičnim okolnostima. Znaš li štogod osim onoga što se navodi u službenim izvješćima?«

Osmijeh je titrao na rubovima Janovih usana. Spustio je staklo još malo i s neviđenom preciznošću bacio opušak kroz prozor.

»Nesreće se lako događaju, je li tako? Prevrnuta svjetiljka, zavjesa pored nje. Sitne okolnosti koje pridonose tragičnoj slučajnosti. A možda je Božja zasluga što nesreće pogađaju ljude koji ih zaslužuju.«

»Zašto si pristao sresti se sa mnom? Zašto mi sve ovo pričaš?«

»I sam sam iznenađen. Zapravo i nisam namjeravao doći, ali pretpostavljam da me svladala znatiželja. Pitao sam se koliko znaš, a koliko nagađaš. A u svima nama čuči želja da s nekim podijelimo svoja djela i nedjela. Posebno kada taj netko ne može učiniti ništa u vezi s tim djelima i nedjelima. Nilsova je smrt daleko iza nas, moja bi riječ stajala protiv tvoje, i bojim se da ti nitko ne bi vjerovao.«

Jan izađe iz automobila, no okrene se i nagne.

»Mislim da se nekima zločin isplati. Jednoga ću dana naslijediti znatno bogatstvo. Da je Nils ostao na životu, sumnjam da bih se našao u ovoj situaciji.«

Šaljivo mu je salutirao s dva prsta na čelu, zatvorio vrata i krenuo prema svojem automobilu. Patrikovim licem proširi se zlurad cerek. Jan očigledno nije znao o srodstvu Julije i Nelly, niti o tome kakvu će ulogu Julia odigrati jednog dana kada se oporuka pročita. Putovi su Gospodnji neprijeporno čudni.

***

Topao mu je povjetarac milovao izbrazdane obraze dok je sjedio na svojem balkončiću. Sunce je grijalo liječeći mu bolne zglobove, i on se svakim novim danom kretao sve lakše. Svakoga je dana odlazio raditi na riblju tržnicu, gdje je pomagao pri prodaji ulova koji bi ujutro stizao ribarskim brodovima.

Ovdje starijima nitko nije oduzimao njihovo pravo da budu korisni. Poštovali su ga i cijenili više nego itko ranije, te je polako ali sigurno u seocetu stjecao prijatelje. Istina da se s jezikom nije baš najbolje snalazio, ali sporazumijevao se pokretima i dobrim namjerama, a fond riječi polako je rastao. Čašica ili dvije nakon obavljenog posla također su pripomogle da nestane sramežljivosti, te je na svoje iznenađenje otkrio da može nezaustavljivo brbljati.

Sjedeći tako na balkonu i promatrajući kako bujno zelenilo prelazi u najmodrije more koje je ikada vidio, Eilert je osjećao da se sasvim približio raj.

Svakodnevnica mu je bila začinjena i flertovanjem s obdarenom vlasnicom pansiona Rosom, pa si je dopustio povremeno se poigrati mišlju da bi veseli flert s vremenom mogao prerasti u nešto više. Bez sumnje su se privlačili, a čovjek nije stvoren da bude sam.

Na trenutak pomisli na Sveu. Zatim odagna neugodnu pomisao, zatvori oči i potone u zasluženu siestu.

Scan & OCR by **Corry**